

REPUBLIKA E SHQIPËRIË
MINISTRIA E ARSIMIT
SPORTIT DHE RINISË

QËNDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

MATURA SHTETËRORE 2019

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

**Gjuhët e huaja, matematikë, lëndë me zgjedhje
(për gjimnazin)**

Për të gjithë nxënësit dhe mësuesit në arsimin e mesëm të lartë

Tetor 2019

QËNDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

Matura Shtetërore 2019

Teste dhe skema vlerësimi

**Gjuhët e huaja, matematikë, lëndë me zgjedhje
(për gjimnazin)**

Për të gjithë nxënësit dhe mësuesit në arsimin e mesëm të lartë

Përgatiti për botim:

**Agim ALIA
Ismet NESIMI
Mimoza BERISHA
Erisa HABILI
Aleksandra KACORI
Jeta LILA
Afërdita MËHILLI**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Qendra e Shërbimeve Arsimore ka për mision të saj sigurimin e cilësisë në fushën e vlerësimit të arritjeve. Me qëllim që të përmbushë këtë mision, ajo konsideron themelore për suksesin e misionit të saj orientimin e të gjitha veprimtarive vlerësuese drejt formimit të nxënësve e mbështetjes së mësuesve.

Ne jemi të ndërgjegjshëm mbi rëndësinë që ka për t'u mbështetur shkolla dhe institucionet të tjera arsimore me materiale të ndryshme orientuese në zbatim të procesit të vlerësimit. Ky material synon të kontribuojë në këtë proces.

Qendra e Shërbimeve Arsimore nëpërmjet praktikave më të mira të vlerësimit, synon drejt një lidhje më të mirë ndërmjet vlerësimit në klasë me praktikat pedagogjike bashkëkohore të vlerësimeve kombëtare, me qëllim përmirësimin e cilësisë në arsim.

Si ta lexojmë këtë material

Për ta bërë sa më të lehtë përdorimin e këtij materiali, përmbajtjen e tij e kemi ndarë në seksione.

Seksioni 1 përmban testet e përdorura në MSH 2019, lënda e gjuhës së huaj, për të dy sesionet, bashkë me një informacion mbi përmbajtjen e testit, kompetencat që vlerëson, nivelet e vështirësisë së testit, llojet e pyetjeve etj.

Seksioni 2 përmban testet e përdorura në MSH 2019, lënda e matematikës për gjimnazin, për të dy sesionet, bashkë me një informacion mbi përmbajtjen e testit, kompetencat që vlerëson, nivelet e vështirësisë së testit, llojet e pyetjeve etj.

Seksioni 3 përmban testet e përdorura në MSH 2019, lëndët me zgjedhje, për të dy sesionet, bashkë me një informacion mbi përmbajtjen e testit, kompetencat që vlerëson, nivelet e vështirësisë së testit, llojet e pyetjeve etj.

Seksioni 4 përmban skemat e vlerësimit për testet e përdorura në MSH 2019, lënda e matematikës, gjuhës së huaj dhe lëndët me zgjedhje për gjimnazin, për të dy sesionet.

PËRMBAJTJA

- Hyrje.....	6
SEKSIONI 1.....	7
- Gjuhët e huaja.....	8
- Teste	12
SEKSIONI 2.....	109
- Matematikë.....	110
- Teste	114
SEKSIONI 3.....	127
- Lëndë me zgjedhje.....	127
- Biologji.....	128
- Ekonomi	143
- Filozofi-Sociologji	160
- Fizikë	175
- Gjeografi.....	193
- Histori	208
- Kimi	224
- Qytetari-Psikologji	240
SEKSIONI 4.....	255
- Skemat e vlerësimit	255

Hyrje

Prindërit, nxënësit, mësuesit, drejtuesit e shkollave, politikëbërësit dhe publiku i gjerë kanë nevojë që të kenë informacionin e duhur lidhur mbi performancën e sistemit arsimor dhe sa mirë ky sistem i përgatit nxënësit për t'u përballur me jetën. Rezultatet e provimeve të Maturës Shtetërore, si një vlerësim i jashtëm i standardizuar japin të dhënat e nevojshme për të monitoruar performancën e sistemit arsimor dhe nivelin e arritjeve të nxënësve.

Ky material përmban testet e provimeve të Maturës Shtetërore 2019, për gjuhën e huaj, matematikën, dhe lëndët me zgjedhje, të shoqëruara bashkë me skemat e vlerësimit. Matura e vitit 2018-2019 u shoqërua me disa ndryshime, si pasojë e ndryshimeve në kurrikulën shkollore. Në material do të paraqiten edhe disa orientime mbi natyrën e testeve.

Ky material u shërben mësuesve, specialistëve të arsimit, nxënësve dhe të gjithë të interesuarve në funksion të përmirësimit në arritjen e standardeve të mësimdhënies dhe të të nxënësve në shkollë.

SEKSIONI 1
GJUHËT E HUAJA
TESTE

GJUHËT E HUAJA

Testi i gjuhës së huaj ndërtohet mbi bazën e dy aftësive dhe vlerësimin e njëkohshëm të tyre që janë:

- ✓ të kuptuarit;
- ✓ të shprehurit me shkrim.

Nëpërmjet testit të lëndës “Gjuhë e Huaj”, në provimin e Maturës Shtetërore, nxënësi do të vlerësohet për realizimin e kompetencave gjuhësore të sipërpërmendura.

Përqindja e peshës që zë çdo kompetencë në test është si më poshtë:

- ✓ Të lexuarit dhe të kuptuarit e një teksti të shkruar - 50%;
- ✓ Përdorimi i drejtë i gjuhës (gramatika dhe leksiku) - 28%;
- ✓ Të shkruarit - 22%.

Gjuha e Huaj në Maturën Shtetërore 2019 u testua si lëndë me detyrim, ndryshe nga vitet e mëparshme ku testohej si lëndë me detyrim dhe si lëndë me zgjedhje.

Për gjuhën e huaj u hartuan dy formate testi dhe gjashtë lloje testesh.

1. Test në gjuhën angleze në nivelin B2 sipas Kornizës Europiane të Gjuhëve, për gjimnazet.
2. Test në gjuhën angleze në nivelin B1 sipas Kornizës Europiane të Gjuhëve, për shkollat e mesme sportive, artistike dhe profesionale.
3. Test në gjuhën frënge në nivelin B2 sipas Kornizës Europiane të Gjuhëve, për gjimnazet.
4. Test në gjuhën italiane në nivelin B2 sipas Kornizës Europiane të Gjuhëve, për gjimnazet.
5. Test në gjuhën gjermane në nivelin B1 sipas Kornizës Europiane të Gjuhëve, për gjimnazet.
6. Test në gjuhën spanjolle në nivelin B1 sipas Kornizës Europiane të Gjuhëve, për shkollën e mesme të gjuhëve të huaja.

Testet e gjuhës së huaj për nivelin B1 (sipas Kornizës Europiane të Gjuhëve) testojnë kandidatët në aftësitë e tyre gjuhësore për secilën gjuhë në nivelin B1.

Testet janë të ndërtuara në tre seksione:

1. Seksioni i të lexuarit dhe të kuptuarit.
2. Seksioni i përdorimit të gjuhës.
3. Seksioni i të shkruarit.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Përshkrimi i përgjithshëm i kompetencave që nxënësi zotëron në këtë nivel gjuhësor (niveli B1) është si më poshtë:

- Kupton pikat kryesore të një materiali të shkruar me gjuhë të qartë dhe me tematikë familjare për nxënësin si për shembull: shkolla, puna, aktivitete të ndryshme, arti, sporti, etj.
- Reagon në situata të përditshmërisë duke përdorur një gjuhë relativisht të thjeshtë dhe jo shumë komplekse.
- Shkruan tekste me tema që janë familjare dhe tema që kanë lidhje me interesat personale.
- Përshkruan përvoja, ngjarje, ëndrra, shpresa dhe ambicie përmbledhtazi dhe me gjuhë jo të ndërlikuar si dhe jep arsye ose shpjegime për opinionet që ka.

Në testet e gjuhës së huaj në nivelin B1, objektivat e vlerësimit për çdo kompetencë gjuhësore që testohet paraqiten në tabelën e mëposhtme.

Seksioni 1 Të Lexuarit dhe të Kuptuarit	<ul style="list-style-type: none"> - Lexim për informacione specifike - Lexim për detaje - Gjetja e kuptimit të një fjale apo shprehjeje në një kontekst të caktuar - Dhënie konkluzioni mbi një tekst të caktuar - Gjetja e idesë kryesore të një teksti - Shpjegim fjalësh ose shprehjesh referuese - Kuptimi i përgjithshëm i tekstit
Seksioni 2 Përdorimi i Gjuhës	<ul style="list-style-type: none"> - Përdorimi i strukturave gramatikore, formave sinonimike, foljeve frazale, kohëve të foljeve, parafjalëve dhe shprehjeve me to, forma të ndryshme të kushtores dhe pësorës, etj. - Fjalëformimi në aspektin gramatikor dhe leksikor të tij.
Seksioni 3 Të shkruarit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Shkrimi i një historie të shkurtër, përshkrim i një ngjarjeje, personi apo libri që ka lënë mbresa te nxënësi. Aftësia për t'i përshkruar këto me detaje me gjuhë jo tepër të ndërlikuar. 2. Shkrimi i një letre jo formale, email-i drejtuar shokëve, familjarëve etj, duke respektuar strukturën e letrës jo formale.

MATURA SHTETËRORE 2019

Testet e gjuhës së huaj për nivelin B2 (sipas Kornizës Europiane të Gjuhëve) testojnë kandidatët në aftësitë e tyre gjuhësore për secilën gjuhë në nivelin B2.

Testet janë të ndërtuara në tre seksione:

1. Seksioni i të lexuarit dhe të kuptuarit.
2. Seksioni i përdorimit të gjuhës.
3. Seksioni i të shkruarit.

Përshkrimi i përgjithshëm i kompetencave që nxënësi zotëron në këtë nivel gjuhësor (niveli B2) është si më poshtë:

- ✓ *Kupton idetë kryesore të një teksti kompleks me temë konkrete ose abstrakte.*
- ✓ *Lexon me një shkallë të madhe pavarësie duke iu përshtatur stilit të teksteve; kap mesazhet dhe qëllimet e teksteve duke përdorur dhe përzgjedhur burime reference të përzgjedhura.*
- ✓ *Zotëron fjalor të mirë dhe aktiv në lexim.*
- ✓ *Prodhon një tekst të qartë të detajuar mbi tema të ndryshme si dhe shpjegon pikëpamjet e veta mbi një temë të caktuar duke dhënë avantazhet dhe disavantazhet e opsioneve të ndryshme.*

Në testet e gjuhës së huaj në nivelin B2, objektivat e vlerësimit për çdo kompetencë gjuhësore që testohet paraqiten në tabelën e mëposhtme.

Seksioni 1 Të Lexuarit dhe të Kuptuarit	<ul style="list-style-type: none"> - Lexim për informacione specifike - Shpjegim i detajeve të dhëna në një tekst - Gjetja e kuptimit të një fjale apo shprehjeje në një kontekst të caktuar - Dhënie konkluzioni mbi një tekst të caktuar - Gjetja e idesë kryesore të një teksti - Shpjegim fjalësh ose shprehjesh referuese - Kuptimi i përgjithshëm i tekstit - Krahasim faktesh dhe detajesh në pasazhe paralele - Shpjegim i llojeve të teksteve - Rindërtim i një teksti me pjesë që i mungojnë
Seksioni 2 Përdorimi i Gjuhës	<ul style="list-style-type: none"> - Përdorimi i strukturave gramatikore, formave, sinonimisë, foljeve frazale, kohëve të foljeve, lidhëzave, ndërtimin e fjalive komplekse, foljet modale, parafjalëve dhe shprehjeve me to, forma të ndryshme të kushtores dhe pësores, infinitive dhe pjesoret, etj. - Struktura gjuhësore në situata të ndryshme bashkëbisedimi.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Seksioni 3 Të Shkruarit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Shkrimi i një eseje argumentuese në të cilën nxënësi shpjegon pikëpamjet e tij mbi një temë të caktuar duke dhënë avantazhet dhe disavantazhet e pikëpamjeve të veta. 2. Shkrimi i një letre formale, email-i drejtuar një drejtuesi, një mësuesi, krye bashkiaku etj. duke dhënë shpjegime të detajuara mbi çështje të caktuara duke respektuar strukturën e letrës formale ose zyrtare.
----------------------------	--

Të gjitha këto objektiva vlerësimi realizohen nëpërmjet pyetjeve me formate të ndryshme si dhe nëpërmjet një numri të caktuar detyrash, ku secila detyrë ka kohën e vet për t'u kryer.

T E S T E

Gjuhë Angleze (Niveli B1) – Sesion I

SECTION 1

READING COMPREHENSION

There are 3 tasks in the Reading Section, in which you can read a series of texts and paragraphs and answer questions that test your reading skills and abilities and show that you can read and understand different types of texts and question formats.

Reading Section Description

<i>Number of Tasks</i>	3
<i>Number of Items</i>	30
<i>Number of Total Points</i>	30
<i>Types of Texts</i>	<i>Descriptive and informational texts, and info materials</i>
<i>Duration</i>	70 minutes

Task One

Taking your information from the text below, choose the answer which you think fits best by circling one of the letters A, B, C or D for the answer you choose.

First introduced in 1927, The Hardy Boys Mystery Stories are a series of books about the adventures of brothers Frank and Joe Hardy, teenaged detectives who solve one mystery after another. The Hardy Boys were so popular among young boys that in 1930 a similar series was created for girls featuring a sixteen-year-old detective named Nancy Drew. The cover of each volume of The Hardy Boys states that the author of the series is Franklin W. Dixon; the Nancy Drew Mystery Stories are supposedly written by Carolyn Keene. Over the years, though, many fans of both series have been surprised to find out that Franklin W. Dixon and Carolyn Keene are not real people. If Franklin W. Dixon and Carolyn Keene never existed, then who wrote The Hardy Boys and Nancy Drew mysteries?

The Hardy Boys and the Nancy Drew books were written through a process called ghostwriting. A ghostwriter writes a book according to a specific formula. While ghostwriters are paid for writing the books, their authorship is not acknowledged,

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

and their names do not appear on the published books. Ghostwriters can write books for children or adults, the content of which is unspecific. Sometimes they work on book series with a lot of individual titles, such as The Hardy Boys and the Nancy Drew series.

The initial idea for both The Hardy Boys and the Nancy Drew series was developed by a man named Edward Stratemeyer, who owned a publishing company that specialized in children's books. Stratemeyer noticed the increasing popularity of mysteries among adults, and thought that children would enjoy reading mysteries about younger detectives with whom **they** could identify. Stratemeyer first developed each book with a format describing the plot and setting. Once he completed the format, Stratemeyer then hired a ghostwriter to convert it into a book of slightly over 200 pages. After the ghostwriter had written a draft of a book, he or she would send it back to Stratemeyer, who would make a list of corrections and mail it back to the ghostwriter. The ghostwriter would revise the book according to Stratemeyer's instructions and then return it to him. Once Stratemeyer approved the book, it was ready for publication.

Because each series ran for so many years, Nancy Drew and The Hardy Boys both had a number of different ghostwriters producing books; however, the first ghostwriter for each series proved to be the most influential. The initial ghostwriter for The Hardy Boys was a Canadian journalist named Leslie McFarlane. A few years later, Mildred A. Wirt, a young writer from Iowa, began writing the Nancy Drew books. Although they were using prepared formats as guides, both McFarlane and Wirt developed the characters themselves. The personalities of Frank and Joe Hardy and Nancy Drew arose directly from McFarlane's and Wirt's imaginations. For example, Mildred Wirt had been a star college athlete and gave Nancy similar athletic abilities. The ghostwriters were also responsible for the content of the story and other setting details. Leslie McFarlane used elements of his small Canadian town to create Bayport, the Hardy Boys' **fictional** hometown.

Although The Hardy Boys and Nancy Drew books were very popular with children, not everyone approved of them. Critics thought their plots were unrealistic and even impossible, since most teenagers did not experience the adventures Frank and Joe Hardy or Nancy Drew did. The way the books were written also attracted criticism. Many teachers and librarians objected to the ghostwriting process, claiming it was designed to produce books quickly rather than create quality literature. Some libraries—including the New York Public Library—even refused to include the books in their children's collections. Ironically, this decision actually helped sales of the

books, because children simply bought them when they were unavailable in local libraries.

Regardless of the debates about their literary merit, each series of books has had an undeniable influence on American and even global culture. Most Americans have never heard of Edward Stratemeyer, Leslie McFarlane, or Mildred Wirt, but people throughout the world are familiar with Nancy Drew and Frank and Joe Hardy.

<https://readtheory.org>

1. According to the text, the author is mostly interested in _____. **1 point**
  - A) how critics reacted to *The Hardy Boys and Nancy Drew* books
  - B) the characters of *The Hardy Boys and Nancy Drew* books
  - C) the process in which *The Hardy Boys and Nancy Drew* books were written
  - D) the way *The Hardy Boys and Nancy Drew* books changed the teenagers' life

2. According to the text, which of the following is true? **1 point**
  - A) *Nancy Drew* was written by Franklin W. Dixon
  - B) *The Hardy Boys* was written by Carolyn Keene
  - C) *The Hardy Boys and Nancy Drew* were written by the same author
  - D) *The Hardy Boys and Nancy Drew* were written by ghostwriters

3. According to the text, which of the following writers was a real one? **1 point**
  - A) Carolyn Keene
  - B) Franklin W. Dixon
  - C) Leslie McFarlane
  - D) Tom Hardy

4. According to the text, a ghostwriter is someone who _____. **1 point**
  - A) bases his/her books on real characters
  - B) does not receive credit as the author
  - C) writes about ghosts and mysteries
  - D) writes for teenagers only

5. According to the text, the characters of *The Hardy Boys and Nancy Drew* books were _____. **1 point**
  - A) created by authors' pure inspiration and imagination
  - B) real people related to their personal lives
  - C) real people
  - D) scary characters

6. According to the 2nd paragraph, the word "**they**" refers to _____. **1 point**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- A) adults
B) book's characters
C) children
D) mystery books
7. Based on information in the text, it can be guessed that Leslie McFarlane and Mildred Wirt _____. **1 point**
A) didn't respect the art of ghostwriting
B) found it helpless to write from personal experience
C) used to write according to some prepared formats
D) were unsuccessful in what they wrote
8. The word "***fictional***" in the 3rd paragraph is similar in meaning to _____. **1 point**
A) false
B) realistic
C) true
D) invented
9. According to the text, critics found the ghostwritten books _____. **1 point**
A) attractive
B) boring
C) possible
D) unrealistic
10. According to the text, what is its conclusion? **1 point**
A) the disrespect for the authors of the ghostwritten books
B) the doubt on these ghostwritten books
C) the great influence these books had on American literature
D) the respect for the ghostwritten books

Task Two

Read the text below and answer the questions using the information from the text. You may use words from the text or your own words.

Was Coco Chanel a Nazi spy?

A new book by a Paris-based American historian suggests Chanel not only had a wartime affair with a German aristocrat and spy, but that she herself was also an agent of Germany's Abwehr military intelligence organization and an extreme anti-Semite.

Doubts about Chanel's loyalties during World War II have long existed, but "Sleeping with the Enemy: Coco Chanel's Secret War" goes well beyond those previous allegations, citing as evidence documents provided from archives around the world. The book, published in the U.S. on Tuesday by Knopf, caused irritation in France, where the **luxury** industry is a very strong part of the economy and Chanel is widely regarded as the crowning jewel.

The House of Chanel was quick to react, saying in a statement that "more than 57 books have been written about Gabrielle Chanel. ... We would encourage you to consult some of the more serious ones."

Hal Vaughan, an 84-year-old World War II veteran and long-time journalist who previously wrote two other history books, insists that he is serious. "Sleeping with the Enemy" is the fruit of more than four years of intense labour born out of an accidental find in France's national police archive, he said.

AFP 08/15/2011

11. Where did the writer of "Sleeping with the Enemy" live? **1 point**
12. When does the story of the book take place? **1 point**
13. How many other books has Hal Vaughan written? **1 point**
14. According to the article, where is Coco Chanel very much admired? **1 point**
15. What did evidence documents, provided from archives, prove? **1 point**
16. Write a similar word or phrase with "**luxury**" given in the text. **1 point**
17. What industry has Chanel contributed to? **1 point**
18. What was Hal Vaughan's origin? **1 point**
19. How many years did Vaughan spend writing this book? **1 point**
20. What made Vaughan start writing this book? **1 point**

Task 3

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Read the text and complete it with the proper words or phrases given in the box below. There are two extra words you DO NOT need to use. 10 points

***animal / the same / unique / fish / deadly / them / made up /
/ us / anyone / habitat / someone / falling***

The piranha is a very dangerous (21) _____. Most people think that this is a (22) _____ creature that moves through rivers and creeks of the Amazon rainforest looking for victims to tear apart. And trouble happens to anyone unlucky enough to be in (23) _____ water with a group of piranhas. It takes only a few minutes for the vicious piranhas to reduce someone to a mere skeleton.

The truth is that the piranha is really a much more nuanced (24) _____ than the mindless killer described in the media. In fact, piranhas are a group (25) _____ of approximately twelve different species. Each piranha species occupies its own ecological (26) _____. One type of piranha eats out parts of the other fish. Another type eats fruit (27) _____ from trees into the river. Each piranha species plays a (28) _____ role in the ecology of the area where they live. So what should you do next time you hear (29) _____ talking about the "deadly piranha"? You can remind them that the piranha is not always the famous killer fish that the tough, muscular heroes of popular nature television shows would have (30) _____ believe.

**SECTION 2
USE OF LANGUAGE**

Use of Language Description

<i>Number of Tasks</i>	2
<i>Number of Items</i>	11
<i>Number of Total Points</i>	15
<i>Types and focus of the questions</i>	10 multiple-choice/gap-fill questions to test vocabulary and grammar Items 31(a-j) 5 word-formation items to test grammar and vocabulary Items 32(a-e)
<i>Duration</i>	20 minutes

Task 1

31. **Read the text carefully. From the words listed below the text, choose the ones which best fit the spaces.**

There is only one correct answer for each question.

10 points

Making Relations Special

When I was a kid, my Mom liked to (a) _____ breakfast, prepare food for dinner every now and then. And I remember one night in (b) _____ when she had made dinner after a long, hard day at work. On that evening so long (c) _____, my Mom placed a plate of eggs, sausage and extremely burned biscuits (d) _____ front of my dad.

I remember (e) _____ to see if anyone noticed! Yet all dad did was reached for his biscuit, smiled at my Mom and

(f) _____ me how my day was at school. I don't remember what I told him that night, but I do remember watching him smear butter and jelly on that biscuit and eating every bite!

When I got (g) _____ from the table that evening, I remember hearing my Mom apologize to my dad for (h) _____ the biscuits. And I'll never forget what he said: "Honey, I love burned biscuits."

Later that night, I (i) _____ to kiss Daddy good night and I asked him if he really liked his biscuits burned. He wrapped me in his arms and said, "Your Momma put in a hard day at work today and she's real tired. And besides – a little burned biscuit never (j) _____ anyone!"

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

a)	A) do	B) get	C) have	D) make
b)	A) particular	B) particularly	C) special	D) specially
c)	A) ago	B) ever	C) for	D) since
d)	A) at	B) in	C) on	D) to
e)	A) to wait	B) wait	C) waiting	D) waited
f)	A) asked	B) demanded	C) said	D) told
g)	A) at	B) for	C) in	D) up
h)	A) burning	B) burnt	C) burned	D) to burn
i)	A) go	B) had gone	C) has gone	D) went
j)	A) damages	B) hurts	C) kills	D) risks

Task 2

32. **Complete the sentences by putting the word in capital letters into the correct grammatical form. You must use the correct spelling.**

5 points

a) Pay _____ to what she is saying. It's very important.	ATTENTIVE
b) He knows his own _____ well.	OBLIGATE
c) He will demand _____ for the new broken wrist-watch.	PAY
d) Sam knew a lot about pigeons' _____ to learn.	ABLE
e) She goes to a _____ centre every day.	FIT

**SECTION 3
WRITING**

Writing Section Description

<i>Number of Tasks</i>	2
<i>Number of Total Points</i>	15
<i>Types and focus of the tasks</i>	<p><i>Task 1: (10 points)</i> <i>Description of experiences, impressions, plans, ambitions, intentions, etc.</i> <i>Description of a favourite book or film;</i> <i>Writing your opinion on a familiar topic;</i></p> <p><i>Task 2: (5 points)</i> <i>Personal or informal letters, personal or informal emails, notes that request info on everyday events;</i> <i>An email or letter to a friend or relative on a certain problem a situation</i></p>
<i>Duration</i>	60 minutes

Write the **TWO** tasks below.

33. **Task 1** will be marked for:

10 points

- ✓ task completion 2 points
- ✓ organization 2 points
- ✓ grammar 2 points
- ✓ vocabulary 2 points
- ✓ mechanics 2 points

Each of the five criteria carries two points to give a total of ten points.

Topic: You have seen this announcement on a students' website.

Have you ever had a new experience or tried a new one for the first time in your life?
Write an article about it for our website where you can share your experience with other people.
You can even be the winner of "The best article of this month" Award.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Write your article in 100-120 words and try to follow these steps:

- ✓ When and where your experience took place;
- ✓ Who you were with;
- ✓ What happened during this time;
- ✓ Write what happened in the end;
- ✓ Write how you felt at the end;
- ✓ End your article with a conclusion and a personal recommendation.

34. **Task 2** will be marked for:

5 points

✓	<i>task completion</i>	<i>1 point</i>
✓	<i>organization</i>	<i>1 point</i>
✓	<i>grammar</i>	<i>1 point</i>
✓	<i>vocabulary</i>	<i>1 point</i>
✓	<i>mechanics</i>	<i>1 point</i>

*Each of the five criteria carries one point to give a total of five points. You should write your task in no more than **60-80 words**.*

Topic: You have taken part in a cleanup day. Write a letter to your English pen-pal telling him/her all about it. In your letter you should say:

- ✓ when and where the event took place;
- ✓ say how you liked it;
- ✓ ask if he/she has taken part in a similar event.

Dearest Jordan,
Yours,
Daisy

Gjuhë Angleze (Niveli B1) – Sesioni II

**SECTION 1
READING COMPREHENSION**

There are 4 tasks in the Reading Section, in which you can read a series of texts and paragraphs and answer questions that test your reading skills and abilities and show that you can read and understand different types of texts and question formats.

Reading Section Description

<i>Number of Tasks</i>	3
<i>Number of Items</i>	30
<i>Number of Total Points</i>	30
<i>Types of Texts</i>	<i>Descriptive and informational texts, and info materials</i>
<i>Duration</i>	70 minutes

Task One

Taking your information from the text below, circle the answer which you think fits best by circling one of the letters A, B, C or D for the answer you choose.

Hotel management

- (1) Andreas Augustin, trained in hotel management by education, started a career as journalist, photographer, TV and radio presenter. In 1986 he worked as a historian in the field of global tourism. With his series of books THE MOST FAMOUS HOTELS IN THE WORLD he has created an unprecedented source of global hotel history and stories. To date Andreas has written over 50 books. He also travels around the world, stays in famous hotels and interviews the managers of these hotels. This is what he has written about Pinar Karal Timer, the General Manager of the historic Istanbul Pera Palace Hotel.
- (2) Pinar has accompanied the Istanbul Pera Palace Hotel through its renovation and restoration process (2006–2010). Pera Palace Hotel is the destination for everybody who visits Istanbul. The British novelist Agatha Christie, who is Pinar’s favourite writer, was one of the most important guests of the hotel and contributed a lot to its international fame. In order to pay tribute to her memory, Pinar has named one of the restaurants as Agatha Restaurant.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- (3) For Pinar, the philosophy of managing a historic hotel and a modern one is the same. However, being keen on development without damaging tradition, she thinks that managers should be extremely careful with the furniture and the building itself. The maintenance is an ongoing activity. It is also sometimes difficult to find equipment reflecting the era. The responsibility feeling is high because she is operating in a museum hotel and she feels responsible for not destroying the nostalgic ambiance. All her team members should know the history of the hotel by heart so they can be able to answer the questions related to its history.
- (4) When Pinar started work, the hotel was under restoration and construction. Excluding the lobby area, everything has been changed since then. Concepts and service, corporate ID, PR and marketing have all been changed accordingly. In short she has changed whatever she can imagine to reach her objective which was to bring back Pera Palace Hotel to its famous days. She was very fortunate working with the academics who were really very experienced and expresses her gratitude to **them**.
- (5) When she was 15 years old Pinar dreamt of becoming a paediatrician. Later, **out of the blue**, she decided to be an executive in international trade sector. However, she studied Hotel Management at University. Being the host in Pera Palace Hotel was always in her heart as a lover of Istanbul. Pinar is a very courageous lady. She likes to take calculated risks in her life and business as well. For her, hotels are the perfect example of team work and the joy is bigger when people share. She doesn't think that she would be successful in a sector where people like to enjoy things alone. Pinar loves working with people who are experienced and enthusiastic.
- (6) The advice she gives to others is to be honest. To my biggest surprise she also accepts that there is one thing she doesn't approve much about herself. Pinar thinks that she works too hard and is a perfectionist, which sometimes makes her life and the ones around her difficult.

1. Why has the author written this text? **1 point**
- A) To provide information about the life and career of Andreas Augustin.
- B) To give information about Istanbul Pera Palace Hotel.
- C) To inform the reader about work experience and the opinions of a hotel manager.
- D) To support the idea of becoming a hotel manager.
2. According to the 1st paragraph, Andreas Augustin main achievement is ____ **1 point**
- A) creating a series of books about famous hotels
- B) training in hotel management through education

MATURA SHETETËRORE 2019

- C) travelling around the world and staying in famous hotels
D) working as a journalist, photographer and TV presenter
3. According to the 2nd paragraph, one of the restaurants in Pera Hotel is named after Agatha Christie because _____. **1 point**
A) Agatha Christie helped with renovation and restoration process
B) Agatha Christie is Pinar's favourite British novelist
C) Agatha Christie was one of the famous international guests
D) Pinar wanted to respect the name of Agatha Christie
4. In the 3rd paragraph, Pinar says that her staff should know the history of the hotel because _____. **1 point**
A) it is difficult to find equipment reflecting the era
B) she is operating in a museum hotel and should not damage tradition
C) they can answer the questions of the guests about the history of the hotel
D) they should be careful with the furniture and the building
5. According to the 4th paragraph, one of the things that was NOT changed during the restoration period was _____. **1 point**
A) concepts and service
B) corporate ID
C) PR and marketing
D) the lobby area
6. What does "**them**" in the 4th paragraph refer to? **1 point**
A) academics
B) concepts
C) days
D) hotels
7. Which phrase is closest in meaning to the idiom "**out of the blue**" found in the 5th paragraph? **1 point**
A) as a result of this
B) hardly any time
C) quite unexpectedly
D) very soon
8. According to the 5th paragraph, Pinar feels happier at work when _____. **1 point**
A) people like to enjoy things alone
B) she and her staff are successful

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- C) she and her staff work together
D) she takes risks in her business
9. According to the 6th paragraph, Andreas is mostly surprised by the fact that Pinar _____. **1 point**
A) is objective about herself
B) is a perfectionist
C) makes the life of others difficult
D) works very hard in her job
10. What do Pinar and Andrew have in common? **1 point**
A) They both like Agatha Christie.
B) They both like travelling.
C) They both manage Pera Hotel.
D) They have both studied hotel management.

Task Two

Read the text below and answer the questions using the information from the text. You may use words from the text or your own words.

Alanis hypnotizes crowd

I like music and one of my favourite activities is going to music festivals and concerts. What I really appreciate is the real magic that the music and the lyrics of the songs transmit.

Last Friday night, hundreds of fans and followers went to the Corn Exchange Art Venue in Cambridge, known for hosting some of the worlds' best known artists, to see Canadian singer, Alanis Morissette. Alanis is an alternative rock singer, songwriter, musician, multi-instrumentalist, record producer, and actress. She is also known for her powerful and emotive mezzo-soprano voice.

There was not even an empty seat anywhere in the auditorium, although it was an incredibly cold night. "Sure it is cold outside, but I hope we warm it up in here for you," Morissette said to the enthusiastic crowd before she started to play.

Morissette used a lot of material from her first album Conflict. She also played a few songs from her new album, such as "Everything But..." ,which tells the story of someone desperately looking for love in the wrong places. Morissette's singing was full of feeling and emotion; some songs with anger and others with love.

Although the auditorium was cold and the sound was sometimes poor, it was obvious that the audience really loved the concert. Morissette hypnotized everybody with her outstanding performance. Many people in the crowd were obviously real fans and they knew the words and they sang along to nearly every song.

At the end of the concert, Morissette showed that she was a true performer, with a brilliant version of 'Heartache'. She finished with her latest single 'Ironic' which is a pop rock song about someone being a star and was nominated for two Grammy Awards. The lyrics present several situations that are described as "ironic." That was one of those nights that will **stay with me** for a very long time.

11. What does the author mostly value in a music festival or concert? **1 point**
12. What is the Corn Exchange Arts Venue famous for? **1 point**
13. What other qualities does her voice have, despite singing rock songs? **1 point**
14. How does the author describe Alanis Morissette's singing? **1 point**
15. What was the song "Everything but..." about? **1 point**
16. According to the writer, what were the disadvantages of the concert? **1 point**
17. How did the author know that many of the people present were fans of Alanis Morissette? **1 point**
18. What made the author realize that Alanis Morissette was a real performer? **1 point**
19. What was the last song Alanis Morissette sang in the concert? **1 point**
20. What does the expression "**stay with me**" in the last paragraph mean? **1 point**

Task 3

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Read the passage and complete the text with the proper words given in the box below. There are two extra words you DO NOT need to use. 10 points

*celebrated / provide / important / fortress / member / crowd /
reputation / hotel / protect originally / symbolized /
order*

The Bastille was a medieval (21) _____ that was used as a prison in Paris. It was (22) _____ built as gate during the Hundred Years' War but was later expanded in order to (23) _____ the city. The Bastille had eight towers and walls that were 25 meters high. Many of the prisoners that were kept there were (24) _____ people and not just common criminals. The king could (25) _____ people to be sent there and even families could ask for a (26) _____ to be kept there for various reasons. On July 14th, 1789, at the beginning of the French revolution, an angry (27) _____ of people attacked and took over the Bastille. This legendary attack (28) _____ the end of the old system of government. July 14th, or Bastille Day, is now (29) _____ as a national holiday in France. The prison no longer stands because it was destroyed during French Revolution, but its (30) _____ has lived on and it has become the subject of many stories and films.

SECTION 2
USE OF LANGUAGE

Use of Language Description

<i>Number of Tasks</i>	2
<i>Number of Items</i>	2
<i>Number of Total Points</i>	15
<i>Types and focus of the questions</i>	10 multiple-choice/gap-fill questions to test vocabulary and grammar Items 31(a-j) 5 word-formation items to test grammar and vocabulary Items 32(a-e)
<i>Duration</i>	20 minutes

Task 1

31. **Read the text carefully. From the words and word groups listed below the text, choose the ones which best fit the spaces. There is only one correct answer for each question.** **10 points**

My last birthday was one that I will never forget. The more I think of that, (a) _____ I appreciate my friend. If he (b) _____ that wonderful surprise for me, I wouldn't have even thought about my birthday. I was not planning to celebrate it because it was on a weekday and I had been (c) _____ organize anything. (d) _____ I entered home, I got a call from my colleague, Mark, who (e) _____ that something urgent (f) _____ at the office. He wanted me to go to the office quickly and he would explain the problem. When I was entering the office, the lights suddenly went out. I heard some strange noises, but I couldn't make out where they were coming from. I was trying to find the light switch when I (g) _____ something and that made the alarm system (h) _____. Then, I heard people shouting, " Surprise! Happy Birthday and the lights came on again. Of course, the police soon appeared (i) _____ the alarm. At first, they were quite angry, but when we explained what (j) _____ and treated them to some birthday cake, they wished me a happy birthday and said they would forget the incident.

a. A) the more	B) the most	C) the same	D) more than
b. A) didn't organize	B) wasn't organizing	C) hadn't organized	D) hasn't organized
c. A) so busy to	B) too busy to	C) such busy to	D) that busy to
d. A) sooner that	B) as sooner as	C) soonest that	D) as soon as
e. A) told me	B) said me	C) asked me	D) required me
f. A) were coming up	B) had come up	C) came up	D) has come up
g. A) was tripping over	B) have tripped over	C) tripped over	D) had tripped over
h. A) to go off	B) going off	C) went off	D) go off
i. A) because of	B) because from	C) because by	D) because for
j. A) were happening	B) happened	C) had happened	D) has happened

Task 2

32. **Complete the sentences by putting the word in capital letters into the correct grammatical form. You must use the correct spelling. 5 points**

- a) She asked her brother to help with the math homework, but he wasn't very _____.
HELP
- b) The schools in Albania are trying to increase _____ about environmental issues.
AWARE
- c) Most _____ agree that Earth's temperature is affected by human activities.
SCIENCE
- d) The government wants _____ to be developed in a way that local people benefit the most.
TOURIST
- e) I went to watch the new movie at the cinema on the _____ of my sister.
RECOMMEND

**SECTION 3
WRITING**

Writing Section Description

<i>Number of Tasks</i>	2
<i>Number of Total Points</i>	15
<i>Types and focus of the tasks</i>	<p><i>Task 1: (10 points)</i> <i>Description of experiences, impressions, plans, ambitions, intentions, etc.</i> <i>Description of a favourite book or film;</i> <i>Writing your opinion on a familiar topic;</i></p> <p><i>Task 2: (5 points)</i> <i>Personal or informal letters, personal or informal emails, notes that request info on everyday events;</i> <i>An email or letter to a friend or relative on a certain problem a situation.</i></p>
<i>Time in Disposition</i>	60 minutes

Write the **TWO** tasks below.

33. **Task 1** will be marked for: **10 points**

- ✓ *task completion* 2 points
- ✓ *organization* 2 points
- ✓ *grammar* 2 points
- ✓ *vocabulary* 2 points
- ✓ *mechanics* 2 points

Each of the five criteria carries two points to give a total of ten points.

Topic: You are in the first year of the university and your English teacher has asked you to write a description of the high school you went to.

In your description you should use 120-150 words and include the following information:

- A brief introduction: the type of school, size, location, your age when you went there, number of students in the class
- Homework, uniform, discipline, teachers
- Subjects- best/worst
- Your general opinion of the school - good/bad - why?

34. **Task 2** will be marked for: **5 points**

- ✓ *task completion* 1 point
- ✓ *organization* 1 point
- ✓ *grammar* 1 point
- ✓ *vocabulary* 1 point
- ✓ *mechanics* 1 point

*Each of the five criteria carries one point to give a total of five points. You should write your task in no more than **60-80 words**.*

Topic: Your cousin, Simon, who lives in England, has sent you a present for your 18th birthday. Write an email to Simon. In your email, you should:

- thank him for the present
- say why you like it
- tell him what you did on your birthday

Dearest Simon,

Gjuhë Angleze (Niveli B2) – Sesioni I

**SECTION 1
READING COMPREHENSION**

There are 3 tasks in the Reading Section, in which you can read a series of texts and paragraphs (reviews/adds) and answer questions that test your reading skills and abilities, and show that you can read and understand different types of texts and question formats.

Reading Section Description

<i>Number of Tasks</i>	3
<i>Number of Items</i>	21
<i>Number of Total Points</i>	30
<i>Types of Texts</i>	<i>Descriptive and informational texts, promotional and info materials, advertisements, letters, etc.</i>
<i>Duration</i>	70 minutes

Task One

Taking your information from the text below, choose the answer which you think fits best by circling one of the letters A, B, C or D for the answer you choose.

The first drawings on walls appeared in caves thousands of years ago. Later the Ancient Romans and Greeks wrote their names and protest poems on buildings. Modern graffiti seems to have appeared in Philadelphia in the early 1960s, and by the late sixties it had reached New York. The new art form really took off in the 1970s, when people began writing their names, or ‘tags’, on buildings all over the city. In the mid seventies it was sometimes hard to see out of a subway car window, because the trains were completely covered in spray paintings known as ‘masterpieces’.

In the early days, the ‘taggers’ were part of street gangs who were concerned with marking their territory. They worked in groups called ‘crews’, and called what they did ‘writing’ – the term ‘graffiti’ was first used by *The New York Times* and the novelist Norman Mailer. Art galleries in New York began buying graffiti in the early seventies. But at the same time that it began to be regarded as an art form, John Lindsay, the then mayor of New York, declared the first war on graffiti. By the 1980s it became much harder to write on subway trains without being caught, and instead

many of the more established graffiti artists began using roofs of buildings or canvases.

The debate over whether graffiti is art or vandalism is still going on. Peter Vallone, a New York City councillor, thinks that graffiti done with permission can be art, but if it is on someone else's property it becomes a crime. 'I have a message for the graffiti vandals out there,' he said recently. 'Your freedom of expression ends where my property begins.' On the other hand, Felix, a member of the Berlin-based group Reclaim Your City, says that artists are reclaiming cities for the public from advertisers, and that graffiti represents freedom and makes cities more **vibrant**.

For decades graffiti has been a springboard to international fame for a few. Jean-Michel Basquiat began spraying on the street in the 1970s before becoming a respected artist in the '80s. The Frenchman Blek le Rat and the British artist Banksy have achieved international fame by producing complex works with stencils, often making political or humorous points. Works by Banksy have been sold for over £100,000. Graffiti is now sometimes big business.

learnenglishteens.britishcouncil.org

1. What is this text about? **1 point**
  - A) It is about the history of drawings.
  - B) It is about the history of graffiti.
  - C) It is about the history of art.
  - D) It is about the history of painting.

2. According to the text, the first poems written on walls appeared _____. **1 point**
  - A) thousands of years ago
  - B) during the Ancient Roman Age
  - C) during the Ancient Greek Age
  - D) during the Ancient Roman and Greek Age

3. According to the text, the first forms of graffiti began in _____. **1 point**
  - A) Ancient Rome
  - B) Philadelphia
  - C) Ancient Greece
  - D) New York

4. "**Taggers**" in 2nd paragraph, comes closest in meaning to _____. **1 point**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- A) people who use markers on walls
B) people who mark walls with graffiti
C) people who mark ceilings with graffiti
D) people who use markers on canvas
5. When did graffiti start, as a real art? **1 point**
A) In the 1990s.
B) In the 1980s.
C) In the 1970s.
D) In the 1960s.
6. What were graffiti artists worried about in the beginning? **1 point**
A) They were worried about lack of money.
B) They were worried about lack of fame.
C) They were worried about how to mark their territories.
D) They were worried about how to engage in politics.
7. "When did graffiti artists begin to have hard times? **1 point**
A) In the 1980s.
B) In the 1990s.
C) In the 1970s.
D) In the 1960s.
8. The debate over graffiti is whether it is _____. **1 point**
A) neither art nor vandalism
B) vandalism
C) just art
D) either art or vandalism
9. According to a Berliner, graffiti represents _____. **1 point**
A) pure art
B) vandalism
C) freedom
D) folk art
10. "**Vibrant**" in 3rd paragraph, comes closest in meaning to _____. **1 point**
A) dynamic
B) artistic
C) wonderful
D) beautiful

Task Two

Read the passages below and answer the questions. Answer the questions using the information from the text. You may use words from the text or your own words.

Curse of the Opal stone

If your favourite stone is the Opal, you're out of luck...literally since this stone is said to bring bad luck to whoever wears it. This superstition comes from the 1829 bestselling novel 'Anne of Geierstein' by Sir Walter Scott. In the novel, Lady Hermione was falsely accused of being a demon due to her sudden death after a drop of holy water accidentally falls on her opal jewellery and changes its colour. This book had such an effect on the image of the Opal that shortly after its publication, the Opal market crashed and Opal prices dropped by 50%.

Ringing of the Bells

Have you ever wondered why bells are always associated with weddings and special occasions? As it turns out, the association **stems from** the widely held belief that bells frighten evil spirits away. This belief originated during Queen Elizabeth's reign for two reasons; to ask for prayers for the departed soul and to drive away the evil spirits who stood at the foot of the bed.

Black cats, bad luck

Most people have heard the saying that if a black cat crosses your path its bad luck (if you haven't well now you have). This interesting superstition finds its origin in the middle ages. Single women (usually elderly) who associated themselves with many cats were believed to be witches who could become cats themselves. Thus a black cat crossing your path could actually be a witch.

<https://list25.com>

11. What are these three passages about? **1 point**
12. Write the word used in "*Curse of the Opal Stone*" similar in meaning to "*devil*".
1 point
13. What happened after the publication of "*Anne of Geierstein*"? **1 point**
14. What are bells always related to? **1 point**
15. What is the meaning behind the belief of "*Ringing Bells*"? **1 point**
16. Find and write the word used in "*Ringing Bells*", which is a synonym of "*stems from*". **1 point**
17. According to the believers, where did evil spirits use to stand? **1 point**
18. What kind of cat must cross your path to have bad luck? **1 point**
19. Based on superstitions, what is a black cat supposed to be? **1 point**
20. Write the word used in "*Black cats, bad luck*" text similar in meaning to "*keep company with*". **1 point**

Task 3

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

You are going to read a short text (a letter). 10 word groups have been removed from it. Choose from the word groups (a-k) the one which fits each gap (21-30). Write letters instead of word groups in each gap. There is one extra word group which you DO NOT need to use. 10 points

Dear Sir,

I hated you when I first met you. (21) _____ that you made me stand up straight. I hated the way you made me wear (22) _____. I hated the way you made me speak correctly. Most of all, I hated the way that you wouldn't accept my work unless (23) _____. And the best always seemed more effort than (24) _____.

We had lots of arguments, at the start. I remember (25) _____ at lunch a lot. And despite my yelling and threats – (26) _____ – I remember you never lost your temper. You were always patient with me. You always took the time to listen to me, (27) _____.

I look back upon that time as so important (28) _____ that I am today. You taught me discipline. You taught me dignity. Much more than English, which was what you were supposedly teaching me, you taught me that I could achieve more than (29) _____. I could be a success, instead of a clown.

For that lesson, (30) _____.

Thank you.

A student (Year 11).

- (a) I was willing to put in
- (b) being kept in
- (c) even tears once or twice
- (d) I hated the fact
- (e) my uniform right
- (f) it was the best I could do
- (g) what I or other people thought that I was capable of
- (h) I owe you so much
- (i) need no lessons
- (j) whenever I wanted to be heard
- (k) in the development of the person

**SECTION 2
USE OF LANGUAGE**

Use of Language Description

<i>Number of Tasks</i>	2
<i>Number of Items</i>	15
<i>Number of Total Points</i>	15
<i>Types and focus of the questions</i>	8 multiple-choice/gap-fill questions to test vocabulary and grammar Items 31(a-j) Gap-fill questions to test conversational English Items 32(a-e)
<i>Duration</i>	20 minutes

Task 1

31. Read the text carefully. It is about food safety. From the words listed below the text, choose the alternatives which best fit the spaces. There is only one correct answer for each question. 10 points

The Trial by Franz Kafka

(a) _____ in 1914, The Trial is one of the most important novels of the twentieth century: the (b) _____ tale of Josef K., a respectable bank officer who is suddenly and inexplicably arrested and (c) _____ defend himself against a charge about which he can get no information. (d) _____ read as an existential tale, a parable, or a prophecy of the extravagances of modern bureaucracy joined (e) _____ the madness of totalitarianism, Kafka's nightmare (f) _____ the chilling truth for generations of readers. This new edition is (g) _____ upon the work of an international team of experts (h) _____ have restored the text, the sequence of chapters, and their division to create a version that is as close as possible to the way the author left it. In his brilliant translation, Breon Mitchell masterfully reproduces the (i) _____ poetics of Kafka's prose, revealing a novel that is as full of energy and power (j) _____ it was when it was first written.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- a) A) write   B) writing   C) written   D) was written
b) A) terrific   B) terrified   C) terrify   D) terrifying
c) A) must   B) should   C) have to   D) ought to
d) A) despite   B) whether   C) however   D) otherwise
e) A) of   B) to   C) on   D) for
f) A) has reinforced   B) is reinforced   C) reinforces   D) was reinforced
g) A) set   B) put   C) based   D) made
h) A) which   B) whose   C) who   D) whom
i) A) distinct   B) distinctive   C) distinctful   D) distinctively
j) A) like   B) than   C) as   D) rather

Task 2

32. Complete the gaps in the following conversation with ONE appropriate word.

5 points

- Store clerk:* Good morning, how can I (a) _____ you?
Customer: Hi, I'd like to (b) _____ a complaint about a defective laptop I bought here last month.
Store clerk: Do you have your store receipt with you?
Customer: Yes, I do. Here you go.
Store clerk: There's a one-year store warranty on this computer. We'll be able to take a look at it today at no charge to you. If we can't find the (c) _____, we will exchange it for a new one.
Customer: Thank you. I'd appreciate that.
Store clerk: What seems to (d) _____ the problem?
Customer: I think it's overheating. It (e) _____ so hot whenever I use it.
Store clerk: That is strange for such a new computer.

**SECTION 3
WRITING**

Writing Section Description

<i>Number of Tasks</i>	2
<i>Number of Total Points</i>	15
<i>Types and focus of the tasks</i>	Item 33: (10 points) An essay: Arguing for or against the topic given. Giving reasons and examples to support the answer. Item 34: (5 points) Formal letters or emails, (complaints, job requests, etc.)
<i>Duration</i>	60 minutes

Write the **TWO** tasks below.

33. **Task 1** will be marked for: **10 points**

- ✓ *task completion* 2 points
- ✓ *organization* 2 points
- ✓ *grammar* 2 points
- ✓ *vocabulary* 2 points
- ✓ *mechanics* 2 points

Each of the five criteria carries two points to give a total of ten points. You should write your task in no more than **150-180 words**.

Topic: *Some people say that parents should become their children's best friends. Others say that parents should keep their role of authority. What do you think? Should parents play the role of friend or authority figure in their children's lives? Highlight both sides of the argument and state your opinion. Give reasons and examples to support your opinion.*

34. **Task 2** will be marked for: **5 points**

- ✓ *task completion* 1 point
- ✓ *organization* 1 point
- ✓ *grammar* 1 point
- ✓ *vocabulary* 1 point
- ✓ *mechanics* 1 point

Each of the five criteria carries one point to give a total of five points. You should write your task in no more than **80-100 words**.

Topic: *There are plans to build a new large cinema in your area. Write a letter to your mayor explaining why you think this is a good or bad idea.*

Begin your letter with "Dear Mayor Jones" and end your letter with "Best regards,

Gjuhë Angleze (Niveli B2) – Sesioni II

**SECTION 1
READING COMPREHENSION**

There are 3 tasks in the Reading Section, in which you can read a series of texts and paragraphs and answer questions that test your reading skills and abilities and show that you can read and understand different types of texts and question formats.

Reading Section Description

<i>Number of Tasks</i>	3
<i>Number of Items</i>	30
<i>Number of Total Points</i>	30
<i>Types of Texts</i>	<i>Descriptive and informational texts, promotional and info materials, advertisements, letters, etc.</i>
<i>Duration</i>	70 minutes

Task One

Taking your information from the text below, choose the answer which you think fits best by filling one of the circles corresponding to letters A, B, C or D for the answer you choose.

The origins of jigsaw puzzles go back to the 1760s when European mapmakers pasted maps onto wood and cut them into small pieces. John Spilsbury, an engraver and mapmaker, is credited with inventing the first jigsaw puzzle in 1767. The dissected* map has been a successful educational toy ever since. American children still learn geography by playing with puzzle maps of the United States or the world. The inventors of jigsaw puzzles of that time would be amazed to see the transformations of the last 250 years. Children's puzzles have moved from lessons to entertainment, showing diverse subjects like animals, ***nursery rhymes***, and modern tales of super heroes. But the biggest surprise for the early puzzle makers would be how adults have embraced puzzling over the last century.

Puzzles for adults emerged around 1900, and by 1908 a full-blown mania was in progress in the United States. Contemporary writers depicted the inexorable* progression of the puzzle addict: from the sceptic who first ridiculed puzzles as silly and childish, to the perplexed puzzler who ignored meals while chanting just one

more piece; to the luminous-eyed victor who finally put in the last piece in the early hours of the morning.

The puzzles of those days were quite a challenge. Most of them had pieces cut exactly on the colour lines. There were no transition pieces with two colours to signal, for example, that the brown area (roof) fit next to the blues (sky). A sneeze or a careless move could undo an evening's work because the pieces did not interconnect. And, unlike children's puzzles, the adult puzzles had no guide picture on the box; if the title was vague or ***misleading***, the true subject could remain a mystery until the last pieces were fitted into place.

<http://www.puzzlewarehouse.com>

Dissected* = cut into small pieces

Inexorable* = relentless

1. What is this text about? **1 point**
  - A) The origin of entertainment.
  - B) The origin of jigsaw puzzles.
  - C) The origin of educational toys.
  - D) The origin of adult games.

2. Which continent is the place of Jigsaw Puzzles' origin? **1 point**
  - A) Europe
  - B) America
  - C) Asia
  - D) Africa

3. "Nursery rhymes" in 1st paragraph, comes closest in meaning to _____. **1 point**
  - A) nursery advices
  - B) short rhymes for kids
  - C) poems written by nurses
  - D) rhymes for nurses

4. What century does the invention of jigsaw puzzle belong to? **1 point**
  - A) 16th century
  - B) 17th century
  - C) 18th century
  - D) 19th century

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

5. Based on 1st paragraph, what was the function of the jigsaw puzzle at its beginning? **1 point**
- A) It served as an adult's entertainment.
  - B) It served as kid's entertainment.
  - C) It served as an educational aid.
  - D) It served as an educational toy.
6. What would be a great surprise to early puzzle makers? **1 point**
- A) The way that kids used to solve them last century.
  - B) The way that puzzles were used in education last century.
  - C) The way that adults embraced puzzles last century.
  - D) The way that people ridiculed puzzles last century.
7. What century did the puzzles for adults become known? **1 point**
- A) 20th century
  - B) 19th century
  - C) 18th century
  - D) 17th century
8. What was the sceptics' attitude toward this puzzle mania at first? **1 point**
- A) They hated this kind of game.
  - B) They ridiculed it as childish.
  - C) They hated people who played with puzzles.
  - D) They called people who played puzzles crazy.
9. "*Misleading*" in the last paragraph, comes closest in meaning to _____. **1 point**
- A) fraud
  - B) mistake
  - C) deceiving
  - D) guiding
10. Based on the last paragraph, why were adult puzzles so difficult at first? **1 point**
- A) They had a very complicated picture to be solved.
  - B) They had no guide picture.
  - C) They had diverse subjects in its picture.
  - D) They lacked one or two pieces of the whole.

Task Two

Read the four passages below and answer the questions using the information from the text. You may use words from the text or your own words.

1. Castaways revealed

In 1794, a Japanese seaman named Chunosuke Matsuyama and his 43 companions were caught in a storm and shipwrecked on a South Pacific island. Without supplies, all of the crew eventually expired; but not before Matsuyama wrote a message telling of their misfortune, carved in coconut wood and slipped in a bottle. No one knew what had become of the group until the bottle was discovered 150 years later near the Japanese village of Hiraturemura.

2. Ghost message from the Titanic

Jeremiah Burke, 19, from Glanmire in Cork and his cousin Nora Hegarty, 18, boarded the ill-fated Titanic to meet up with his sisters who had settled in Boston a few years earlier. Before setting sail, Burke's mother gave him a bottle of holy water. As the Titanic began her descent into the sea, Burke managed to write a message, "From Titanic, goodbye all, Burke of Glanmire, Cork," which he placed in the holy water bottle. The cousins died in the tragedy, and a year later, the bottle washed ashore a few miles from his family home. The artefacts were kept in the family for nearly a century before being donated to the Cobh Heritage Centre in 2011.

3. And 85 years later...

In 1914, British World War I soldier Pvt. Thomas Hughes wrote a letter to his wife, sealed it in a ginger ale bottle, and tossed it into the English Channel. He died two days later fighting in France. Fast forward to 1999 when a fisherman found the bottle in the River Thames. It was too late to deliver the letter to Mrs. Hughes who died in 1979, but not too late for Hughes' 86-year-old daughter, who was only 1 year old when her father died — the message was delivered to her at her home in New Zealand.

4. The record holder

In 2011, a Scottish fisherman named Andrew Leaper was pulling in his haul near the Shetland Islands when he spied a bottle in the catch. Within, he discovered an old letter, a very old letter — in fact; it was certified as the oldest message in a bottle ever found by the Guinness Book of World Records. The message was scrawled by Capt. C. Hunter Brown of the Glasgow School of Navigation and was sent to sea in

---

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

1914 along with a whopping 1,889 other bottles. A government agency in Aberdeen continues to track Brown's project; to date, 315 of his castoffs have been recovered.

www.mnn.com/lifestyle/arts-culture/stories

11. What are all these texts about? **1 point**
12. In which text, did people get the message after a century and a half? **1 point**
13. Which word used in "*Castaways Revealed*" comes closest in meaning to "*mischance*"? **1 point**
14. In which text, was the writer of the message together with his relative? **1 point**
15. In which text, was the writer of the message in a war? **1 point**
16. In which text is the message considered as one of the oldest? **1 point**
17. In which text, was the message not written in a letter? **1 point**
18. In which text, was the written message found by the family it was meant for? **1 point**
19. In which text did the writer of the message die right after writing it? **1 point**
20. Which word used in "*The record holder*" comes closest in meaning to "*write carelessly*"? **1 point**

Task 3

You are going to read a short text (a letter). 10 word groups have been removed from it. Choose from the word groups (a-k) the one which fits each gap (21-30). Write letters instead of word groups in each gap. There is one extra word group which you DO NOT need to use. 10 points

Dear Miss Clara,

I want to express (21) _____ for all the efforts you have taken during this academic year. From day one, Mia enjoyed each and every class of yours and (22) _____ to school every day, which is such a surprise from a girl who used to give excuses (23) _____.

I really (24) _____ in which you helped her learn history which was (25) _____ she always dreaded. However, by making the lessons innovative, (26) _____ in getting good scores in history, but also in developing a keen liking for the subject. I also thank you for encouraging her (27) _____ which she thoroughly enjoyed.

I thank you for helping her (28) _____ and what she wanted to do, for making her care about others (29) _____.

I thank you again for all the wonderful work you have done and wish you (30) _____ endeavours.

With Kind Regards,

Veronica Richards:

www.edutopia.org

- a) one of the subjects
- b) you not only helped her
- c) to participate in the class play
- d) understand who she was
- e) my sincere gratitude
- f) used to look forward to go
- g) for not attending
- h) appreciate the way
- i) much more
- j) a healthy life
- k) all the best for your future

**SECTION 2
USE OF LANGUAGE**

Use of Language Description

<i>Number of Tasks</i>	2
<i>Number of Items</i>	2
<i>Number of Total Points</i>	15
<i>Types and focus of the questions</i>	<i>Multiple-choice/gap-fill questions to test vocabulary and grammar. Items 31(a-j) Gap-fill questions to test conversational English. Items 32(a-e)</i>
<i>Duration</i>	20 minutes

Task 1

31. Read the text carefully. It is about food safety. From the words or word groups listed below the text, choose the ones which best fit the spaces. There is only one correct answer for each question. 10 points

Franz Kafka (a) _____ into a middle-class, German-speaking Jewish family in Prague, the capital of the Kingdom of Bohemia, (b) _____ part of the Austro-Hungarian Empire, today part of the Czech Republic. He trained as a lawyer and after (c) _____ his legal education he was employed by an insurance company, forcing him (d) _____ his writing in his spare time. (e) _____ the course of his life, Kafka wrote hundreds of letters to family and close friends, including his father, with (f) _____ he had a strained and formal relationship. He became engaged to several women but never married. He (g) _____ in 1924 at the age of 40 from tuberculosis.

Few of Kafka's works were published (h) _____ his lifetime: the story collection "Contemplation" and "A Country Doctor" and some individual stories were published in (i) _____ magazines but received little public attention. Kafka's unfinished works, including his novels "The Trial", "The Castle" and "The Metamorphosis" **were** ordered by Kafka to be (j) _____ by his friend Max Brod, who nonetheless ignored his friend's direction and published them after Kafka's death. His work went on to influence a vast range of writers, critics, artists, and philosophers during the 20th century.

wikipedia.org

MATURA SHETËRORE 2019

- (a) A) bore   B) born   C) is born   D) was born
 (b) A) then   B) than   C) once   D) past
 (c) A) completed   B) completing   C) complete   D) to complete
 (d) A) keep on   B) keeping on   C) to keep on   D) keeps on
 (e) A) at   B) on   C) as   D) over
 (f) A) whom   B) who   C) which   D) whose
 (g) A) was dead   B) died   C) is dead   D) die
 (h) A) at   B) during   C) on   D) while
 (i) A) literature   B) literal   C) literary   D) literally
 (j) A) destroy   B) destruct   C) destructed   D) destroyed

Task 2

32. **Complete the gaps in the following conversation with ONE appropriate word.** **5 points**

In a shop

- A: (a) _____ would you like to pay?
 B: (b) _____, please.
 A: That's 59\$.
 B: There you (c) _____.
 A: Here's your change and (d) _____ receipt. Thank you very much and have a
 (e) _____ day.
 B: Thank you! Goodbye!

SECTION 3

WRITING

Writing Section Description

<i>Number of Tasks</i>	2
<i>Number of Total Points</i>	15
<i>Types and focus of the tasks</i>	<p><i>Item 33: (10 points)</i> An essay: Arguing for or against the topic given. Giving reasons and examples to support the answer by respecting the structure of an essay.</p> <p><i>Item 34: (5 points)</i> Formal letters or emails, (complaints, job requests, etc.) respecting the structure of an informal letter or email.</p>
<i>Duration</i>	60 minutes

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Write the **TWO** tasks below.

33. **Task 1** will be marked for: **10 points**

- ✓ task completion   2 points
- ✓ organization   2 points
- ✓ grammar   2 points
- ✓ vocabulary   2 points
- ✓ mechanics   2 points

Each of the five criteria carries two points to give a total of ten points. You should write your task in no more than **150-180 words**.

Topic: *Some people suggest that students should be encouraged to study using new technology, such as tablets and interactive software. Others say that more traditional methods, such as books and using pen and paper are preferable. What do you think? Is it better to use new technologies in schools or to use more traditional methods?*

Argue for or against this statement. Give reasons and examples to support your answer.

34. **Task 2** will be marked for: **5 points**

- ✓ task completion   1 point
- ✓ organization   1 point
- ✓ grammar   1 point
- ✓ vocabulary   1 point
- ✓ mechanics   1 point

Each of the five criteria carries one point to give a total of five points. You should write your task in no more than **80-100 words**.

Topic: *You have been asked to nominate a student for the "Student of the Year" award. Write your letter for your school magazine explaining why you believe this person should be nominated and what makes him/her the best candidate for the award.*

"Dear Editor" and end your email with "Best regards, Kim Smith". Do NOT use your real name.

Gjuhë Frënge (Niveli B2) – Sesioni I

**SECTION 1
COMPRÉHENSION DES ÉCRITS**

Dans la section de la compréhension des écrits, vous allez lire plusieurs textes et vous allez répondre aux différents types de questions posées dans le but de tester vos capacités en compréhension des écrits.

Description

<i>Tâches</i>	3
<i>Nombre des questions</i>	30
<i>les points</i>	30
<i>Types de textes</i>	<i>Des textes descriptifs ou informatifs, argumentatifs ; des passages des livres ; des informations ; des publicités</i>
<i>Temps estimé</i>	70 minutes

Tâche 1

Lisez attentivement le texte suivant. Répondez aux questions en cochant la bonne réponse.

Comment donner envie de lire et d'écrire aux enfants en s'amusant?

Ce n'est ni un jeu vidéo ni un devoir à la maison, mais Amour aux lettres permet d'apprendre en s'amusant. Cet abonnement payé par les parents permet à leur enfant de recevoir un courrier envoyé par les habitants d'un pays imaginaire. Ce courrier donne au jeune lecteur un rôle central dans un univers de fiction où les personnages ont besoin de lui. Dans leurs lettres, ils décrivent des événements et posent des questions : des décisions à prendre, des activités à réaliser. L'enfant doit alors écrire une réponse pour annoncer ses décisions. Toute la suite de l'histoire dépend uniquement de lui !

L'objectif ? Faire lire et écrire les enfants en stimulant leur imagination. À chaque courrier, plusieurs personnages écrivent. Les lettres sont accompagnées de petits cadeaux provenant de l'histoire. Il existe deux univers possibles : le royaume médiéval où on est roi d'un pays, ou la réserve animalière où on est directeur d'un zoo. Le créateur de ce programme appelé Rémy s'est inspiré de son enfance : « Dans les années 80, mes parents recevaient parfois une clé dans un courrier publicitaire qui disait : « Vous avez gagné une voiture, venez essayer la clé. » J'adorais ça ! Une lettre, un objet : toute mon imagination d'enfant commençait à fonctionner. Tous les enfants aiment recevoir du courrier, même ceux qui n'aiment

---

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

pas lire. Et si ce courrier stimule leur imagination, alors la lecture et l'écriture deviennent une motivation pour l'aventure ! J'ai aussi été inspiré par les livres-dont-vous-êtes-le-héros de mon adolescence. Je veux que l'enfant soit le héros d'une aventure personnelle, qui lui donne envie de lire et d'écrire aux personnages de son histoire. Mais je ne suis pas tout seul. George est l'informaticien du groupe. Il a développé pendant deux ans un logiciel capable de créer des textes personnalisés pour répondre à chaque enfant. Très vite, des auteurs, des professeurs et illustrateurs nous ont rejoints. Nous lisons chaque lettre de chaque enfant et, avec le logiciel, nous adaptons la suite de l'aventure à ses goûts et ses choix.» Michel, 15 ans, se souvient : «Quand j'avais 10 ans, je détestais lire. J'ai paniqué quand j'ai reçu les premières lettres. Mais l'histoire m'a tellement plu que j'ai tout lu d'un coup, et j'ai écrit ma réponse immédiatement. J'ai aussi progressé en orthographe parce que comme j'étais le roi d'un pays imaginaire je devais être parfait.»

Amour aux lettres est également très adapté pour l'école. Une enseignante nous raconte : «Les enfants n'ont pas l'impression d'être en classe quand j'utilise les lettres. Je peux ainsi les faire travailler sur des sujets variés. Les enfants écrivent car ils ont envie de le faire. Il y a un objectif réel à l'écriture, c'est motivant. Cela change de la simple rédaction comme «Raconte ce que tu as fait pendant tes vacances ». Je suis sûre qu'on peut adapter l'idée pour les langues étrangères !»

D'après : www.epopia.com

1. Ce document est un texte _____. **1 point**
  - A) argumentatif
  - B) informatif
  - C) ironique
  - D) littéraire

2. Qu'est-ce que Amour aux lettres? **1 point**
  - A) Une activité scolaire d'écriture
  - B) Un concours de lecture
  - C) Une pièce de théâtre
  - D) Un service amusant de correspondance

3. L'objectif d'Amour aux lettres est de _____. **1 point**
  - A) éloigner les enfants des jeux vidéo
  - B) encourager les enfants à participer à des activités
  - C) familiariser les enfants à la lecture
  - D) stimuler l'imagination des enfants

4. Comment Amour aux lettres atteint-il son objectif? **1 point**

- A) En faisant jouer les enfants dans des pièces de théâtre
B) En invitant les enfants à participer à des histoires.
C) En inventant des histoires drôles.
D) En offrant aux enfants des cadeaux s'ils écrivent bien.
5. Amour aux lettres est très original parce que _____. **1 point**
A) les enfants peuvent jouer avec leurs parents
B) l'histoire dépend des décisions de l'enfant qui participe
C) l'histoire est prise de la vie scolaire
D) les personnages sont des enfants différents
6. Comment Rémy a-t-il eu l'idée d'Amour aux lettres? **1 point**
A) en faisant fonctionner son imagination
B) en lisant un livre d'histoire
C) en se souvenant d'un moment de son enfance
D) en trouvant une clé de voiture
7. Pour Rémy, un enfant a envie de lire et écrire _____. **1 point**
A) s'il est le héros d'une aventure personnelle
B) s'il fait du progrès à l'école
C) s'il lit très tôt des histoires imaginaires
D) s'il reçoit beaucoup de lettres de ses amis
8. L'équipe de Rémy est notamment composée _____. **1 point**
A) d'auteur de romans
B) d'auteurs et d'enseignants.
C) de jeunes adolescents
D) de parents et d'enseignants
9. Pourquoi Michel a-t-il fait du progrès grâce à l'Amour aux lettres? **1 point**
A) Parce qu'il adorait cela.
B) Parce qu'il a appris à lire.
C) Parce qu'il voulait devenir écrivain.
D) Parce qu'il voulait être parfait.
10. L'enseignante pense qu'Amour aux lettres peut rendre les élèves _____. **1 point**
A) moins collaboratif
B) plus curieux
C) plus motivant
D) moins sociale

Tâche 2 : Lire pour s'orienter

Lisez le texte ci-dessus, puis répondez aux questions en écrivant l'information demandée.

Tous sont stressés avant l'examen

Les révisions s'accroissent, le jour des premières épreuves approche et, forcément, la pression monte: la dernière ligne droite avant le baccalauréat est une épreuve en soi pour les élèves. Sommeil, alimentation, stress, médicaments: quels sont les bons réflexes à adopter et, de l'autre côté, les fausses bonnes idées à oublier?

On mémorise beaucoup pendant la nuit, surtout pendant le sommeil profond. Réviser tard le soir n'est donc pas un problème. À l'inverse, passer une nuit blanche à réviser ne sert à rien: mieux vaut dormir deux ou trois cycles d'une heure.

Il faut manger le plus équilibré possible, mais la règle reste de ne pas trop changer ses habitudes. Cela ne sert à rien de ne manger que du poisson et des épinards, censés doper la mémoire: c'est un mythe. En revanche, il est très important de boire beaucoup puisque la déshydratation est facteur de stress.

Évitez les médicaments, sauf s'ils sont prescrits par votre médecin et que vous les avez essayés une semaine avant les examens. Il y a bien d'autres solutions, comme le yoga ou la psychothérapie, mais on ne s'y met pas à la veille d'examens. En ce qui concerne les compléments alimentaires, nous n'en avons pas besoin. Ces compléments sont destinés aux personnes qui ont des carences alimentaires. Attention avec le café: la caféine est un bon stimulant, mais si on a l'habitude d'en prendre deux par jour, il ne faut pas en boire dix pendant les épreuves. S'il est important de se détendre, mieux vaut marcher dehors, s'aérer ou aller au cinéma plutôt que jouer aux jeux vidéo. Tous les jeux vidéo ne sont pas stressants, mais leur enjeu peut devenir. Le sport est très bon pour le corps, surtout pendant la période des révisions, mais il est inutile de faire une grosse séance à la veille des examens.

Le cerveau a besoin beaucoup d'oxygène lorsqu'on est stressé. Il est donc recommandé, le jour des examens, de respirer largement et le plus lentement possible quand on découvre les intitulés d'une épreuve. Si vous connaissez des méthodes de respiration, elles vous seront très utiles. Sinon, prenez deux ou trois minutes pour penser à autre chose tout en respirant lentement. Cela vous permettra d'entrer plus détendu dans votre sujet. De même, évitez au maximum de regarder ce qu'il se passe autour de vous: on peut avoir l'impression de ne faire que des erreurs, entouré de prix Nobel. Ce qui n'est probablement pas le cas...

D'après <http://www.europe1.fr>

11. Quel est le thème de l'article?

1 point

12. D'après l'article, pour quelle raison est-il favorable d'étudier en soirée? **1 point**

13. **Cochez la bonne réponse et écrivez la phrase qui justifie votre réponse.**
1 point

<p>Il faut modifier ses comportements alimentaires lorsqu'on est en période de révisions.</p> <p>☐ vrai</p> <p>☐ faux</p> <p>Justification:</p>
---

14. Est-ce qu'étudier toute la nuit avant l'examen est indispensable? **1 point**

15. D'après l'article, quel manque peut entraîner du stress? **1 point**

16. Dans l'article, qu'est-il conseillé de faire plusieurs jours avant les examens? **1 point**

17. Quelle est la recommandation faite dans l'article sur la consommation de café? **1 point**

18. Qu'est-ce qu'on propose pour se détendre dans cet article? **1 point**

19. Pour quelle raison est-il conseillé de bien respirer, le jour de l'examen? **1 point**

20. **Cochez la bonne réponse et écrivez la phrase qui justifie votre réponse.**
1 point

<p>Il est conseillé de prendre un peu de temps pour observer les autres dans la salle d'examen.</p> <p>☐ vrai</p> <p>☐ faux</p> <p>Justification</p>
--

Tâche 3

Vous devez envoyer cette lettre au directeur de votre université mais 10 phrases ou groupes de mots se sont effacés. Vous devez compléter la lettre avec les formules adéquates proposées ci-dessous de (1- 10) dans chaque espace (21 – 30). 10 points

Objet : Demande de remboursement
Marseille, le 18 mai 2019
Monsieur le directeur,
Je suis(21) _____ d'université et voilà un mois que je suis inscrit à vos cours d'informatique.
J'ai (22) _____ que je suis très loin d'être satisfait.
D'abord, votre équipement est complètement très vieux.
Vos ordinateurs(23) _____. En plus, il faut des heures pour se connecter à internet ! Et il n'y a qu'une imprimante par classe qui dans la plus part des cas est en panne. Ensuite, vos enseignants sont vraiment nuls! Monsieur Lafaille, par exemple, garde son portable allumé en classe et passe son temps(24) _____. A part envoyer un mail, il (25) _____ à l'informatique! Et comme si ça ne suffisait pas, il se moque de nous chaque fois qu'on lui (26) _____. Enfin votre école est toujours fermée pour une raison ou pour une autre. Mercredi dernier, c'était parce que les enseignants(27) _____. Avant-hier, parce qu'il y avait des travaux dans l'entrée de l'immeuble. C'est inacceptable ! À cause de vous, j'ai dépensé 900 euro pour rien et je ne pourrai pas trouver le moindre petit travail cette année.
Je vous demande donc de(28) _____ de mon inscription au plus vite pour que je puisse m'inscrire (29) _____.
En vous remerciant (30) _____ je vous prie d'agréer mes salutations distinguées.
Florian Le Chevallier

1. lui pose des questions
2. étaient en réunion
3. le regret de vous annoncer
4. à répondre à des appels
5. en première année
6. ne connaît pas grand-chose
7. dans une école sérieuse
8. ne fonctionnent pas
9. de votre compréhension
10. me rembourser l'argent.

SECTION 2
UTILISATION DE LA LANGUE

<i>Tâches</i>	2
<i>Nombre des questions</i>	11
<i>Points</i>	15
<i>Types des questions</i>	10 questions à choix multiples/ des textes à trou ; des questions qui testent les capacités en vocabulaire et grammaire Items 31 (a-j) des exercices pour tester les capacités en vocabulaire et grammaire items 32 (a-e)
<i>Temps estimé</i>	20 minutes

Tâche 1

31. Cochez la bonne réponse.

10 points

Les lauréats du concours Blog 2018

(a) _____ chaque année par la Fédération internationale des professeurs de français et le Web pédagogique, le concours de blog (b) _____ aux classes de français du monde (c) _____ pour les élèves âgés entre 9 et 18 ans. Les élèves qui (d) _____ au concours doivent publier des articles.

De plus, les classes ont pour (e) _____ de consulter les blogs des autres classes afin de lire les différents articles et poster des commentaires.

Dans le cadre d'une << Journée sans voiture >> organisée le 22 septembre 2018, les élèves ont été invités à rédiger un essai sur (f) _____ thématique intéressante.

Un vote en ligne, en accès (g) _____ et à l'attention des internautes, a été organisé sur le site de la FIP.

Par ailleurs, un jury (h) _____ des partenaires du concours s'est réuni à Paris le mercredi 6 octobre 2018 afin de choisir les lauréats de l'édition 2017-218. Des cadeaux offerts par les partenaires de l'opération (Clé international, Le français dans le monde, Hachette, PUG, TV5Monde) sont envoyés à (i) _____ classes lauréates. Ce concours est organisé pour la première fois (j) _____ 10 ans en 2008 et il est devenu déjà très appréciés par les participants

D'après Le Français dans le monde

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

a)	A) Organisé	B) Opéré	C) Exigé	D) Dispensé
b)	A) s'orienté	B) s'appuie	C) s'adresse	D) se retrouvé
c)	A) en entier	B) tout entier	C) en particulier	D) entier
d)	A) paraissent	B) participent	C) présentent	D) manquent
e)	A) travail	B) devoir	C) tache	D) boulot
f)	A) ce	B) cet	C) cette	D) ces
g)	A) obligé	B) libéré	C) volontiers	D) libre
h)	A) consolidé	B) composé	C) basé	D) encouragé
i)	A) toute	B) tout	C) tous	D) toutes
j)	A) il y a	B) dans	C) pour	D) depuis

32. Mettez la phrase à la forme passive ou active.

5 points

- a) La dette européenne pénalise le développement économique.
- b) Notre lycée a organisé la journée de la poésie.
- c) Les touristes visiteront notre pays.
- d) Ce projet est réalisé par les élèves de notre classe.
- e) Un trésor a été trouvé par les archéologues à la ville de Durres.

**SECTION 3
PRODUCTION ECRITE**

La description de la production écrite

<i>Nombre des tâches</i>	2
<i>Le point total</i>	15
<i>Les types de production écrite</i>	<p><i>Tâche 1: (10 points)</i> <i>Description des expériences, impressions, plans, ambitions, intentions, etc.</i> <i>Description de votre livre ou film préféré;</i> <i>Donner votre opinion sur un sujet familier;</i></p> <p><i>Tâche 2: (5 points)</i> <i>Lettre formelle, email, des notes sur les activités que vous avez faites pendant la journée.</i> <i>Une lettre ou un mail envoyé à votre ami pour lui expliquer un problème ou une situation donnée.</i></p>
<i>Temps estimé</i>	60 minutes

Écrivez les deux tâches ci-dessous.

33. Tâche 1

10 points

- ✓ *Respect de la consigne* 2 points
- ✓ *Le contenu* 2 points
- ✓ *La grammaire* 2 points
- ✓ *Le lexique* 2 points
- ✓ *L'orthographe et la ponctuation* 2 points

Sujet: Vous décidez de participer à un forum dont le thème est : «Les nouvelles technologies (Internet, téléphone portable, ...) ont-elles entièrement changé notre mode de vie et les relations dans les domaines personnels Vous donnez votre opinion et vous la justifiez.

(130-150 mots)

34. Tâche 2

5 points

- ✓ *L'organisation du sujet* 1 point
- ✓ *Le contenu* 1 point
- ✓ *La grammaire* 1 point
- ✓ *Le lexique* 1 point
- ✓ *L'orthographe et la ponctuation* 1 point

Sujet : Demain c'est "la journée sans voiture" et vous écrivez un mail à votre ami pour le convaincre que c'est mieux d'aller à l'école à vélo. Vous lui décrivez votre propre expérience en lui donnant des arguments pourquoi c'est une bonne initiative pour l'écologie et pour votre santé. **(Vous ne devez pas utiliser votre propre nom.)**

(60- 80 mots)

Gjuhë Frënge (Niveli B2) – Sesionii II

**SECTION 1
COMPRÉHENSION DES ÉCRITS**

Dans la section de la compréhension des écrits, vous allez lire plusieurs textes et vous allez répondre aux différents types de questions posées dans le but de tester vos capacités en compréhension des écrits.

Description

<i>Tâches</i>	3
<i>Nombre des questions</i>	30
<i>les points</i>	30
<i>Types de textes</i>	<i>Des textes descriptifs ou informatifs, argumentatifs ; des passages des livres ; des informations ; des publicités</i>
<i>Temps estimé</i>	<i>70 minutes</i>

Tâche 1

Lisez attentivement le texte suivant. Répondez aux questions en cochant la bonne réponse.

Face aux menaces écologiques, un début de mobilisation des jeunes

«On est plus, plus chaud, plus chaud, plus chaud que le climat» chantent plusieurs centaines de jeunes, assis au milieu du boulevard Saint-Germain, non loin du ministère de la transition écologique. S'ils bloquent pacifiquement, la fameuse artère parisienne, c'est pour donner «une leçon d'écologie» au gouvernement : «On voulait se rassembler devant le ministère mais les forces de l'ordre ne nous ont pas laissés passer,» regrette Esther, bénévole au pôle événement de Green Wave Sorbonne, une des associations étudiantes à l'initiative de cette grève scolaire pour le climat. Les lycéens et étudiants français se rallient pour la première fois aux « Fridays for Future », ces manifestations qui rassemblent chaque semaine des jeunes aux quatre coins du monde. «Chaque vendredi, nous donnerons une leçon au gouvernement, explique l'étudiante en lettres. Aujourd'hui, on appelle l'État à déclarer l'état d'urgence écologique.» Et pour se faire entendre, les jeunes manifestants ont choisi de faire des actions de désobéissance civique. S'asseoir au milieu du boulevard et empêcher les voitures de circuler en est un premier exemple.

L'objectif de ce rassemblement est avant tout d'interpeller un gouvernement jugé « inactif » face au péril écologique : « Emmanuel Macron fait la leçon à Donald Trump mais lui, il ne fait pas grand-chose pour notre planète, » s'insurge Étienne, élève de terminale. Aurélien, son camarade de classe, ajoute : « Nous, ce qu'on veut par exemple, c'est que l'État favorise l'agriculture biologique et interdise enfin le glyphosate. » Les deux lycéens expliquent que « contrairement à l'État », ils font des efforts au quotidien pour réduire leur impact carbone et ne mangent presque plus de viande.

Iseult, la jeune femme, élève en classe préparatoire littéraire, n'a pas hésité une seconde à sécher les cours pour se rendre au rassemblement. Tout comme Louis, étudiant en BTS : « Pourquoi étudier, si l'avenir n'existe pas, » lâche-t-il d'un bloc. Certains jeunes manifestants confient avoir peur de l'avenir et n'avoir aucune confiance en leurs dirigeants. Ils citent volontiers le dernier rapport du GIEC qui alerte des lourdes conséquences d'une hausse des températures au-delà de 1,5 °C. Même s'ils sont alarmistes, ils ne veulent pas pour autant accuser les générations passées : « On n'est pas là pour culpabiliser les anciens. Mais, maintenant il faut agir, » affirme, le jeune homme de 18 ans. Les jeunes manifestants ont fini par se rendre devant les portes du ministère. La secrétaire d'État à la Transition écologique, Brune Poirson est sortie à leur rencontre : « Derrière ces portes, contrairement peut-être à ce que certains peuvent penser, vous n'avez pas des adversaires mais des alliés », leur a-t-elle lancé.

Annabelle Martella
www.la-croix.com

1. Le texte parle _____. **1 point**
  - A) D'une jeunesse active pour l'environnement
  - B) D'une jeunesse réconciliant
  - C) Des problèmes de l'adolescence
  - D) Des problèmes de l'école

2. L'organisatrice Esther _____. **1 point**
  - A) est bénévole dans une association
  - B) est salariée dans une association
  - C) est vacataire dans une association
  - D) travaille pour une association

3. Les manifestations « Fridays for future » s'organisent _____. **1 point**
  - A) dans toute la planète

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- B) seulement aux Etats Unis
C) seulement en Angleterre
D) seulement en France
4. Les jeunes manifestants demandent au gouvernement français de ____ **1 point**
A) déclarer leur approbation
B) les laisser prendre des décisions
C) Leur donner des leçons
D) prendre des mesures pour l'environnement
5. Selon l'article, la première action des jeunes français pour sensibiliser les citoyens est de ____ **1 point**
A) circuler à vélo
B) circuler avec leurs véhicules
C) discuter avec le gouvernement
D) ne pas laisser passer les véhicules
6. Les jeunes manifestants que pensent-ils du gouvernement français vis-à-vis a la question de l'environnement ____ **1 point**
A) que le gouvernement fait beaucoup de choses
B) que le gouvernement promet beaucoup pour le futur
C) que le gouvernement reste apathique
D) que le gouvernement suit l'exemple de Trump
7. D'après l'auteur de l'article, les jeunes manifestants sont prêts à ____ **1 point**
A) augmenter la consommation de viande
B) diminuer la consommation de viande
C) protéger les animaux
D) sacrifier les animaux
8. Sécher les cours veut dire ____ **1 point**
A) abandonner l'école
B) aller à l'école tous les jours
C) aller au travail
D) prendre les vacances
9. Pour la situation actuelle de la planète, les jeunes manifestants ____ **1 point**
A) accusent les générations précédentes

- B) accusent les jeunes d'aujourd'hui
- C) attribuent la faute à ses parents
- D) ne responsabilisent pas les générations précédentes

10. La secrétaire d'État Brune Poirson voit les jeunes comme _____. **1 point**

- A) des anarchistes
- B) des collaborateurs
- C) des ennemis
- D) des profiteurs

Tâche 2 : Lire pour s'orienter

Lisez le texte ci-dessus, puis répondez aux questions en écrivant l'information demandée.

Mais si, les jeunes lisent. Et même treize livres par an!

Une étude Ipsos montre que les jeunes français de 15 à 25 ans s'adonnent à la lecture, avec une nette différence entre filles et garçons. Pour le plaisir mais aussi pour l'école. Le résultat de l'étude va à l'encontre de nombreuses idées reçues. 86 % ont lu près de treize livres ces douze derniers mois. «Les jeunes adultes sont largement lecteurs, notamment par goût personnel dans le cadre de leurs loisirs, même si une majorité d'entre eux lit également dans le cadre scolaire, universitaire ou professionnel», précise l'étude Ipsos. De fortes disparités existent entre filles et garçons, mais aussi selon le contexte familial.

Les femmes, on le sait, lisent plus volontiers par goût personnel que les hommes: trois livres de plus par an et 1h40 de plus par semaine. Les 15-25 ans dont les parents lisent régulièrement, pour eux-mêmes ou leurs enfants, sont nettement plus lecteurs que les autres.

Bien sûr, ces jeunes n'ont pas peur des livres numériques (35% en sont adeptes). Ipsos relève d'autres points importants: la concurrence d'Internet. En moyenne, par semaine, les 15-25 ans pratiquent neuf activités et passent près de 15h sur Internet, prioritairement sur smartphone. Il y a également les multiples activités physiques ou digitales qui laissent une petite place quotidienne à la lecture.

Si la lecture papier à domicile reste privilégiée, les 15-25 ans plébiscitent aussi d'autres façons de lire. Ainsi, 35% des jeunes adultes lisent des livres numériques, 13% écoutent des livres audio (majoritairement en faisant autre chose) et ils sont nombreux à lire dans les transports (41% des lecteurs loisirs).

Vincent Monadé, président du Centre national du livre (CNL), est optimiste. «Les jeunes adultes lisent, il faut s'en réjouir. Deux tendances se dégagent de cette étude: la lecture est un loisir pour les jeunes ; les catégories socioprofessionnelles moins

---

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

favorisées lisent moins, notre attention doit donc se porter sur ce public plus éloigné du livre. C'est notre ambition avec Partir en livre, la grande fête du livre pour la jeunesse», reconnaît-il.

Partir en livre, a été initié par le ministère de la Culture et fait partie des 15 manifestations culturelles nationales annuelles. La manifestation se veut un outil pour donner plus de goût à la lecture. Elle est pensée et organisée par le CNL avec le concours du Salon du livre et de la presse jeunesse (SLPJ). Son ambition est de faire du livre un objet de plaisir en s'adressant aux plus jeunes. «L'objectif est de construire une génération de lecteurs», souligne encore Vincent Monadé, le président du CNL qui coordonne cette fête et la finance intégralement.

Mohammed Aïssaoui

www.lefigaro.fr

11. Qu'est que montre l'enquête menée par Ipsos? **1 point**
12. Dans quel contexte les jeunes sont amenés à lire? **1 point**
13. Selon l'article, quel est un autre élément qui dirige les jeunes vers la lecture? **1 point**
14. D'après l'auteur de l'article, entre les femmes et les hommes qui lit le plus? **1 point**
15. Qui sont les jeunes qui lisent le plus que leurs contemporains? **1 point**
16. Quel est le «rival» direct du livre? **1 point**
17. Selon l'étude, à part le livre en papier, quels sont d'autres manières de lecture? **1 point**
18. **Cochez vrai ou faux. Justifiez.** **1 point**

Selon le président de CNL, Vincent Monadé, les personnes défavorisées lisent plus que les autres.

- vrai
 faux

Justification _____

19. Pour quelle raison plusieurs manifestations culturelles s'organisent chaque année? **1 point**
20. Quel est le but du concours du Salon du livre et de la presse jeunesse? **1 point**

Tâche 3

Vous devez envoyer cette lettre au Maire de la ville mais 10 phrases ou groupes de mots se sont effacés. Vous devez compléter la lettre avec les formules adéquates proposées ci-dessous de (1-10) dans chaque espace (21 – 30). 10 points

Madame, Monsieur,
Je suis actuellement (21) _____ et c'est avec un intérêt certain que
(22) _____ d'agent d'entretien et de nettoyage, (23) _____
modele-cv-lettre.com.
De nature sérieuse et volontaire, (24) _____ de contribuer à maintenir en état
(25) _____ les locaux dans lesquels (26) _____, en réalisant des opérations de nettoyage des surfaces et des installations. Disponible rapidement, (27) _____ de bien vouloir m'accorder un entretien qui nous permettra de détailler le contenu (28) _____.
Dans cette attente, (29) _____, Madame, Monsieur, l'assurance de
(30) _____.

1. à la recherche d'un emploi
2. de mon éventuelle future mission
3. je vous prie d'agréer
4. de propreté et de fonctionnement
5. j'ai pris connaissance de votre annonce
6. je pourrais être affecté
7. je vous serais reconnaissant
8. mes salutations distinguées
9. parue sur le site internet
10. j'espère avoir l'opportunité

SECTION 2
UTILISATION DE LA LANGUE

<i>Tâches</i>	2
<i>Nombre des questions</i>	11
<i>Points</i>	15
<i>Types des questions</i>	10 questions à choix multiples/ des textes à trou ; des questions qui testent les capacités en vocabulaire et grammaire Items 31 (a-j) des exercices pour tester les capacités en vocabulaire et grammaire items 32 (a-e)
<i>Temps estimé</i>	20 minutes

Tâche 1

31. **Cochez la bonne réponse.**

10 points

Livre Paris 2019: 3000 auteurs ont rendez-vous au salon, placé sous le signe de l'Europe

Du 15 au 18 mars, à la Porte de Versailles, ce sera la plus grande librairie du monde. Livre Paris (a) _____ plus de 3000 auteurs en chair et en os. C'est un moment fort pour la république des lettres. Vincent Montagne, le président du Syndicat national de l'édition (SNE) et organisateur de la manifestation, n'hésite pas à dire que cette 39^e

(b) _____ «sera politique». Et de souligner, au Figaro: «À moins de trois mois des élections européennes, il nous a semblé important de montrer la dimension culturelle de l'Europe. Ce sera un enjeu majeur de Livre Paris.»

Le «Village Europe» sera au (c) _____ de la manifestation. Soixante écrivains et quinze pays ont été (d) _____. «L'Europe est trop sérieuse pour être laissée aux seuls diplomates et politiques», explique Vincent Montagne. Près de 300 tables (e) _____ sont prévues autour de cette thématique. Les organisateurs sont (f) _____ que les dialogues entre écrivains (g) _____ différents pays seront (h) _____.

La présence d'une quinzaine de pays permettra à la fois de (i) _____ les nouveaux visages de la littérature européenne et de comprendre comment l'Europe est perçue depuis ces pays: Allemagne, Belgique, Grèce, Hongrie, Italie, Kosovo, Luxembourg, Pays-Bas, Pologne, Roumanie, Russie, Slovénie, et Ukraine...

Un grand salon du livre est riche de la qualité et de la diversité de ses débats. 250 débats seront organisés, notamment sur la Grande Scène, avec des thèmes touchant à (j) _____ les registres: roman, jeunesse, BD, polar, histoire... On pourra

MATURA SHETËRORE 2019

écouter toute une série d'entretiens sur des sujets tels que «L'art d'écrire», «Les rencontres improbables», «Les leçons de littérature» ou «Face à l'histoire».

a)	A) accueillera	B) permettra	C) prendra	D) sera
b)	A) édition	B) organisation	C) pétition	D) promotion
c)	A) corps	B) cœur	C) coude	D) nez
d)	A) appelés	B) émus	C) invités	D) interpellés
e)	A) basses	B) carrées	C) rectangulaires	D) rondes
f)	A) calmes	B) irrités	C) persuadés	D) têtus
g)	A) de	B) du	C) de l'	D) des
h)	A) appauvrissant	B) enrichissants	C) embêtants	D) saisissants
i)	A) découvrir	B) embellir	C) ouvrir	D) salir
j)	A) tout	B) toute	C) tous	D) toutes

32. Complétez les phrases avec les pronoms relatifs composés suivants :
auquel / duquel / laquelle / lesquelles / lesquels. 5 points

- a) Les parents avec _____ l'institutrice parle sont ceux de Julie.
 b) Les branches sur _____ nous sommes montés sont solides.
 c) L'employé _____ je me suis adressé m'a très bien expliqué.
 d) Ma tante auprès de _____ je me sentais bien me lisait de longues histoires.
 e) Le champ à côté _____ il est passé est cultivé de maïs.

**SECTION 3
 PRODUCTION ECRITE**

La description de la production écrite

<i>Nombre des tâches</i>	2
<i>Le point total</i>	15
<i>Les types de production écrite</i>	<p><i>Tâche 1: (10 points)</i> <i>Description des expériences, impressions, plans, ambitions, intentions, etc.</i> <i>Description de votre livre ou film préféré ;</i> <i>Donner votre opinion sur un sujet familier ;</i></p> <p><i>Tâche 2: (5 points)</i> <i>Lettre formelle, email, des notes sur les activités que vous avez faites pendant la journée.</i> <i>Une lettre ou un mail envoyé à votre ami pour lui expliquer un problème ou une situation donnée.</i></p>
<i>Temps estimé</i>	60 minutes

Ecrivez LES DEUX tâches ci-dessous.

33. Tâche 1

10 points

- ✓ *Respect de la consigne* 2 points
- ✓ *Le contenu* 2 points
- ✓ *La grammaire* 2 points
- ✓ *Le lexique* 2 points
- ✓ *L'orthographe et la ponctuation* 2 points

Sujet: Pendant votre temps libre, vous allez dans les hôpitaux pour s'occuper des enfants malades. Ce weekend avec les copains de votre classe vous avez décidé d'aller à l'hôpital de votre ville. Vous écrivez une lettre au directeur de l'hôpital pour le convaincre. Vous devez lui expliquer les activités que vous envisagez faire et quels sont les profits que les enfants malades peuvent en tirer.

(130-150 mots)

34. Tâche 2

5 points

- ✓ *L'organisation du sujet* 1 point
- ✓ *Le contenu* 1 point
- ✓ *La grammaire* 1 point
- ✓ *Le lexique* 1 point
- ✓ *L'orthographe et la ponctuation* 1 point

Sujet : Pour un projet de classe votre professeur vous propose de travailler seul ou à deux. Un (e) de vos copains vous propose par mail de faire équipe avec lui. Vous avez déjà travaillé avec lui pendant le semestre et cette collaboration ne vous a pas enthousiasmé (e). Vous lui répondez en refusant sa proposition et en justifiant votre réponse.

(Vous ne devez pas utiliser votre propre nom.)

(60- 80 mots)

Gjuhë Italiane (Niveli B2) – Sesioni I

1. Prova di Comprensione della Lettura

In questa sezione il candidato deve superare 3 prove. In ciascuna di esse il candidato deve essere in grado di comprendere in senso globale nonché specifici dettagli. Deve dimostrare inoltre di saper cogliere informazioni non sempre esplicite nel testo ma da esso facilmente deducibili.

Descrizione della prima sezione (comprensione della lettura)

<i>Numero di prove</i>	3
<i>Numero di domande</i>	30
<i>Il punteggio totale</i>	30
<i>Tipologia testuale</i>	<i>Tipo informativo, descrittivo, (con descrizioni interne a testi informativi)</i>
<i>Tempo a disposizione</i>	60 minuti

PROVA NUMERO 1

Leggi attentamente il testo seguente. Dopo la lettura scegli una delle quattro proposte di completamento che ti diamo per ogni frase.

LA MUSICA MIGLIORA IL RAPPORTO FRA GENITORI E FIGLI

Ascoltare un brano insieme, senza più cuffie fisse alle orecchie è ormai un sogno per i genitori. Ai ragazzi fa bene condividere esperienze musicali con i genitori, perché questo migliora anche il rapporto con loro. A sostenerlo uno studio dell'Università dell'Arizona, pubblicato sulla rivista Journal of Family Communication. Per crescere bene bisogna evitare di isolarsi e eliminare le cattive abitudini. Prima fra tutte quella dei teen ager di passare ore ad ascoltare canzoni al telefonino con l'auricolare. Secondo lo studio proprio la musica è la chiave per costruire buone relazioni all'interno della famiglia. Ma è necessario incominciare presto. "Se si hanno bambini piccoli e si ascolta o si fa musica con loro, questo aiuta ad essere più vicini - spiega il coautore della ricerca, Jake Harwood. - Se si hanno degli adolescenti e si riesce ad ascoltare musica insieme o condividere esperienze musicali con loro, questo ha un effetto ancora più forte sulla relazione futura". I ricercatori hanno intervistato un gruppo di giovani adulti, di un'età media di 21 anni, circa la frequenza con cui si sono impegnati con i loro genitori, da bambini, in attività come ascoltare musica, assistere ai concerti o suonare strumenti musicali. I partecipanti hanno riferito sui loro ricordi di esperienze relative a un'età compresa fra gli 8 e i 15 anni. I giovani hanno anche condiviso la loro percezione del rapporto

---

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

attuale con i genitori. È emerso che le esperienze musicali condivise a tutte le età sono state associate a una migliore percezione della qualità del rapporto genitore-figlio da adulti, ma l'effetto è stato più pronunciato per quelle che hanno avuto luogo durante l'adolescenza. "Con i bambini piccoli, l'attività musicale è abbastanza comune - si cantano ninne nanne, filastrocche" conclude Harwood - con gli adolescenti è meno comune, e quando le cose sono meno comuni si possono avere effetti più grandi.

Vale la pena fare uno sforzo per creare interessi comuni in famiglia. "Certamente condividere interessi tra cui la musica serve per creare un migliore rapporto tra figli e genitori. Il problema per la musica, come per altre attività, è quello di avere dei gusti e degli interessi in comune e per ottenere questo risultato bisogna che i genitori partecipino ad alcune attività dei figli fin dall'infanzia e viceversa che i figli vengano coinvolti nelle attività e nei gusti dei genitori - spiega Anna Oliveiro Ferraris psicologa dell'età evolutiva all'Università Sapienza - . La musica è sicuramente una via efficace: ascoltarla e apprezzarla insieme rafforza la relazione, l'interesse reciproco, il dialogo".

Una condivisione che da tempo è spesso trascurata per l'impatto delle tecnologie e dei programmi televisivi nelle nostre vite. "Tv, videogiochi e cellulare vengono spesso utilizzati separatamente e quindi non favoriscono la comunicazione e la condivisione - conclude l'esperta - Un esperimento famoso che ha coinvolto tutti gli adolescenti islandesi e le loro famiglie ha dimostrato che svolgere attività insieme è uno dei fattori che riduce il consumo di alcol, fumo e droghe negli adolescenti".

<https://www.repubblica.it/salute/medicina-e-ricerca/2018/05/07>

1. Ascoltare musica assieme ai genitori _____. **1 punto**
  - A) aiuta a capire le recenti generi musicali
  - B) aiuta a coltivare l'educazione musicale
  - C) fa avvicinare di più alla tecnologia
  - D) migliora i rapporti tra genitori e figli

2. Un fattore che aiuta a crescere bene è _____. **1 punto**
  - A) essere più aperti e socievoli
  - B) godersi la propria privacy lontano dalla famiglia
  - C) isolarsi dall'ambiente che ti circonda
  - D) passare ore ad ascoltare la musica con le cuffie

3. Condividere le preferenze musicali _____. **1 punto**
  - A) bisogna farlo appena si è adolescenti
  - B) è un grande ostacolo per gli adolescenti
  - C) si deve cominciare da quando si è piccoli
  - D) va fatto solo in famiglie numerose

4. Tramite la ricerca condotta tra I giovani I ricercatori volevano scoprire _____.
A) con quale frequenza si sono impegnati con la musica **1 punto**
B) qual è stata la reazione dei genitori
C) quando è avvenuto il loro primo debutto
D) perchè l'attività è stata interrotta
5. Secondo la ricerca la condivisione delle preferenze musicali _____. **1 punto**
A) aiuta a riflettere sui rapporti genitori-figli
B) è uno degli elementi che incide nel periodo dell'adolescenza
C) migliora i rapporti tra genitori-figli
D) si raccomanda solo tra gli 8-15 anni
6. Un attività abbastanza comune vuol dire _____. **1 punto**
A) che appartiene solo ad un gruppo limitato di persone
B) che è organizzata e gestita dal Comune
C) che è un attività di massa e che si fa spesso
D) che si consiglia solo ai piccoli bambini
7. I punti d'incontro delle attività musicali comuni tra genitori-figli sono _____. **1 punto**
A) quando si è adolescenti
B) quando si è bambini
C) quando si è grandi
D) quando si è adulti
8. Per ottenere ottimi risultati dalla condivisione degli interessi occorre _____. **1 punto**
A) aumentare le attività musicali
B) aumentare la partecipazione reciproca di entrambe le parti genitori-figli
C) cambiare preferenze e gusti musicali
D) cercare di stabilire un patto tra genitori-figli
9. E' da molto che la condivisione è trascurata _____. **1 punto**
A) per colpa degli impegni di lavoro
B) per colpa degli interessi diversi
C) per colpa della mancata informazione
D) per colpa dello sviluppo tecnologico
10. Svolgere attività insieme aiuta anche a _____. **1 punto**
A) conoscere il lato positivo di entrambe
B) migliorare l'umore per entrambi le parti
C) trascorrere più tempo insieme
D) ridurre il consumo di alcol e droga

PROVA NUMERO 2

Leggi attentamente il testo che segue. Dopo la lettura indica nella tabella le affermazioni appartenenti ad ogni testo. Metti una crocetta ad ogni casella.

10 punti

TESTO A

Martina Mondini, questo è il nome della ragazza che ha come foto profilo su Facebook una foto con il suo fidanzato, un ragazzo nigeriano. "Il negretto ti soddisfa, spero", "Invece di parlare di integrazione, controlla quando scade il permesso di soggiorno del tuo compagno, inutile donna", "Vai direttamente in Africa, avrai l'imbarazzo della scelta, dal produttore al consumatore" sono solo alcuni dei commenti. A scrivere sono donne e uomini, con riferimenti sessuali molto espliciti. Ed è un altro episodio, dopo quello che ha avuto per protagonista Emma Marrone, la cantante che durante un concerto ha detto 'Aprite i porti' e che per questo è stata massacrata via web.

Insulti che Martina ha cancellato, ma che sua cugina Cristina Vangone ha deciso di riportare in un lungo sfogo su Facebook (oscurando nomi e volti degli haters), scrivendo: "Queste persone non conoscono Martina; non conoscono la sua vita, il suo trascorso, la sua preparazione accademica o professionale e non conoscono il suo impegno sociale. Si sono semplicemente imbattute in una foto di profilo in cui appare a fianco del suo compagno, un ragazzo nigeriano, e lì si sono fermate. Fatti e parole a mio avviso gravissime che non dovremmo lasciar passare inosservate. E intanto, invece, è stato impedito a lei di lasciare ulteriori commenti ai post della pagina.... Così, giusto per viaggiare consapevoli verso l'8 marzo

TESTO B

Più di 1.500 persone in piazza, sindaci con la fascia tricolore, scout, bandiere della Pace e fischietti: a Melegnano c'è stata grande partecipazione alla manifestazione antirazzista di solidarietà al 22enne senegalese Bakary Dandio, il ragazzo adottato da una coppia di coniugi del posto è finito al centro di un attacco razzista: sotto la casa in cui la famiglia Pozzi abita con Bakary sono infatti apparse più volte minacce e scritte ("Ammazza il negro", con una svastica, l'ultima comparsa). Per questo il sindaco di Melegnano, Rodolfo Bertoli, ha deciso di organizzare la manifestazione di solidarietà. Dal primo pomeriggio in tanti sono arrivati in piazza Vittoria rispondendo all'appello del sindaco a "far sentire forte la propria volontà di testimoniare la propria presenza a fianco della famiglia Pozzi e per ribadire il proprio

---

MATURA SHTETËRORE 2019

---

no a ogni forma di razzismo". Tra loro anche il parlamentare Pd Emanuele Fiano e rappresentanti di altre città.

Qualche momento di tensione c'è stato nella piazza della stazione per la presenza di due persone che esibivano simboli nazisti tra cui un tatuaggio 'SS' sul collo: i manifestanti hanno fischiato per allontanarli, poi sono intervenute le forze dell'ordine per portarli via.

Il deputato Emanuele Fiano ha affermato: "Faccio un appello al ministro dell'Interno Matteo Salvini, al presidente del Consiglio, Giuseppe Conte: il razzismo non è una questione della sinistra, il razzismo è una questione sociale. Va impedita, combattuta.

<https://milano.repubblica.it/cronaca/2019/02/24/news/razzismo>
<https://milano.repubblica.it/cronaca/2019/02/23/news/melegnano>

LE AFFERMAZIONI	TESTO A	TESTO B
Una giovane ragazza italiana si è fidanzata con un ragazzo straniero, di colore		
Una coppia italiana ha adottato un ragazzo straniero di colore		
Contro il razzismo ci fu una grande manifestazione		
Una sua cugina ha reagito con un commento sulle reti sociali		
Alla manifestazione si sono uniti anche dei politici e altri rappresentanti del governo		
Si è dovuto intervenire con le forze d'ordine per cacciare via le forze estremiste		
E' meglio che certe persone razziste giudichino le persone dopo averle conosciute		
Gli insulti sono provocati da una foto sul profilo di Facebook		
Il razzismo si deve combattere perché è un problema sociale		
La ragazza si sente molto umiliata grazie agli insulti postati sul suo profilo.		

PROVA NUMERO 3

Leggi attentamente il testo. E' una lettera di presentazione. Negli spazi vuoti metti le frasi mancanti, tratte dalla lettera. Attenzione le frasi sono alla rinfusa ed una frase è in piu`. **10 punti**

Palermo, 3 settembre 2010

Spettabile Azienda Ferrero

Oggetto: (21) _____ Mi chiamo Maria Rossi e (22) _____, laureata il primo luglio 2010 presso la Facoltà di Economia dell'Università di Palermo. È scontato che (23) _____, io ho cercato di colmare questa "lacuna" studiando e ottenendo una buona preparazione scolastica.

(24) _____ è di una durata di sei mesi presso il Gruppo Lindt Lindt & Sprungli International AG. La società, caratterizzata dall'inconfondibile slogan "Maitre chocolatier", è presente anche in Italia con la Lindt & Sprungli SpA, che ha sede a Induno Olona, presso Varese. Vanta ben 6 centri produttivi in Europa e 2 negli USA, vari uffici commerciali e logistici in quattro continenti con circa 7.600 dipendenti.

Sfogliando CareerBook del Sole24Ore ho trovato il Vostro recapito e per il futuro mi piacerebbe lavorare nell'ufficio progetti di (25) _____.

(26) _____ ho notato la Vostra linea. Pur essendomi piaciuta molto, credo che si potrebbero apportare dei miglioramenti con una maggiore attenzione agli aspetti del marketing. Mi farebbe piacere presentarVi personalmente alcune proposte che (27) _____.

È per questo motivo che (28) _____, sperando di avere il piacere di incontrarVi in modo da valutare l'opportunità di una collaborazione all'interno della Vostra azienda. Colgo l'occasione (29) _____. Allego il curriculum vitae con il consenso al trattamento dei dati personali da me forniti.

In (30) _____.

Elena Rossi

<https://www.modellocurriculum.com/lettera-di-presentazione-per-autocandidarsi> (Addattato)

- 1) noi giovani abbiamo poca esperienza lavorativa
- 2) una grande azienda come la vostra
- 3) Autocandidatura in qualità di responsabile del settore vendite
- 4) vi invio in allegato il mio curriculum vitae
- 5) All'ultima esposizione
- 6) sono una neolaureata in Economia aziendale
- 7) attesa della vostra risposta
- 8) La mia esperienza lavorativa
- 9) ho elaborato e che potrebbero interessarvi
- 10) per porgervi cordiali saluti

PARTE 2

PROVA DI COMPETENZA LINGUISTICA

<i>Numero delle prove</i>	2
<i>Numero di domande</i>	11
<i>Punteggio totale</i>	15
<i>Tipo di domanda</i>	(31 a-j) 10 domande di completamento degli spazi vuoti, 10 punti (32 a-e) 1 domanda di completamento degli spazi vuoti, 5 punti Completamento degli spazi vuoti con le parole mancanti in un testo
<i>Tempo a disposizione</i>	20 minuti

PROVA NUMERO 1

31. Completa il testo. Scegli una delle proposte di completamento che ti diamo. Ad ogni spazio metti una sola parola. 10 punti

La storia di Nutella è un racconto (a)..... in cui amore e passione si legano a un'accurata selezione e lavorazione delle (b)..... materie prime, per creare un prodotto di bontà (c)....., che ha permesso a moltissime famiglie nel mondo di iniziare la giornata con entusiasmo.

Pietro Ferrero, un pasticcere piemontese, ha l'idea (d)..... di creare una pasta dolce con nocciole, zucchero e il poco cacao disponibile a quel tempo. Le dà la forma di un panetto, in modo da poterla tagliare e gustare su una fetta di pane, e la battezza "Giandujot", dal nome di una (e)..... maschera del carnevale torinese. Il 14 maggio 1946 viene fondata ufficialmente la ditta Ferrero. La (f)..... pasta "Giandujot" viene trasformata in un nuovo prodotto: una

---

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

crema (g)..... chiamata SuperCrema. Nasce così l'antenata della (h)..... Nutella. Prova dopo prova, Michele Ferrero segue le orme del padre e, dimostrando tutto il suo estro innovativo, inventa il primo vasetto di una nuova crema a base di nocciole e cacao che però non ha ancora un nome. Grazie a un nuovo sforzo creativo, Michele trova il nome (i)..... per la crema spalmabile più famosa al mondo e la battezza "Nutella".

Nutella continua a farsi conoscere in Europa e viene lanciata sul mercato francese riscuotendo un (j)..... successo.

a) A) avvincente	B) convincente	C) avvicinato	D) convinta
b) A) meglio	B) migliori	C) buone	D) ottime
c) A) incompatibile	B) incompetente	C) incomparabile	D) incomparata
d) A) generica	B) generosa	C) genetica	D) geniale
e) A) celebre	B) celeste	C) celibe	D) celestiale
f) A) delicata	B) deliziosa	C) delirante	D) delusa
g) A) spalmata	B) spalancata	C) spalmabile	D) spaccata
h) A) famosa	B) affamata	C) affascinante	D) fanatica
i) A) ideato	B) identico	C) ideale	D) idiomatico
j) A) grassissimo	B) grossissimo	C) granissimo	D) grandissimo

PROVA NUMERO 2

32. Leggi attentamente il dialogo seguente. Completa il dialogo seguente con i vocaboli adatti. 5 punti

Marco: Accidenti questa macchina!

Aldo: Cosa c'è? Di nuovo problemi con la macchina?

Marco: Sì. Me ne sono accorto solo adesso, che dobbiamo partire!

Aldo: Cosa vuol dire "me(a)_____solo adesso"? Cosa dovevi fare?

Marco: Portarla in autofficina!

Aldo: Fallo adesso! Non te la prendere!

Marco: Me(b)_____perché ci vorranno almeno 4 ore . Con il problema che ha non si potrà finire presto.

Aldo: Invece io penso che non(c)_____più di mezz' ora.

Marco: Me lo sono cercato questo guaio!

Aldo: No, non te(d)_____cercato! Non disperarti! A volte capita.

Marco: Se la porto in autofficina, pensi che ce la faremo ad arrivare in tempo alla festa?

Aldo: Certo che ce(e)_____. Sbrighiamoci!

SEZIONE 3

Prova di produzione di testi scritti

Numero delle prove	2
Punteggio totale	15
Argomenti da trattare	Prova 1: (10 punti) Descrivere esperienze, impressioni, progetti, ambizioni, traguardi ecc. Prova 2: (5 punti) Lettera formale personale, email,
Tempo a disposizione	60 minuti

Prova 1

33. In questa prova lo studente viene valutato per i seguenti parametri: 10 P

- ✓ *Contenuto e svolgimento del compito* 2 punti
- ✓ *Coerenza e coesione* 2 punti
- ✓ *Grammatica* 2 punti
- ✓ *Lessico* 2 punti
- ✓ *Ortografia e punteggiatura* 2 punti

Tema: Preferisci gli sport individuali o quelli di squadra? Perché? Cosa ne pensi dello spirito di competizione tra le persone in cui la voglia di vincere diventa un'ossessione? Esprimi la tua opinione sui pro e i contro. (Da un minimo di 130 ad un massimo di 150 parole)

Prova 2

35. In questa prova lo studente viene valutato per i seguenti parametri: 5P

- ✓ *Contenuto e svolgimento del compito* 1 punto
- ✓ *Coerenza e coesione* 1 punto
- ✓ *Grammatica* 1 punto
- ✓ *Lessico* 1 punto
- ✓ *Ortografia e punteggiatura* 1 punto

Tema: Lei ha letto su una rivista italiana un annuncio che parla di tre nuovi corsi di cucina. Il primo è sulla cucina tipica siciliana. Il secondo è sulla cucina italiana internazionale e il terzo sui dolci e torte. Lei decide di iscriversi. Scrivi alla rivista un'email. Nell'email:

- Si presenta brevemente e spiega com'è venuta/o a conoscenza di questo corso.
- Scrivi delle tue conoscenze nel settore culinario
- Chiedi informazioni sul costo, sugli orari e sui livelli rispettivi.
- Aggiungi delle spiegazioni sulle tue preferenze rispetto ai livelli del corso.

(Da un minimo di 60 ad un massimo di 80 parole)

Gjuhë Italiane (Niveli B2) – Sesionii II

PARTE 1

PROVA DI COMPrensIONE DELLA LETTURA

In questa sezione il candidato deve superare 3 prove. In ciascuna di esse il candidato deve essere in grado di comprendere in senso globale nonché specifici dettagli. Deve dimostrare inoltre di saper cogliere informazioni non sempre esplicite nel testo ma da esso facilmente deducibili.

Descrizione della prima sezione (Comprensione della Lettura)

<i>Numero di prove</i>	3
<i>Numero di domande</i>	30
<i>Il punteggio totale</i>	30
<i>Tipologia testuale</i>	<i>Tipo informativo, descrittivo, (con descrizioni interne a testi informativi)</i>
<i>Tempo a disposizione</i>	70 minuti

PROVA NUMERO 1

Leggi attentamente il testo seguente. Dopo la lettura scegli una delle quattro proposte di completamento che ti diamo per ogni frase.

RAGAZZI IN CROCIERA EDUCATIVA

Il mare e la disciplinata vita a bordo di una nave sono una preziosa scuola di vita per dei ragazzi “difficili”, ragazzi un po’ ribelli e con poca voglia di studiare. Per loro è stata ideata un’iniziativa di aiuto e sostegno da una fondazione ufficialmente riconosciuta dal Ministero della Pubblica Istruzione: si chiama Nave Italia ed è un veliero-scuola che, grazie ad un programma di crociere formative, è una sorta di scuola di recupero. Nave Italia ospita cinque educatori, dei pedagogisti e dieci ragazzi napoletani dai 14 ai 17 anni. Alcuni di questi ragazzi sono stati bocciati a scuola varie volte, mentre altri l’hanno abbandonata.

Ma grazie al progetto Nave Italia, le cose stanno cambiando. Questo viaggio in gruppo, per loro, rappresenta un cambiamento di vita e l’abbandono di abitudini sbagliate. Tenere seduti intorno ad un tavolo i ragazzi che si aggirano in questa nave è un’impresa ardua per gli educatori. Però la vivacità nasconde altre cose. La maggior parte di loro non era mai uscita da Napoli. Trovarsi su un veliero in mare aperto, lontani dalle famiglie e dalle loro abitudini, scatena in questi ragazzi così tante emozioni che faticano a controllare. Perciò parlano a raffica nel loro dialetto, fanno battute, parlano tra loro “in codice”, chiacchierano tutti insieme, gridano e

ridono. Cappellino in testa, braccialetto al polso, carattere deciso e viso sicuro, parla Pasquale, il portavoce del gruppo, 15 anni: "Sono andato a scuola volentieri fino alla quinta elementare. Poi, alle medie ho fatto molte assenze per problemi di salute ed essendo rimasto indietro sul programma, non riuscivo più a seguire le lezioni; andare a scuola per me era diventato un incubo e spesso non ci andavo, di nascosto dai miei genitori. Poi, un giorno, è arrivato a casa un assistente sociale che ha proposto ai miei genitori di mandarmi su Nave Italia. Mi hanno chiamato per un colloquio e mi hanno chiesto cosa volevo fare da grande. Sbuffando, ho risposto che non lo sapevo. Da quel momento la mia vita è cambiata... Da questa esperienza io e tutti i miei compagni stiamo imparando che in mare non si può dire "ognuno per sé": un vero marinaio deve essere solidale con i compagni, deve sapere che tra le onde non si scherza e che la leggerezza di qualcuno può costare la vita a tutti... Impariamo lo spirito di squadra, a rispettare le regole, a convivere in spazi stretti e a renderci conto di quanto sia dura la vita dei marinai". Quando la crociera terminerà i ragazzi torneranno nelle classi che momentaneamente hanno abbandonato. Qualcuno proseguirà gli studi, qualcun altro andrà presto a lavorare e, qualcun altro, ricordandosi di Nave Italia, deciderà di vivere in mare... chissà! Comunque sia, l'importante è che tutti abbiano imparato ad essere pazienti e fiduciosi anche quando le cose non vanno bene, confidando nel fatto che prima o poi cambieranno, senza perdersi d'animo e senza seguire esempi negativi. Ma l'importante è che abbiano capito l'importanza della scuola e dell'istruzione, senza le quali non si va da nessuna parte.

1. La crociera formativa _____. **1 punto**
  - A) è un progetto ancora in fase di sperimentazione
  - B) sostituisce per i giovani la scuola a tutti gli effetti
  - C) nasce da un'idea del Ministero della Pubblica Istruzione
  - D) offre a chi vi partecipa un'opportunità di miglioramento

2. I dieci ragazzi imbarcati su Nave Italia _____. **1 punto**
  - A) non riescono a contenere la loro esuberanza
  - B) non obbediscono mai ai loro cinque educatori
  - C) non sono capaci di parlare se non in dialetto
  - D) non hanno gradito doversi allontanare da casa

3. A partecipare in questa crociera educativa sono stati _____. **1 punto**
  - A) dei ragazzi con problemi in famiglia
  - B) dei ragazzi con problemi economici
  - C) dei ragazzi con problemi di disciplina
  - D) dei ragazzi con problemi sociali

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

4. Alle medie Pasquale non riusciva piu` a seguire le lezioni _____. **1 punto**
A) perché voleva abbandonare la scuola
B) perché era rimasto indietro sul programma
C) perché aveva problemi di frequentazione
D) perché voleva fare il marinaio
5. Pasquale _____. **1 punto**
A) è stato fatto capogruppo per la sua forte personalità
B) è stato incapace di risolvere le difficoltà incontrate a scuola
C) adesso ha le idee chiare su cosa vorrà fare in futuro
D) si è allontanato da casa contro il parere dei suoi genitori
6. Tenere seduti questi ragazzi, per gli educatori _____. **1 punto**
A) era una cosa impossibile
B) era una cosa facile
C) era una cosa divertente
D) era una cosa difficile
7. I dieci ragazzi, attraverso l'esperienza su Nave Italia _____. **1 punto**
A) si impegnano in attività molto rischiose
B) imparano il mestiere di marinaio
C) si sentono parte attiva di un gruppo
D) si abituano a non giudicare gli altri
8. Per i ragazzi, questo viaggio in gruppo, rappresenta _____. **1 punto**
A) cambiamento di abitudini
B) cambiamento di scuola
C) cambiamento di amicizie
D) cambiamento di vita
9. Questi ragazzi, dopo la crociera formative _____. **1 punto**
A) eviteranno di arrendersi di fronte alle difficoltà
B) troveranno facilmente un lavoro su Nave Italia
C) inviteranno gli altri a seguire il loro esempio
D) rimarranno appassionati alla vita di mare
10. Alla fine di questo viaggio, tutti i ragazzi avranno capito _____. **1 punto**
A) l'importanza del mare
B) la vita dei marinai
C) l'importanza della loro istruzione
D) la vita sulla nave

PROVA NUMERO 2

Leggi attentamente il testo che segue. Dopo la lettura indica nella tabella le affermazioni appartenenti ad ogni testo. Metti una crocetta ad ogni casella.

10 punti

Testo A

MARTINA, 36 anni

- Aprire un negozio era un mio sogno sin da ragazzina perché amo stare in mezzo alla gente. Ma non una bottega qualunque: volevo vendere i miei prodotti. Ho frequentato l'Accademia delle belle arti perché amo disegnare. Quando l'ho finita, ho capito che mantenersi facendo l'artista è difficile, soprattutto se vuoi una famiglia. Così ho messo via il pennello, mi sono sposata e ho avuto due bimbi. Comunque ho sempre fatto lavoretti saltuari, come bomboniere e trompe l'oeil, per non perdere la mano. Quando i piccoli hanno iniziato la scuola, sono andata a lavorare in una mensa. Un giorno mio marito mi ha detto: "So qual è il tuo sogno, perché non ci provi?" i miei genitori erano contrari ma Sandro mi ha spronato. Così mi sono licenziata e ho presentato il mio piano d'impresa alla Camera di Commercio, spiegando che avrei puntato su oggetti fatti a mano. L'idea è piaciuta e mi sono aggiudicata i finanziamenti europei. Ho trovato un piccolo locale in centro, l'ho arredato e due mesi dopo già festeggiavo l'inaugurazione del mio Mappamondo! Per tre mesi sono stata affiancata da una signora che da 20 anni gestisce due negozi di arredamento. Lei mi ha dato consigli e mi ha detto come muovermi per la pubblicità e i clienti. È stata una consulenza preziosa. E i clienti si sono moltiplicati.

Testo B

ALESSIA, 37 anni

-Da più di 10 anni lavoro in un'azienda telefonica. Prima a Bari, la mia città, poi a Roma, dove mi sono trasferita nel'94. Ho svolto varie mansioni, ma non mi sono mai appassionata. È un lavoro ripetitivo, che mi anestetizza il cervello. Il mio sogno nel cassetto è stato sempre quello di aprire un bed&breakfast, una di quelle mini-pensioni, che offrono posto letto e colazione. Forse è perché sono abituata ad avere gente per casa. Da piccola abitavo in un grande appartamento che era sempre pieno di amici e parenti. Per anni ho rimandato perché a Roma le case sono carissime e con il mio budget potevo permettermi solo dei "buchi". Poi, l'anno scorso, mi sono detta: "Gli anni passano: o continuo a fare una vita che non mi piace o provo a realizzare il mio sogno". Così ho venduto una proprietà in Puglia, ho chiesto l'anticipo della liquidazione, ho ritirato il mio gruzzoletto in banca e ho preso una

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

casa da 120 mq con giardino. Ho dedicato ogni momento libero degli ultimi 12 mesi a pulire e verniciare. Ormai ho quasi finito, mancano solo i dettagli. Conto di iniziare quest'estate. All'inizio terrò aperto solo il fine settimana, ma se ho molte richieste mi organizzerò con ferie e permessi. Spero di licenziarmi un giorno e di dedicarmi esclusivamente a questa attività, magari aprendo anche una piccola cucina.

LE AFFERMAZIONI	TESTO A – Martina	TESTO B – Alessia
11. Lavora da molto tempo per la stessa ditta		
12. Ha fatto studi specifici per svolgere l'attività che le piace		
13. Fino ad oggi il suo lavoro non l'ha mai appagata completamente		
14. In parte si è sempre dedicata a fare ciò che ama		
15. Non tutti erano d'accordo con la sua decisione		
16. Ha lasciato definitivamente il lavoro precedente		
17. Ha impiegato molti mesi per realizzare il suo sogno		
18. Ha investito molto del suo denaro nel nuovo progetto		
19. La sua nuova attività non la occupa a tempo pieno		
20. All'inizio è stata aiutata da un'esperta		

PROVA NUMERO 3 (21-30)

Leggi attentamente il testo. È una lettera di presentazione. Negli spazi vuoti metti le frasi mancanti, tratte dalla lettera. Attenzione le frasi sono alla rinfusa ed una frase è in più.

10 punti

Marta Rossi

Venaria Reale,

Torino

Cell: 323 23 23 232

E-mail: marta.rossi@gmail.it

Oggetto: (21) _____ di una figura junior per l'ufficio HR

(22) _____ - Responsabile HR department

Gent.mo Dottor De Santi

Mi chiamo Marta Rossi e la contatto (23) _____ per l'inserimento di una nuova risorsa nel vostro dipartimento HR.

(24) _____ alla Sapienza di Roma e alcune recenti esperienze professionali, che troverà meglio descritte nel CV in allegato, mi hanno dato l'opportunità di approfondire le conoscenze nell'ambito della gestione del personale e ne sono rimasta affascinata. Mi piacerebbe poter continuare (25) _____, e sono certa che in una realtà strutturata come la vostra avrei l'opportunità di seguire progetti stimolanti fin da subito.

Un altro aspetto molto interessante per me è che avendo sedi anche all'estero, con la vostra azienda avrei in futuro (26)_____ europee, coronando così il mio sogno di lavorare fuori dai confini italiani. Sono un amante dei viaggi, (27)_____, ed è proprio questa la caratteristica che più mi affascina nelle occupazioni in ambito HR: la possibilità di conoscere tante persone, per seguirne da vicino il loro percorso professionale e personale, mi ha sempre dato l'impressione di un viaggio nella vita degli individui.

Nel tempo libero, (28)_____ frequentando corsi e workshop, in particolare sui nuovi trend del settore come quello del "Chief Happiness Officer", o dell'impatto dei nuovi media digitali sulla comunicazione interna in azienda e su nuovi sistemi di condivisione in stile sempre più "social".

(29)_____ per fissare un colloquio conoscitivo in futuro.

(30)_____ le auguro una buona giornata.

Marta Rossi

- a) Spero di averla incuriosita
- b) Alla c.a. del Dottor De Santi
- c) ad accrescere le mie competenze in questo settore
- d) adoro entrare in contatto con diverse culture e tradizioni
- e) In attesa di risentirla presto
- f) mi darebbe la possibilità di mettere a vostra disposizione
- g) approfondisco le mie conoscenze professionali
- h) In riferimento alla vostra ricerca
- i) a proposito dell'annuncio da voi pubblicato
- j) l'opportunità di trasferirmi in una delle vostre sedi
- k) Il mio percorso di studi universitari

PARTE 2
PROVA DI COMPETENZA LINGUISTICA

Numero delle prove	2
Numero di domande	11
Punteggio totale	15
Tipo di domanda	(31 a-j) 10 domande di completamento degli spazi vuoti, 10 punti (32 a-e) 1 domanda di completamento degli spazi vuoti, 5 punti Completamento degli spazi vuoti con le parole mancanti in un testo
Tempo a disposizione	20 minuti

PROVA NUMERO 1

31. **Completa il testo. Scegli una delle proposte di completamento che ti diamo. Ad ogni spazio metti una sola parola. 10 punti**

II CAPPUCCINO

Pochi (a) _____ che la bevanda piú (b) _____ moda del mondo, il buon cappuccino, non è (c) _____ origine italiana, ma austroungarica. Nel 1683 a Vienna si (d) _____ prendere una bevanda (e) _____ nome *Kapuziner*, in onore di Marco D'Aviano, un frate cappuccino italiano che aveva organizzato la difesa di Vienna. Adesso il gustoso insieme di latte e caffè viene proposto in molte maniere, tanto da perdere (f) _____ originarietà. Per questo i baristi italiani stanno per presentare il nuovissimo "Cappuccino Certificato": naturalmente occorre che latte e caffè (g) _____ eccellenti. Anche la macchina (h) _____ bar, che è l'artefice della schiuma densa e della giusta temperatura, dovrebbe essere adeguata.

Oggi, sui banconi dei 132mila bar italiani, si servono a colazione circa 11 milioni di cappuccini a persone che chiedono: "Scusi, mi fa un cappuccino?" Una curiosità: si (i) _____ riconoscere la nazionalità di una persona dall'ora (j) _____ sorseggia il suo cappuccino, perchè un italiano non concluderebbe mai un pasto con un cappuccino ricco di schiuma.

(adattato da "La Domenica di Repubblica", gennaio 2007)

a) A) conosco	B) sanno	C) ritengono	D) trovano
b) A) nella	B) con la	C) alla	D) della
c) A) di	B) con	C) per	D) da
d) A) faceva	B) preferiva	C) usava	D) tentava
e) A) del	B) col	C) per	D) dal
f) A) quella	B) la sua	C) tanta	D) la nostra
g) A) sono	B) fossero	C) saranno	D) siano
h) A) da	B) del	C) nel	D) per il
i) A) fa	B) deve	C) puo`	D) sa
j) A) in cui	B) a cui	C) per cui	D) su cui

PROVA NUMERO 2

32. Leggi attentamente il dialogo seguenti. Completa con i vocaboli adatti.

5 punti

- A: Questo fine settimana mi piacerebbe andare a Parma, tu che ne dici? Quanto tempo (a) _____ per andarci?
 B: Tu ci vai in treno?
 A: Sì, quanto (b) _____ il treno da Bologna a Parma?
 B: Il treno (c) _____ circa due ore, ma io in macchina
 d) _____ un'ora e mezza.
 A: Ma allora non (e) _____ molto. Possiamo andare a visitare la città e tornare in serata.
 B: Sì, sarebbe bello!

SEZIONE 3

PROVA DI PRODUZIONE DI TESTI SCRITTI

Numero delle prove	2
Punteggio totale	15
Argomenti da trattare	Prova 1: (10 punti) Descrivere esperienze, impressioni, progetti, ambizioni, traguardi ecc. Prova 2: (5 punti) Lettera formale personale, email,
Tempo a disposizione	60 minuti

Prova 1

33. In questa prova lo studente viene valutato per i seguenti parametri:

10 punti

- ✓ *Contenuto e svolgimento del compito*   2 punti
- ✓ *Coerenza e coesione*   2 punti
- ✓ *Grammatica*   2 punti
- ✓ *Lessico*   2 punti
- ✓ *Ortografia e punteggiatura*   2 punti

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Tema: *Quanto ti lasci influenzare e condizionare nelle tue scelte dalla pubblicità trasmessa in Tv, su internet, nelle reti sociali, ecc..? Esprimi il tuo parere sul ruolo e sull'importanza della pubblicità sia nella società odierna in generale che nella tua vita in particolare. Esponi anche i pro e i contro di questo fenomeno.*

(Da un minimo di 130 ad un massimo di 150 parole)

Prova 2

34. *In questa prova lo studente viene valutato per i seguenti parametri:*
5 punti

✓ <i>Contenuto e svolgimento del compito</i>	<i>1 punto</i>
✓ <i>Coerenza e coesione</i>	<i>1 punto</i>
✓ <i>Grammatica</i>	<i>1 punto</i>
✓ <i>Lessico</i>	<i>1 punto</i>
✓ <i>Ortografia e punteggiatura</i>	<i>1 punto</i>

Tema: *Lei ha letto su un giornale italiano l'invito a partecipare ad un corso di cucina italiana. Lei decide di partecipare. Scrive al giornale. Nella lettera:*

- *Si presenta brevemente e spiega perché Le piacerebbe frequentare questo corso.*
- *Indichi se ha mai avuto esperienze in questo campo*
- *Chieda ulteriori informazioni sullo svolgimento del corso (sulla durata o sul luogo in cui si svolge)*
- *Si scusa per qualche eventuale errore di lingua.*
- *Nella lettera **NON** si deve scrivere il **proprio nome**.*

(Da un minimo di 60 ad un massimo di 80 parole)

Gjuhë Gjermane (Niveli B1) – Sesion I

LESEVERSTEHEN

<i>Anzahl der Teile</i>	3
<i>Anzahl der Fragen</i>	30
<i>Gesamtpunktzahl</i>	30
<i>Textsorten</i>	<i>Kurzgeschichte , beschreibender Text, Brief : Lückentext</i>
<i>Zeitdauer</i>	<i>70 Minuten</i>

Teil 1

Lesen Sie den Text

Hausfrau

Also am Sonntag bin ich mal wieder explodiert. Das kam so: Ich hatte am Samstag die Wohnung saubergemacht. Aber als ich am Sonntag als erste aufstand und ins Wohnzimmer kam, da hatte ich genug! - Da lag sein Bademantel, da standen seine Hausschuhe, die Zigarrenasche überall verteilt. Ich machte die Badezimmertür auf: Das Handtuch in der Badewanne, die Unterwäsche meiner Töchter daneben. Auf der Treppe stolperte ich über Fußballschuhe. Das war um neun. Um zehn haben wir gefrühstückt. Um elf war ich wieder mutterseelenallein.

Ich hatte noch kein Mittagessen gekocht, und das Haus sah durcheinander aus. Meine beiden Töchter hatten sich ins Kinderzimmer zurückgezogen, um Schallplatten zu hören. Die Jungen waren Fußballspielen gegangen, und mein Mann musste zu Bekannten, die ein Baby bekommen hatten. Da habe ich angefangen zu weinen. Ich hätte ja sagen können: Ich lasse den ganzen Dreck liegen, aber das Essen musste auf den Tisch, und nachmittags kam Besuch.

Nach einer Weile erschienen meine Töchter, guckten mich an und sagten: "Mama was hast du, ist dir nicht gut?" Natürlich tat ich ihnen leid, und sie halfen mir, so gut sie konnten. Ich sagte: "Ich weiß, dass ihr mir helft, wenn ich euch darum bitte. Aber ist es euch schon aufgefallen, dass immer nur wir sonntags arbeiten? Die Herren verschwinden sich, und wir müssen allein arbeiten."

Zum Essen waren alle wieder da. Mein Mann hatte vier Cognacs getrunken und war bester Laune. Die Jungen sahen aus wie die Schweine. Und ich habe nur geweint: "Was denkt ihr eigentlich, was ich bin? Ich habe keinen Sonnabend, ich habe keinen Sonntag, fällt euch das nicht auf?" "Mein Gott", sagte mein Mann, "du hättest doch einen Ton sagen können." - "Wieso," fragte ich, "hätte ich einen Ton sagen müssen? Du hast doch Augen im Kopf. Hast du nicht gesehen, dass du alles liegen gelassen

---

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

hast?" Na ja, und dann bin ich gegangen. Da haben die Männer das Geschirr gespült und versprochen, dass ab nächsten Sonntag alles anders werden soll.

Abends hat mich mein Mann in das französische Restaurant eingeladen, wo ich so gerne hingeh, und mir auch einen Hunderter in die Hand gedrückt. Er hat gemerkt, dass ich in diesem Monat ein bisschen knapp mit dem Haushaltsgeld bin, weil zwei unserer Kinder Geburtstag haben.

Lesen Sie die Aufgaben 1 bis 10. Kreuzen Sie bei jeder Aufgabe die richtige Lösung A, B, C oder D an.

1. Warum ist die Frau "explodiert"? **1 Punkt**
A) Weil der Mann nicht nach Hause kam.
B) Weil die Kinder nicht aufstehen wollen.
C) Weil niemand da war.
D) Weil niemand die Sachen aufgeräumt hat.
2. Wer ist früher aufgestanden als die anderen? **1 Punkt**
A) Alle.
B) Der Sohn.
C) Der Vater.
B) Die Mutter.
3. Wo lagen die Kleidungsstücke der Töchter? **1 Punkt**
A) Auf der Treppe.
B) Im Badezimmer.
C) Im Kinderzimmer.
D) Im Schlafzimmer.
4. Was machten die Mädchen gleich nach dem Frühstück? **1 Punkt**
A) Sie gingen sich ein Baby anschauen.
B) Sie gingen aus.
C) Sie hörten Musik.
D) Sie spielten im Garten.
5. Was machte der Mann nach dem Frühstück? **1 Punkt**
A) Er besuchte Bekannte.
B) Er schlief ein.
C) Er trank weiter.
D) Er wartete auf die Mutter.

6. Warum weinte die Frau? **1 Punkt**
A) Weil der Mann betrunken war.
B) Weil der Mann sie verliess.
C) Weil ihr die Mädchen nicht helfen wollten.
D) Weil niemand ihre Probleme beachtete.
7. Wer hat am Vormittag die Arbeit im Haushalt gemacht? **1 Punkt**
A) Die Mutter mit den Mädchen.
B) Der Vater.
C) Die Söhne.
D) Niemand.
8. Was sagte der Vater als Entschuldigung? **1 Punkt**
A) Die Mutter hatte ihm ja nichts gesagt.
B) Ein Bekannter hatte Geburtstag gehabt.
C) Hausarbeit ist Frauensache.
D) Er musste zum Arzt gehen.
9. Wie hat der Vater die Mutter wieder versöhnt? **1 Punkt**
A) Er entschuldigte sich.
B) Er hat sie in einem Restaurant eingeladen.
C) Er schenkte ihr einen Ring.
D) Er weinte vor der Frau.
10. Warum konnte die Mutter den Geldschein gut gebrauchen? **1 Punkt**
A) Weil sie arm war.
B) Weil sie bald den Geburtstag hatte.
C) Weil sie nichts hatte.
D) Weil zwei der Kinder bald Geburtstag hatten.

Teil 2

Lesen Sie die Texte Handys an den Schulen

1. Ich gehe selber noch zur Schule und meiner Meinung nach ist es so: Solange die Handys leise gestellt sind und die Schüler sich daran halten, sie während der Stunde nicht zu benutzen, ist alles in Ordnung.
2. Es ist klar so, dass Handys im Unterricht die fleißigen Schüler stören, denn leider vergessen viele Schüler immer wieder, ihr Handy vor den Schulstunden auszuschalten. Deshalb finde ich, die Schulen sollten die Regel einführen, dass

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Handys zu Hause bleiben müssen. So können sich die Kinder dann auch viel besser aufs Lernen konzentrieren.

3. Natürlich gehen wir zur Schule, um zu lernen, und nicht, um SMS zu schreiben oder Handy-Videos auszutauschen. Aber wir Schüler dürfen bald wählen und andere wichtige Dinge entscheiden – und dann wollen uns die Lehrer eine so einfache Sache wie das Handy verbieten?
4. Also, in der Schule braucht man das Handy doch gar nicht! Man kann ja zu Hause seinen Freunden SMS schreiben und telefonieren. Und in der Schule sieht man sie ja sowieso nicht. Die Schule ist zum Lernen da und nicht zum Telefonieren!
5. Natürlich verstehe ich, dass es die Lehrer stört, wenn im Unterricht mal ein Handy klingelt. Aber ich brauche das Handy nicht zum Telefonieren, sondern um im Unterricht Wörter zu übersetzen oder Begriffe nachzuschauen. Man sollte nicht immer nur die Nachteile der Technik sehen!

Welche Aussage (11 – 20) passt zu welchem Text? Kreuzen Sie bitte an.

10 Punkte

Aussage	Text 1	Text 2	Text 3	Text 4	Text 5
11. Wenn die Schüler die Handys zu Hause lassen, sind sie mehr konzentriert.					
12. Handy im Unterricht hat auch Vorteile.					
13. Selbstverständlich sollen die Schüler in der Schule lernen.					
14. Ich benutze mein Handy als Wörterbuch					
15. Das Handyklingel stört die Lehrer während des Unterrichts.					
16. In der Schule sollte man die Handys nicht laut stellen.					
17. Die Schüler müssen die Handys überhaupt nicht zur Schule mitnehmen					
18. Viele Schüler lassen die Handys an , obwohl sie im Unterricht sind.					
19. Die Schüler gehen nicht in die Schule, damit sie simsen.					
20. Die Handys müssen vor den Unterrichtsstunden ausgeschaltet werden.					

Teil 3

Lesen Sie den folgenden Brief. Welches Wort passt in welche Lücke (21- 30).

Beachten Sie:

Ein Wort dürfen Sie nur einmal verwenden und ein Wort bleibt übrig.

10 Punkte

*bald / bin / eines / jetzt / meinem / nicht / vorbei / Balkon /
wollen / würde / zu*

Liebe Monika,

du hast Recht, ich habe schon lange (21) ---- mehr von mir hören lassen. Aber das hat einen einfachen Grund: Ich (22) ----- umgezogen. Meine alte Wohnung war mir mit

der Zeit einfach (23) ---- klein. Und sie war auch ziemlich laut, weil vor einem Jahr die Straße unter (24)----Schlafzimmer ausgebaut wurde. So fuhren auch nachts viele

Autos (25) ----, und da konnte ich einfach nicht mehr gut schlafen. (26) -----habe ich eine größere Wohnung in einer ruhigen Gegend. Es ist eine Zwei-Zimmer Wohnung im

Dachgeschoss (27) ---- Dreifamilienhauses, das im Grünen liegt. Es gibt eine Einbauküche, vom (28) ----- aus habe ich einen schönen Blick auf den nahen Park.

Doch alles (29) ----- ich dir gerne persönlich zeigen. Besuch mich (30) -----einmal.

Wie wäre es in 14 Tagen am Wochenende?

Herzliche Grüße

Dein Jörg

Anzahl der Teile	2
Anzahl der Fragen	11
Gesamtpunktzahl	15
Fragearten	10 Alternativfragen (Lückentext) Wortschatz u. Grammatik 31 (a-j) 5 Lückentekst- Fragen Grammatik 32 (a-e)

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Zeitdauer

20 Minuten

SPRACHGEBRAUCH

31. Lesen Sie den folgenden Brief. Welche Antwort (A, B, C oder D) passt in welche Lücke (a- j)? Kreuzen Sie an. **10 Punkte**

Liebe Petra,

nach meinem Praktikum in Frankreich bin ich jetzt wieder zu Hause. Wie du ja weißt, wollte ich eigentlich nach Paris, (a) _____ das hat dann leider nicht geklappt. Doch dann habe ich eine Stelle als Praktikant bei (b) _____ Firma in Straßburg gefunden. Dort (c) _____ ich drei Monate geblieben.

Die Arbeit war sehr (d) _____ ich musste schon um 8.00 Uhr im Büro sein - , hat mir aber (e) _____ sehr gut gefallen. Ich habe (f) _____ dieser Zeit in verschiedenen Abteilungen gearbeitet und so nicht nur etwas über die Herstellung von Fernsehgeräten, (g) _____ sondern auch über den Verkauf. Und die beiden Kollegen, mit (h) _____ ich am meisten zu tun hatte, waren wirklich sehr nett.

Nach dem Praktikum habe ich (i) _____ zwei Wochen Urlaub bei meinen Freunden gemacht. Aber darüber erzähle ich (j) _____ bald mehr - für heute muss ich Schluss machen.

Liebe Grüße

Dein Fritz

a)	A) aber	B) denn	C) sondern	D) weil
b)	A) eine	B) einen	C) einer	D) einem
c)	A) sein	B) bin	C) habe	D) wurde
d)	A) anstrengend	B) anstrengende	C) anstrengendes	D) anstrengendem
e)	A) trotzdem	B) wegen	C) weshalb	D) trotz
f)	A) bis	B) in	C) nach	D) auf
g)	A) gelernt	B) lernen	C) lernte	D) lerne
h)	A) der	B) dem	C) denen	D) die
i)	A) nicht	B) noch	C) schon	D) kein
j)	A) dir	B) Ihnen	C) uns	D) ihnen

Teil 2

32 . Ergänzen Sie die fehlenden Präpositionen in die Lücken (a-e). 5 Punkte
Einladung zum Geburtstag

Liebe Martha,

zu meiner Geburtstagsfeier (a) ____ Samstag, den 5.Mai, lade ich dich (b) ____ mir
 (c) ----- Hause (d) ____ der Blumenstraße ein. Von dort gehen wir (e) ____
 Restaurant. Dort gibt es natürlich Geburtstagskuchen.
 Ich freue mich, wenn du kommst

Deine Regine

SCHRIFTLICHER AUSDRUCK

<i>Anzahl der Aufgaben</i>	2
<i>Gesamtpunktzahl</i>	15
<i>Aufgabesorten</i>	<i>Aufgabe 33: (10 Punkte)</i> <i>Beschreibung</i> <i>Aufgabe 34: (5 Punkte)</i> <i>Informelle E-Mail</i>
<i>Zeitdauer</i>	60 Minuten

Aufgabe 1

33. Hinweise: In dieser Fertigkeit wird der Schüler für die folgenden Bereiche bewertet: 10 Punkte

- ✓ *den Inhalt (wenn die Hauptidee von den konkreten Details unterstützt wird)* 2 Punkte
- ✓ *die Organisation des ganzen Themas* 2 Punkte
- ✓ *den Wortschatz* 2 Punkte
- ✓ *die Grammatik* 2 Punkte
- ✓ *die Rechtschreibung* 2 Punkte

Thema: Gehen Sie gern ins Kino? Wie heißen Ihre Lieblingsfilme? Was ist das Besondere an einem Kinobesuch? Oder sehen Sie Filme lieber zu Hause auf dem Sofa?

Schreiben Sie (100-120 Wörter).

Aufgabe 2

35. **Hinweise: In dieser Fertigkeit wird der Schüler für die folgenden Bereiche bewertet:** **5 Punkte**

- ✓ *den Inhalt (wenn die Hauptidee von den konkreten Details unterstützt wird)* 1 Punkt
- ✓ *die Organisation des ganzen Themas* 1 Punkt
- ✓ *den Wortschatz* 1 Punkt
- ✓ *die Grammatik* 1 Punkt
- ✓ *die Rechtschreibung* 1 Punkt

Thema: Sie haben zum ersten Mal Ihre Schwester besucht, die in einer Großstadt studiert, und schreiben einem Freund darüber.

- Beschreiben Sie: Wie und wo Ihre Schwester wohnt?
- Erzählen Sie : Was haben Sie während Ihres Aufenthalts gemacht?

Schreiben Sie eine E-Mail (60 – 80 Wörter).

*Lieber Max,
Liebe Grüße
Sandra*

Gjuhë Gjermane (Niveli B1) – Sesioni II

LESEVERSTEHEN

<i>Anzahl der Teile</i>	3
<i>Anzahl der Fragen</i>	30
<i>Gesamtpunktzahl</i>	30
<i>Textsorten</i>	<i>Kurzgeschichte , beschreibender Text, Brief : Lückentext</i>
<i>Zeitdauer</i>	<i>70 Minuten</i>

Teil 1

Lesen Sie den Text.

Ein Tag in München

Ich mag Fußball und habe zum Geburtstag Eintrittskarten für ein tolles Fußballspiel in der Allianz Arena bekommen. Das Fußballstadion ist die neueste Sehenswürdigkeit in München. Das Stadion hat außen 3.000 Luftkissen, die mit LED-Beleuchtung in vielen Farben leuchten können. Auf diesen Anblick freue ich mich.

Ich habe den ganzen Tag Zeit und möchte etwas von München kennenlernen. Der Marienplatz ist ein guter Ausgangspunkt für eine Stadtbesichtigung. Hier steht das Rathaus. München ist die Landeshauptstadt von Bayern. Das Rathaus schaut alt aus, ist aber erst 1905 im neugotischen Stil erbaut worden. In dem prächtigen Bauwerk ist der Sitz des Oberbürgermeisters. Mit dem Lift fahre ich auf die Aussichtsplattform und bewundere die fantastische Aussicht.

Es ist nicht weit zur Frauenkirche. Diese Kirche mit den zwei Zwiebeltürmen und ist ein Wahrzeichen der Stadt. Der Anblick der Türme ist sehr bekannt. Von dort oben hat der Besucher einen Blick über die ganze Stadt.

Der Englische Garten ist das Freizeitparadies der Stadt. Die Münchner machen auf der Wiese Picknick, spielen Fußball, treffen Freunde. Der Park ist ideal für einen Spaziergang. Es gibt viele Gaststätten.

München ist für die Biergärten bekannt. Gemütlichkeit und Gastfreundschaft lerne ich hier kennen. In zentraler Lage befindet sich das weltberühmte Hofbräuhaus. Kellnerinnen und Kellner in bayerischer Tracht servieren typische Köstlichkeiten wie Schweinshaxen, Weißwurst, Leberkäse oder Steckerlfisch. Das Bier wird im Maßkrug serviert. Der enthält einen Liter Bier.

**Lesen Sie die Aufgaben 1-5. Was ist richtig A), B), C), oder D)?
Kreuzen Sie an.**

1. Was ist die Allianz Arena? **1 Punkt**
A) Bürohaus
B) Fußballstadion
C) Rathaus
D) Schwimmhalle
2. München ist die Landeshauptstadt von _____. **1 Punkt**
A) Bayern
B) Hessen
C) Nordrhein-Westfalen
D) Sachsen
3. Wie viele Türme hat die Frauenkirche? **1 Punkt**
A) Einen
B) Keinen
C) Vier
D) Zwei
4. Was ist die Bekleidung der Kellner im Hofbräuhaus? **1 Punkt**
A) Jeans
B) Kurze Hosen
C) Schwarzer Anzug
D) Tracht
5. Wie viel Bier passt in einen Maßkrug? **1 Punkt**
A) Ein halber Liter
B) Ein Liter
C) Ein Viertelliter
D) Hundert Milliliter

Lesen Sie den Text

Ein Tag in Köln

Niklas ist zum ersten Mal in Köln. Köln ist eine Stadt im Nordwesten von Deutschland. Die Stadt ist bekannt für ihr besonderes Bier und für den Karneval. Am Karneval ziehen alle Bewohner von Köln Masken und Kostüme an und tanzen, trinken und singen gemeinsam auf den Straßen.

Das Bier aus Köln hat den Namen „Kölsch“. Niklas probiert das Bier: Es schmeckt mild. Er entscheidet sich dennoch, es nicht zu kaufen - er trinkt normalerweise kein Alkohol.

Direkt vor dem Hauptbahnhof staunt Niklas über den Kölner Dom. Der Dom ist eine riesige, katholische Kirche. Im 18. Jahrhundert war es für einige Zeit das größte Gebäude der Welt. Niklas ist beeindruckt von der Architektur der Kirche. Nicht weit entfernt vom Dom fließt der Rhein. Dort besucht Niklas ein Schokoladenmuseum. Es gibt dort einen Brunnen aus Schokolade.

Zuletzt entdeckt Niklas einen kleinen Laden mit Schmuck. Er heißt „Rosa Rosa“. Dort kauft er sich einen Anhänger mit dem Symbol des Kölner Doms. Es wird ihn immer an die Stadt erinnern. Es ist ein Souvenir.

Lesen Sie die Aufgaben 6 - 10. Was ist richtig A), B), C), oder D)? Kreuzen Sie an.

6. Was bedeutet „mild“? **1 Punkt**
A) bitter
B) intensiv
C) sanft
D) sauer
7. Wo ist der Kölner Dom? **1 Punkt**
A) Am Stadtrand.
B) Im Rhein.
C) Neben dem Hauptbahnhof.
D) Neben dem Schokoladenmuseum.
8. Für was ist Köln nicht bekannt? **1 Punkt**
A) Für das Kölsch
B) Für den Karneval
C) Für den Kölner Dom
D) Für den Schokoladenbrunnen
9. Was kauft sich Niklas in Köln? **1 Punkt**
A) Einen Anhänger des Kölner Doms
B) Ein Buch über Architektur
C) Ein Kölsch
D) Schokolade
10. Was ist ein Souvenir? **1 Punkt**
A) Eine Biersorte
B) Ein Gegenstand, der an etwas erinnert

- C) Eine Kirche
- D) Ein Schmuckstück

Teil 2

Lesen Sie die Texte.

Wie stellst du dir deine Zukunft vor?

1. Ich würde gern mit ein paar Freunden auf dem Land leben. Natur finde ich toll. Da ist es ruhig und gemütlich. Die Luft ist sauber, es gibt nicht so viel Verkehr und keine hässlichen Hochhäuser. Trotz dieser Vorteile gibt es aber auch einen Nachteil: Man hat kein Kino in der Nähe und nicht so viele Freizeitmöglichkeiten oder Geschäfte wie in der Stadt.
2. Ein Freund von mir hat ein Zimmer in einem Studentenwohnheim. Das ist auf jeden Fall eine günstige Alternative. Und so bekommt man auch schnell Kontakt und den braucht man ja, wenn man irgendwo neu mit dem Studium anfängt. Dass es da auch mal Probleme geben kann, ist klar, aber das hängt auch immer von den Mitbewohnern ab. Mein Freund muss viel für seine Prüfung lernen und es stört ihn, wenn die anderen laut Musik hören. Es ist eben wichtig, dass alle ein bisschen Rücksicht nehmen.
3. Hm, das kann ich gar nicht so genau sagen. Eine eigene Wohnung ist vielleicht nicht schlecht. Aber eins weiß ich genau: Ich möchte auf keinen Fall länger zu Hause wohnen. Meine Eltern wollen immer wissen, was ich mache und mit wem. Ich möchte einfach mal meine Ruhe haben und für mich selbst sorgen. Das ist mir besonders wichtig.
4. Ich weiß gar nicht, warum ihr alle so schnell wie möglich ausziehen wollt! Ich habe ein tolles Verhältnis zu meinen Eltern und kann tun und lassen, was ich will. Warum sollte ich also umziehen und viel Miete für ein kleines WG-Zimmer bezahlen? Außerdem kocht niemand so gut wie meine Mutter! Viele von meinen Freunden wollen in eine WG ziehen, obwohl es dort meistens Ärger wegen der Hausarbeit gibt. Das ist mir viel zu anstrengend.

Welche Aussage (11 – 20) passt zu welchem Text? Kreuzen Sie bitte an. 10P

Aussage	Text 1	Text 2	Text 3	Text 4
11. Das Leben auf dem Land ist gemütlich				
12. Umziehen ist keine gute Idee				
13. In einem Studentenwohnheim leben ist nicht immer einfach				
14. Eigene Ruhe haben und für mich selbst sorgen ist wichtig				
15. Ich kann es mir nicht ganz genau die Zukunft vorstellen				
16. Hochhäuser sind hässlich				
17. Natur ist für mich am allerwichtigsten				
18. In einem Studentenwohnheim wohnen ist günstig				
19. Zu Hause kann ich machen, was ich will				
20. In einer WG gibt es meistens Ärger wegen der Hausarbeit				

Teil 3

Lesen Sie den Text. Welches Wort passt in welche Lücke (21 - 30). Beachten Sie : Ein Wort dürfe Sie nur einmal verwenden und ein Wort bleibt übrig. 10P

Schauspielerin / Talent / Personen / Kandidaten / ruhig / Worten / Monolog Bewerben / Schule / Zukunft / schauen

Der entscheidende Tag

Es ist Mittwochmorgen, Grit W. aus Freiburg sitzt in der Cafeteria der „Universität für Musik und Darstellende Kunst“ und versucht, sich zu konzentrieren. Sie weiß, dass dieser Tag vielleicht über ihre (21)_____ entscheidet. Sie will (22)_____ werden, deshalb hat sie sich um einen Platz an der Grazer Schauspielschule beworben. Heute hat sie Aufnahmeprüfung – wie viele andere junge Mädchen, die aus Deutschland, Österreich und der Schweiz nach Graz gekommen sind. Grit versucht (23)_____ zu bleiben. Heute ist nicht ihr erster Versuch, vorher hat sie sich schon an verschiedenen anderen Schulen beworben. Sie hat sich gut vorbereitet, aber sie kennt die Statistik. Jedes Jahr bewerben sich etwa 400 (24) _____, aber nur 10 dürfen schließlich, wenn sie (25)_____ und Glück haben, an der Schauspielschule anfangen. Die ersten (26)_____ haben bereits gezeigt, was sie können. Sie werden auf die Bühne gebeten, wo sie einen kurzen (27) _____ vortragen. Für große Talente und für ganz Unbegabte ist die Vorstellung schon nach 20 Sekunden vorbei. Die Prüfer unterbrechen sie mit den (28)_____: „ Danke, das reicht!“ Auch Grit war schon oft nach 20 Sekunden aus dem Rennen, aber wer Schauspieler werden möchte, der gibt nicht so schnell auf. Die meisten (29) _____ sich 10- bis 15-mal, bis eine (30) _____ sie annimmt oder sie geben auf.

SPRACHGEBRAUCH

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Anzahl der Teile	2
Anzahl der Fragen	11
Gesamtpunktzahl	15
Fragearten	10 Alternativfragen (Lückentext) Wortschatz u. Grammatik 31 (a-j) 5 Lückentext- Fragen Grammatik 32 (a-e)
Zeitdauer	20 Minuten

Teil 1

31. Lesen Sie den folgenden Brief. Welche Antwort (A, B, C oder D) passt in welche Lücke (a- j)? Kreuzen Sie an. 10 Punkte

Liebe Christina,

ich danke dir sehr für _____ (a) letzten Brief, über den ich mich sehr erfreut habe. Ich finde es wirklich mutig von dir, in Amerika ein Praktikum zu machen. Also, ich an deiner Stelle _____ (b) Angst vor so einem Schritt!

Weißt du eigentlich _____ (c), wo du genau wohnen wirst und bei welcher Firma du das Praktikum machst? Das würde mich sehr interessieren. Ich hoffe, du schreibst mir doch noch alles, _____ (d) du abfliegst.

Bei mir gibt es eigentlich nicht viel Neues. Aber eine Sache ist doch wichtig: Stell dir vor, ich habe jetzt einen Hund. Das war so: Unsere Nachbarin, eine ältere Dame , 75 _____ (e), kam ins Krankenhaus und ich habe ihr angeboten, _____ (f) in der Zwischenzeit um ihren Hund zu kümmern. Naja, und das war dann Liebe auf den ersten Blick: _____ (g) Hund wollte nicht mehr weg von mir und ich wollte ihn eigentlich nicht mehr hergeben. Ich hatte nur Angst, _____ (h) der alten Dame zu erzählen.

Aber – ganz anders war es! Die Nachbarin war ziemlich froh, _____ (i) sie ihren „Flocki“ in so guten Händen hatte. Nun, so sind wir nun eigentlich alle zufrieden!

Also, _____ (j) mir bitte recht bald.

Viele Grüße

Deine Sandra

(a)	A) dein	B) deine	C) deinen	D) deiner
(b)	A) habe	B) hätte	C) würde	D) wäre

MATURA SHETËRORE 2019

(c)	A) doch	B) schon	C) wohl	D) nein
(d)	A) als	B) wenn	C) inzwischen	D) bevor
(e)	A) Jahr	B) Jahre	C) Jahren	D) Jahres
(f)	A) ich	B) mein	C) mir	D) mich
(g)	A) dem	B) den	C) der	D) des
(h)	A) es	B) ihn	C) ihr	D) ihm
(i)	A) dass	B) obwohl	C) wegen	D) während
(j)	A) schreib	B) schreiben	C) schreibst	D) schreibt

Teil 2

32 . Ergänzen Sie die fehlenden Präpositionen in die Lücken (a-e). 5 Punkte

Liebe Anna,
du möchtest wissen, was ich (a)_____ den letzten drei Monaten gemacht habe. Ich habe die Zeit im Ausland verbracht, und zwar (b)_____ der Schweiz. Mein Wochenendhaus stand neben einem Hotel (c) _____ See. Ich habe die ganze Zeit mit Lernen verbracht. Du weißt ja, ich muss mich (d)_____ meine Sprachprüfung vorbereiten. Nicht ein Mal habe ich während meines Aufenthalts am See im Wasser gebadet. Ich kümmerte mich nur ums Lernen. Jetzt hoffe ich auf eine erfolgreiche Prüfung.

Ich komme in zwei Wochen zurück nach Nadupan. Ich freue mich auf ein Wiedersehen (e)_____ dir zu Hause.

Bis bald

Erika

SCHRIFTLICHER AUSDRUCK

<i>Anzahl der Aufgaben</i>	2
<i>Gesamtpunktzahl</i>	15
<i>Aufgabesorten</i>	<i>Aufgabe 33: (10 Punkte)</i> <i>Beschreibung</i> <i>Aufgabe 34: (5 Punkte)</i> <i>Informelle E-Mail</i>
<i>Zeitdauer</i>	60 Minuten

Aufgabe 1

33. Hinweise: In dieser Fertigkeit wird der Schüler für die folgenden Bereiche bewertet: 10 Punkte

- ✓ *den Inhalt (wenn die Hauptidee von den konkreten Details unterstützt wird)* 2 Punkte
- ✓ *die Organisation des ganzen Themas* 2 Punkte
- ✓ *den Wortschatz* 2 Punkte
- ✓ *die Grammatik* 2 Punkte
- ✓ *die Rechtschreibung* 2 Punkte

Thema: Beschreiben Sie ihr Lieblingsfest (100 – 120 Wörter)

- Wie heißt es?
- Mit wem feiern Sie und wo?
- Was machen Sie an dem Tag?

Aufgabe 2

34. Hinweise: In dieser Fertigkeit wird der Schüler für die folgenden Bereiche bewertet: 5 Punkte

- ✓ *den Inhalt (wenn die Hauptidee von den konkreten Details unterstützt wird)* 1 Punkt
- ✓ *die Organisation des ganzen Themas* 1 Punkt
- ✓ *den Wortschatz* 1 Punkt
- ✓ *die Grammatik* 1 Punkt
- ✓ *die Rechtschreibung* 1 Punkt

Thema: Eine Freundin aus Deutschland möchte Sie in Ihrer Heimat besuchen.

Schreiben Sie Ihrer Freundin eine E-Mail.

Schreiben Sie etwas zu den Punkten:

- was sie zusammen unternehmen werden
  - was die Freundin unbedingt noch über Ihr Heimatland wissen sollte
- (60 – 80 Wörter)

*Liebe Susi,
Liebe Grüße
Peter*

Gjuhë Spanjolle (Niveli B1) – Sesion I

SECCION 1
COMPRESION DE LECTURA

Hay cuatro tareas en la sección de comprensión de lectura, donde usted puede leer una serie de textos y párrafos y hay que responder a las preguntas que examinen sus capacidades y habilidades de lectura y demuestran que puede leer y comprender diferentes tipos de textos y preguntas.

Descripción de la Sección de Comprensión de Lectura

Número de Tareas	3
Número de Actividades	30
Total de Puntos	30
Tipos de Textos	Textos descriptivos e informativos, materiales promocionales e informativos, cartas, publicidad etc.
Tiempo a disposición	70 minutos

Tarea uno

Según la información del texto a continuación, elige la respuesta que mejor se adapte señalando una de la letras A, B, C o D de la respuesta que va a elegir.

FORTALEZA

Yo, tu Ordenador, una maquina tan enclenque, sin poderosas palas, sin abrumadoras ruedas, sin desgarradores garfios, yo, hecho de diminutos circuitos impresos, ¿qué te puedo decir de Fortaleza? Que te hable uno de esos impresionantes tanques de guerra. Y, sin embargo, creo que sería capaz de dominar la más potente máquina, si me instalasen y programasen para ello. Mi fuerza no está en las apariencias.

Vas comprendiendo lo que quiero decir. Hablo de la fortaleza que puede tener la persona humana, por el hecho de ser persona; de la fuerza que se encierra en su cabeza y en su corazón.

De entrada, te diré que la fortaleza en el ser humano depende de dos cosas: de sus ideales y de su decisión por realizarlos. No todos los ideales se hacen realidad; pero todas las grandes realidades han comenzado en un ideal juvenil. Repasa la Historia.

Cuando se tienen ideales grandes, surge la fortaleza como motor que impulsa a llevarlos a cabo. Un hombre sin ideales es un parálítico, vive anestesiado.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

¿Quieres saber algo más sobre la fortaleza?

Fortaleza es "resistir", no ceder ante las influencias nocivas, soportar las molestias, entregarse con valentía a "vencer" las dificultades y "acometer" empresas grandes.

Fortaleza, en resumen, es tener fuerza de voluntad para hacer, en cada momento, lo que se debe. Recuerda estas tres palabras:

Resistir. Vencer. Acometer.

Estamos influenciados por las propias tendencias (pereza, vanidad, envidia, ira, lujuria, gula, caprichos) y por influencias externas (modas, consumismo, ideologías). Contra todo esto tenemos que resistir. Hay que negarse a ser plastilina, manipulada por manos ajenas o por los propios instintos. Debemos vencer enérgicamente las tendencias o impulsos malos. Por lo menos, luchar por vencer sin desalentarse ante las derrotas. La fortaleza es, con frecuencia, volver a empezar.

La empresa más grande que podemos acometer en la edad juvenil es hacer bien las cosas pequeñas de cada día. Este es el paso necesario hacia cosas mayores, si es que llega el momento de emprenderlas. La perfección de la propia persona ya es meta suficiente por la que vale la pena luchar. Para ir adquiriendo fortaleza te invito a:

* No quejarte del trabajo, de cualquier pequeño dolor, de los contratiempos. Callar en estos casos es un buen ejercicio de fortaleza.

* No cargar los deberes que son tuyos a los padres o a otros. Hazlos tú.

* No huyas del esfuerzo. Afróntalo y acéptalo.

* Pon horario a tus deberes diarios, y sométete a él.

* Lucha contra tus malas inclinaciones, sin desanimarte.

* Proponte metas a conseguir que perfeccionen tu vida.

No olvides que la fortaleza es el motor de todas las demás virtudes.

Una vida cómoda, sin sobriedad, sin esfuerzo, sin lucha acaba siendo una vida inútil, barro manipulado para la maldad. No quieras esto para ti.

(Adaptado de/Don Samuel Valero)

1. ¿Dónde se encierra la fortaleza de la persona humana? **1 punto**
- A) En su cabeza y en su corazón.
B) En su cuerpo.
C) En sus ideas revolucionarias.
D) En sus músculos.
2. En general, los ideales humanos _____. **1 punto**
- A) la mayoría se hace realidad

- B) ninguno se hace realidad
C) no todos se hacen realidad, sino algunos
D) se hacen realidad todos
3. Lo que mueve a realizar los grandes ideales es _____. **1 punto**
A) la astucia
B) la audacia
C) la felicidad
D) la fortaleza
4. La fortaleza tiende a resistir _____. **1 punto**
A) las cosas pequeñas
B) las derrotas propias
C) las propias tendencias negativas y las influencias externas
D) los logros en la vida
5. Una de estas acciones no desarrolla la fortaleza _____. **1 punto**
A) no cargar a los otros con los deberes propios
B) no hacer con perfección las cosas pequeñas
C) no pensar antes de actuar
D) no quejarse en el trabajo
6. La fortaleza del ser humano depende _____. **1 punto**
A) de su carácter
B) de sus habilidades
C) de sus ideales y de su decisión por realizarlos
D) de sus músculos y huesos
7. Todas las grandes realidades han comenzado _____. **1 punto**
A) de forma imprevista
B) en un ideal juvenil
C) por desarrollo profesional
D) por suerte del azar
8. La fortaleza se puede definir como _____. **1 punto**
A) resistir y reír
B) resistir y vencer
C) resistir, vencer y acometer
D) resistir
9. La fortaleza tiende a acometer _____. **1 punto**
A) las cosas grandes

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- B) las cosas pequeñas
- C) las decisiones propias
- D) las empresas fantásticas

10. Una de estas conductas no educa la fortaleza _____. 1 punto

- A) luchar contra las malas inclinaciones
- B) no huyas del esfuerzo
- C) tener metas insignificantes para la vida
- D) tener un horario de estudio o trabajo

Tarea Dos

Lea el texto a continuación y responde a las preguntas. Para las preguntas de 11-20, responde usando información encontrada en el texto. Puede usar palabras del texto o sus palabras.

SAN VALENTÍN

La historia de la celebración del día de San Valentín se remonta al siglo III d.C. Cuenta una de las versiones que Valentino era un cristiano que hizo caso omiso de las órdenes del emperador y siguió practicando sus creencias religiosas, lo que lo llevó a la cárcel. Mientras Valentino estaba encarcelado, uno de sus carceleros – sabiendo que su prisionero era un hombre ilustrado- le pidió que le diera clases a su hija, que era ciega de nacimiento. La niña, impresionada por la fe de Valentino, abrazó el cristianismo y recuperó la vista milagrosamente. Añade la leyenda que la víspera de la ejecución, Valentino envió una última nota a la niña pidiéndole que se mantuviera en la fe. La nota iba firmada: «de tu Valentino». Al día siguiente, 14 de febrero, Valentino fue ejecutado. Sus restos se conservan en la Basílica de su mismo nombre, en Temi, donde cada año, el 14 de febrero, las parejas que van a casarse celebran un acto en honor del Santo. Otra historia nos cuenta que el patrón de los enamorados fue sacrificado porque desafió la prohibición de casar soldados a pesar de que el emperador romano había prohibido expresamente que éstos se casaran, creyendo que los casados no eran tan eficientes como los soldados solteros. Valentino fue ejecutado el día 14 de febrero. En la antigua Roma, por esas fechas se celebraba el día de la fertilidad o «lupercalia», en honor al dios Lupercus, así como la adoración del dios del amor, Eros. Es por ello que algunos creen que San Valentín es en realidad una cristianización de una fiesta pagana. Actualmente, el día de San Valentín se festeja de múltiples y variadas formas en el mundo. Por ejemplo, en Estados Unidos y Canadá los niños intercambian tarjetas de felicitación, las populares «valentines», con sus amigos y compañeros del colegio. En Italia se

celebran banquetes de San Valentín. En Dinamarca, es costumbre enviar a las amistades flores blancas prensadas, llamadas gotas de nieve. En España muchas parejas se hacen regalos. Parece que ya los jóvenes romanos, coincidiendo con la «Lupercalia», sacaban nombres de muchachas en una especie de lotería. Como no todos quedaban satisfechos con la muchacha que les había correspondido, algunos jóvenes tuvieron la idea de ser ellos quienes enviaran tarjetas con su nombre a la muchacha que les interesaba. De esta manera la tradición de enviar tarjetas se ha mantenido hasta hoy. Sea cual fuere el origen de la celebración de San Valentín, es indudable que hoy la festividad se ha transformado en una campaña comercial más de las muchas orquestadas principalmente por los centros comerciales.

(adapt.rincondelmeaestro)

11. ¿Qué hizo san Valentín con las órdenes del emperador?	1 punto
12. ¿Cuál fue el castigo del emperador?	1 punto
13. ¿Qué dificultad tenía la hija del carcelero?	1 punto
14. ¿Cuál fue el milagro ocurrido?	1 punto
15. ¿En qué fecha fue ejecutado Valentino?	1 punto
16. ¿Por qué el emperador no quería que los soldados se casaran?	1 punto
17. ¿A qué dios adoraban los romanos?	1 punto
18. ¿Cómo celebran san Valentín en Dinamarca?	1 punto
19. ¿Cómo se empieza a celebrar san Valentín en España?	1 punto
20. ¿En qué se ha transformado la fiesta de san Valentín?	1 punto

Tarea 3 (21-30)

Usted va a leer un texto. 10 palabras que se han omitido del texto. Elige la palabra adecuada para completar los espacios (21-30). Hay dos palabras que sobran y no hay que usarlas. 10 puntos

<p>Veces / sin / parte / como / muchas / bailarinas / gente / talentos ideas / realidad / ver / les</p>
--

Primeramente, pienso que hay una gran variedad de tele realidad. La (21) _____ en casa puede buscar qué tipos de programas quiere ver dependiendo de sus intereses. A algunos (22) _____ gusta ver competiciones de canto o cocina, mientras que otros prefieren (23) _____ programas de construcción de casas o viajes alrededor del mundo. En suma, los programas de tele (24) _____ son una manera de descubrir (25) _____ como cantantes, (26) _____ o cocineros. Bastantes personas que toman parte en estos programas obtienen trabajo (27) _____ resultado de estar en la televisión. Otra

---

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

ventaja es que la gente en los espectáculos tiene experiencias interesantes y se reúnen con gente nueva. Por otra (28) _____, algunas personas piensan que la tele realidad es una forma fácil de llegar a ser famoso. (29) _____ embargo, muchos cantantes, actores o cocineros famosos tienen que trabajar duro en sus vidas y ser buenos porque sus trabajos son duros. También, algunas (30) _____ la gente en los espectáculos tiene que hacer cosas realmente difíciles y peligrosas. La competición es muy dura y solo hay un ganador. Otra desventaja es que algunos programas siempre siguen el mismo formato y pueden aburrir al espectador.

SECCION 2

USO DEL LENGUAJE

Uso del Lenguaje Descriptivo

<i>Número de tareas</i>	2
<i>Número de actividades</i>	15
<i>Número de puntos en total</i>	15
<i>Tipos y enfoques de las preguntas</i>	10 actividades de multo elección/ rellene los espacios para examinar el vocabulario y la gramática. actividad 31 (a-j) Actividad a base de rellenar los espacios para examinar el español hablado. actividad 32 (a-e)
<i>Tiempo a disposición</i>	20 minutos

Tarea 1

31. Lea atentamente el texto. De las palabras listadas al final del texto elige la que da sentido al texto. Hay solo una opción correcta para cada pregunta.

10 puntos

Un ciudadano debe considerarse amortizado, descatalogado o realmente muerto cuando ya no se sorprende de nada y admite de (a) _____ que las cosas son como son y nada se puede hacer para cambiarlas. Un ciudadano seguirá siendo joven a (b) _____ edad mientras contemple con la claridad en los ojos la vida a su alrededor como si (c) _____ un milagro que se renueva a su antojo todos los días. Marcel Duchamps revolucionó la creatividad moderna al descubrir que cualquier objeto puede convertirse (d) _____ una obra de arte por el hecho de cambiarlo de lugar y contemplarlo fuera de contexto (e) _____ una mirada estética, desprovista de prejuicios e hizo la prueba exhibiendo un urinario en un museo (f) _____ otras esculturas. Los espectadores olvidaron la utilidad de ese recipiente y solo admiraron la belleza de sus formas sin relacionarlas con la propia vejiga. En ese momento quedó instituido un principio revolucionario: no es el artista quien (g) _____ el arte; el verdadero creador es quien lo contempla. A partir de esa teoría ya vale todo. En cualquier basurero se hallan las (h) _____ luces exquisitas a las que despide un cuadro de Matisse; el hierro de un garrote vil iluminado con luz cenital en el podio de una galería (i) _____ pasar por (j) _____ una escultura (j) _____ Chillida o de Julio González; una pared sucia es un Tapies si uno decida que así sea. Crearse un mundo a la medida con una mirada nueva puede aplicarse a todos los órdenes de la vida. Esta actitud te obligará a ver a las personas como actores de un teatro que intercambian los papeles en cada acto y en escena se moverán jueces asesinos, cardenales ateos, banqueros ácratas, políticos etc.

a) A) antemano	B) contramano	C) mano	D) a la mano
b) A) cualquiera	B) cualquier	C) algún	D) alguien
c) A) fuera	B) era	C) es	D) ser
d) A) por	B) para	C) en	D) de
e) A) debajo	B) bajo	C) abajo	D) encima
f) A) a medias	B) a mediados de	C) en medio de	D) medio
g) A) crea	B) crear	C) creaba	D) creara
h) A) mismos	B) mismo	C) mismas	D) misma
i) A) pudo	B) puede	C) poder	D) podría
j) A) en	B) por	C) de	D) al

Tarea 2

32. **Rellene los espacios del dialogo con la palabra adecuada.**   **5 puntos**

- Contigo no hay manera. He quedado a (a) _____ ocho y ¡Has llegado a las diez (b) _____ media!
- Lo siento mucho, pero es (c) _____ hoy ¡ha sido el peor día de mi vida!
- ¿Qué te ha pasado?
- He venido (d) _____ autobús porque el coche se ha estropeado. El autobús llego a tiempo, pero cuando he buscado dinero en el monedero he visto que me he dejado la cartera en casa.
- ¿Y qué has hecho?
- He bajado (e) _____ bus y he buscado un cajero para sacar dinero. Camine bastante, pero nada.
- Entonces, ¿cómo has llegado aquí?
- He hecho autoestop.

SECCION 3
EXPRESION ESCRITA

Número de tareas	2
Número de puntos en total	15
Tipos y enfoques de la tarea	<p><i>Tarea 1: Actividad 33 (10 puntos)</i> <i>Descripción de experiencias, impresiones, planes, ambiciones, intenciones, etc.</i> <i>Descripción de su libro o película favorita;</i> <i>Escribir su opinión sobre un tema familiar;</i></p> <p><i>Tarea 2: Actividad 34 (5 puntos)</i> <i>Carta personal o formal , correos personales o informales, notas que requieren información sobre hechos diarios;</i> <i>Un correo o carta para un amigo o pariente sobre un problema o situación</i></p>
Tiempo a disposición	60 Minutos

Escribe las **DOS** actividades a continuación.

33. **Actividad 33** se evaluara:

10 puntos

- ✓ el contenido 2 puntos
- ✓ organización 2 puntos
- ✓ gramática 2 puntos
- ✓ vocabulario 2 puntos
- ✓ ortografía 2 puntos

Cada criterio se va a evaluar con dos puntos para obtener un total de diez puntos. El tema se va a tratar con no más de **100-120 palabras**.

Tema: Todos recordamos con cariño aquel juguete que fue muy especial en nuestra infancia. Escriba una redacción en la que deberá: decir quién se lo regalo y por qué motivo, describir como era ese juguete, explicar porque fue tan especial, decir que siente al recordarlo.

34. **Actividad 34** se evaluara:

5 puntos

- ✓ el contenido 1 punto
- ✓ organización 1 punto
- ✓ gramática 1 punto
- ✓ vocabulario 1 punto
- ✓ ortografía 1 punto

Tema: Tus últimas vacaciones de verano han sido un encanto y además una aventura inolvidable. Acabas de regresar y quieres contar todo lo que has vivido a tu mejor amigo. En el correo deberá:

- Como lo has pasado.
- ¿Por qué han sido estas vacaciones inolvidables?

Hola David,

Besos
Ana María

SEKSIONI 2
MATEMATIKË
TESTE

MATEMATIKË

Testi i matematikës për Maturën Shtetërore 2019 u hartua në përputhje me kërkesat e programit lëndor. Kërkesat e testit janë të formatit me zgjedhje, me përgjigje të shkurtër dhe analizë. I gjithë testi është vlerësuar me 60 pikë në total.

Nr	Tematikat/Nëntematikat	Përqindja	Pikë			
			Gjithsej	Niveli I-40%	Niveli II-40%	Niveli III-20%
1	Numri <ul style="list-style-type: none"> • Bashkësitë • Veprime me numra • Thyesat dhe numrat dhjetorë • Raporti, përpjesëtimi dhe përqindja • Eksponencialet dhe logaritmet 	17%	10 pikë	4 pikë	4 pikë	2 pikë
2	Matja <ul style="list-style-type: none"> • Matjet dhe saktësia e tyre • Matja dhe njehsimi • Vektorët • Trigonometria 	15%	9 pikë	3 pikë	4 pikë	2 pikë
3	Gjeometria <ul style="list-style-type: none"> • Gjeometria në plan • Shndërrimet gjeometrike • Gjeometria në hapësirë 	13%	8 pikë	4 pikë	3 pikë	1 pikë
4	Algjebra dhe Funksioni <ul style="list-style-type: none"> • Simbolet, veprimet algjebrike, dhe funksioni • Grafikët • Zgjidhja e ekuacioneve dhe inekuacioneve • Polinome dhe funksione • Derivati • Integrali 	38%	23 pikë	9 pikë	9 pikë	5 pikë
5	Statistikë, probabilitet <ul style="list-style-type: none"> • Statistikë • Probabilitet 	17%	10 pikë	4 pikë	4 pikë	2 pikë
	Shuma	100%	60	24	24	12

Tabela e specifikimit (bluprint) të testit:

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Siç shihet edhe në tabelë, testi është strukturuar në tri nivele.

Koha e zhvillimit të testit: 2 orë e 30 minuta

Natyra e pyetjeve është:

- 20 pyetje me alternativa (20 pikë)
- arsyetim dhe argumentim (40 pikë)

Rezultatet e të nxënit që kontrollohen në test, janë:

- njehson rrënjët me tregues numër natyror dhe fuqitë me eksponent thyesor;
- thjeshton shprehje që përmbajnë rrënjë dhe zhdok rrënjën nga emëruesi;
- zgjidh situata problemore me përqindje, me rritje dhe me ulje të vlerës në përqindje, duke përfshirë edhe interesin e thjeshtë në matematikën financiare;
- kthen numrat dhjetorë të fundmë në thyesa dhe anasjellas;
- përdor vetitë e logaritmeve;
- përshkruan dhe ndërton figura kongruente dhe të ngjashme nëpërmjet simetrisë, duke i konsideruar ato edhe në plan koordinativ;
- zëvendëson vlerat numerike në formula dhe shprehje;
- interpreton veprimin e njëpasnjëshëm të dy funksioneve si funksion i përbërë;
- paraqet në mënyrë më të thjeshtë shprehjet algjebrike duke:
  - ✎ faktorizuar shprehjet e fuqisë së dytë të trajtës $ax^2 + bx + c$;
  - ✎ thjeshtuar shprehjet përfshirë shumën, prodhimin, fuqitë dhe vetitë e tyre;
- shndërron algjebrikisht polinomet përfshirë zbërthimin e kllapave, reduktimin e kufizave;
- zgjidh në mënyrë algjebrike sistemin e dy ekuacioneve me dy ndryshore.

Ndryshe nga maturat e kaluara, në testin e këtij viti (D2) ushtrimet me alternativa janë shtrirë në të gjithë testin, në përshtatje me tematikën që i përkasin. Kjo për t'i ardhur në ndihmë nxënësve në mënyrë që gjatë testimit mos t'i rikthehen herë pas here tematikave të ndryshme.

Testi përmban ushtrime të përfshira në programet orientuese të maturës për tri nivelet e të nxënit. Ai mbështetet në të mësuarin me kompetenca, me problema dhe situata nga jeta reale.

Nëpërmjet testit të lëndës së matematikës në Provimin e Maturës Shtetërore, nxënësi do të vlerësohet për realizimin e kompetencave matematikore nëpërmjet 5 tematikave kryesore: numri; matja; gjeometria; algjebra dhe funksioni (përfshirë

derivatin dhe integralin); statistika dhe probabiliteti. Qëllimi i testit është realizuar sipas kompetencave të shprehura më poshtë.

- Lidhja konceptuale dhe të menduarit matematik
- Zgjidhja e situatave problemore
- Arsyetimi dhe vërtetimi matematik
- Modelimi matematik

- **Lidhja konceptuale dhe të menduarit matematik**

Nxënësi për këtë kompetencë duhet:

- të përdorë përkufizime matematikore,
- të interpretojë koncepte apo simbole matematikore.

Shembull pyetje: Një klasë ka 32 nxënës, nga të cilët 18 luajnë shah, 12 luajnë pingpong dhe 7 luajnë edhe shah edhe pingpong. Sa nxënës të klasës nuk luajnë as shah e as pingpong?

Rezultatet e të nxënit: përdor diagramin e Venit, për të paraqitur bashkësitë dhe marrëdhënien ndërmjet tyre dhe përdor në zbatime prerjen dhe bashkimin e dy bashkësive.

- **Zgjidhja e situatave problemore**

Nxënësi për këtë kompetencë duhet:

- të kuptojë situatën e dhënë në një problemë matematikore.
- të interpretojë hapat e ndjekura për zgjidhjen e situatave problemore.
- të nxitë zhvillimin intelektual dhe intuitën krijuese

Shembull pyetje: Një curril uji del nga një shatërvan dhe bie përsëri në të.

Lartësia që arrin currili i ujit, jepet me anë të funksionit $y = -\frac{1}{10}x(x - 50)$, ku

x - largesa nga burimi (në cm) dhe y - lartësia (në cm).

- a) Cila është lartësia më e madhe që mund të arrijë currili?
- b) Në cilën largesë nga burimi, currili takon përsëri ujin?

Rezultatet e të nxënit: a) përdor funksionet kuadratike dhe grafikët e tyre për zgjidhjen e një situatë reale b) gjen dhe interpreton rrënjët e ekuacionit kuadratik.

- **Arsyetimi dhe vërtetimi matematik**

Nxënësi për këtë kompetencë duhet:

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- të përzgjedhë informacionin e duhur nga një situatë e dhënë dhe ta interpretojë në një situatë praktike matematikore

Shembull pyetje: Megi duhet të kalojë dy semaforë për të shkuar në punë. Probabiliteti që semafori të jetë i kuq kur ajo të arrijë përballë tij, është 0,15 për të parin dhe 0,35 për të dytin.

- Ndërtoni një diagram pemë për të paraqitur të gjitha rezultatet e mundshme.
- Llogaritni probabilitetin që asaj të mos i duhet fare të ndalojë.
- Llogaritni probabilitetin që asaj t'i duhet të ndalojë të paktën një herë.

Rezultatet e të nxënit: përshkruan dhe analizon denduritë e rezultateve në eksperimente probabilitare, duke përdorur pemën e dendurive dhe nëpërmjet saj njehson probabilitetin e ngjarjeve të kombinuara të varura dhe të pavarura.

- **Modelimi matematik**

Nxënësi për këtë kompetencë duhet:

- të përdorë teknikat përkatëse për të gjetur zgjidhjen e përshtatshme matematikore
- të paraqesë zgjidhjen matematikore në zgjidhjen e situatës nga jeta reale

Shembull pyetje: Nga një far ndriçimi, një anije duket 6 km larg në një kurs prej 130° , ndërsa një anije tjetër duket 9 km larg në një kurs prej 195° . Gjeni largesën ndërmjet anijeve. ($\cos 65^\circ = 0,4226$)

Rezultatet e të nxënit: paraqet situatën reale matematikisht dhe zbaton teoremën e sinusit dhe teoremën e kosinusit në trekëndëshin e çfarëdoshëm për të gjetur gjatësi dhe kënde.

TESTE

Matematikë (Gjimnaz) – Sesion I

1. Jepen bashkësitë $M = \{2, 3\}$ dhe $N = [2, 3]$. Cili nga pohimet e mëposhtme është i vërtetë? **1 pikë**
- A) $M = N$
B) $M \subset N$
C) $N \subset M$
D) $N \cap M = N$
2. Vlera e $\left(16^{\frac{1}{2}}\right)^3$ është: **1 pikë**
- A) 512
B) 64
C) 48
D) 24
3. Vlera e shprehjes $\frac{6}{\sqrt{72}} + \frac{8}{\sqrt{32}}$ është: **1 pikë**
- A) $1,5\sqrt{2}$
B) $2\sqrt{2}$
C) $2,5\sqrt{2}$
D) $3\sqrt{2}$
4. Albi depoziton në bankë 500 000 lekë me interes 2,5% në vit. Pas një viti, Albi do të ketë në llogari: **1 pikë**
- A) 500125 lekë
B) 501250 lekë
C) 512500 lekë
D) 625000 lekë
5. Një klasë ka 32 nxënës, nga të cilët 18 luajnë shah, 12 luajnë pingpong dhe 7 luajnë edhe shah edhe pingpong. Sa nxënës të klasës nuk luajnë as shah e as pingpong? **2 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

6. Numri 0,375 është i barabartë me thyesën: **1 pikë**

- A) $\frac{1}{8}$
- B) $\frac{3}{8}$
- C) $\frac{5}{8}$
- D) $\frac{7}{8}$

7. Vlera e shprehjes $\log_5 75 - \log_5 3$ është: **1 pikë**

- A) 2
- B) 3
- C) 4
- D) 5

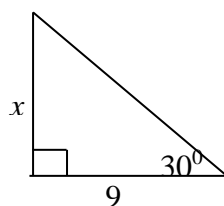
8. Një makinë konsumon 8 litra naftë për 100 km. Për të përshkuar 250 km, makina konsumon: **1 pikë**

- A) 16 litra naftë
- B) 20 litra naftë
- C) 24 litra naftë
- D) 28 litra naftë

9. Gjeni vlerën e x në barazimin $3^{x+1} - \frac{2}{3^{-x}} = 27$. **2 pikë**

10. Vlera e x në figurë është: **1 pikë**

- A) $3\sqrt{3}$
- B) $9\sqrt{3}$
- C) $\frac{\sqrt{3}}{3}$
- D) $3\sqrt{2}$

11. a) Jepen pikat A(-2; 5) dhe B(1; 3) dhe C(10; -3). Tregoni që pikat A, B dhe C janë në një drejtëz. **2 pikë**

b) Nga një far ndriçimi, një anije duket 6 km larg në një kurs prej 130° , ndërsa një anije tjetër duket 9 km larg në një kurs prej 195° . Gjeni largesën ndërmjet anijeve. ($\cos 65^\circ = 0,4226$) **2 pikë**

12. Janë dhënë vektorët $\vec{u} = \begin{pmatrix} 6 \\ -1 \end{pmatrix}$ dhe $\vec{v} = \begin{pmatrix} -3 \\ 4 \end{pmatrix}$. Vektori $3\vec{u} + 5\vec{v}$ është: **1 pikë**

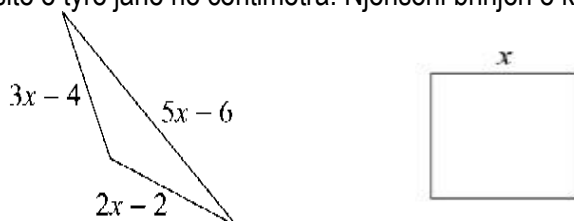
A) $\begin{pmatrix} 33 \\ 7 \end{pmatrix}$

B) $\begin{pmatrix} 21 \\ 7 \end{pmatrix}$

C) $\begin{pmatrix} 3 \\ 17 \end{pmatrix}$

D) $\begin{pmatrix} 3 \\ 23 \end{pmatrix}$

13. Në figurën e dhënë, perimetri i trekëndëshit është i njëjtë me perimetrin e katrorit. Gjatësitë e tyre janë në centimetra. Njihsoni brinjën e katrorit. **1 pikë**

14. Dy trekëndëshat në figurën e mëposhtme janë të ngjashëm.

Vlera e x - it është:

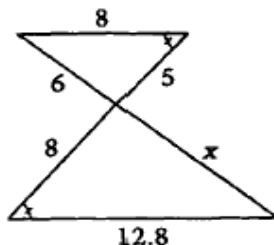
pikë

A) 9,8

B) 9,6

C) 9,5

D) 9,4

1

15. Vëllimi i një kubi është 343 cm^3 . Brinja e kubit është:

A) 6 cm

B) 7 cm

C) 8 cm

D) 9 cm

1 pikë

16. Të gjendet syprina e trapezit dybrinjënjëshëm me diagonale 10 cm, e cila formon me bazën e madhe këndin 45° . **3 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

17. Prerja boshtore e cilindrit është katrori me diagonale $10\sqrt{2}$ cm.

Rrezja e bazës së cilindrit është:

1 pikë

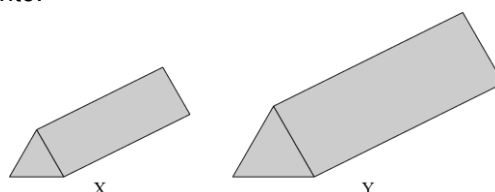
- A) 5 cm
- B) $5\sqrt{2}$ cm
- C) 10 cm
- D) $10\sqrt{2}$ cm

18. X dhe Y janë dy prizma matematikisht të ngjashëm. Prizmi X ka vëllimin 60 cm^3 dhe syprinën 90 cm^2 . Vëllimi i prizmit Y është 480 cm^3 .

Syprina e prizmit Y është:

1 pikë

- A) 180 cm^2
- B) 360 cm^2
- C) 720 cm^2
- D) 900 cm^2

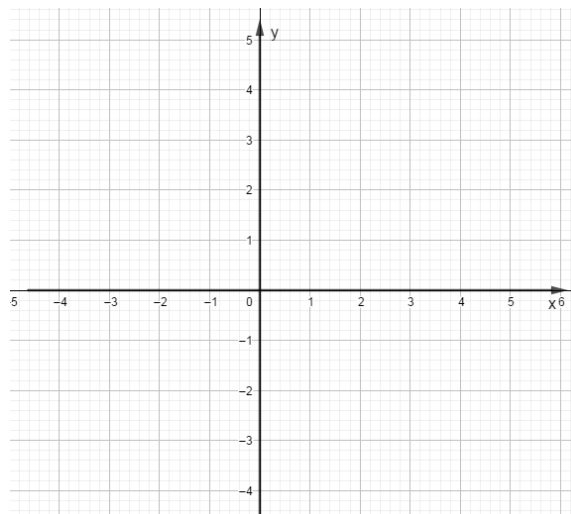
19. Simetrikja e pikës A

lidhje me drejtëzën $y = x$ është pika B.

(1, 4) në

a) Gjeni koordinatat e pikës B.

1 pikë

b) Gjeni largesën midis A dhe B.

1 pikë

20. Në qoftë se $f(x) = \frac{x-1}{x}$, vlera e $f(5)$ është:

1 pikë

- A) 0
- B) $\frac{4}{5}$
- C) 1
- D) $\frac{6}{5}$

21. Në qoftë se $f(x) = x^2 + x$ dhe $g(x) = 2x + 7$, shprehja për $f(g(x))$ është:

- A) $4x^2 + 30x + 56$ **1 pikë**
- B) $2x^2 + 2x + 7$
- C) $4x^2 + 28x + 49$
- D) $8x + 14$

22.

a) Thjeshtoni shprehjen $\frac{x^2 + 9x + 14}{x^2 + 4x - 21}$. **2 pikë**

b) Tregoni se polinomi $P(x) = (x + 8)(x - 6) - 2(x - 25)$ merr vlera pozitive për çdo vlerë të x . **2 pikë**

23. Në çiftin e numrave që shërben si zgjidhje e sistemit $\begin{cases} x + 2y = 1 \\ 2x - y = 7 \end{cases}$, vlera e x është: **1 pikë**

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

24. Mbetja e pjesëtimit të një numri n me 7 është 2. Sa është mbetja e pjesëtimit të numrit $2n + 1$ me 7? **1 pikë**

- A) 2
- B) 3
- C) 4
- D) 5

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

25. Një curril uji del nga një shatërvan dhe bie përsëri në të. Lartësia që arrin currili i ujit, jepet me anë të funksionit $y = -\frac{1}{10}x(x - 50)$, ku x = largesa nga burimi

(në cm) dhe y = lartësia (në cm).

- a) Cila është lartësia më e madhe që mund të arrijë currili? **2 pikë**
b) Në cilën largesë nga burimi, currili takon përsëri ujin? **1 pikë**

26. Vlera e integralit $\int_{-1}^1 3x^2 dx$ është: **1 pikë**

- A) 0
B) 1
C) 2
D) 3

27.

- a) Zgjidhni ekuacionin $(x^2 - 4)(x^2 + 7x + 6) = 0$. **2 pikë**
b) Zgjidhni inekuacionin $-6 \leq 4(x - 5) < 7 - x$. **3 pikë**

28. Në një shkollë, në një aktivitet për mbledhje fondesh, 10 nxënës të klasës A shitën nga 4 kuti me biskota secili. Në klasën B, 15 nxënës shitën nga 9 kuti me biskota secili. Numri mesatar i kutive të biskotave të shitura nga këta 25 nxënës është: **1 pikë**

- A) $\frac{13}{25}$
B) 1
C) $6\frac{1}{2}$
D) 7

29. Një vijë kubike me ekuacion $y = x^3 - 3x^2 - 9x + 1$ ka tangjente në pikën me abshisë $x=0$.

- a) Gjeni ekuacionin e kësaj tangjenteje. **2 pikë**
b) Gjeni ekstremumet e kësaj vije. **2 pikë**

30. Një ndryshore rasti X ka funksionin e shpërndarjes së probabiliteteve:

$$p(X = x) = k(1 - x^2) \text{ ku } x = 1, 2, 3. \text{ Vlera e } k \text{ është: } \quad \mathbf{1 \text{ pikë}}$$

- A) $-\frac{1}{11}$
 B) $\frac{1}{11}$
 C) $\frac{1}{5}$
 D) 1

31. Gjeni syprinën e zonës që kufizohet nga vijat: $y = 1 - 3x^2$; $y = 0$; $x = 0$

$$\text{dhe } x = \frac{1}{2}. \quad \mathbf{2 \text{ pikë}}$$

32. Në tabelën e mëposhtme, jepen gjatësitë e luleve të diellit që rriten në një fushë.

Gjatësia , h(cm)	Denduria
$40 \leq h < 60$	2
$60 \leq h < 80$	17
$80 \leq h < 100$	28
$100 \leq h < 120$	39
$120 \leq h < 140$	24
$140 \leq h < 160$	10

- a) Cila është klasa modale? **1 pikë**
 b) Cila klasë përmban mesoren? **1 pikë**
 c) Gjeni dendurinë e grumbulluar për gjatësinë e luleve të diellit deri në 100 cm. **1 pikë**
 d) Ndërtoni histogramën që paraqet të dhënat e mësipërme ku, në boshtin vertikal vendosni dendurinë. **1 pikë**

33. Megi duhet të kalojë dy semaforë për të shkuar në punë. Probabiliteti që semafori të jetë i kuq kur ajo të arrijë përballë tij, është 0,15 për të parin dhe 0,35 për të dytin.

- a) Ndërtoni një diagram pemë për të paraqitur të gjitha rezultatet e mundshme. **2 pikë**
 b) Llogaritni probabilitetin që asaj të mos i duhet fare të ndalojë. **1 pikë**
 c) Llogaritni probabilitetin që asaj t'i duhet të ndalojë të paktën një herë. **1 pikë**

Matematikë (Gjimnaz) – Sesionii II

1. Jepet bashkësia $A = \{x \in N / 2 < x < 18\}$. Sa elemente $x \in A$ janë të tillë që $2^x \in A$. **1 pikë**
- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
2. Nëse 7% e numrit x është 63, vlera e x -it është: **1 pikë**
- A) 9000
B) 1000
C) 900
D) 100
3. Jepen numrat $\frac{3}{7}; \frac{1}{2}; \frac{\sqrt{3}}{3}; \log_4 2$. Cili është numri më i madh? **1 pikë**
- A) i pari
B) i dyti
C) i treti
D) i katërti
4. Numri i sekondave në 3 ditë është: **1 pikë**
- A) 5
B) 182,5
C) 475
D) 259 200
5. Një klasë ka 35 nxënës. 5 nxënës luajnë basketboll dhe volejbol. 15 nxënës luajnë vetëm basketboll. Sa nxënës luajnë vetëm volejbol nëse dimë se çdo nxënës luan të paktën një lojë? **2 pikë**
6. Numri $\frac{27}{50}$ i shprehur në përqindje është: **1 pikë**
- A) 2,7%
B) 27%
C) 54%
D) 81%

7. Nga barazimi $\log x = 2 \log 3 - 3 \log 5$ rrjedh që x është: **1 pikë**

A) $\frac{9}{125}$

B) $\frac{3}{5}$

C) 1

D) $\frac{9}{5}$

8. Një makineri prodhon 16 detale për 1 orë. Sa detale prodhon ajo për 2 orë e 30 minuta? **1 pikë**

A) 32

B) 40

C) 48

D) 60

9. Të zgjidhet ekuacioni $1 + \sin x = 2 \cos^2 x$ në $[0; 360^\circ[$. **3 pikë**

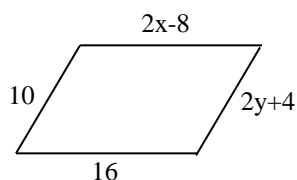
10. Katërkëndëshi ABCD është paralelogram. Vlera e $x+y$ është: **1 pikë**

A) 3

B) 9

C) 12

D) 15

11.

a) Pikat $A(2; 3)$ dhe $B(4; 5)$ janë simetrike të njëra tjetrës sipas një drejtëze (d). Gjeni ekuacioni e drejtëzës (d). **3 pikë**

b) Një helikopter ngrihet nga pista për fluturim me kënd 60° . Sa është largësia e tij nga pika e nisjes në çastin që ai ndodhet në lartësinë 150 metra mbi tokë? **2 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

12. Jepet vektori $\vec{a} = \begin{pmatrix} 3 \\ -1 \end{pmatrix}$. Cili nga vektorët e dhënë është paralel me të? **1 pikë**

A) $\vec{u} = \begin{pmatrix} 4 \\ -3 \end{pmatrix}$

B) $\vec{p} = \begin{pmatrix} 6 \\ 2 \end{pmatrix}$

C) $\vec{v} = \begin{pmatrix} 9 \\ -3 \end{pmatrix}$

D) $\vec{r} = \begin{pmatrix} -6 \\ -2 \end{pmatrix}$

13. Gjeni perimetrin e një trekëndëshi barabrinjës me brinjë $2x + 5$, $3x + 2$ dhe $4x - 1$. Brinjët e trekëndëshit janë në centimetra. **1 pikë**

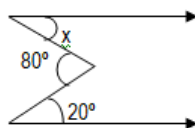
14. Këndi x në fig është: **1 pikë**

A) 20°

B) 40°

C) 60°

D) 80°

15. Vëllimi i kubit është 8cm^3 , syprina e përgjithshme e tij është: **1 pikë**

A) 4 cm^2

B) 16 cm^2

C) 24 cm^2

D) 48 cm^2

16. Të gjendet syprina e trekëndëshit dybrinjënjëshëm me brinjë anësore 10 cm , dhe këndin në kulm 30° . **2 pikë**

17. Numri i kulmeve të piramidës me bazë trekëndore është: **1 pikë**

A) 3

B) 4

C) 6

D) 8

18. ABC dhe DEF janë dy trekëndësha të ngjashëm. Trekëndëshi ABC ka perimetrin 60 mm dhe syprinën 90 mm². Perimetri i trekëndëshit DEF është 120 mm. Syprina e trekëndëshit DEF është: **1 pikë**

- A) 180 mm²
- B) 360 mm²
- C) 720 mm²
- D) 900 mm²

19. Simetrikja e pikës A (2, -3) në lidhje me origjinën është pika B.

- a) Gjeni koordinatat e pikës B. **1 pikë**
- b) Gjeni largesën midis A dhe B. **1 pikë**

20. Në qoftë se $f(x) = \frac{2x-1}{2x}$, vlera e $f(2)$ është: **1 pikë**

- A) 0
- B) $\frac{3}{4}$
- C) 1
- D) $\frac{4}{3}$

21. Nëse $f(x) = 3 + x$; $g(x) = 2x$ atëherë $f(g(x))$ është: **1 pikë**

- A) $3 + 2x$
- B) $3x + 2$
- C) $3 + x$
- D) $4 + 3x$

22.a) Të thjeshtohet shprehja: $(\frac{x+1}{x^2-1} - \frac{x+1}{x^2-x}) \cdot (x-x^2)$. **2 pikë**

b) Jepet $Q(x) = \frac{x+m}{x+n}$; $Q(2) = 4$ dhe $Q(-1) = 7$. Gjeni m dhe n. **3 pikë**

23. Në çiftin e numrave që shërben si zgjidhje e sistemit $\begin{cases} x+2y=1 \\ 2x-y=7 \end{cases}$, vlera e y është: **1 pikë**

- A) 1
- B) -1
- C) -2
- D) -5

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

24. Shprehja $\sqrt{x^2}$ është identike me: **1 pikë**
- A) x
B) $-x$
C) $|x|$
D) $-|x|$
25. Thellësia e ujit të detit h (m), në pikën P, ndryshon në varësi të cikleve të baticë-zbaticave dhe jepet nga formula $h = 3 + 2\sin(30^\circ t)$ ku t është koha në orë pas mesnatës.
- a) Cila është thellësia më e madhe dhe më e vogël e ujit në pikën P? **2 pikë**
b) Sa është perioda e luhatjes së baticë-zbaticave? **1 pikë**
26. Vlera e $\int_{-1}^1 2x dx$ është: **1 pikë**
- A) 2
B) 1
C) 0
D) -1
- 27.a) Zgjidhni ekuacionin $(x^3 - 8)(x^2 + 5x + 6) = 0$. **2 pikë**
- b) Për cilat vlera të x shprehja $2x - 3$ është më e madhe se -1 dhe më e vogël se 3. **2 pikë**
28. Një shkollë ka 4 mësues, 36 nxënëse vajza, 45 nxënës djem.
Raporti djem-vajza për nxënësit është: **1 pikë**
- A) $\frac{5}{9}$
B) $\frac{4}{5}$
C) $\frac{5}{4}$
D) $\frac{8}{5}$

29. Një vijë kubike me ekuacion $y = \frac{1}{3}x^3 - 2x^2 - 5x + 2$ ka tangjente në pikën me abshisë $x = 0$.

- a) Gjeni ekuacionin e kësaj tangjenteje. **2 pikë**
 b) Gjeni ekstremumet e kësaj vije . **2 pikë**

30. Një ndryshore rasti X ka funksionin e shpërndarjes së probabiliteteve: $p(X = x) = kx^2$ ku $x = 1, 2, 3$. Vlera e k është: **1 pikë**

- A) $-\frac{1}{14}$
 B) $\frac{1}{14}$
 C) $\frac{1}{7}$
 D) 1

31.

- a) Ndërtoni në të njëjtin rrjet koordinativ grafikët e funksioneve $y = x + 2$; $y = x^2$. **1 pikë**
 b) Gjeni syprinën e figurës së kufizuar nga grafikët e këtyre funksioneve. **2 pikë**

32. 15 nxënës u testuan në lëndën e matematikës dhe u vlerësuan me pikë si më poshtë.

16	16	17	19	22	24	25	27	30	32	34	34	35	35	65
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

- a) Gjeni mesoren e pikëve të fituara nga nxënësit. **1 pikë**
 b) Gjeni mesataren aritmetike të vlerësimit me pikë për lëndën e matematikës. **1 pikë**

c) Sa përqind e nxënësve kanë vlerësimin më të madh se mesatarja aritmetike? **1 pikë**

33. 200 persona u intervistuan për llojin e mishit që pëlqejnë: 110 prej tyre pëlqejnë peshk, 135 pëlqejnë pulë dhe 15 prej tyre nuk pëlqejnë as peshk dhe as pulë.

- a) Sa persona pëlqejnë peshk ose pulë? **1 pikë**
 b) Sa persona pëlqejnë peshk dhe pulë? **1 pikë**
 c) Gjeni probabilitetin që një person i zgjedhur rastësisht nga të intervistuarit pëlqen vetëm peshk? **1 pikë**

SEKSIONI 3
LËNDË ME ZGJEDHJE
TESTE

BIOLOGJI

Biologjia është shkencë e jetës, prandaj informacioni që mbart kjo kurrikul ka të bëjë me zhvillimin e kompetencave shkencore të cilat e ndihmojnë nxënësin të jetë i aftë për jetën.

Duke iu referuar programit, pyetjet e testit në lëndën e Biologjisë kanë për qëllim të vlerësojnë pyetjet që lidhen kryesisht me identifikimin e strukturave të gjallesave, përshkrimin e ndërtimit të jashtëm (morfologjik) dhe ndërtimit të brendshëm (anatomik) të gjallesave, shpjegimin e dukurive biologjike, analizën e strukturave biologjike dhe vlerësimin e dukurive jetësore.

Hartimi i testit për lëndën e biologjisë mbështetet në programin orientues të Maturës Shtetërore. Programi orientues për përgatitjen e provimit të lëndës së biologjisë bazohet në:

- programet e lëndës së biologjisë bërthamë për klasën e 10-të;
- programet e lëndës së biologjisë bërthamë për klasën e 11-të;
- programin e lëndës së biologjisë me zgjedhje për klasën e 12-të.

Më poshtë janë renditur kompetencat që janë testuar në provimin e biologjisë për Maturën Shtetërore 2019, të ndara sipas niveleve të vështirësisë.

Rezultatet e të nxënësve për nivelin e parë të vështirësisë:

- Identifikon monomerët e komponimeve organike.
- Emërton lëndën mbi të cilën veprojnë enzimët.
- Identifikon praninë e ADN-së në formë rrethore te qelizat prokariote.
- Tregon funksionin e organeleve te qelizat eukariote.
- Emërton llojin e përshtatjes.
- Identifikon vektorët gjenetikë
- Tregon kompletin haploid të kromozomeve te qelizat seksuale të njeriut.
- Identifikon organet e riprodhimit te bimët.
- Tregon rrugën që përshkon gjaku në sistemin e qarkullimit te gjitarët.
- Identifikon ksilemën si ind përçues
- Emërton në figurë pjesët ndërtuese të sistemit të frymkëmbimit te njeriu.
- Tregon çfarë ndodh me pjesët përbërëse të sistemit të frymkëmbimit gjatë procesit të frymëthithjes.
- Tregon vendin e formimit të limfociteve B.
- Identifikon pjesët përbërëse të neuronit.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Tregon sistemet që realizojnë bashkërendimin e punës së pjesëve përbërëse të organizmit të njeriut.
- Emërton hormonet bimore.
- Identifikon pjesët ndërtuese të nefronit.
- Identifikon produktet e aparatit të ekskretimit.
- Tregon vendin ku vepron hormoni ADH.
- Emërton në figurë pjesët e sistemit tretës të njeriut.
- Tregon origjinën dhe funksionin e lëngut të tëmthit.

Rezultatet e të nxënit për nivelin e dytë të vështirësisë:

- Njehson numrin e nukleotideve dhe lidhjeve hidrogjenore në strukturën e acideve nukleike.
- Kryen njehsime me gjenetikën e popullatave, kur ato janë në ekuilibër gjenetik.
- Arsyeton për të shkruar reaksionin e përgjithshëm të fotosintezës, duke iu referuar elementëve përbërës të skemës që paraqet këtë proces.
- Shpjegon rolin e komponimeve të sintetizuara në fazën me dritë në reduktimin e CO₂.
- Tregon dallimet midis glikolizës dhe ciklit të Krebsit.
- Shpjegon përshkueshmërinë e molekulave polare përmes membranës qelizore.
- Shpjegon rolin e pompave natrium – kalium në membranën e fijos nervore për të ruajtur potencialin e qetësisë.
- Shpjegon pse sistemi i qarkullimit të gjitarët quhet i mbyllur dhe i dyfishtë.
- Shpjegon dukurinë e shkëmbimit të gazeve O₂ dhe CO₂ në nivelin e hojzave.
- Shpjegon si realizohet tretja e proteinave përgjatë gypit tretës (në gojë dhe duoden).
- Tregon dallimin midis gjëndrave endokrine dhe gjëndrave ekzokrine, duke iu referuar lëndëve që ato sekretojnë.
- Shpjegon arsyen pse në një zinxhir ushqimor rrallë gjenden më shumë se pesë nivele trofike.
- Tregon dallimin midis biotopit dhe biocenozës.

Rezultatet e të nxënit për nivelin e tretë të vështirësisë:

- Arsyeton mbi bazën e rezultateve të kryqëzimeve për të përcaktuar tipet e gametëve që prodhojnë prindërit.
- Arsyeton mbi bazën e rezultateve të kryqëzimeve për të përcaktuar vendndodhjen e gjeneve në kromozomet homologë (nëse janë të lirë ose të lidhur).
- Njehson probabilitetin e lindjes së individëve me tipare, gjenet përgjegjëse për të cilat janë të pavarura.

- Skematizon vendosjen e gjeneve në kromozomet homologe kur gjenet janë të lidhur.
- Skematizon fazat e ndarjes qelizore për një komplet kromozomik të dhënë.
- Arsyeton për të njëshuar numrin e kromozomeve që do të ketë secila prej qelizave në fund të ndarjes qelizore.
- Vlerëson rëndësinë e injektimit të ruazave të kuqe te një pacient në kushtet e një situatë të dhënë.
- Shpjegon parimin që lidh funksionin e gjëndrës tiroide me hipofizën dhe me hipotalamusin, duke bërë interpretimin e skemës në një situatë të dhënë.
- Shpjegon çfarë ndodh me sasinë e glukozës në nivele të ndryshme të sistemit të ekskretimit duke analizuar të dhënat e tabelës në një situatë të dhënë.

Struktura e testit

Testi i biologjisë ka gjithsej 60 pikë, të cilat janë të ndara në këtë mënyrë:

- 20 pyetje me alternativa, të cilat kanë një total prej 20 pikësh
- 13 pyetje të hapura, të cilat kanë një total prej 40 pikësh

Testi për lëndën e biologjisë ndërtohet në mënyrë të tillë që të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë (40%), niveli mesatar (40%) dhe niveli i lartë (20%). Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test bëhet në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel vështirësie.

Më poshtë paraqitet tabela e specifikimeve të testit, e cila tregon shpërndarjen e pikëve në bazë të përqindjes së tematikave në programin orientues dhe niveleve të vështirësisë.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

TABELA E SPECIFIKIMEVE

	Tematikat	Peshat në %	Totali i pikëve	Niveli I-40%	Niveli II-40%	Niveli III-20%
I.	Diversiteti	30%	18 pikë	7	7	4
II.	Ciklet	16%	10 pikë	4	4	2
III.	Sistemet	51%	30 pikë	12	12	6
IV.	Ndërveprimet	3%	2 pikë	1	1	-
	Totali	100%	60 pikë	24 pikë	24 pikë	12 pikë

Nxënësit duhet të kenë parasysh se tematika e cila ka numrin më të madh të orëve (peshën më të madhe) në programin orientues të Maturës Shtetërore, në test do të përfaqësohet nga një numër më i madh pikësh.

Llojet e pyetjeve

Pyetjet e testit të biologjisë hartohen mbi bazën e rezultateve të të nxënësve dhe testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në tematikat e paraqitura në programin orientues. Pyetjet që përdoren janë objektive dhe subjektive, të cilat testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve pothuajse në të gjitha tematikat.

Në pyetjet subjektive përfshihen pyetjet e strukturuar, të cilat janë pyetje të hapura, por që e kërkojnë përgjigjen në formë të strukturuar, pasi dhe kërkesat e pyetjes janë të tilla. Përgjigjet e pyetjeve të tilla mund të jepen duke analizuar një tabelë me të dhëna, skemë ose figurë. Në të tilla pyetje nuk supozohet që nxënësi të japë opinionet e veta, por të përpunojë informacionin nga të dhënat që jepen në pyetje.

TESTE

Biologji - Sesioni I

1. Proteinat janë polimere të: **1 pikë**
A) acideve nukleike
B) acideve Iyrorre
C) aminoacideve
D) nukleotideve
2. Lënda mbi të cilën vepron enzima quhet: **1 pikë**
A) amilazë
B) katalizator
C) proteazë
D) substrat
3. Në një molekulë të ADN-së që përmban 360 çifte nukleotidesh 20% e përbën guanina. Arsyetoni për të njehsuar numrin e timinë - nukleotideve në këtë molekulë. **3 pikë**
4. ADN-ja në formë rrethore është e pranishme te qelizat: **1 pikë**
A) bakteriale
B) e gjethes
C) e velëzave
D) e veshkave
5. Lizosomet përmbajnë enzima të afta të: **1 pikë**
A) formojnë sheqernat
B) sintetizojnë Iyrat
C) sintetizojnë proteinat
D) tretin pjesë qelizore
6. Për një lloj gjallese është bërë kryqëzimi i një individi diheterozigot (DdEe) me një individ homozigot recesiv për të dy gjenet (ddee) të llojit përkatës dhe në F₁ janë marrë këto rezultate: F₁: 1/2DdEe; 1/2ddee
- a) Duke ndërtuar rrjetën Pennet, përcaktoni tipet e gametëve që prodhojnë prindërit. **1 pikë**
- b) Arsyetoni për rezultatet që janë marrë në F₁ nga ky kryqëzim. **1 pikë**
- c) Skematizoni vendosjen e gjeneve D dhe E në kromozomet homologë te individi diheterozigot. **1 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

7. Në një familje gruaja me grup gjaku AB dhe normale për hemofilinë, por me baba me hemofili martohet me një burrë me grup gjaku B dhe normal për hemofilinë, babai i të cilit ishte me grup gjaku O dhe me hemofili. Duke ndërtuar rrjetën Pernet arsyetoni sa është mundësia që çifti të ketë një djalë me grup A të gjakut dhe me hemofili. **3 pikë**

8. Ndërtimi i mushkërive te shpendët është përshtatje: **1 pikë**

- A) anatomike
- B) morfologjike
- C) e ndërprerë
- D) sipërfaqësore

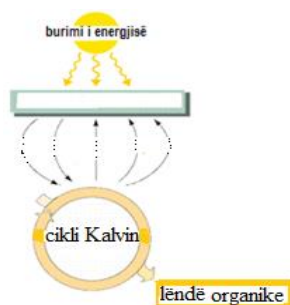
9. Në një popullatë që është në ekuilibër gjenetik, 9 % e njerëzve vuajnë nga një sëmundje autosomike reçesive. Arsyetoni për të njehsuar shpeshinë e individëve të shëndoshë që mund ta transmetojnë tek fëmijët e tyre alelin e sëmundjes. **3 pikë**

10. Në aplikimet e inxhinierisë gjenetike si vektorë gjenetikë shërbejnë: **1 pikë**

- A) aparati i golxhit
- B) kromatina
- C) plazmidet
- D) ribozomet

11. Skema paraqet një proces të rëndësishëm jetësor që zhvillohet te gjallesat.

- a) Shkruani reaksionin e përgjithshëm të këtij procesi.
- b) Shpjegoni rolin e dy komponimeve të sintetizuara në fazën me dritë, që marrin pjesë në reduktimin e CO₂.

1 pikë

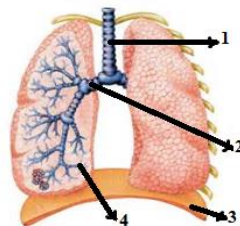
2 pikë

12. Frymëmarrja qelizore është një proces i rëndësishëm jetësor që zhvillohet te gjallesat. Tregoni dy nga dallimet midis glikolizës dhe ciklit të Krebsit. **2 pikë**

13. Qeliza e një gjallese eukariote ndahet me mejozë. Në fund të metafazës së parë numri i kromozomeve është 6.

- a) Skematizoni qelizën në fund të anafazës së parë. **1 pikë**
- b) Skematizoni një nga qelizat në fund të metafazës së dytë. **1 pikë**
- c) Arsyetoni sa është numri i kromozomeve që do të ketë secila qelizë në fund të telofazës së dytë. **1 pikë**

14. Qelizat seksuale femërore te njeriu përmban: **1 pikë**
 A) 22+X kromozome
 B) 22+Y kromozome
 C) 23+XX kromozome
 D) 23+XY kromozome
15. Organi i riprodhimit mashkullor te bimët përfaqësohet nga: **1 pikë**
 A) petlat
 B) pistili
 C) poleni
 D) thekët
16. Të gjitha qelizat rrethohen nga një membranë e hollë pjesërisht e përshkueshme:
 a) Shpjegoni pse është e vështirë për molekulat polare, që të përshkojnë membranën qelizore. **1 pikë**
 b) Shpjegoni funksionin e pompave natrium - kalium në membranën e fijos nervore, kur është në gjendje qetësie. **2 pikë**
17. Gjaku që kthehet nga mushkëritë shkon në: **1 pikë**
 A) barkushen e djathtë
 B) parabarkushen e djathtë
 C) parabarkushen e majtë
 D) barkushen e majtë
18. Sistemi i qarkullimit të gjakut është sistemi kryesor transportues i gjitarëve.
 a) Shpjegoni përse sistemi i qarkullimit te gjitarët quhet i mbyllur dhe i dyfishtë. **2 pikë**
 b) Tregoni rolin e pllakëzave për mpiksjen e gjakut. **1 pikë**
19. Ksilema është ind: **1 pikë**
 A) meristematik
 B) mbrojtës
 C) përçues
 D) parenkimor
20. Në figurë shigjeta me numrin 1 tregon: **1 pikë**
 A) bronket
 B) bronkiolat
 C) diafragmën
 D) trakenë

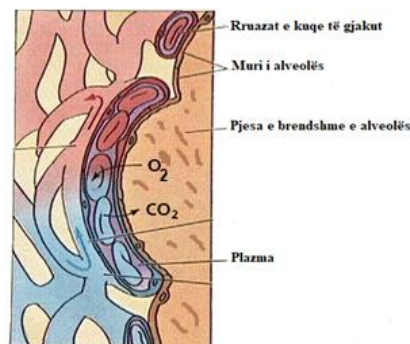

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

21. Gjatë frymëthithjes (frymëmarrjes), vëllimi i mushkërive: **1 pikë**
- A) zvogëlohet dhe O_2 hyn brenda
  - B) zmadhohet dhe diafragma ulet poshtë
  - C) zmadhohet dhe CO_2 del jashtë
  - D) zmadhohet dhe diafragma ngrihet lart

22. Figura paraqet prerjen tërthore të një hojëze (alveole), ku kryhet shkëmbimi i gazeve.

- a) Shpjegoni procesin e shkëmbimit të gazeve O_2 dhe CO_2 në nivelin e hojzave.
- b) Te një pacient që ka humbur gjak në një aksident, injektohen rruaza të kuqe të gjakut. Shpjegoni pse ky pacient kalon nga gjendja apatike (i shtrirë në krevat) në një gjendje vitale, që kryen me lehtësi veprimet jetësore të tij.

1 pikë

2 pikë

23. Limfocitet B formohen në:

- A) gjëndrën e timusit
- B) palcën e kockave
- C) sistemin e ekskretimit
- D) shtyllën kurrizore

1 pikë

24. Pjesë përbërëse e neuronit është:

- A) aksoni
- B) alveola
- C) hemoglobina
- D) nefroni

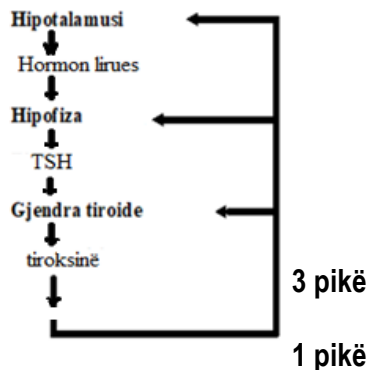
1 pikë

25. Në bashkërendimin e punës së sistemeve të organizmit marrin pjesë: **1 pikë**

- A) sistemi nervor dhe sistemi muskolor
- B) sistemi skeletor dhe sistemi muskolor
- C) sistemi nervor dhe sistemi endokrin
- D) sistemi endokrin dhe aparati lokomotor

MATURA SHITETËRORE 2019

26. Një studiues për të hulumtuar mekanizmin e mbajtjes në normë të hormoneve, injektoi te një kavie eksperimentale hormonin tiroksinë. Duke u bazuar te skema shpjegoni parimin që lidh funksionin e gjëndrës tiroide me hipofizën dhe me hipotalamusin për të mbajtur në normë hormonet e sekretuara prej tyre.

27. Auksinat janë:

- A) enzima tretëse
- B) hormone bimore
- C) hormone shtazore
- D) koenzima

1 pikë

28. Pjesë përbërëse e nefronit është:

- A) glomerula
- B) medula
- C) korteksi
- D) pelvisi

1 pikë

29. Hormoni antidiuretik (ADH) vepron te:

- A) glomerula
- B) kapsula
- C) gypi mbledhës
- D) uretra

1 pikë

30. Sistemi i ekskretimit luan një rol të rëndësishëm në ruajtjen e parametrave homeostatikë të organizmit.

a) Duke u analizuar të dhënat e tabelës, shpjegoni çfarë ndodh me glukozën gjatë proceseve të filtrimit dhe ripërthithjes në nivelin e nefroneve. **2 pikë**

Lënda	Plazma e gjakut	Filtrati glomerular	Urina e grumbulluar në fshikëzën urinare
Përqendrimi i glukozës në g/dm ³	0,9	0,9	0

b) Shpjegoni rëndësinë e procesit të ri përrthithjes së ujit në nivelin e nefronit.

1 pikë

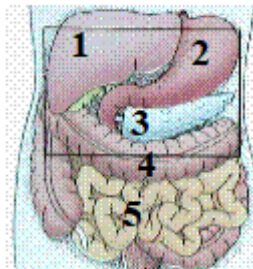

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

31. Në figurë struktura me numrin 2 tregon:

- A) mëlçinë
- B) stomakun
- C) pankreasin
- D) tëmthin

1 pikë

32. Lëngu i tëmthit:

- A) prodhohet nga muret e stomakut dhe neutralizon pH acid
- B) prodhohet nga fshikëza e pankreasit dhe derdhet në duoden
- C) nxit qelizat e pankreasit të prodhojë lëngun gastrik
- D) bën emulgimin e lyrave dhe prodhohet nga mëlçia

1 pikë

33. Sistemi tretës luan rol të rëndësishëm në asimilimin e lëndëve ushqimore.

- a) Përshkruani procesin e shpërbërjes së proteinave në aparatit tretës. **2 pikë**
- b) Duke u bazuar te lëndët që sekretojnë, tregoni dallimin midis gjëndrave endokrine dhe gjëndrave ekzokrine. **1 pikë**

34. Gjallesat krijojnë marrëdhënie të ndërsjella ndërmjet tyre dhe me mjedisin ku ato jetojnë.

- a) Tregoni dallimin midis biotopit dhe biocenozës. **1 pikë**
- b) Shpjegoni pse në një zinxhir ushqimor rrallë gjenden më shumë se pesë nivele trofike. **1 pikë**

Biologji - Sesioni II

1. Aminoacidet marrin pjesë në ndërtimin e: **1 pikë**
A) acideve nukleike
B) karbohidrateve
C) lyrave
D) proteinave
2. Gjatë zhvillimit të reaksioneve biokimike në prani të enzimave: **1 pikë**
A) rritet energjia e aktivizimit
B) zvogëlohet energjia e aktivizimit
C) zvogëlohet shpejtësia
D) rritet temperatura mbi 40° C
3. Një proteinë e ka peshën molekulare 99000 g/mol. Masa molare mesatare e një aminoacidi është 110g/mol. Njehsoni sa nukleotide përmban vargu i ADN-së, përgjegjës për sintezën e kësaj proteine. **2 pikë**
4. Plazmidet janë sekuenca rrethore të ADN-së, që janë të pranishme te qelizat:
A) e alveolave **1 pikë**
B) bakteriale
C) e bishtajoreve
D) e mëlçisë
5. Tretja e pjesëve qelizore zhvillohet në: **1 pikë**
A) centromer
B) centriole
C) lizozome
D) ribozome
6. Kryqëzohet një femër diheterozigotë (dE/De) me një mashkull dihomozigotë të fshehtë (de/de). Largësia midis gjeneve **d** dhe **e** është 8 %. Numri i individëve rikombinantë që u përftuan nga ky kryqëzim ishte 40.
a) Duke ndërtuar rrjetën Pennet, tregoni tipet e gametëve që formojnë prindërit dhe gjenotipet e pasardhësve të lindur nga ky kryqëzim. **2 pikë**
b) Arsyetoni për të njehsuar përqindjet e gametëve që formon individi femër (dE/De). **1 pikë**
c) Arsyetoni për të njehsuar numrin e përgjithshëm të pasardhësve të lindur nga ky kryqëzim. **1 pikë**

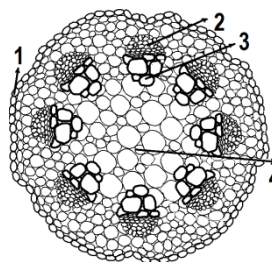

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

7. Prindërit kanë shikim normal, kurse djali i tyre është daltonik.
a) Në rrjetën Pernet shkruani gjenotipet e prindërve dhe të pasardhësve. **2 pikë**
b) Njehsoni mundësinë që nga ky çift prindërisht të lindin fëmijë normal përsa i përket sëmundjes së daltonizmit. **1 pikë**
8. Orientimi i shpendëve shtegtarë në hapësirë është përshtatje: **1 pikë**
A) anatomike
B) fiziologjike
C) morfologjike
D) sjellore
9. Njehsoni frekuencën e gjenotipit **Aa** në një popullatë me kryqëzime rastësore në të cilën frekuenca e fenotipeve recesive është 0,04. **3 pikë**
10. E njëjta enzimë e restriksionit pret në të njëjtën sekuençë të gjitha llojet e:
A) ADN-ve **1 pikë**
B) monosakarideve
C) polisakarideve
D) proteinave
11. Tregoni produktet përfundimtare fazës dritore të fotosintezës dhe nga e kanë origjinën e tyre. **3 pikë**
12. Tregoni 2 nga dallimet midis fotosintezës dhe frymëmarrjes qelizore. **2 pikë**
13. Qeliza e një gjallese eukariote ndahet me mejozë. Në fund të këtij procesi secila qelizë përmban nga 5 kromozome.
a) Skematizoni qelizën në fund të metafazës së parë. **1 pikë**
b) Skematizoni një nga qelizat në fund të telofazës së parë. **1 pikë**
c) Skematizoni një nga qelizat në fund të anafazës së dytë. **1 pikë**
14. Tek njeriu, kromozomet seksuale të femrat janë: **1 pikë**
A) X0
B) XX
C) XY
D) YY
15. Tek bimët farëveshura bashkimi i një spermatozoidi me qelizën vezë (oosferën) çon në formimin e një qelize me: **1 pikë**
A) n kromozome
B) 2n kromozome
C) 3n kromozome
D) 4n kromozome

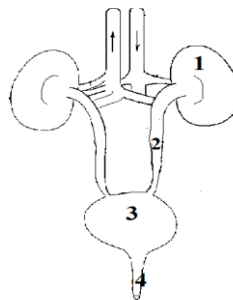
16. Te gjallesat shumëqelizore përqendrimi i lëngut indor, që lag të gjitha qelizat e trupit mbahet në parametra konstant.
- a) Shpjegoni çfarë do të ndodhë me qelizat e trupit në qoftë se rritet përqendrimi i lëngut indor. **1 pikë**
- b) Shpjegoni pse një rruazë gjaku e zhytur në një tretësirë të holluar çahet, kurse parameci mbijeton në këtë mjedis. **2 pikë**
17. Eritrocitet janë qeliza me funksion: **1 pikë**
- A) mbulues
B) katalizues
C) transportues
D) sekretues
18. Sistemi i qarkullimit të gjakut ka evoluar nga format e thjeshta deri te format e ndërlukuara.
- a) Tregoni dy nga dallimet midis qarkullimit të madh të gjakut dhe qarkullimit të vogël të gjakut. **2 pikë**
- b) Tregoni rëndësinë jetike që ka prania e hekurit në strukturën e hemoglobinës te eritrocitet. **1 pikë**
19. Në figurë shigjeta me numri 3 tregon: **1 pikë**
- A) epidermën
B) floemën
C) ksilemën
D) palcën
20. Unazat kërcore janë të pranishme te: **1 pikë**
- A) trakeja dhe bronket
B) alveolat dhe bronket
C) faringu dhe bronkiolat
D) alveolat dhe trakeja
21. Gjatë frymëthithjes, muskujt që relaksohen (lëshohen) janë: **1 pikë**
- A) muskuli i sheshtë i diafragmës
B) muskujt e brendshëm ndërbrinjorë
C) muskujt e jashtëm ndërbrinjorë
D) muskujt e femurit

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

22. Sistemi i frymëkëmbimit te njeriu luan rol të rëndësishëm për kryerjen e proceseve jetësore.
- a) Tregoni dy karakteristika të sipërfaqeve gaz shkëmbyese në mushkëri. **2 pikë**
b) Tregoni rolin e diafragmës në procesin e frymshkëmbimit. **1 pikë**
23. Antitruapat që qarkullojnë në plazmën e gjakut janë: **1 pikë**
- A) gliceride
B) lipide
C) glikoproteina
D) amilopektina
24. Adrenalina sekretohet nga: **1 pikë**
- A) gjëndra e pankreasit
B) gjëndrat mbiveshkore
C) gjëndra e timusit
D) gjëndra e tiroides
25. Sistemi parasimpatik është pjesë përbërëse e: **1 pikë**
- A) sistemit nervor somatik
B) sistemit nervor autonom
C) shtyllës së trurit
D) hipotalamusit
26. Sistemi nervor dhe sistemi endokrin kanë lidhje funksionale midis tyre.
- a) Tregoni dy nga dallimet midis mesazhit nervor dhe hormonal. **2 pikë**
b) Te sinapset shpjegoni veprimin që ka neurotejtçuesi kur bie në kontakt me membranën e neuronit passinaptik. **1 pikë**
27. Etileni është hormon që prodhohet në: **1 pikë**
- A) gjallesat shtazore
B) gjendje të ngurtë
C) gjendje të lëngët
D) gjendje të gaztë

28. Në figurë struktura me numrin 3 tregon:
- A) fshikëzën
B) veshkën
C) ureteret
D) uretrën

1 pikë

29. Glomerula është pjesë përbërëse e: **1 pikë**
 A) fshikëzës
 B) nefronit
 C) uretrës
 D) uretereve

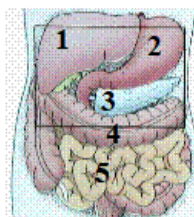
30. Aparati i ekskretimit luan një rol të rëndësishëm në ruajtjen e parametrave homeostatikë të organizmit.
 a) Duke u analizuar të dhënat e tabelës, shpjegoni çfarë ndodh me glukozën dhe proteinat gjatë procesit të filtrimit në nivelin e nefroneve. **2 pikë**

Lëndët	Gjaku në arterien renale	Filtrati në kapsulën e Baumanit	urina
Glukoza	0,9	0,9	0
Proteinat	82	0	0

- b) Duke iu referuar vendndodhjes së nefronit, tregoni dallimin midis ndërtimit të korteksit dhe ndërtimit të pjesës medulare (palcore) të veshkës. **1 pikë**

31. Në figurë struktura me numrin 4 tregon:

- A) mëlçinë
 B) pankreasin
 C) zorrën e hollë
 D) zorrën e trashë

1 pikë

32. Vilozitetet ose rrudhosjet gjenden në:

- A) ezofag
 B) faring
 C) stomak
 D) zorrën e hollë

1 pikë

33. Mëlçia është pjesë e rëndësishme e aparatit tretës:

- a) Shpjegoni dy nga funksionet e mëlçisë.
 b) Tregoni funksionin e amilazës pankreatike.

2 pikë

1 pikë

34. Gjallesat krijojnë marrëdhënie midis tyre dhe me mjedisin ku ato jetojnë.

- a) Shpjegoni pse lënda nuk humbet por riciklohet. **1 pikë**
 b) Shpjegoni pse energjia në dallim nga lënda nuk mund të riciklohet. **1 pikë**

EKONOMI

Ekonomia si lëndë i ofron nxënësit mundësi që të zhvillojë të kuptuarit e organizimit dhe veçorive ekonomike të shoqërisë, domosdoshmërinë e përballimit të problemit të pamjaftueshmërisë së burimeve për të plotësuar nevojat e saj, të cilat jo vetëm janë të pakufizuara, por edhe shtohen, si dhe janë shumë konkurruese me njëra-tjetrën. Ky problem që e ka shoqëruar komunitetin njerëzor gjatë gjithë ekzistencës së tij në kuadër kombëtar, rajonal e botëror, ka mënyra të ndryshme të zgjidhjes. Hartimi i testit për lëndën e Ekonomisë mbështetet tërësisht në programin orientues të Maturës Shtetërore.

Programi orientues për përgatitjen e provimit të lëndës së Ekonomisë bazohet në Programin e lëndës së Ekonomisë për klasën e 12-të;

Bazuar në programin orientues, përmbushja e kompetencave ekonomike dhe kompetencave kyçe që një nxënës duhet të zotërojë përgjatë gjithë zhvillimit të lëndës, arrihet nëpërmjet këtyre tematikave kryesore:

- Njohuri të Ekonomiksit;
- Probleme të Mikroekonomisë;
- Probleme të Makroekonomisë;
- Ekonomia në praktikë.

Programi orientues i Maturës Shtetërore zbatohet me korrektësi nga specialistët dhe mësuesit e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të Ekonomisë. Specialistët e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të kësaj lënde, nuk mund përfshijnë në testim çështje mësimore të cilat nuk janë parashikuar në programin orientues të Maturës Shtetërore.

Gjatë punës për përgatitjen e nxënësve për provimet e Maturës Shtetërore, është e rëndësishme që herë pas here mësuesi të zhvillojë teste me nxënësit, me teste që mund t'i hartojë vetë duke u bazuar në modelet e testeve që publikon QSHA-ja. Në përgatitjen për përmbushjen e rezultateve të të nxënësve të programit orientues mund të përdoren tekstet mësimore të miratuara nga MASR-ja, si edhe materiale të tjera, që sigurojnë përmbushjen e rezultateve të të nxënësve të programit orientues.

Disa nga kompetencat që janë testuar në provimin e Ekonomisë për Maturën Shtetërore 2019, të ndara sipas niveleve të vështirësisë, janë:

Rezultatet e të nxënësve për nivelin e parë të vështirësisë:

- Identifikon problemin ekonomik themelor;

- Përshkruan mënyrën e zgjidhjes së tij nga sisteme të ndryshme ekonomike;
- përcakton subjektet ekonomike;
- identifikon burimet prodhuese të përdorura nga subjektet ekonomike;
- identifikon aspekte të ndërthurjes së individit si konsumator, firmës dhe qeverisë.
- Liston elementë, faktorë, veçori.

Rezultatet e të nxënit për nivelin e dytë të vështirësisë:

- përcakton ndikimin e faktorëve në elasticitetin e kërkesës dhe ofertës së mallrave dhe shërbimeve në treg;
- analizon ndikimin e faktorëve në elasticitetin e kërkesës dhe ofertës së mallrave dhe shërbimeve në treg;
- analizon veçori të organizimit të bizneseve;
- shpjegon aspekte të domosdoshmërisë së ndërhyrjes së qeverisë në ekonominë e tregut;
- krahason forma të biznesit, struktura të tregut;
- analizon politikat stabilizuese;
- klasifikon aftësitë për sipërmarrje të suksesshme.

Rezultatet e të nxënit për nivelin e tretë të vështirësisë:

- interpreton mënyrën e zgjidhjes së problemeve ekonomike nga sistemet ekonomike;
- llogarit koeficiente të elasticitetit, ndërton grafikë, llogarit tregues të firmës bazuar në të dhëna;
- argumenton nëpërmjet rasteve të dhëna, shembujt konkretë të ndikimit të institucioneve ekonomike në çdo aspekt të problemeve mikroekonomike dhe makroekonomike.

Struktura e testit

Testi i Ekonomisë ka në total 60 pikë, të cilat janë të ndara në këtë mënyrë:

- 20 pyetje me alternativa, të cilat kanë një total prej 20 pikësh
- 13 pyetje të hapura, të cilat kanë një total prej 40 pikësh

Testi për lëndën e Ekonomisë ndërtohet në mënyrë të tillë që të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë (40%), niveli mesatar (40%) dhe niveli i lartë (20%). Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test bëhet në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel vështirësie.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Më poshtë paraqitet tabela e specifikimeve të testit, e cila tregon shpërndarjen e pikëve në bazë të përqindjes së tematikave në programin orientues dhe niveleve të vështirësisë.

Nr.	Tematikat	Pesha në %	Nr. i pikëve	Nivelet		
				I- 40%	II-40 %	III- 20%
1	Çfarë studion ekonomia	6	4		3	1
2	Kërkesa oferta dhe çmimi i tregut	15	11	2	5	4
3	Konsumatori në ekonominë e tregut	5	3	3		
4	Fillimi i një biznesi dhe financimi i tij	5	3	3		
5	Prodhimi, kosto dhe të ardhurat e firmës	8	6	1	4	1
6	Struktura e tregut	5	4		3	1
7	Tregjet e faktorëve të prodhimit	5	1		1	
8	Qeveria dhe ekonomia	7	4	3	1	
9	Paraja dhe institucionet financiare	5	3		3	
10	Treguesit kryesore makroekonomikë	12	7	4	1 1	2
11	Stabiliteti ekonomik dhe politikat makroekonomike	4	3	2	1	
12	Tregtia ndërkombëtare	5	1		1	
13	Etika e Biznesit	5	4	3		1
14	Aftësi për sukses	4	1	1		
15	Financat personale	4	2	1	1	
16	Bëhu sipërmarrës	5	3	1		2
		100	60p	24p	24p	12p

Nxënësit duhet të kenë parasysh se tematika e cila ka numrin më të madh të orëve (peshën më të madhe) në programin orientues të Maturës Shtetërore, në test do të përfaqësohet nga një numër më i madh pikësh. Pra, tematika “Kërkesa, oferta dhe çmimi i tregut” që zë 15 % të peshës së programit është përfaqësuar në test me 6 pyetje dhe 11 pikë, ndërsa tematika “Aftësi për sukses” ka 4% peshë në program është përfaqësuar me 1 pyetje dhe ka 1 pikë.

Llojet e pyetjeve

Pyetjet e testit të Ekonomisë hartohen mbi bazën e rezultateve të të nxënësve dhe testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në tematikat e paraqitura në programin orientues. Pyetjet që përdoren janë objektive dhe subjektive, të cilat testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve pothuajse në të gjitha tematikat.

Në pyetjet subjektive përfshihen pyetjet e strukturuar, të cilat janë pyetje të hapura, por që e kërkojnë përgjigjen në formë të strukturuar, pasi dhe kërkesat e pyetjes janë të tilla. Përgjigjet e pyetjeve të tilla mund të jepen duke analizuar një situatë, ushtrim apo grafik. Në të tilla pyetje nuk supozohet që nxënësi të japë opinionet e veta, por të përpunojë informacionin nga të dhënat që jepen në pyetje.

T E S T E

Ekonomi - Sesiioni I

1. Kapitali si faktor prodhimi i referohet: **1 pikë**
A) vetëm kapitalit fizik.
B) vetëm kapitalit financiar.
C) të gjitha pasurive të firmës.
D) të gjitha burimeve prodhuese.
2. Para viteve '90 u dhanë udhëzime që të mbilleshin më shumë ullinj dhe agrume në jug të Shqipërisë. **3 pikë**
a) Çfarë sistemi ekonomik ekzistonte në Shqipëri në atë kohë?
b) Renditni dy nga karakteristikat e këtij sistemi.
3. Nëse blerësit besojnë se çmimi i kompjuterëve në të ardhmen do të rritet dhe faktorët e tjerë do të mbeten të pandryshuar, mund të themi se në periudhën e tanishme: **1 pikë**
A) oferta për kompjuter do të ulet.
B) oferta për kompjuter do të rritet.
C) kërkesa për kompjuter do të ulet.
D) kërkesa për kompjuter do të rritet.
4. Kur lakorja e ofertës për një produkt zhvendoset majtas dhe kushtet e tjera nuk ndryshojnë, në treg: **1 pikë**
A) ulet çmimi i produktit, ulet sasia.
B) ulet çmimi i produktit, rritet sasia.
C) rritet çmimi i produktit, ulet sasia.
D) rritet çmimi i produktit, rritet sasia.
5. Sipas ligjit të kërkesës, nëse çmimi i makinave në treg do të ulej: **1 pikë**
A) kërkesa për makina do të ulej.
B) kërkesa për makina do të rritej.
C) sasia e kërkuar për makina do të ulej.
D) sasia e kërkuar për makina do të rritej.

MATURA SHETËRORE 2019

---

6. Ndryshimi në ofertë për një mall të caktuar ndodh atëherë kur: **1 pikë**
- A) blerësit besojnë se çmimi do të rritet.
  - B) ndryshojnë të ardhurat e konsumatorit.
  - C) ndryshon çmimi i mallit zëvendësues në konsum.
  - D) përmirësohet teknologjia e prodhimit të produktit.

7. Tabela e mëposhtme na tregon të dhënat mbi çmimin, sasinë e kërkuar dhe sasinë e ofruar të tregut të këpucëve. **3 pikë**

Kombinimet	Çmimi	Sasia e kërkuar	Sasia e ofruar
A	1	90	10
B	2	80	30
C	3	50	50
D	4	30	80
E	5	10	100

- Nëse çmimi i lëkurës që do të përdorej për prodhimin e këpucëve, do të rritej, sasia e ofruar do të ndryshonte me 50 njësi. Kur faktorët e tjerë mbeten të pandryshuar, tregoni:
- a) çfarë do të ndodhë në treg me çmimin e ekuilibrit? Sa do të jetë ai?
  - b) çfarë do të ndodhë në treg me sasinë e ekuilibrit? Sa do të jetë ajo?
  - c) Paraqiteni grafikisht këtë situatë duke përcaktuar çmimin e ri të ekuilibrit dhe sasinë e re të ekuilibrit.

8. Supozojmë se jemi në një treg ku çmimi i produktit ishte 20 njësi paraje dhe sasia ishte 100 njësi. Kur çmimi u rrit me 10 njësi, sasia u ul me 50 njësi. **4 pikë**

- a) Tregoni për çfarë elasticiteti bëhet fjalë: kërkese apo oferte?
- b) Llogarisni përqindjen e ndryshimit në çmim.
- c) Sa është elasticiteti në këtë rast?
- d) Paraqiteni grafikisht këtë elasticitet.

9. Aldo është analist kredie pranë bankës ABC. Një mik i tij paraqitet në bankë që të marrë kredi për të blerë një apartament të ri. **3 pikë**

- a) Identifikoni për çfarë forme kredie bëhet fjalë në këtë rast.
- b) Renditni dy kushte që duhet të plotësojë miku i Aldos për të marrë kredi.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

10. Cila nga shpenzimet që bën firma, përfshihet në kostot fikse në periudhën afatshkurtër? **1 pikë**

- A) Shpenzimet për pagat e punonjësve.
- B) Shpenzimet për qiranë e ndërtesës.
- C) Shpenzimet për blerjen e lëndës së parë.
- D) Shpenzimet për transportin e produkteve.

11. Amara dhe Livia vendosën të fillojnë një biznes për prodhimin e qeseve të letrës. Në fund të vitit të parë, firma shiti 200 000 njësi produkti me 0.4 lekë; dha ambiente me qira me 20 000 lekë; kreu shërbime ndaj të tretëve me vlerë 10 000 lekë. Fondi i amortizimit të kapitalit të firmës ishte 10 000 lekë. Lënda e parë kushtoi 8 000 lekë. Norma e interesit ishte 20 000 dhe pagesa për pagat e punëtorëve 60 000 lekë.

Gjeni:

3 pikë

- a) për çfarë forme organizimi biznesi bëhet fjalë?
- b) sa janë të ardhurat e përgjithshme të firmës?
- c) sa është fitimi ose humbja e firmës në këtë rast?

12. Tabela e mëposhtme na tregon funksionin e prodhimit të një firme në periudhë afatshkurtër.

Pas cilit punëtor fillon të veprojë ligji i të ardhurave marginale rënëse? **1 pikë**

L	0	1	2	3	4	5	6	7
TPP	0	10	22	35	43	50	50	48

- A) Pas punëtorit të parë.
- B) Pas punëtorit të dytë.
- C) Pas punëtorit të tretë.
- D) Pas punëtorit të katërt.

13. Firma nuk prodhon asnjë njësi produkti dhe në këtë nivel ka kosto totale 50 njësi paraje. Kostoja fikse mesatare e saj, kur prodhon 5 njësi produkti, është:

- A) 10 njësi paraje.
- B) 20 njësi paraje.
- C) 30 njësi paraje.
- D) 40 njësi paraje.

1 pikë

MATURA SHTETËRORE 2019

---

14. Jepet tabela e mëposhtme që paraqet koston e firmës në periudhën afatshkurtër.

3 pikë

Q	0	1	2	3	4	5	6	7
TC	100	146	196	207	244	310	370	430

- a) Sa është kostoja mesatare fikse kur firma ka prodhuar 4 njësi produkti?
- b) Sa është kostoja marginale kur firma ka prodhuar 6 njësi produkti?
- c) Sa është kostoja mesatare e përgjithshme kur firma ka prodhuar 5 njësi produkti?

15. Tregu i telefonisë celulare në Shqipëri i përket një strukture tregu: **1 pikë**

- A) oligopol.
- B) monopol.
- C) konkurrence të plotë.
- D) konkurrence monopolistike.

16. Kur krahasojmë firmën në konkurrencë të plotë dhe konkurrencë monopolistike, midis tyre ka tipare të përbashkëta dhe dallime.

Zbuloni:

3 pikë

- a) dy tipare të përbashkëta.
- b) një tipar dallues midis tyre.

17. Tabela e mëposhtme na jep një firmë që vepron në konkurrencë të plotë si në tregjet e produkteve dhe në tregun e punës.

L	0	1	2	3	4	5
TPP	0	10	15	18	20	21

Nëse çmimi i produktit është 10 njësi paraje dhe paga 20 njësi paraje, sa është numri optimal i punëtorëve që duhet të punësojë firma? **1 pikë**

- A) 2
- B) 3
- C) 4
- D) 5

18. Në shpenzimet kapitale të qeverisë përfshihen:

1 pikë

- A) shpenzimet për pensionet.
- B) shpenzimet për ndihmën sociale.
- C) shpenzimet për qeverisjen vendore.
- D) shpenzimet për ndërtimin e rrugës së Arbrit.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

19. Në ekonominë e sipërmarrjes së lirë qeveria ndërhyt në forma të ndryshme. Çfarë roli luan qeveria në situatat e mëposhtme? **3 pikë**

- a) Qeveria rriti shpenzimet për ndërtimin e tunelit të Murrizit.
- b) Qeveria krijon agjenci të posaçme që merren me vendosjen dhe zbatimin e standardeve që mbrojnë mjedisin nga ndotja.
- c) Qeveria ndërhyt nëpërmjet programeve për të trajnuar dhe për të kualifikuar njerëzit, me qëllim që ata të rrisin produktivitetin e punës.

20. Institucioni që harton politikën monetare në Shqipëri, është Banka e Shqipërisë. **3 pikë**

- a) Cili është objektivi kryesor i Bankës së Shqipërisë sot?
- b) Tregoni dy aspekte të shprehjes së pavarësisë së Bankës Qendrore, si tipari thelbësor i saj.

21. Inflacioni përfaqëson: **1 pikë**

- A) rritjen e pagave të punonjësve.
- B) uljen e kostos së shportës së mallrave.
- C) uljen e çmimeve të mallrave të veçanta.
- D) rritjen e nivelit të përgjithshëm të çmimeve.

22. Çmimi i naftës në treg u rrit; kjo ndikoi edhe në rritjen e nivelit të përgjithshëm të çmimeve. Shkaku i inflacionit të krijuar në këtë rast është: **1 pikë**

- A) kostoja.
- B) kërkesa.
- C) spiralja pagë-çmim.
- D) spiralja çmim-pagë.

23. Familja e Olës, e cila vazhdon studimet në fakultetin ekonomik, përbëhet nga 5 persona. Babai punon si ekonomist në Ministrinë e Financave. Mamaja dikur punonte si arkitekte pranë një studioje. Duke menduar se paga e saj ishte e ulët, ajo e la punën dhe u vu në kërkim të një pune tjetër me një pagë më të lartë. Dy vëllezërit e saj binjakë kanë mbaruar fakultetin. Njëri ka filluar punë në një kompani programimi, kurse tjetrit i është ofruar punë si menaxher shitjesh, por nuk ka pranuar sepse kërkon të punojë në profesionin e tij si jurist.

Gjeni:

3 pikë

- a) sa pjesëtarë të kësaj familjeje janë pjesë e forcës punëtore?
- b) sa pjesëtarë të kësaj familjeje janë të papunë?
- c) për çfarë lloj papunësie bëhet fjalë?

MATURA SHKETËRORE 2019

---

24. Çfarë ndodh gjatë rënies ekonomike me treguesit e: **2 pikë**
a) GDP-së / PBB-së?
b) papunësisë?
25. Banka Qendrore rrit normën e interesit. Cili nga grupet e mëposhtëm do të prekej më shpejt nga ky veprim? **1 pikë**
A) Kompanitë private.
B) Bankat e nivelit të dytë.
C) Konsumatorët në blerjet e tyre.
D) Qeveritë e vendeve në tranzicion.
26. Nëse Banka Qendrore rrit normën e rezervës së detyrueshme, shpjegoni ndikimin në: **2 pikë**
a) ofertën monetare
b) inflacion
27. Në periudhën e festave të fund vitit vihet re një ulje e kursit të këmbimit të euros ndaj lekut. Kjo shkaktohet nga: **1 pikë**
A) rritja e eksportit të mallrave.
B) ulja e ofertës së euros në treg.
C) rritja e ofertës së euros në treg.
D) ulja e kërkesës për euro në treg.
28. Bizneset përpiqen të mos bëjnë asnjë dëm dhe të veprojnë në dobi të shoqërisë. Për një biznes, ky përbën një: **1 pikë**
A) detyrim etik.
B) detyrim ligjor.
C) detyrim shtesë.
D) detyrim financiar.
29. Ju do të dëshironit të ishit një sipërmarrës i suksesshëm. Cilat janë tri shtyllat ku do të mbështetej sipërmarrja juaj për të qenë i tillë? **3 pikë**
30. Dilemat etike zgjidhen në mënyrën e duhur kur: **1 pikë**
A) mbështeten te besimi juaj.
B) bazohen në vlerat personale.
C) zgjedhjet bëhen nga interesat e çastit.
D) zgjedhjet bëhen nga interesat e miqve.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

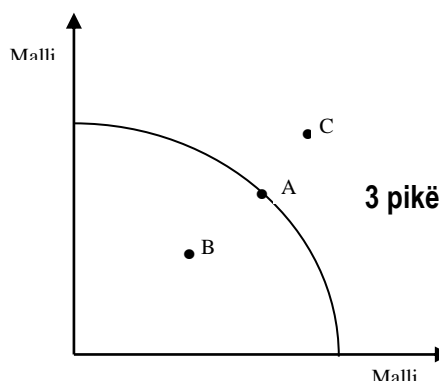
31. Marrja e kredisë në të tashmen, nënkupton gjetjen e parave: **1 pikë**
- A) për dëshirat dhe nevojat nga e kaluara.
  - B) për blerjen e artikujve në kohët e mëvonshme.
  - C) për të ardhmen, për të shlyer borxhin plus interesat.
  - D) për të ardhmen, për të shlyer borxhin minus interesat.
32. Cila nga zgjedhjet e mëposhtme mund të jetë më e brishtë përballë riskut? **1 pikë**
- A) Blerja e obligacioneve.
  - B) Blerja e aksioneve të një korporate.
  - C) Hapja e një depozite kursimi me 2.5% interes.
  - D) Dhënia borxh një miku me normë interesi 15%.
33. Veprimi i parë që duhet bërë për një sipërmarrje të suksesshme, është: **1 pikë**
- A) plani i Etikës.
  - B) hartimi i planit të biznesit.
  - C) zgjedhja e produktit të duhur.
  - D) marrja e informacionit në treg.
34. Listoni dy mënyra se si një sipërmarrës fiton përparësi konkurruese në raport me sipërmarrësit e tjerë. **2 pikë**

Ekonomi - Sesioni II

1. Sistemi ekonomik që bazohet në planifikimin e ekonomisë për zgjidhjen e problemit themelor është: **1 pikë**

- A) ekonomia e tregut.
- B) ekonomia e përzier.
- C) ekonomia tradicionale.
- D) ekonomia e komanduar.

2. Grafiku i mëposhtëm tregon kufirin e mundësive të prodhimit për një vend, në një periudhë të dhënë kohe. Tregoni çfarë përfaqësojnë pikat A,B,C për burimet ekonomike të vendit.

3. Në qoftë se patatet janë mall inferior, atëherë rritja e të ardhurave do të çojë në: **1 pikë**

- A) ulje të ofertës së patateve.
- B) rritje të ofertës së patateve.
- C) ulje të kërkesës së patateve.
- D) rritje të kërkesës së patateve.

4. Si pasojë e rritjes së nivelit të çmimit të produktit me 10%, sasia e ofruar në treg u rrit me 15%. Në këtë rast themi që oferta është: **1 pikë**

- A) elastike.
- B) jo elastike.
- C) plotësisht elastike.
- D) me elasticitet njësi.

5. Në një treg konkurrues, nëse sasia e kërkuar është më e madhe se sasia e ofruar, atëherë: **1 pikë**

- A) ekuilibri është arritur.
- B) çmimi i tregut do të ulet.
- C) çmimi i tregut do të rritet.
- D) në treg kemi tepriçë malli.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

6. Vendosja e një takse mbi prodhimin e një malli, do të sjellë: **1 pikë**
- A) zhvendosjen në të majtë të lakores së ofertës për mallin dhe rritje të çmimit.
  - B) zhvendosjen në të djathtë të lakores së ofertës për mallin dhe ulje të çmimit.
  - C) zhvendosjen në të majtë të lakores së kërkesës për mallin dhe ulje të çmimit.
  - D) zhvendosjen në të djathtë të lakores së kërkesës për mallin dhe rritje të çmimit.

7. Tabela e mëposhtme tregon kërkesën dhe ofertën për një produkt të caktuar. **3 pikë**

P (Çmimi)							
Q _D (Sasia e kërkuar)	19	18	17	16	15	14	13
Q _S (Sasia e ofruar)	7	9	11	13	15	17	19

- a) Përcaktoni sasinë ekuilibër.
- b) Përcaktoni çmimin ekuilibër.
- c) Nëse qeveria ndërhyr duke vendosur çmimin 6 njësi para, tregoni si do të quhet ky çmim?

8. Elasticiteti i kërkesës për një mall është i barabartë me 0 ($E_d=0$). **4 pikë**

- a) Si paraqitet kërkesa në lidhje me çmimin ?
- b) Çfarë mund të themi në këtë rast për reagimin e sasisë së kërkuar si pasojë e ndryshimit të çmimit?
- c) Bëni paraqitjen grafike të këtij elasticiteti.
- d) Jepni një shembull për këtë lloj elasticiteti.

9. Ana dëshiron të kursejë një pjesë të të ardhurave të saj. Tregoni tre faktorë në të cilët do të mbështetet ajo për të rritur masën e kursimit. **3 pikë**

10. Cila nga alternativat e mëposhtme përfaqëson burim të brendshëm të financimit të biznesit? **1 pikë**

- A) Kredia bankare.
- B) Fondi i amortizimit.
- C) Shitja e aksioneve.
- D) Shitja e obligacioneve.

11. Eri do të fillojë një biznes së bashku me mikun e tij Oltin. Për të filluar këtë biznes me ortakëri ata duan të dinë: **3 pikë**

- a) dy përparësi të firmave me ortakëri.
- b) një mangësi të firmave me ortakëri.

MATURA SHKETËRORE 2019

---

12. Firma nuk prodhon asnjë njësi produkti dhe në këtë nivel ka kosto totale 100 njësi paraje. Kosto fikse mesatare e saj kur prodhon 10 njësi produkti është:

- A) 10 njësi paraje. **1 pikë**
- B) 20 njësi paraje.
- C) 30 njësi paraje.
- D) 40 njësi paraje.

13. Cili tregues i firmës paraqet shtesën në të ardhurat e përgjithshme, kur firma rrit me një njësi sasinë e shitur? **1 pikë**

- A) AR
- B) MR
- C) APP
- D) MPP

14. Një firmë në konkurrencë të plotë, në periudhë afatshkurtër, ka treguesit e tabelës së mëposhtme. **3 pikë**

Sasia e produktit	0	1	2	3	4	5	6
Shpenzimet totale	18	30	45	75	100	120	150

- a) Sa është kostoja fikse e produktit?
- b) Sa është kostoja marginale, kur firma prodhon 5 njësi produkti?
- c) Sa është kostoja e përgjithshme kur firma prodhon 4 njësi produkti?

15. Cila nga alternativat e mëposhtme **nuk** është karakteristikë e një tregu në konkurrencë monopolistike? **1 pikë**

- A) Numri i firmave është i madh.
- B) Firma është çmim pranuese.
- C) Produkti që firma ofron është i diferencuar.
- D) Është e lehtë të hysh dhe të dalësh nga tregu.

16. Duke u bazuar në shembujt e mëposhtëm përcaktoni për çfarë strukture tregu bëhet fjalë. **3 pikë**

- a) Në rrugën 'Myslim Shyri' ka shumë firma që tregtojnë veshje të ndryshme.
- b) Ndërmarrja Ujësjellës Kanalizime në Tiranë është e vetmja që ofron ujë të pijshëm për banorët e saj.
- c) Disa banka të nivelit të dytë në Shqipëri realizojnë 60% të shërbimeve për subjektet ekonomike.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

17. Supozojmë se një numër i madh studentësh diplomohen në degën ekonomi. Në një situatë të tillë çfarë do të ndodhë në tregun e punës së ekonomistëve?
A) oferta e punës do të rritej, si pasojë niveli i pagës do të ulej. **1 pikë**
B) oferta e punës do të ulej, si pasojë niveli i pagës do të ulej.
C) oferta e punës do të rritej, si pasojë niveli i pagës do të rritej.
D) oferta e punës do të ulej, si pasojë paga nuk do të ndryshonte.
18. Qeveria po koordinon veprimtaritë e saj për mbrojtjen e mjedisit. Cilin nga funksionet po ushtron ajo?
A) Mbrojtjen e konsumatorit.
B) Trajtimin e eksternaliteteve.
C) Garantimin e pronës private.
D) Garantimin e konkurrencës në treg. **1 pikë**
19. Listoni tri arsye pse paguajmë taksa. **3 pikë**
20. Identifikoni: **3 pikë**
a) dy funksione të Bankës Qendrore, që lidhen drejtpërdrejtë me Bankat e nivelit të dytë.
b) një funksion të Bankës Qendrore, që lidhet me qeverinë.
21. GDP –ja / PBB- ja reale përfaqëson: **1 pikë**
A) vlerën e mallrave dhe shërbimeve prodhuar për një person.
B) vlerën e mallrave dhe shërbimeve prodhuar nga ekonomitë e nëndheshme.
C) vlerën e mallrave dhe shërbimeve prodhuar në një vit, të llogaritura me çmimet aktuale.
D) vlerën e mallrave dhe shërbimeve prodhuar në një vit, të llogaritura me çmimet e vitit bazë.
22. Nëse një vend është në nivelin e punëzënies së plotë kjo do të thotë që norma e papunësisë është e barabartë me: **1 pikë**
A) zero.
B) normën e papunësisë ciklike.
C) normën natyrore të papunësisë.
D) normën e papunësisë friksionale.
23. Në cilin përbërës të GDP-së/ PBB-së (C,I,G,NX) do të ndikojë secili prej transaksioneve të mëposhtme? **3 pikë**
a) Blerja e mobilieve të reja nga një familje.
b) Shitja e një makine nga kompania BMW në vendin tonë.
c) Ndërtimi i një rruge të re.

MATURA SHTETËRORE 2019

---

24. Vlera e CPI-së së SHBA-së në vitin 1927 ka qenë 17.4 ndërsa në vitin 1928 shkoi në 17.1. Bazuar në këto të dhëna zyrtare: **2 pikë**
- a) llogaritni normën e inflacionit ndërmjet këtyre viteve.
  - b) përcaktoni nëse është inflacion, deflacion apo disinflacion.
25. Qeveria në kuadrin e politikës fiskale përdor instrumentin e: **1 pikë**
- A) blerjes së bonove të thesarit.
  - B) rritjes së normës së ri financimit.
  - C) uljes së shpenzimeve qeveritare.
  - D) rritjes së rezervës së detyrueshme.
26. Si ndikojnë veprimet e mëposhtme të Bankës së Shqipërisë në ofertën monetare, kur ajo: **2 pikë**
- a) blen 20 milionë lekë bono thesari.
  - b) rrit normën e rezervës së detyrueshme nga 2% në 5%.
27. Gjatë festave të fund vitit kursi i këmbimit të euros bie në raport me lekun. Kjo shkaktohet nga rritja e: **1 pikë**
- A) importeve në vend.
  - B) normave të interesit.
  - C) ofertës për euro në treg.
  - D) kërkesës për euro në treg.
28. Cili nga pohimet e mëposhtëm përbën detyrim etik sipas teorisë së palëve të interesuara? **1 pikë**
- A) Detyrimi që parësorë janë pronarët e biznesit.
  - B) Detyrimi që biznesi duhet t'i parashikojë dëmet.
  - C) Detyrimi që një biznes duhet t'i bindet vetëm ligjit.
  - D) Detyrimi që nuk duhet të shpenzojë para, nëse nuk sjell para shtesë.
29. Një nga problematikat më të dukshme sot në biznesin global është punësimi i të miturve. Në rast se një drejtues biznesi punëson disa të mitur në kompaninë e tij, cilat mendoni se do të ishin tri nga problemet me të cilat do të përballëj ai? **3 pikë**
30. Bora bën pyetje, parashikon dhe mbledh informacion për arsimin e lartë në Shqipëri dhe në vende të tjera. Cila është aftësia për sukses që po përdor Bora në këtë rast? **1 pikë**
- A) Vrojton me kujdes.
  - B) Përcjell ide me shkrim.
  - C) Mëson përmes kërkimit.
  - D) Dëgjon në mënyrë aktive.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

31. Buxheti individual përfaqëson: **1 pikë**
- A) plan për investimet e të ardhmes në një biznes.
  - B) të ardhurat e individit nga shpërblime të ndryshme.
  - C) plan për të ardhurat, shpenzimet dhe menaxhimin e tyre.
  - D) të ardhurat e individit të siguruara gjatë një periudhe të caktuar.
32. Për një buxhetim të suksesshëm duhet të bëni shpenzime: **1 pikë**
- A) po aq sa fitoni.
  - B) të domosdoshme.
  - C) të ndryshueshme.
  - D) më pak sesa fitoni.
33. Cili është hapi i fundit për një sipërmarrje të suksesshme? **1 pikë**
- A) Përcaktimi i tregut.
  - B) Hartimi i planit të biznesit.
  - C) Zgjedhja e produktit të duhur.
  - D) Marrja e informacionit në treg.
34. Listoni dy nga elementet për një biznes të ri të suksesshëm. **2 pikë**

FILOZOFI-SOCIOLOGJI

Filozofia dhe Sociologjia si lëndë i ofrojnë nxënësit mundësi që të zhvillojë të kuptuarit e realitetit përmes përdorimit të arsytimit; të përdorë mënyra të ndryshme hulumtimi për zgjidhjen e problemeve të jetës së përditshme; të njohë më mirë veçoritë e zhvillimeve shoqërore, ekonomike, politike, kulturore të vendit tonë dhe vendeve të tjera, si dhe të nxisë zhvillimin e mendimit kritik.

Hartimi i testit për lëndët filozofi dhe sociologji mbështetet tërësisht në programin orientues të Maturës Shtetërore. Programi orientues për përgatitjen e provimit të lëndëve filozofi dhe sociologji bazohet në:

- programin e lëndës së filozofisë bërthamë për klasën e 11-të;
- programin e lëndës së sociologjisë me zgjedhje për klasën e 12-të.

Bazuar në programin orientues, përmbushja e kompetencave të lëndës dhe kompetencave kyçe që një nxënës duhet të zotërojë përgjatë gjithë zhvillimit të lëndës, arrihet nëpërmjet këtyre tematikave:

1. Filozofi

- Periudha helene
- Periudha romake
- Drejtimet filozofike në shekujt e parë të erës sonë
- Mesjeta dhe Rilindja
- Shekulli i XVII
- Shekulli i XVIII
- Shekulli i XIX dhe XX

2. Sociologji

- Kultura, individi, shoqëria
- Shoqërizimi
- Devianca
- Shtresimi gjinor dhe familja
- Raca dhe etniciteti
- Analiza sociologjike e besimeve fetare
- Urbanizimi dhe karakteristikat e punës në shoqëritë më të urbanizuara
- Shtresimi i shoqërisë dhe lëvizjet shoqërore
- Shoqëria tradicionale, moderne, pasmoderne
- Metodatat e kërkimit sociologjik

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Programi orientues i Maturës Shtetërore zbatohet me korrektësi nga specialistët dhe mësuesit e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të filozofi-sociologjisë. Specialistët e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të këtyre lëndëve, nuk mund të përfshijnë në testim çështje mësimore të cilat nuk janë parashikuar në programin orientues të Maturës Shtetërore.

Gjatë punës për përgatitjen e nxënësve për provimet e Maturës Shtetërore, është e rëndësishme që herë pas here mësuesi të zhvillojë teste me nxënësit, me teste që mund t'i hartojë vetë duke u bazuar në modelet e testeve që publikon QSHA-ja. Në përgatitjen për përmbushjen e rezultateve të të nxënës të programit orientues, mund të përdoren tekstet mësimore të miratuara nga MASR-ja, si edhe materiale të tjera, që sigurojnë përmbushjen e rezultateve të të nxënës të programit orientues.

Kompetencat që janë testuar në provimin e filozofi-sociologjisë për Maturën Shtetërore 2019, të ndara sipas niveleve të vështirësisë, janë:

Rezultatet e të nxënës për nivelin e parë të vështirësisë:

- identifikon përbërësit e sistemeve kulturore
- përshkruan ndikimin e mjediseve dhe faktorëve në procesin e shoqërizimit
- identifikon funksionet e familjes
- përshkruan marrëdhëniet mes shumicës dhe pakicave etnike në vendin tonë dhe vende të tjera
- identifikon veçoritë e punës në shoqëritë më të industrializuara
- përshkruan rrethanat dhe faktorët që lidhen me zhvillimin e filozofisë në periudha të ndryshme
- identifikon drejtimet kryesore filozofike të shfaqura në periudha të ndryshme

Rezultatet e të nxënës për nivelin e dytë të vështirësisë:

- dallon format e lidhjeve martesore
- analizon tipat e ndryshme të krimeve
- analizon funksionet kryesore të besimeve fetare
- klasifikon tipat e lëvizjeve shoqërore
- analizon pikëpamjet e filozofëve të ndryshëm në periudha kohore të ndryshme
- analizon shkaqet dhe mënyrat e evolimit të mendimit filozofik nga antikiteti në periudhën moderne

Rezultatet e të nxënës për nivelin e tretë të vështirësisë:

- interpreton situata të jetës së përditshme përmes refleksionit filozofik
- vlerëson ndikimin e elementëve të kulturës shqiptare dhe kulturave të tjera në formimin e personalitetit dhe procesin e shoqërizimit

Struktura e testit

MATURA SHTETËRORE 2019

Ky test përfshin pyetje nga dy lëndët përkatëse, prandaj ai do të jetë i ndarë në dy pjesë. Secila prej tyre zë 50% të pikëve totale të testit.

Pjesa I Sociologji

Kjo pjesë e testit përmban 10 pyetje me alternativa dhe disa pyetje të hapura të cilat synojnë të vlerësojnë atë çfarë nxënësi di dhe është në gjendje të bëjë në përfundim të shkollës së mesme në lëndën e sociologjisë.

Pjesa II Filozofi

Edhe në këtë pjesë të testit do të jenë 10 pyetje me alternativa dhe disa pyetje të hapura që do të testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në këtë lëndë.

Testi për lëndën e filozofi-sociologjisë ndërtohet në mënyrë të tillë që të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë (40%), niveli mesatar (40%) dhe niveli i lartë (20%). Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test bëhet në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel vështirësie.

Më poshtë paraqitet tabela e specifikimeve të testit, e cila tregon shpërndarjen e pikëve në bazë të përqindjes së tematikave në programin orientues dhe niveleve të vështirësisë.

FILOZOFI

				I-40%	II-40 %	III-20%
1	Periudha helenike	17	5	1	1	3
2	Periudha romake	13	4	4		
3	Drejtimet filozofike në shekujt e parë të erës sonë	3	1		1	
4	Mesjeta dhe Rilindja	13	4	1	3	
5	Shekulli XVII	10	3		3	
6	Shekulli XVIII	17	5	4	1	
7	Shekulli XIX dhe XX	27	8	2	3	3

SOCIOLOGJI

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

				I-40%	II-40 %	III-20%
1	Kultura, individi, shoqëria	13	4		1	3
2	Shoqërizimi	10	3			3
3	Devianca	10	3		3	
4	Shtresimi gjinor dhe familja	17	5	5		
5	Raca dhe etniciteti	10	3		3	
6	Analiza sociologjike e besimeve fetare	13	4	1	3	
7	Urbanizimi dhe karakteristikat e punës në shoqëritë më të urbanizuara	10	3	1	2	
8	Shtresimi I shoqërisë dhe lëvizjet shoqërore	3	1	1		
9	Shoqëria tradicionale, moderne, pasmoderne	7	2	2		
10	Metodat e kërkimit sociologjik	7	2	2		

Nxënësit duhet të kenë parasysh se tematika e cila ka numrin më të madh të orëve (peshën më të madhe) në programin orientues të Maturës Shtetërore, në test do të përfaqësohet nga një numër më i madh pikësh.

Llojet e pyetjeve

Pyetjet e testit të filozofi-sociologjisë hartohen mbi bazën e rezultateve të të nxënësve dhe testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në tematikat e paraqitura në programin orientues. Pyetjet që përdoren janë objektive dhe subjektive, të cilat testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve pothuajse në të gjitha tematikat.

Në pyetjet subjektive përfshihen pyetjet e strukturuar, të cilat janë pyetje të hapura, por që e kërkojnë përgjigjen në formë të strukturuar, pasi dhe kërkesat e pyetjes janë të tilla.

TESTE

Filozofi-Sociologji - Sesioni I

Sociologji

1. Mendësitë me natyrë etnocentrike, në sociologji, përcaktohen si: **1 pikë**
A) mbivlerësim i kulturës së popujve të tjerë.
B) gjykime të paanshme të vlerave të një kulture.
C) vlerësim i një kulture nga kriteret e vetë asaj kulture.
D) vlerësim i një kulture nga kriteret e një kulture tjetër.
2. Veshjet tradicionale shqiptare të grave, përmes elementëve si ngjyrat dhe modeli i prerjes, shprehin moshën dhe statusin social të tyre.
Kjo dukuri lidhet **më shumë** me: **1 pikë**
A) normat kulturore.
B) simbolet kulturore.
C) difuzionin kulturor.
D) relativizmin kulturor.
3. Në studimet sociologjike devianca përcaktohet si: **1 pikë**
A) reagim i pavetëdijshëm ndaj një kulture.
B) shkelje e normave kulturore të shoqërisë.
C) respektim i rregullave të moralit tradicional.
D) përfshirje në veprimtari të pranuar nga ligji.
4. Emigrantët në vendet pritëse përgjithësisht ndryshojnë mënyrën e jetesës, gjuhën, fenë, veshjen, sjelljen etj., për t'u përshtatur më mirë me kulturën sunduese. Në sociologji ky proces quhet: **1 pikë**
A) veçim shoqëror.
B) asimilim kulturor.
C) pluralizëm kulturor.
D) diskriminim institucional.
5. Laiciteti është procesi i: **1 pikë**
A) kundërvënies ndaj besimeve fetare.
B) restaurimit të elementeve themelore të fesë.
C) përhapjes së feve nga një shoqëri në tjetrën.
D) ndarjes së institucioneve shtetërore nga feja.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

6. Dukuria e lëvizshmërisë shoqërore në vendet e zhvilluara lidhet me: **1 pikë**
A) shtresimin e shoqërisë për disa breza me radhë.
B) kalimin e njerëzve nga njëra klasë shoqërore tek tjetra.
C) kalimin e pozitës shoqërore të familjes nga brezi në brez.
D) përcaktimin e pozitës së individit, pavarësisht vullnetit të tij.
7. Shoqëria tradicionale bazohej **më shumë** në: **1 pikë**
A) respektimin e vlerave kulturore ekzistuese.
B) zhvillimin e shkencës dhe shpikjeve teknike.
C) zgjerimin e mundësive për zgjedhje vetjake.
D) pasurimin e spektrit të shumëllojshmërisë shoqërore.
8. Në cilën shoqëri njerëzit janë më të vetëdijshëm për vlerën e kohës? **1 pikë**
A) Në shoqërinë moderne.
B) Në shoqërinë patriarkale.
C) Në shoqërinë tradicionale.
D) Në shoqërinë pasmoderne.
9. Gjatë viteve '80-të të shekullit të kaluar, për shumë vite me radhë, një sociolog jetoi në një krahinë malore të Shqipërisë, për të studiuar nga afër zakonet dhe mendësitë familjare të tyre. Studimi i sociologut lidhet me metodën e: **1 pikë**
A) intervistës së lirë.
B) vëzhgimit pjesëmarrës.
C) eksperimentit sociologjik.
D) studimit të dokumenteve.
10. Të rinjtë e Tiranës do të bëheshin pjesë e një studimi, lidhur me ndikimin e televizionit në modelimin e tyre psikokulturor. U përzgjedhën 1000 të rinj sipas grupmoshës, nivelit arsimor, profesionit, etj., që do të përfaqësonin këtë grup shoqëror. Kjo metodë studimi është: **1 pikë**
A) intervistë e lirë.
B) vëzhgim sistematik.
C) kampionim rastësor.
D) kampionim me kuota.
11. Shoqëria rregullon veprimtarinë e saj jetësore përmes normave kulturore dhe normave ligjore. Tregoni dy dallime mes tyre. **2 pikë**

12. Pas mësimit në lëndë të ndryshme, nxënësit mezi prisnin orën e fizkulturës, ku organizonin lojëra në grup, që shpesh formoheshin nga djem dhe vajza së bashku. Çdo skuadër duhej të respektonte rregullat e lojës, të cilat ktheheshin në një garë të vërtetë. Duke u mbështetur në tekstin e mësipërm, tregoni tri funksione të shkollës si faktor i rëndësishëm i shoqërizimit. **3 pikë**
13. Të gjithë mbajtën qëndrim ndaj sjelljes së Besartit në mbrëmjen e maturës. Ai e kishte tepruar me alkoolin dhe kjo bëri të mos i kontrollonte veprimet. Shokët ishin të të njëjtit mendim, se ai “e kishte kaluar masën”. Bazuar në situatën e mësipërme, shpjegoni funksionet e mëposhtme të deviancës në: **2 pikë**
- a) përcaktimin e kufijve moralë
b) forcimin e unitetit shoqëror
14. Prirja e rritjes së numrit të divorceve në shkallë botërore në ditët e sotme përcaktohet nga një varg faktorësh të ndryshëm. Identifikoni tri prej tyre. **3 pikë**
15. Marrëdhëniet mes grupeve me përkatësi të ndryshme racore, etnike, kombëtare etj., shpesh janë të ndërlikuara. Një formë e përhapur e mendësive përçmuese ndaj tyre janë paragjykimet. Përshkruani format e mëposhtme të shfaqjes së tyre në shoqëri. **2 pikë**
- a) Stereotipat
b) Racizmi
16. Feja ka luajtur një varg funksionesh të rëndësishme gjatë gjithë historisë së njerëzimit. Shpjegoni tri funksionet e mëposhtme. **3 pikë**
- a) Përcaktimi i kuptimit të jetës
b) Forcimi i unitetit shoqëror
c) Kontrolli shoqëror
17. Sociologët mendojnë se në ekonomitë industriale shumë të zhvilluara, puna ka disa karakteristika kryesore. Shpjegoni tri të mëposhtmet. **3 pikë**
- a) Papunësia
b) Ekonomia e paligjshme
c) Rritja e peshës specifike të punëve “jakëbardha”
18. Lëvizja feministe është një lëvizje përparimtare, e cila ka si qëllim reformimin e anëve të caktuara të shoqërisë, që lidhen me të drejtat e gruas. Identifikoni dy prej objektivave të kësaj lëvizjeje. **2 pikë**

Filozofi

19. Një nga përfaqësuesit më të rëndësishëm të filozofisë parasokratike greke ishte Herakliti, i cili mendonte se në themel të çdo gjëje qëndronte: **1 pikë**
- A) zjarri si logosi universal.
  - B) atomet si grimca të pandashme.
  - C) uji si substancë që transformohet.
  - D) numrat si rregull i strukturës kozmike.
20. Dialektika sokratike bazohet në **1 pikë**
- A) të vërtetat e gjithë pranuar.
  - B) dialogun mes të kundërtave.
  - C) bindjen ndaj autoritetit të dijes.
  - D) pranimin e çdo opinionit të dhënë.
21. Platoni arsyetonte se në "Botën e ideve" ndodhen: **1 pikë**
- A) sendet dhe objektet reale.
  - B) idetë e krijuara nga përvoja.
  - C) format e përsosura të sendeve.
  - D) kopjet iluzore të formave ideale.
22. Në etikën stoike romake gjendja ideale, që siguron një jetë të virtytshme tek njeriu, lidhet me: **1 pikë**
- A) mungesën e dijes dhe urtësisë.
  - B) gjykimet e bazuara në pasione.
  - C) ekuilibrin dhe mungesën e pasioneve.
  - D) lirinë e shpirtit dhe dëshirat e njeriut.
23. Çfarë vendos Plotini në krye të modelit të tij hierarkik të ndërtimit të botës? **1 pikë**
- A) Shpirtin botëror.
  - B) Materien lëndore.
  - C) Njëshin ose Zotin.
  - D) Intelektin universal.
24. Rilindja ishte kthesë historike, efektet e së cilës u ndjenë në të gjitha fushat e krijimtarisë njerëzore. Ajo vuri në qendër të filozofisë së saj: **1 pikë**
- A) pushtetin e Zotit dhe shenjtoreve.
  - B) teorinë dogmatike të fesë.
  - C) autoritetin e kishës dhe adhurimin ndaj Zotit.
  - D) autoritetin e njeriut dhe besimin në arsyen e tij.

25. Empirizmi është rryma filozofike që pranon se: **1 pikë**
A) dija vjen nga arsyetimi deduktiv.
B) arsyeja integrohet me dijen shkencore.
C) njohja arrihet përmes përvojës shqisore.
D) logjika matematike përfton dijen e vërtetë.
26. Në filozofinë iluministe të Volterit, një vend të veçantë zë trajtimi i historisë. Sipas tij, historia është produkt i: **1 pikë**
A) historianëve dhe opinioneve të tyre.
B) popujve të zgjedhur dhe të civilizuar.
C) sundimit dhe mrekullive të mbretërve.
D) njerëzve dhe veprimeve të tyre shoqërore.
27. Sipas Kantit aftësitë njohëse të njeriut janë të kufizuara, ndërsa njohja e vërtetë realizohet vetëm përmes: **1 pikë**
A) arsyetimit logjik.
B) arsyes së kulluar.
C) përvojës njerëzore.
D) vëzhgimit të shqisave.
28. Mbështetur në filozofinë pragmatiste të Djuitt, në cilin rast edukimi në shkollë realizohet me sukses? **1 pikë**
A) Kur ai mbështetet në parime teorike.
B) Nëse është konkret dhe i lidhur me praktikën.
C) Në rast se ai riprodhon informacionet e mëparshme.
D) Vetëm nëse është autoritarist në metodat e mësimdhënies.
29. Është e veçantë thënia filozofike e Sokratit: **“Njeri njih vetveten!”** Bazuar në këtë shprehje, analizoni arsyetimin e tij lidhur me: **2 pikë**
 njohjen e vetvetes
 rrugën që të çon drejt lumturisë
30. Në moralin epikurian pohohet se: **“Qëllimi i jetës për çdo individ është arritja e lumturisë.”** Identifikoni tri nga rrugët drejt përmbushjes së saj, sipas kësaj filozofie. **3 pikë**
31. Shpjegoni tri provat e mëposhtme, që Shën Akuini jep për të vërtetuar ekzistencën e Zotit. **3 pikë**
 Burimi i lëvizjes
 Shkaku dhe pasoja
 Rregulli universal

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

32. Shpjegoni thelbin e metodës së dyshimit të Dekartit, të shprehur në thënien e tij: **“Mendoj pra ekzistoj”**, duke veçuar dy momente të saj **2 pikë**
- momenti i dyshimit
  - momenti i sigurisë
33. Rusoi hodhi idenë e lindjes së shtetit si “një kontratë shoqërore qeverisjeje”. Identifikoni tre nga faktorët kryesorë që, sipas tij, e kushtëzuan atë. **3 pikë**
34. Niçe pohon se: **“Njeriu duhet të tejkalojë vetveten dhe objektivi është mbinjeriu, për të cilin asgjë nuk është e ndaluar, përveç asaj që pengon vullnetin e tij për pushtet”**. Shpjegoni dy çështjet e mëposhtme të kësaj filozofie. **2 pikë**
- Mbinjeriu
  - Vullneti për pushtet
35. Sartri si përfaqësues i ekzistencializmit shprehet: **“Njeriu është i dënuar të jetë i lirë, sepse pasi erdhi në këtë botë, ai është përgjegjës për gjithçka që bën”**. Analizoni lirinë duke përfshirë tri aspekte kryesore të saj, sipas Sartrit. **3 pikë**
36. Karl Marksi ka thënë se: **“Feja është opium për popullin”**. Identifikoni dy aspekte të filozofisë ateiste të tij. **2 pikë**

Filozofi-Sociologji - Seshoni II

Sociologji

1. Cili nga pohimet shpreh sjelljen ksenocentriste të një populli? **1 pikë**
A) Nënvlërësimi i modeleve kulturore të ndryshme nga ne.
B) Vlerësimi dhe gjykimi i një kulture nga kriteret e një kulture tjetër.
C) Mbivlerësimi i kulturave të popujve të tjerë dhe nënvlerësimi i kulturës vetjake.
D) Vlerësimi i një kulture, mbështetur në kriteret e saj dhe jo të ndonjë kulture tjetër.
2. Normat kulturore që mbështeten përgjithësisht edhe nga normat ligjore janë: **1 pikë**
A) moret,
B) tabutë,
C) folkuejt,
D) udhëzueset.
3. Kuptimi relativ i deviancës, nënkupton që një veprim konsiderohet si deviant ose jo nga shoqëria, në varësi të: **1 pikë**
A) formimit psiko-social të individit.
B) njohurive të individit mbi ligjin.
C) vlerave dhe normave kulturore.
D) profesionit aktual të vepruesit.
4. Diskriminimi pozitiv përcaktohet si: **1 pikë**
A) keqtrajtim i kategorive shoqërore në nevojë.
B) trajtim i pabarabartë mes anëtarëve të shoqërisë.
C) pengim në zhvillimin e karrierës profesionale të individëve në shoqëri.
D) përkrahje në forma të ndryshme e grupimeve të caktuara të popullsisë.
5. Laiciteti i një shteti karakterizohet nga: **1 pikë**
A) ndarja e shtetit nga feja.
B) rigjallërimi i besimeve fetare.
C) bashkekzistenca e feve në shoqëri.
D) restaurimi i elementeve themelore të fesë.
6. Është karakteristikë e dukurisë së eksurbanizimit: **1 pikë**
A) rigjallërimi i zonave të ndryshme brenda qytetit.
B) lëvizja e pakontrolluar e banorëve nga një qytet në tjetrin.
C) popullimi nga familjet e pasura i zonave jashtë vijës së qytetit.
D) restaurimi i ndërtesave të vjetra dhe rigjallërimi i qendrës së qytetit.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

7. Cili nga momentet e mëposhtme historike na ndihmon për të diferencuar shoqërinë postmoderne nga shoqëria moderne? **1 pikë**
- A) Revolucioni popullor.
  - B) Revolucioni bujqësor.
  - C) Revolucioni industrial.
  - D) Revolucioni i informacionit.
8. Në cilën shoqëri njerëzit vetëdijesohen për vlerën e kohës duke matur çdo minutë dhe sekondë që kalon? **1 pikë**
- A) Në shoqërinë pa klasa.
  - B) Në shoqërinë moderne.
  - C) Në shoqërinë me klasa.
  - D) Në shoqërinë tradicionale.
9. Studimi i dukurisë të cilën sociologu e kryen me anë të kamerave të fshehta, konsiderohet si metoda e: **1 pikë**
- A) sondazhit.
  - B) vëzhgimit pjesëmarrës.
  - C) kampionimit rastësor.
  - D) eksperimentit.
10. Cila nga metodat e mëposhtme sociologjike na siguron shumë informacion dhe për një kohë të shkurtër? **1 pikë**
- A) Anketa.
  - B) Intervista.
  - C) Vëzhgimi.
  - D) Korrelacioni.
11. Analizoni ndikimin që ka: **2 pikë**
- a) kultura tek shoqëria
  - b) shoqëria tek kultura
12. Shpjegoni tri veçoritë e mëposhtme të ndikimit të familjes në procesin e shoqërizimit të fëmijëve, si përcaktuese e: **3 pikë**
- a) vlerave dhe normave kulturore
  - b) përkatësisë gjinore
  - c) statusit shoqëror

MATURA SHTETËRORE 2019

---

13. Përcaktoni tipin e krimit në shembujt e mëposhtëm. **2 pikë**
a) Dhuna dhe kërcënimi për dhunë.
b) Vjedhja dhe shkatërrimi i pasurisë që i përket tjetrit.
14. Cili është kuptimi sociologjik i formave të mëposhtme të martesave? **3 pikë**
a) Poligame
b) Monogame
c) Ekzogame
15. Përshkruani dy format e shfaqjes së paragjytimeve në shoqëri. **2 pikë**
a) Stereotipat
b) Racizmi
16. Listoni tri tipa të organizatave fetare. **3 pikë**
17. Analizoni karakteristikat e mëposhtme të punës, në shoqëritë e industrializuara. **2 pikë**
a) Pakësimi i punës së gjallë në bujqësi
b) Rritja e numrit të punëtorëve "jakëbardhë"
18. Përcaktoni tri fazat e para nëpër të cilat kalon çdo lëvizje shoqërore. **3 pikë**

Lëvizja shoqërore

Filozofi

19. Mendimi filozofik në Greqinë e lashtë lindi si një: **1 pikë**
A) shkencë e zakonshme.
B) shpjegim mitologjik i botës.
C) interpretim fetar i dukurive të ndryshme.
D) nevojë e shpirtit njerëzor drejt së vërtetës.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

20. Cili ishte objektivi i kërkimit filozofik të lëvizjes sofiste? **1 pikë**
- A) Zoti
B) Njeriu
C) Natyra
D) Universi
21. Sipas filozofit Pitagora, elementi bazë, fillesë e gjithçkaje që ekziston është: **1 pikë**
- A) uji,
B) numri,
C) atomi,
D) apejroni.
22. Logjika dhe teoria e njohjes në shkollën e Epikurit bazohet tek: **1 pikë**
- A) reminishenca e dijeve.
B) format ideale të lindura.
C) ndijimet dhe perceptimet.
D) racionalizmi dhe deduksioni.
23. Sipas skepticizmit të periudhës romake, ataraksia mund të arrihet duke: **1 pikë**
- A) mbajtur qëndrim dyshues mbi të mirën dhe të keqen.
B) pranuar se rregulli vendoset nga një mendje universale.
C) synuar mesin e artë në raport me pasionet dhe kënaqësitë.
D) eliminuar frikën ndaj perëndive, fataliteteve dhe ndaj vdekjes.
24. Racionalizmi është rryma filozofike që pranon se dija vjen nga: **1 pikë**
- A) arsyeja.
B) përvoja.
C) eksperimenti.
D) rendi teologjik.
25. Mendimi i Xhon Lokut se: “Mendja njerëzore është një **Tabula Rasa.**”, plotëson teorinë e tij të njohjes duke theksuar që: **1 pikë**
- A) idetë e njeriut vijnë nga bota platonike e ideve.
B) Zoti është burimi i vetëm i të vërtetave absolute.
C) mendja njerëzore lind bashkë me idetë universale.
D) idetë fitohen nga procesi i njohjes përmes përvojës.

26. Cili nga filozofët e mëposhtëm mendonte se: **“Zoti është shkaku i të gjitha gjërave”**? **1 pikë**
A) Lok
B) Spinoza
C) Hobs
D) Hjum
27. Procesin dialektik të zhvillimit të idesë, Hegeli e paraqiti në formën e: **1 pikë**
A) triadës,
B) ataraksisë,
C) silogjizmit,
D) reminishencës.
28. Dobia si parim i sjelljes dhe burim i lumturisë është në themel të filozofisë:
A) stoike, **1 pikë**
B) iluministe,
C) utilitariste,
D) racionaliste.
29. Shpjegoni vlerësimin e Protagorës për rregullat morale dhe etike në shoqëri duke u nisur nga shprehja: **“Njeriu, masë e të gjitha gjërave.”** **2 pikë**
30. Plotini pohon se: **“Njëshi është uniteti absolut”**. Tregoni dy tipare të tij. **2 pikë**
31. Listoni katër prova të ekzistencës së Zotit sipas Thoma Akunit. **4 pikë**
32. Evidentoni dy elemente të modelit liberal të shtetit, sipas Xhon Lokut. **2 pikë**
33. Listoni tri tipa të organizimit shtetëror, sipas Monteskjës. **3 pikë**
34. Shpjegoni dy llojet e njohjes sipas Henri Bergsonit duke përcaktuar metodën që përdor secila prej tyre. **2 pikë**
Njohja relative
Njohja absolute
35. Përshkruaj fazat e zhvillimit shoqëror sipas Ogyst Kontit. **3 pikë**
a) Etapa teologjike
b) Etapa abstrakte / metafizike
c) Etapa pozitiviste
36. F. Niçe u përpoq të sjellë një kuptim të ri për botën prandaj edhe është cilësuar si filozofi nihilist. Analizoni nihilizmin e tij duke evidentuar dy aspekte. **2 pikë**

FIZIKË

Fizika është një nga lëndët me të rëndësishme të fushës së shkencave natyrore, me një konceptim të thellë shkencor, që përmes veprimtarive praktike dhe arsyetimeve logjike u mundëson nxënësve studimin sistematik të strukturës së botës fizike dhe natyrore përmes vëzhgimeve dhe eksperimenteve. Mësimi i lëndës së fizikës zbulon lidhjen reciproke ndërmjet dukurive dhe ligjeve të saj, si dhe i aftëson nxënësit për t'i zbatuar ato në situata të jetës së përditshme.

Kurrikula e lëndës së fizikës ndihmon në zhvillimin e kompetencave, që u shërbejnë individëve në aspektin personal, social, ekonomik dhe që lidhen me çështje lokale, kombëtare dhe globale. Kompetencat që zhvillon kjo lëndë në të gjitha shkallët e kurrikulës kontribuojnë në arritjen e kompetencave kyçe, në funksion të të nxënit gjatë gjithë jetës.

Mësimi i lëndës së fizikës lidhet ngushtë me teknologjinë dhe integrimi ndërmjet tyre i formon nxënësit në një kontekst më të gjerë shkencor.

Programi orientues i lëndës së fizikës për provimet me zgjedhje të Maturës Shtetërore është mbështetur në kurrikulën me kompetenca të lëndës së fizikës bërthamë, klasa 10, 11 dhe fizikës me zgjedhje, klasa e 12-të. Ky program i ndihmon nxënësit në përgatitjen e tyre për provimin me zgjedhje në Maturën Shtetërore. Ai synon përgatitjen e tyre për të vazhduar studimet në degët e Fakultetit të Shkencave Natyrore, Inxhinierike dhe Mjekësore.

Gjatë përgatitjes për provimin me zgjedhje bazuar në këtë program duhet të synojmë tek nxënësi:

- Aftësitë për të zgjidhur ushtrimet e të gjitha niveleve;
- Aftësitë e të menduarit kritik;
- Aftësitë për të përdorur njohuritë fizike në situata të jetës reale;
- Aftësitë për të argumentuar, gjykuar dhe vërtetuar ligjet e fizikës.

Programi orientues për përgatitjen e provimit me zgjedhje të lëndës së fizikës në Maturën Shtetërore është mbështetur në:

- programet e lëndës së fizikës bërthamë për klasat 10-11;
- programin e lëndës së fizikës me zgjedhje për klasën e 12-të;
- udhëzuesin për zhvillimin e kurrikulës së gjimnazit;
- nivelet e arritjes së kompetencave për lëndën e fizikës për klasat 10-12;

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi përmban strukturën e testit në të cilën jepen kompetencat e fushës së shkencave të natyrës/lënda fizikë, tematikat si dhe peshën e secilës tematikë; rubrikën “Llojet e pyetjeve/ kërkesave/ ushtrimeve” që vlerëson në mënyrë efektive kompetencat që duhet të zotërojë nxënësi në këtë lëndë. Gjithashtu programi përmban edhe rubrikën e rezultateve të të nxënit ku

MATURA SHTETËRORE 2019

përcaktohen konceptet dhe aftësitë kryesore për çdo tematikë të lëndës së fizikës që zhvillohet për klasat (10-12).

Kompetencat e fushës së Fizikes

Nëpërmjet testit të lëndës së fizikës në provimin e Maturës Shtetërore, nxënësi do të vlerësohet për realizimin e kompetencave të kësaj lënde sipas peshave të përcaktuara për secilën kompetencë të fushës, të paraqitura në tabelën e mëposhtme.

Kompetencat e lëndës së fizikës	Përshkrimi i kompetencave të lëndës së fizikës	Pesha %
Identifikimi dhe zgjidhja e problemave në fizikë	<p>Nxënësi identifikon konceptet dhe zbaton ligjet e fizikës, argumenton zgjidhjen dhe planifikon procedurën për zgjidhjen e ushtrimeve:</p> <p>Treguesit kryesorë të kompetencës janë:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ shkruan të dhënat e ushtrimeve duke përdorur simbolet dhe njësitë përkatëse të madhësive fizike skalare dhe vektoriale; ➤ përdor saktë formulat për zgjidhjen e ushtrimeve; ➤ njehson madhësitë fizike, duke përdorur formulat matematikore që shprehin ligjet e fizikës; 	40%
Përdorimi i njohurive shkencore dhe teknologjik e në fizikë	<p>Nxënësi ilustron dukuritë dhe ligjet e fizikës nëpërmjet diagramave skematike, grafikëve, duke shpjeguar lidhjen ndërmjet madhësive që shprehin këto ligje.</p> <p>Treguesit kryesorë të kompetencës janë:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ndërton diagramet për konkretizimin e parimeve, dukurive dhe ligjeve të fizikës; ➤ ndërton grafikët e varësisë së dy madhësive fizike, duke u mbështetur në formulat matematikore, që shprehin ligjet e fizikës; ➤ ndërton grafikun e dy madhësive fizike, duke u mbështetur nga një grafik i dhënë dhe formula që shpreh lidhjen ndërmjet tyre; ➤ përcakton vlerat e madhësive fizike, duke u nisur nga grafiku; ➤ analizon variablat në grafikët që shprehin ligjet e fizikës; ➤ konverton në SI njësitë matëse të madhësive fizike para kryerjes së veprimeve; ➤ përdor saktë njësitë matëse të madhësive fizike gjatë zgjidhjes së ushtrimeve. 	40%

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Komunikimi duke përdorur gjuhën dhe terminologji në shkencore të lëndës	<p>Nxënësi argumenton rezultatet e ushtrimeve, që lidhen me dukuritë dhe ligjet e fizikës, duke përdorur terminologjinë shkencore të lëndës.</p> <p>Treguesit kryesorë të kompetencës janë:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ interpreton saktë konceptet, parimet dhe ligjet e fizikës, duke u bazuar në formulat matematikore që shprehin ato; ➤ bën interpretimin fizik të ligjeve të fizikës, duke përdorur një terminologji të saktë shkencore për të shpjeguar rezultatet e dala; ➤ interpreton me gjuhën e duhur shkencore madhësitë fizike të paraqitura në tabela, diagrama dhe grafikë. 	20%
--	---	-----

Realizimi i kompetencave gjatë gjithë zhvillimit të lëndës së fizikës ndihmon nxënësin:

- të zotërojë konceptet, dukuritë dhe ligjet e fizikës dhe t'i përdorë ato për të shpjeguar situatat e dhëna në ushtrimet përmes kërkesave të testit;
- të zbatojë ligjet e fizikës, të nxjerrë përfundime dhe t'i interpretojë ato;
- të bëjë lidhjen ndërmjet koncepteve dhe proceseve për të shpjeguar natyrën dinamike të lëndës.

Struktura e testit

Testi i Fizikës ka në total 60 pikë, të cilat janë të ndara në këtë mënyrë:

- 20 pyetje me alternativa, të cilat kanë një total prej 20 pikësh
- 10 pyetje të hapura, të cilat kanë një total prej 40 pikësh

Testi është ndërtuar në mënyrë të tillë që të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë (40%), niveli mesatar (40%) dhe niveli i lartë (20%). Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test bëhet në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel vështirësie.

Më poshtë paraqitet tabela e specifikimeve të testit, e cila tregon shpërndarjen e pikëve në bazë të përqindjes së tematikave në programin orientues dhe niveleve të vështirësisë.

Hartimi i testit të fizikës bazohet te bazat metodologjike të hartimit të testeve. Veçoria e testeve të fizikës buron nga natyra e kompetencave me të cilat pajisen nxënësit gjatë nxënies së kësaj lënde. Pjesa më e rëndësishme e fazave/hapave, nëpër të cilat kalon hartimi i testit të vlerësimit lidhet me strukturën e tij, e cila ndërtohet duke u bazuar në këto faza:

- Përcaktimi i tematikave që do testohen;
- Përcaktimi i temave kryesore që përmban secila tematikë;
- Përcaktimi i koncepteve kyçe sipas temave përkatëse;
- Përcaktimi i peshave në përqindje të çdo tematike;

MATURA SHTETËRORE 2019

- Përcaktimi i rezultateve të të nxënësve që do të testohen;
- Grupimi i rezultateve të të nxënësve sipas niveleve të arritjeve;
- Ndërtimi i tabelës së specifikimit (Tabela e Blu-Printit);
- Hartimi i skemës së vlerësimit.

Bazuar në kurrikulën e re, përmbushja e kompetencave të lëndës së fizikës, që një nxënës duhet të zotërojë përgjatë gjithë zhvillimit të kësaj lënde, arrihet nëpërmjet tematikave kryesore mbi bazën e të cilave janë hartuar programet e kësaj lënde: ndërveprimet, energjia, modelet, shkallëzimi dhe matja. Këto tematika janë bazë për të ndërtuar njohuri, shkathtësi dhe qëndrime të vlera. Për secilën tematikë është paraqitur pesha që zë secila prej tyre kundrejt orëve totale të lëndës për zhvillimin e njohurive dhe rezultateve të të nxënësve, që duhet të demonstrojë nxënësi në përmbushjen e kompetencave të lëndës së fizikës. Tematikat dhe renditja e tyre nuk nënkuptojnë që përmbajtja e testit duhet të zhvillohet në këtë renditje. Ato janë bazuar në përmbajtjen e temave kryesore të përzgjedhura si më të rëndësishme për nxënësit nga programi “Fizikë bërthamë”, klasa 10-11 dhe “Fizikë me zgjedhje”, klasa e 12-të.

Tabela e specifikimit

Nivelet e arritjes së kompetencave dhe peshat në përqindje (%) të pyetjeve për secilin nivel	Treguesit e përmbushjes së kompetencave nga nxënësit për secilin nivel:
Niveli bazë i arritjes së kompetencave 40%	Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> ➤ identifikon konceptet dhe dukuritë dhe ligjet e fizikës; ➤ përshkruan lidhjen ndërmjet dy ose më shumë proceseve, duke njohur karakteristikat kryesore të tyre.
Niveli mesatar i arritjes së kompetencave 40%	Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> ➤ përdor konceptet dhe ligjet e fizikës, si dhe i shpjegon ato; ➤ përdor informacionin shkencor jo vetëm duke i zbatuar ligjet, por edhe duke bërë interpretimin e tyre.
Niveli i lartë i arritjes së kompetencave 20%	Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> ➤ analizon dhe sintetizon informacionin e dhënë nëpërmjet kërkesave, duke përfutur pyetje që do t'i shërbejnë realizimit të zgjidhjes së kërkesës. ➤ realizon lidhjet ndërmjet koncepteve dhe proceseve për të shpjeguar natyrën dinamike të lëndës.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Nr	Tematikat	Pesha	Ushtrime me zhvillim		Ushtrime me alternativa	
			Nr. i usht. me zhvillim	Nr. i pikëve	Nr. i usht me alternativa	Nr. i pikëve
1	Kinematika Llojet e lëvizjes	12%	1	4	3	3
2	Dinamika Ligjet e Njutonit Ligji i ruajtjes së impulsit	15%	2	7	2	2
3	Puna dhe energjia. Ligji i ruajtjes së energjisë mekanike.	10%	1	4	2	2
4	Termodinamika Ekuacioni i përgjithshëm i gjendjes së gazit ideal.	8%	1	3	2	2
5	Elektrostatika. Bashkëveprimi elektrostatik. Fusha elektrike.	10%	1	4	2	2
6	Rryma e vazhduar. Ligji i Omit për një pjesë të qarkut dhe qarkun e plotë.	13%	1	6	2	2
7	Magnetizmi. Forca e Amperit. Forca e Lorencit. Ligi I induksionit elektromagnetik.	10%	1	4	2	2
8	Lëkundjet dhe valët. Optika valore	12%	1	4	3	3
9	Fizika kuantike . Teoria e Ajnshtajnit për fotoefektin. Vala e De Brojlit	4%	-	-	2	2
10	Optika gjeometrike. Thjerat, formimi I shëmbëllimit	6%	1	4	-	-
Totali		100%	10	40	20	20

MATURA SHTETËRORE 2019

Nr	Linja	Pesha	Pikë Niveli I	Pikë Niveli II	Pikë Niveli III	Totali
1	Kinematika Llojet e lëvizjes	12%	2.	3	2	7
2	Dinamika Ligjet e Njutonit Ligji i ruajtjes së impulsit.	15%	3	4	2	9
3	Puna dhe energjia. Ligji i ruajtjes së energjisë mekanike.	10%	2	4	-	6
4	Termodinamika Ekuacioni i përgjithshëm i gjendjes së gazit ideal.	8%	3	2	-	5
5	Elektrostatika. Bashkëveprimi elektrostatik. Fusha elektrike.	10%	2	2	2	6
6	Rryma e vazhduar. Ligji i Omit për një pjesë të qarkut dhe qarkun e plotë.	13%	3	3	2	8
7	Magnetizmi. Forca e Amperit. Forca e Lorencit. Ligi I induksionit elektromagnetik.	10%	2	2	2	6
8	Lëkundjet dhe valët. Optika valore	12%	3	3	1	7
9	Fizika kuantike dhe bërthamore	4%	2	-	-	2
10	Optika gjeometrike. Thjerat, formimi i shëmbëllimit	6%	2	1	1	4

Llojet e pyetjeve

Pyetjet e testit të hartohen mbi bazën e rezultateve të të nxënimit dhe testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në tematikat e paraqitura në programin orientues. Pyetjet që përdoren janë objektive dhe subjektive, të cilat testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve pothuajse në të gjitha tematikat.

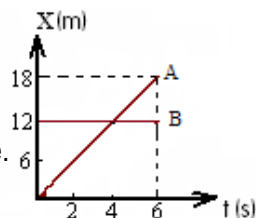
Në pyetjet subjektive përfshihen pyetjet e strukturuar, të cilat janë pyetje të hapura, por që e kërkojnë përgjigjen në formë të strukturuar, pasi dhe kërkesat e pyetjes janë të tilla. Përgjigjet e pyetjeve të tilla mund të jepen duke analizuar një skemë, figurë apo grafik. Në të tilla pyetje nuk supozohet që nxënësi të japë opinionet e veta, por të përpunojë informacionin nga të dhënat që jepen në pyetje.

TESTE

Fizikë - Sesion I

1. Një nxënës lëviz drejt lindjes duke kryer zhvendosjen $S_1 = 3\text{m}$ dhe më pas lëviz në drejtim të jugut duke kryer zhvendosjen $S_2 = 4\text{m}$. Zhvendosja rezultante që kryhen nxënësi do të jetë: **1 pikë**
- A) 3 m
 B) 4 m
 C) 5 m
 D) 7 m

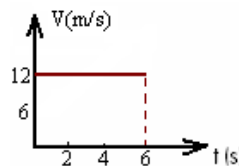
2. Në figurë janë paraqitur lëvizjet e dy trupave A dhe B. Cili nga pohimet e mëposhtëm është i gabuar?

- A) Trupi A kryhen lëvizje drejtvizore të njëtrajtëshme.
 B) Trupi B qëndron në prehje.
 C) Të dy trupat lëvizin pa nxitim.
 D) Të dy trupat lëvizin me nxitim.

1 pikë

3. Në figurë paraqitet grafiku i varësisë së shpejtësisë nga koha për një trup. Zhvendosja që kryhen trupi gjatë kohës $t = 6\text{s}$ është:

- A) 72m
 B) 48m
 C) 24m
 D) 12m

1 pikë

4. Një disk rrotullohet rreth një boshti që kalon nga qendra e tij. Dy trupa A dhe B, ndodhen mbi disk, në largësi të ndryshme nga boshti i rrotullimit.

- Cili nga pohimet është i saktë për të dy trupat?
- A) Ata rrotullohen me shpejtësi këndore të ndryshme.
 B) Ata rrotullohen me frekuenca të ndryshme.
 C) Ata rrotullohen me nxitime qëndërsynues të ndryshëm
 D) Ata rrotullohen me nxitime qëndërsynues, të njëjtë

1 pikë

MATURA SHKETËRORE 2019

5. Dy sfera A dhe B, bien njëkohësisht nga lartësi të ndryshme. Sfera A bie nga lartësia $H = 12\text{m}$, sfera B bie nga lartësia $h = 5\text{m}$. ($g = 10\text{m/s}^2$)
- a) Sa duhet të jetë shpejtësia fillestare e sferës A, që të dyja sferat të prekin tokën njëkohësisht, nëse sfera B nisët nga prehja? **2 pikë**
- b) Sa janë shpejtësitë e sferave A dhe B, në çastin kur ato prekin tokën? **2 pikë**

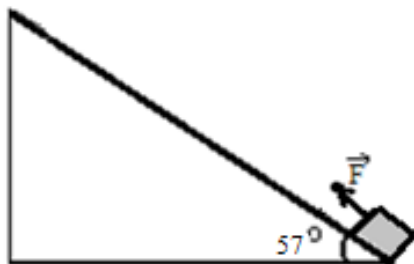
6. Një nxënës me masë 60kg qëndron mbi një peshore në ashensor. Ashensori lëviz poshtë me shpejtësi konstante, ($g=10\text{m/s}^2$). Pesha e nxënësit do të jetë:
- A) 30N . **1 pikë**
B) 60N .
C) 300N
D) 600N

7. Trupi nën veprimin e forcës 40N kryhen lëvizje drejtvizore të njëtrajtshme. Sa është vlera e forcës së fërkimit?
- A) 0N
B) 20N
C) 30N
D) 40N

8. Një sustë mbi të cilën ushtrohet një forcë 15N zgjatet me 3cm . Sa do të zgjatet kjo sustë nëse mbi të ushtrohet forca 30N ? **1 pikë**
- A) 2cm
B) 3cm
C) 4cm
D) 6cm

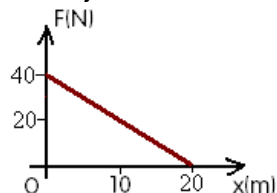
9. Mbi trupin me masë 2kg , të vendosur në fundin e një rrafshi të pjerrët, me kënd pjerrësie 57° , vepron forca 26N , sipas drejtimit të rrafshit. Njehsoni vlerën e nxitimit me të cilin ngjitet trupi, nëse koeficienti i fërkimit ndërmjet trupit dhe rrafshit është 0.5 . ($g = 10\text{m/s}^2$, $\sin 57^\circ = 0.8$, $\cos 57^\circ = 0.6$). **4 pikë**

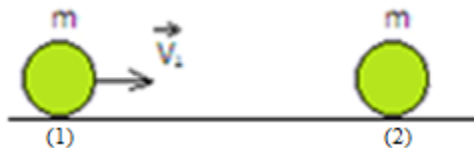
TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

10. Në figurë paraqitet grafiku i varësisë së forcës që vepron mbi një trup në lidhje me koordinatën. Puna që kryen forca, gjatë zhvendosjes 20m është: **1 pikë**

- A) 200J
- B) 400J
- C) 600J
- D) 800J

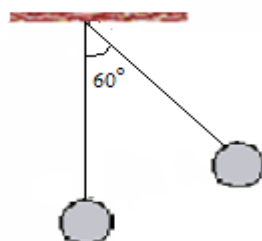

11. Një top bilardo me masë 500g, lëviz me shpejtësi 4m/s. Ai godet një top tjetër bilardoje, që është në prehje. Mbas goditjes, topi i parë vazhdon lëvizjen, me shpejtësi 2m/s, sipas drejtimit të mëparshëm. Tregoni nëse goditja është ose jo elastike. **3 pikë**

12. Sfera me masë 200g, është varur në skajin e një fijeje me gjatësi 40cm. Skaji tjetër i fijes është fiksuar në një mbajtëse horizontale, si në figurë. E largojmë sferën nga pozicioni vertikal deri sa drejtimi i ri të formojë me drejtimin vertikal këndin 60° . Më pas e lëmë sferën të lirë.

- a) Bazuar në ligjin e ruajtjes së energjisë, njehsoni shpejtësinë e sferës kur ajo kalon nëpër pozicionin e ekuilibrit. ($f=0$) **2 pikë**
- b) Njehsoni tensionin e fijes, në këtë pozicion. **2 pikë**

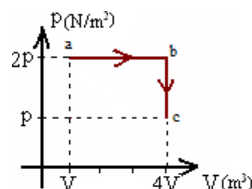

13. Gjatë një procesi izobarik, një gaz ideal, e rrit vëllimin dy herë. Shtypja e gazit gjatë këtij procesi: **1 pikë**

- A) rritet katër herë
- B) rritet dy herë
- C) zvogëlohet dy herë
- D) nuk ndryshon

14. Gazi ideal, kalon nëpër gjendjet a, b, c, sipas diagramës së paraqitur. Puna e përgjithshme që kryhen gazi do të jetë: **1 pikë**

- A) $2pV$
- B) $4pV$
- C) $6pV$
- D) $8pV$

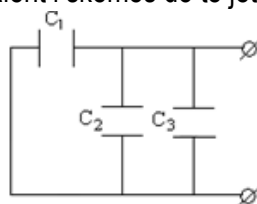
15. Në një enë ka oksigjen. Në një enë të dytë me vëllim dy herë më të madh se ena e parë, ka hidrogjen. Masa dhe temperatura e gazeve në të dyja enët është e njëjtë. Cili nga gazet ushtron shtypje më të madhe dhe sa më të madhe? ($M_O = 32 \cdot 10^{-3} \text{kg/mol}$, $M_H = 2 \cdot 10^{-3} \text{kg/mol}$) **3 pikë**

16. Dy trupa të ngarkuar tërheqin njeri tjetrin me një forcë F . Nëqoftëse largësia ndërmjet ngarkesave do të rritet dy herë, atëherë forca tërheqëse ndërmjet tyre do të bëhet: **1 pikë**

- A) $2F$
- B) $4F$
- C) $F/2$
- D) $F/4$

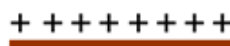
17. Tre kondensatorë janë lidhur si në skemën e dhënë. Nëse secili kondensator e ka kapacitetin $30 \mu\text{F}$, kapaciteti ekuivalent i skemës do të jetë: **1 pikë**

- A) $10 \mu\text{F}$
- B) $20 \mu\text{F}$
- C) $40 \mu\text{F}$
- D) $90 \mu\text{F}$

18. Elektroni ndodhet në pllakën negative të një kondensatori të rrafshët. Largësia midis pllakave është 2cm dhe diferenca e potencialit ndërmjet pllakave është 400V . ($m_e = 9 \cdot 10^{-31} \text{kg}$, $e = 1.6 \cdot 10^{-19} \text{C}$.) Njehsoni:

- a) intensitetin e fushës elektrike.
- b) punën e forcave të fushës elektrike gjatë zhvendosjes së elektronit nga pllaka negative, drejt pllakës pozitive.
- c) nxitimin e lëvizjes së elektronit.

1 pikë

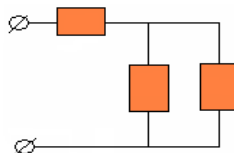

1 pikë

2 pikë

19. Në qarkun e figurës rezistencat kanë të njëjtën vlerë 2Ω . Rezistenca e ekuivalente e qarkut do të jetë: **1 pikë**

- A) 2Ω
- B) 3Ω
- C) 4Ω
- D) 6Ω

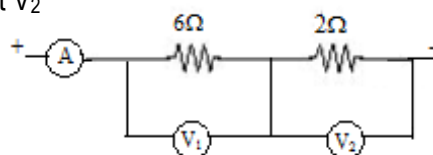

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

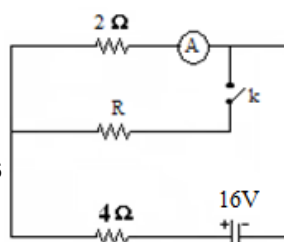
20. Në qarkun e dhënë, voltmetri V_1 tregon vlerën 24V. Cilat do të jenë vlerat që tregon ampermetri dhe voltmetri V_2 ? **1 pikë**

Tregimi i ampermetrit	Tregimi i voltmetrit V_2
A) $I = 2A$	$U_2 = 8V$
B) $I = 4A$	$U_2 = 2V$
C) $I = 4A$	$U_2 = 8V$
D) $I = 8A$	$U_2 = 8V$

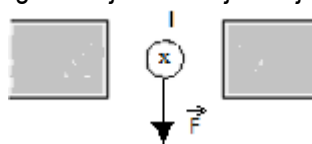
21. Nisur nga të dhënat e skemës, njehsoni:

- Tregimin e ampermetrit, kur çelësi k është i hapur. **2 pikë**
- Vlerën e rezistencës R , nëse mbas mbylljes së çelësit, ampermetri tregon 2A. ($r = 0$) **4 pikë**

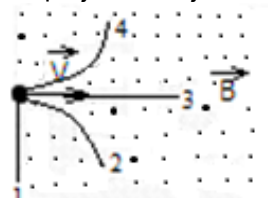
22. Ndërmjet poleve të një magneti, mbi përcjellësin me rrymë, vepron forca si në figurë. Polet e magnetit, duke u nisur nga e majta në të djathtë janë: **1 pikë**

- S – N
- N – S
- S – S
- N - N

23. Protoni futet horizontalisht në një fushë magnetike homogjene, pingul me vijat e induksionit të kësaj fushe, me shpejtësi V . Cila prej katër trajektoreve tregon lëvizjen e protonit brenda fushës? **1 pikë**

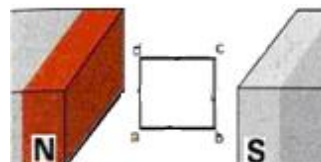
- Trajektorja 1
- Trajektorja 2
- Trajektorja 3
- Trajektorja 4

24. Spira përcjellëse në formë katrore me brinjë 10cm, ndodhet brenda fushës magnetike me induksion $B=0.02T$, si në figurë. Spirën e rrotullojmë me shpejtësi këndore $4\pi \text{ rad/s}$, me kënd 90° , sipas një boshti vertikal, paralel me brinjët ad dhe bc dhe që kalon në qendrën e saj.

Njehsoni:

- forcën elektromotore që induktohet në spirë. **3 pikë**
- rrymën e induktuar që kalon në spirë, nëse rezistenca e spirës është $1m\Omega$. **1 pikë**

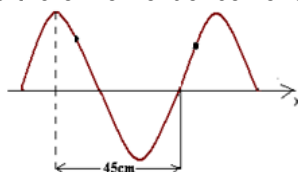
25. Një lavjerrës i thjeshtë matematik largohet me 10cm nga pozicioni i ekuilibrit dhe lihet i lirë. Frekuenca në këtë rast është 4Hz. Sa do të jetë frekuenca e lavjerrësit në qoftë se lavjerrësin e largojmë nga pozicioni i ekuilibrit me 5cm?

- A) 2Hz
- B) 4Hz
- C) 6Hz
- D) 8Hz

1 pikë

26. Në kordën e tendosur përhapen valë tërthore me frekuencë këndore 40π rad/s, nga e majta në të djathtë. Me të dhënat e figurës përcaktoni:

- a) Periodën dhe frekuencën e valës.
- b) Gjatësinë dhe shpejtësinë e valës.

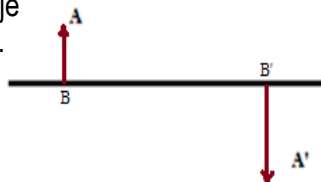
2 pikë

2 pikë

27. Një rreze drite kalon nga qelqi në ajër. Cilnga pohimet është i gabuar? 1 pikë

- A) Këndi i rënies është i njëjtë me këndin e pasqyrimit.
- B) Këndi i rënies është më i vogël se këndi i përthyerjes.
- C) Këndi i pasqyrimit është më i vogël se këndi i përthyerjes.
- D) Këndi i rënies është më i madh se këndi i përthyerjes.

28. Në figurë paraqiten boshti optik kryesor i një thjere, objekti AB dhe shëmbëllimi i tij A'B'. Me anë të ndërtimit, përcaktoni dhe shpjegoni si gjenden qendra e thjerës, lloji i saj dhe vatrat. Tregoni karakteristikat e shëmbëllimit që jep thjera.

4 pikë

29. Në eksperimentin e fotoefektit intensiteti i dritës u rrit 3 herë, kurse frekuenca nuk ndryshoi. Shpejtësia e elektronit të shkëputur:

- A) u rrit 9 herë
- B) u rrit 6 herë
- C) u rrit 3 herë
- D) nuk ndryshon

1 pikë

30. Ç'ndodh me gjatësinë e valës së De Brojlit për një elektron kur diferenca e potencialit që e përshpejton atë rritet 4 herë?

- A) Zvogëlohet 4 herë.
- B) Rritet 2 herë
- C) Zvogëlohet 2 herë.
- D) Rritet 4 herë

1 pikë

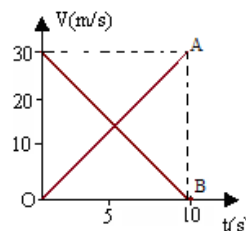
Fizikë - Sesioni II

1. Një nxënës lëviz drejt veriut duke kryer zhvendosjen $S_1 = 50\text{m}$ dhe më pas lëviz në drejtim të jugut duke kryer zhvendosjen $S_2 = 40\text{m}$. Zhvendosja rezultante që kryhen nxënësi do të jetë: **1 pikë**

- A) 90 m
B) 50 m
C) 40 m
D) 10 m

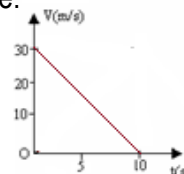
2. Në figurë janë paraqitur grafikët e varësisë së shpejtësisë nga koha për dy trupa. Cili nga pohimet e mëposhtëm është i gabuar? **1 pikë**

- A) Trupi A kryhen lëvizje drejtvizore njëtrajtësisht të përshpejtuar
B) Trupi B kryhen lëvizje drejtvizore njëtrajtësisht të ngadalësuar
C) Të dyja lëvizjet bëhen me nxitim.
D) Vetëm trupi B lëviz me nxitim

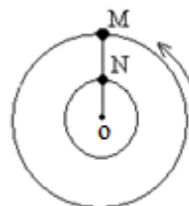
3. Në figurë paraqitet grafiku i varësisë së shpejtësisë nga koha për një trup. Zhvendosja që kryhen trupi gjatë kohës $t = 10\text{s}$ është: **1 pikë**

- A) 300m
B) 150m
C) 100m
D) 30m

4. Pikat materiale M dhe N të një disku, rrotullohen rreth një boshti të përbashkët O, si në figurë. Për këta dy pika mund të themi:

- A) ato kanë të njëjtën shpejtësi lineare, por kanë shpejtësi këndore të ndryshme
B) ata kanë shpejtësi lineare të ndryshme dhe shpejtësi këndore të ndryshme
C) ata kanë shpejtësi lineare të ndryshme dhe shpejtësi këndore të njëjta
D) ata kanë të njëjtën shpejtësi lineare dhe të njëjtën shpejtësi këndore.

5. Një trup hidhet vertikalisht lart me shpejtësi fillestare $V_0 = 8\text{m/s}$. **4 pikë**
a) Në çfarë lartësie shpejtësia bëhet sa gjysma e vlerës së shpejtësisë fillestare?
b) Sa është koha që i duhet trupit, nga çasti i nisjes deri sa të rikthehet në pikën ku shpejtësia ka vlerën sa gjysma e shpejtësisë fillestare të hedhjes?

6. Një nxënës me masë 50kg qëndron mbi një peshore në ashensor. Ashensori lëviz poshtë me rënie të lirë, ($g=10\text{m/s}^2$). Pesha e nxënësit do të jetë: **1 pikë**

- A) 0N.
- B) 20N.
- C) 50N
- D) 500N

7. Trupi nën veprimin e forcës horizontale 60N kryhen lëvizje drejtvizore të njëtrajtshme. Nëse masa e trupit është 60kg, koeficienti i fërkimit do të jetë: ($g = 10\text{m/s}^2$) **1 pikë**

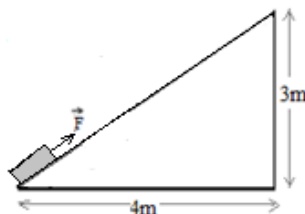
- A) 0.5
- B) 0.4
- C) 0.2
- D) 0.1

8. Në dy susta me koeficient elasticiteti të njëjtë veprojnë forcat F_1 dhe F_2 me kusht që $F_1=2F_2$. Cili nga barazimet është i saktë? **1 pikë**

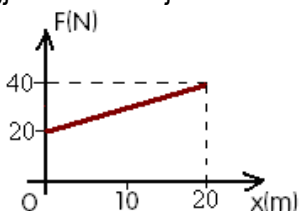
- A) $x_1=x_2$
- B) $x_1=2x_2$
- C) $x_1=3x_2$
- D) $x_1=4x_2$

9. Trupi me masë 4kg ndodhet në fundin e një rrafshi të pjerrët. Mbi trupin vepron forca 40N sipas drejtimit të rrafshit. Njehsoni vlerën e nxitimit me të cilin ngjitet trupi, nëse koeficienti i fërkimit ndërmjet trupit dhe rrafshit është 0.5. ($g = 10\text{m/s}^2$) **4 pikë**

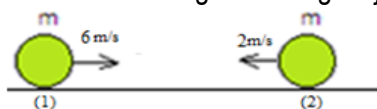
10. Në figurë paraqitet grafiku i varësisë së forcës që vepron mbi një trup në lidhje me koordinatën. Puna që kryen forca, gjatë zhvendosjes 20m është: **1 pikë**

- A) 200J
- B) 400J
- C) 600J
- D) 800J

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

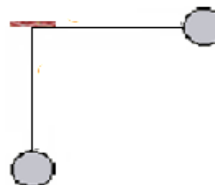
11. Dy topa bilardoje me masa 400gram secili, lëvizin përkundrejt njeri tjetrit si në figurë. Mbas goditjes, ata lëvizin së bashku. Tregoni nëse goditja është ose jo elastike.

3 pikë

12. Sfera me masë 1kg varet në një fije peri me gjatësi 125cm. Sfera zhvendoset nga pozicioni i ekuilibrit, deri sa fija të shtrihet sipas drejtimit horizontal dhe lihet e lirë.

- a) Bazuar në ligjin e ruajtjes së energjisë, njehsoni shpejtësinë e sferës kur ajo kalon nëpër pozicionin e ekuilibrit. ($f=0$) **2 pikë**
 b) Njehsoni tensionin e fijes, në këtë pozicion. **2 pikë**

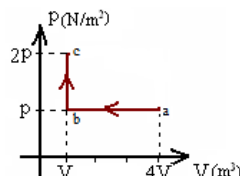

13. Gjatë një procesi izohorik, një gaz ideal e zvogëlon shtypjen dy herë. Vëllimi e gazit gjatë këtij procesi: **1 pikë**

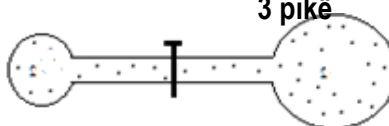
- A) rritet katër herë
 B) rritet dy herë
 C) zvogëlohet dy herë
 D) nuk ndryshon

14. Gazi ideal, kalon nëpër gjendjet a, b, c, sipas diagramës së paraqitur. Puna e përgjithshme që kryhen gazi do të jetë: **1 pikë**

- A) $2pV$
 B) $3pV$
 C) $-3pV$
 D) $-4pV$

15. Dy balona qelqi me vëllim V_1 dhe $V_2 = 3V_1$, bashkohen me anë të një tubi të hollë me vëllim të papërfillshëm. Në balona ka gaze të ndryshëm. Shtypja e gazit në balonin e parë është $2 \cdot 10^5$ Pa, ndërsa shtypja në balonin e dytë është $4 \cdot 10^5$ Pa. Pasi hapet rubineti, gazet përzihen. Njehsoni shtypjen e gazeve pas hapjes së rubinetit. **3 pikë**

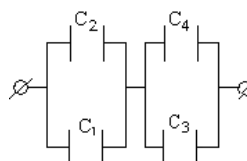
16. Dy trupa të ngarkuar tërheqin njeri tjetrin me një forcë F . Nëqoftëse ngarkesa e secilit trup përgjysmohet, atëherë forca tërheqëse ndërmjet tyre do të bëhet:

- A) $2F$
- B) $4F$
- C) $F/2$
- D) $F/4$

1 pikë

17. Katër kondensatorë janë lidhur si në skemën e dhënë. Nëse secili kondensator e ka kapacitetin $20\mu F$, kapaciteti ekuivalent i skemës do të jetë:

- A) $10\mu F$
- B) $20\mu F$
- C) $40\mu F$
- D) $60\mu F$

1 pikë

18. Elektroni ndodhet në pllakën negative të një kondensatori të rrafshët. Largësia midis pllakave është 2cm . Koha që elektroni të prekë pllakën pozitive është $2 \cdot 10^{-8}\text{s}$. ($m_e = 9 \cdot 10^{-31}\text{kg}$, $q_e = 1.6 \cdot 10^{-19}\text{C}$.) Njehsoni: +++++++

- a) nxitimin e lëvizjes së elektronit.
- b) intensitetin e fushës elektrike.

1 pikë

2 pikë

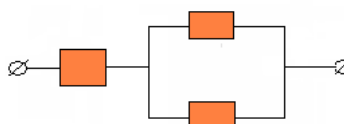
- c) diferencën e potencialeve ndërmjet pllakave.

1 pikë

19. Në qarkun e figurës rezistencat kanë të njëjtën vlerë 2Ω . Rezistenca e ekuivalente qarkut do të jetë:

- A) 2Ω
- B) 3Ω
- C) 4Ω
- D) 6Ω

1 pikë

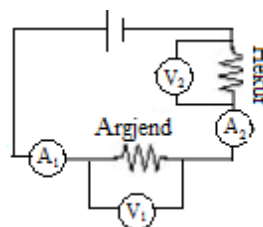
20. Në qarkun e dhënë përcjellëset janë material argjend dhe hekur, që kanë të njëjtën gjatësi dhe diametër. Cili nga relacionet e mëposhtëm është i saktë për vlerat e rrymave dhe tensioneve në skajet e tyre? ($\rho_{\text{Ag}} < \rho_{\text{Fe}}$) **1 pikë**

Intensiteti i rrymës

Tensioni

- A) $I_{\text{Ag}} = I_{\text{Fe}}$
- B) $I_{\text{Ag}} > I_{\text{Fe}}$
- C) $I_{\text{Ag}} = I_{\text{Fe}}$
- D) $I_{\text{Ag}} < I_{\text{Fe}}$

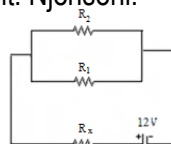
- $U_{\text{Ag}} = U_{\text{Fe}}$
- $U_{\text{Ag}} > U_{\text{Fe}}$
- $U_{\text{Ag}} < U_{\text{Fe}}$
- $U_{\text{Ag}} = U_{\text{Fe}}$

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

21. Tensioni në skajet e rezistencës R1, është 6volt. Njehsoni:

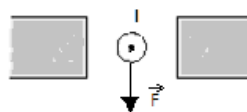
- a) fuqinë në rezistencën R2.
 b) vlerën e rezistencës Rx, në skemë. ($r = 0$)
 (Zbatim numerik R1 = 3Ω, R2 = 6 Ω)

2 pikë
4 pikë

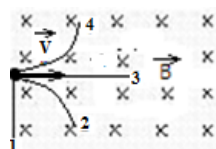
22. Ndërmjet poleve të një magneti, mbi përcjellësin me rrymë, vepron forca si në figurë. Polet e magnetit, duke u nisur nga e majta në të djathtë janë: 1 pikë

- A) N – S
 B) S – N
 C) S – S
 D) N – N

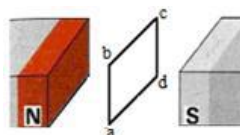
23. Elektroni futet horizontalisht në një fushë magnetike homogjene pingul me vijat e induksionit të kësaj fushe me shpejtësi V. Cila prej katër trajektoreve tregon lëvizjen e elektronit brenda fushës? 1 pikë

- A) Trajektorja 1
 B) Trajektorja 2
 C) Trajektorja 3
 D) Trajektorja 4

24. Spira përcjellëse drejtkëndore, me brinjë $a = 10\text{cm}$ dhe $b = 20\text{cm}$, ndodhet brenda fushës magnetike me induksion $B = 0.04\text{T}$, i cili është pingul me sipërfaqen e spirës si në figurë. Spirën e rrotullojmë me kënd 90° me shpejtësi këndore $2\pi \text{ rad/s}$, sipas një boshti paralel me brinjët ab dhe cd dhe që kalon në qendrën e saj, në mënyrë që plani i spirës të jetë paralel me induksionin e fushës magnetike. Njehsoni:

- a) forcën elektromotore që induktohet në spirë. 3 pikë
 b) rrymën e induktuar që kalon në spirë, nëse rezistenca e spirës është $1\text{m}\Omega$.

1 pikë

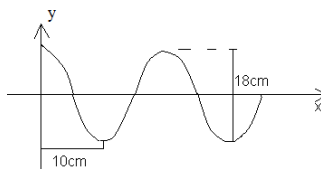
25. Në një fije me masë të papërfillshme varim një sferë me masë m. Vëmë në lëkundje këtë lavjerrës dhe matim frekuencën, e cila është 2Hz. Sa do të jetë frekuenca e lavjerrësit në qoftë se në të njëjtën fije varim një sferë me masë 2m?

- A) 1Hz
 B) 2Hz
 C) 4Hz
 D) 6Hz

1 pikë

26. Vala përhapet sipas drejtimit të boshtit x me frekuencë këndore 20π rad/s, si në figurë. Përcaktoni:

- a) Amplitudën dhe gjatësinë e valës.
b) Shpejtësinë e përhapjes së valës.

2 pikë

2 pikë

27. Kur një rreze drite kalon nga ajri në ujë, cila nga madhësitë e mëposhtme nuk ndryshon?

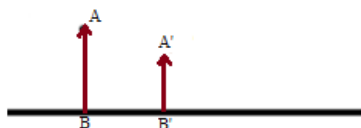
1 pikë

- A) Gjatësia e valës
B) Shpejtësia
C) Frekuenca.
D) Drejtimi

28. Në figurë paraqiten boshti optik kryesor i një thjere, objekti AB dhe shëmbëllimi i tij A'B'. Me anë të ndërtimit, përcaktoni dhe shpjegoni si gjenden qendra e thjerës, lloji i saj dhe vatrat.

Tregoni karakteristikat e shëmbëllimit që jep thjera.

4 pikë

29. Puna e daljes për një metal është 1.6eV. Cili prej fotoneve rënës shkakton fotoefekt për këtë metal?

1 pikë

- A) Fotoni me energji 1.7eV
B) Fotoni me energji 1.5eV
C) Fotoni me energji 1.4eV
D) Fotoni me energji 1.2eV

30. Ç'ndodh me gjatësinë e valës së De Brojlit për një elektron kur shpejtësia e tij rritet 2 herë?

1 pikë

- A) Zvogëlohet 4 herë.
B) Rritet 2 herë
C) Zvogëlohet 2 herë.
D) Rritet 4 herë

GJEOGRAFI

Gjeografia si lëndë i ofron nxënësit mundësi të zhvillojë të kuptuarit e veçorive natyrore dhe shoqërore të mjedisit gjeografik, diversitetit të rajoneve në botë, ndërvarësisë, ndërveprimit, si dhe marrëdhënieve të njeriut me mjedisin në nivel lokal, kombëtar, rajonal e botëror.

Hartimi i testit për lëndën e gjeografisë mbështetet tërësisht në programin orientues të Maturës Shtetërore. Programi orientues për përgatitjen e provimit të lëndës së gjeografisë bazohet në:

- programet e lëndës së gjeografisë bërthamë për klasën e 10-të;
- programet e lëndës së gjeografisë bërthamë për klasën e 11-të;
- programin e lëndës së gjeografisë me zgjedhje për klasën e 12-të.

Bazuar në programin orientues, përmbushja e kompetencave gjeografike dhe kompetencave kyçe që një nxënës duhet të zotërojë përgjatë gjithë zhvillimit të lëndës, arrihet nëpërmjet 2 tematikave kryesore:

- Proceset natyrore dhe shoqërore
- Ndërvarësia midis njerëzve, vendeve, rajoneve dhe mjediseve.

Programi orientues i Maturës Shtetërore zbatohet me korrektësi nga specialistët dhe mësuesit e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të gjeografisë. Specialistët e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të kësaj lënde, nuk mund të përfshijnë në testim tema mësimore të cilat nuk janë parashikuar në programin orientues të Maturës Shtetërore.

Gjatë punës për përgatitjen e nxënësve për provimet e Maturës Shtetërore, është e rëndësishme që herë pas here mësuesi të zhvillojë teste me nxënësit, me teste që mund t'i hartojë vetë duke u bazuar në modelet e testeve që publikon QSHA-ja. Në përgatitjen për përmbushjen e rezultateve të të nxënësve të programit orientues mund të përdoren tekstet mësimore të miratuara nga MASR-ja, si edhe materiale të tjera, që sigurojnë përmbushjen e rezultateve të të nxënësve të programit orientues.

Disa nga kompetencat që janë testuar në provimin e gjeografisë për Maturën Shtetërore 2019, të ndara sipas niveleve të vështirësisë, janë:

Rezultatet e të nxënësve për nivelin e parë të vështirësisë:

- identifikon elementet matematikore dhe gjeografike të hartës;
- përshkruan pozitën gjeografike të trevave shqiptare në Evropë;
- identifikon organizimin e sotëm administrativo-territorial të Republikës së Shqipërisë;

- identifikon tiparet e përgjithshme natyrore të pjesëve përbërëse të Rajonit Verior – Verilindor;
- identifikon Hënën si një nga trupat qiellorë;
- përshkruan kometat, asteroidet, meteorët dhe veçoritë e tyre;
- identifikon veprimtarinë gërryese të ujërave detare;
- identifikon kriteret bazë të rajonizimit.

Rezultatet e të nxënësve për nivelin e dytë të vështirësisë:

- diferencon pasojat e qarkullimit të Tokës rreth Diellit;
- analizon përbërjen e atmosferës;
- analizon rrymat oqeanike;
- shpjegon kushtet e formimit të borës së përhershme dhe akullnajave;
- diferencon shtresat e Tokës;
- analizon larinë dhe pasurinë e madhe hidrografike të Shqipërisë;
- klasifikon llojet e shkëmbinjve;
- analizon faktorët kryesorë që ndikojnë në proceset migratore në botë;
- analizon shkaqet e migracionit të jashtëm dhe pasojat e tij përmes rasteve studimore nga vende të ndryshme;
- përcakton shpërndarjen hapësinore të gjuhëve më të përhapura sot në botë dhe rajonet gjuhësore me veçoritë e tyre të zhvillimit.

Rezultatet e të nxënësve për nivelin e tretë të vështirësisë:

- interpreton mënyrën e formimit të ujërave nëntokësore dhe llojet e tyre;
- interpreton grafikë, të dhëna statistikore etj., në lidhje me ecurinë e numrit të përgjithshëm të popullsisë dhe lëvizjen natyrore të saj.

Struktura e testit

Testi i gjeografisë ka në total 60 pikë, të cilat janë të ndara në këtë mënyrë:

- 20 pyetje me alternativa, të cilat kanë një total prej 20 pikësh
- 14 pyetje të hapura, të cilat kanë një total prej 40 pikësh

Testi për lëndën e gjeografisë ndërtohet në mënyrë të tillë që të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë (40%), niveli mesatar (40%) dhe niveli i lartë (20%). Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test bëhet në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel vështirësie.

Pyetjet e një tematike në test janë të vendosura njëra pas tjetrës, pavarësisht nëse janë me alternativa apo me zhvillim. Pra, pyetjet nga gjeografia fizike janë në fillim dhe më pas vazhdojnë pyetjet nga gjeografia e klasës së 11 dhe 12.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Më poshtë paraqitet tabela e specifikimeve të testit, e cila tregon shpërndarjen e pikëve në bazë të përqindjes së tematikave në programin orientues dhe niveleve të vështirësisë.

NR.	TEMATIKAT	Pesha %	Nr. pikëve	NIVELET		
				Niveli I - 40%	Niveli II- 40%	Niveli III - 20%
1	Proceset natyrore dhe shoqërore	40	24	10	10	4
2	Ndërvarësia midis njerëzve, vendeve dhe rajoneve	60	36	14	14	8
TOTALI		100	60	24	24	12

Nxënësit duhet të kenë parasysh se tematika që ka numrin më të madh të orëve (peshën më të madhe) në programin orientues të Maturës Shtetërore, në test do të përfaqësohet nga një numër më i madh pikësh. Pra, tematika “Proceset natyrore dhe shoqërore” që zë 40% të peshës së programit është përfaqësuar në test me rreth 24 pikë, ndërsa tematika “Ndërvarësia midis njerëzve, vendeve dhe rajoneve” që zë 60% të programit, me 36 pikë.

Llojet e pyetjeve

Pyetjet e testit të gjeografisë hartohen mbi bazën e rezultateve të të nxënësve dhe testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në tematikat e paraqitura në programin orientues. Pyetjet që përdoren janë objektive dhe subjektive, të cilat testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve pothuajse në të gjitha tematikat.

Në pyetjet subjektive përfshihen pyetjet e strukturuar, të cilat janë pyetje të hapura, por që e kërkojnë përgjigjen në formë të strukturuar, pasi dhe kërkesat e pyetjes janë të tilla. Përgjigjet e pyetjeve të tilla mund të jepen duke analizuar një hartë, figurë apo grafik. Në të tilla pyetje nuk supozohet që nxënësi të japë opinionet e veta, por të përpunojë informacionin nga të dhënat që jepen në pyetje.

TESTE

Gjeografi - Sesioni I

1. Hëna është: **1 pikë**
A) satelit natyror i Tokës.
B) satelit natyror i Diellit.
C) asteroid i Tokës.
D) asteroid i Diellit.

2. Gjenden me shumicë në brezin midis Marsit dhe Jupiterit: **1 pikë**
A) satelitët,
B) kometat,
C) meteorët,
D) asteroidet.

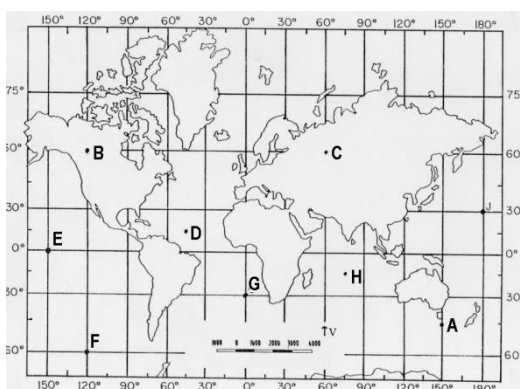
3. Dita më e gjatë në Hemisferën Veriore është në datën: **1 pikë**
A) 21 mars,
B) 21 qershor,
C) 23 shtator,
D) 22 dhjetor.

4. Në elementet gjeografike të hartës bën pjesë: **1 pikë**
A) projeksioni hartografik.
B) rrjeti hartografik.
C) shkalla e hartës.
D) relievi.

5. Vëzhgoni me kujdes hartën e dhënë dhe përcaktoni koordinatat gjeografike të pikave C dhe D. **2 pikë**

Pika C: _____

Pika D: _____

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

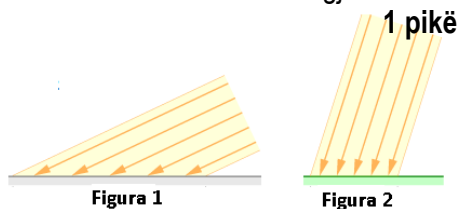
6. Gazi që luan një rol të rëndësishëm në mbrojtjen e Tokës nga rrezet ultravjollcë është: **1 pikë**

- A) azoti,
- B) ozoni,
- C) oksigjeni,
- D) dyoksidi i karbonit.

7. Figurat e mëposhtme tregojnë këndin e rënies së rrezeve të Diellit gjatë një dite, në stinën e verës dhe të dimrit.

a) Cila nga figurat tregon këndin e rënies së rrezeve të Diellit gjatë stinës së dimrit? **1 pikë**

- b) Jepni dy argumente që tregojnë se intensiteti i rrezatimit gjatë stinës së dimrit është më i ulët, edhe pse mund të ketë diell gjatë gjithë ditës.

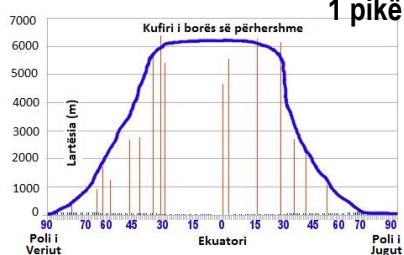
2 pikë

8. Cili nga faktorët e mëposhtëm ndikon në shmangien e rrymave oqeanike nga drejtimi i tyre fillestar? **1 pikë**

- A) Përbërja gjeologjike dhe mineralogjike e kontinenteve.
- B) Shpërndarja e kontinenteve dhe konfiguracioni i brigjeve detare.
- C) Formimi i puhisë detare dhe puhisë tokësore gjatë ditës dhe natës.
- D) Formimi i baticave dhe zbatave për shkak të forcës gravitacionale të Diellit.

9. Bazuar te grafiku i mëposhtëm, kufiri i borës së përhershme është më i lartë në zonat me gjerësi gjeografike: **1 pikë**

- A) polare,
- B) subpolare,
- C) mesatare,
- D) tropikale.

10. Shpërndarja horizontale e kripësisë në oqeanë është e ndryshme.

a) Në cilat gjerësi gjeografike të planetit tonë kripësia e ujërave në oqeanë është më e lartë? **1 pikë**

b) Jepni të paktën dy arsye pse kripësia e ujërave oqeanike është më e lartë.

2 pikë

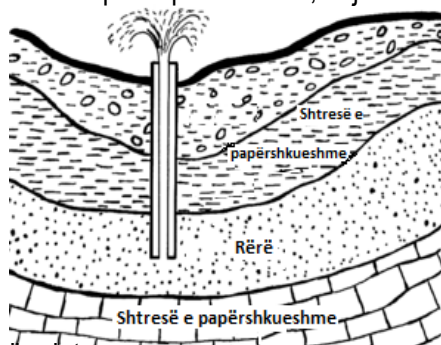
11. Ndarja e shtresës së Mohoroviçit shërben si kufi midis: **1 pikë**
- A) kores së tokës dhe mantelit.
  - B) kores së tokës dhe bërthamës.
  - C) kores oqeanike dhe asaj kontinentale.
  - D) bërthamës së jashtme dhe asaj të brendshme.

12. Në koren tokësore gjenden lloje të ndryshëm shkëmbinjsh. Shkëmbinjtë magmatikë janë një prej tyre. Shkruani dy dallime midis shkëmbinjve magmatikë efuzivë dhe shkëmbinjve magmatikë intruzivë. **2 pikë**

13. Veprimtaria gërryese e valëve detare quhet: **1 pikë**
- A) Abrasion,
  - B) Erozion,
  - C) Korazion,
  - D) deflacion.

14. Ujërat nëntokësorë që gjenden nën sipërfaqen e Tokës, krijohen në kushte të ndryshme.

- a) Çfarë lloj ujërash nëntokësorë tregon figura?
- b) Jepni dy kushte në të cilat formohen këto lloj ujërash nëntokësorë.

1 pikë

2 pikë

15. Evropa ndahet nga Afrika nëpërmjet: **1 pikë**
- A) ngushticës së Bosforit.
  - B) ngushticës Pa de Kale.
  - C) ngushticës së Gjibraltarit.
  - D) ngushticës së Dardaneleve.

16. Në rajonin e Evropës Veriore fliten më shumë gjuhët e grupit gjermanik, ndërsa në rajonin e Evropës Jugore fliten më shumë gjuhët latine. Mbështetur në këtë fakt, cili nga kriteret e mëposhtme i dallon këto dy rajone?

- A) Kriteri fizik. **1 pikë**
- B) Kriteri ekonomik.
- C) Kriteri politik.
- D) Kriteri kulturor.

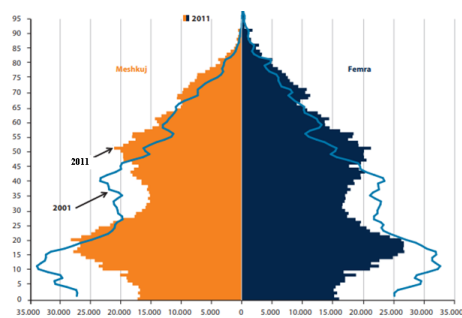
TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

17. Konsiderohet si fe etnike: **1 pikë**
A) Budizmi.
B) Hinduizmi;
C) Islamizmi;
D) Krishterimi;
18. Deti i Vdekur gjendet në: **1 pikë**
A) Azinë Jugperëndimore,
B) Afrikën Nënsahariane,
C) Afrikën Veriore,
D) Azinë Jugore.
19. Cili nga vendet e mëposhtme të Azisë Juglindore dallohet për shkallë më të lartë urbanizimi? **1 pikë**
A) Laosi.
B) Filipinet.
C) Vietnam.
D) Singapori.
20. Në Meksikë mbizotëron popullsia: **1 pikë**
A) metise,
B) negroide,
C) indigjene,
D) evropoide.
21. Cili nga shtetet e mëposhtme dallohet për numrin e madh të ftordeve? **1 pikë**
A) Suedia,
B) Islanda,
C) Norvegjia,
D) Danimarka.
22. Sot në botë fliten gjuhë të ndryshme.
a) Në cilën nga familjet gjuhësore bëjnë pjesë gjuhët latine? **1 pikë**
b) Përcaktoni një nga familjet gjuhësore që fliten nga një grup më i vogël njerëzish. **1 pikë**
c) Cila nga familjet gjuhësore ka përhapje më të madhe në kontinentin aziatik? **1 pikë**

23. Në figurë paraqitet piramida e popullsisë së Shqipërisë për vitet 2001 dhe 2011.

- a) Gjeni dy ndryshime midis piramidës së vitit 2001 dhe piramidës së vitit 2011.
 b) Jepni të paktën dy nga arsyet që kanë ndikuar në këto ndryshime.

2 pikë

2 pikë

24. SHBA është vendi më i zhvilluar ekonomikisht në botë. Cilët janë tre nga treguesit që e vërtetojnë këtë pohim? **3 pikë**

25. Ministri i emigracionit të Holandës Mark Harbers, deklaroi në prill të vitit 2019, se gjatë dy viteve të fundit, qindra shqiptarë kanë kërkuar azil në Holandë, por çështjet e tyre kanë pak gjasa të miratohen, pasi Shqipëria konsiderohet një vend i sigurtë i origjinës. Nisur nga ky fakt, përcaktoni:

- a) një nga faktorët që nxit largimin e popullsisë nga vendi i origjinës. **1 pikë**
 b) një nga faktorët që nxit tërheqjen e popullsisë në vendin e destinacionit. **1 pikë**

26.

- a) Cilin rajon përfaqëson zona e hijezuar në hartë?
 b) Emërtoni një nga shtetet e këtij rajoni, që është cilësuar si një nga "tigrat e Azisë".
 c) Kur përcaktohet se ky rajon është pjesë e "Unazës së Zjarrtë të Paqësorit", çfarë karakteristike e tij nënkuptohet?

1 pikë

1 pikë

1 pikë

27. Shqipëria shtrihet në:

- A) Evropën Jugore;
 B) Evropën Qendrore;
 C) Evropën Juglindore;
 D) Evropën Jugperëndimore.

1 pikë

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

28. Sa është numri i bashkive në Republikën e Shqipërisë, sipas ndarjes së fundit administrative? **1 pikë**
- A) 60 bashki.
B) 61 bashki.
C) 62 bashki.
D) 63 bashki.
29. Shtrihen në perëndim të luginës së Matit: **1 pikë**
- A) malësitë e Çermenikës dhe Gollobordës.
B) malësitë e Gollobordës dhe Martaneshit.
C) vargjet malore të Skënderbeut.
D) vargjet malore të Lurës.
30. Cili nga rajonet e Shqipërisë dallohet për popullim më të hershëm? **1 pikë**
- A) Rajoni Verior – Verilindor.
B) Rajoni Perëndimor.
C) Rajoni Juglindor.
D) Rajoni Jugor.
31. Trevat shqiptare dallohen për hidrografi të pasur. Renditni tri nga veçoritë e përgjithshme të lumenjve në trevat shqiptare. **3 pikë**
32. Shkruani tri karakteristika të luginës së Drinit të Zi në aspektin natyror. **3 pikë**
33. Tiparet strukturore të popullsisë së Shqipërisë kanë ndryshuar vazhdimisht. Kështu, në strukturën gjinore të popullsisë në Republikën e Shqipërisë, tradicionalisht ka mbizotëruar elementi mashkull në krahasim me atë femër. Në periudha të ndryshme kohore kjo strukturë është lëkundur.
- a) Në cilën periudhë të shek. XX struktura gjinore ndryshoi disi në favor të elementit femër? **1 pikë**
- b) Jepni një arsye që shpjegon këtë ndryshim. **1 pikë**
- c) Si ka ndryshuar mosha mesatare e popullsisë së Shqipërisë nga viti 1990 deri më sot? **1 pikë**
34. Rajoni Jugor dhe Juglindor ndryshojnë midis tyre në veçoritë fiziko-geografike.
- a) Jepni një ndryshim midis këtyre dy rajoneve, lidhur me strukturat tektonike mbizotëruese ku formohet relievi. **1 pikë**
- b) Emërtoni një nga pjesët përbërëse të Rajonit Jugor, që është formuar në një graben. **1 pikë**
- c) Cila nga pjesët përbërëse të Rajonit Juglindor, që është formuar në një graben, shtrihet në një lartësi më të madhe mbi nivelin e detit?

Gjeografi - Sesioni II

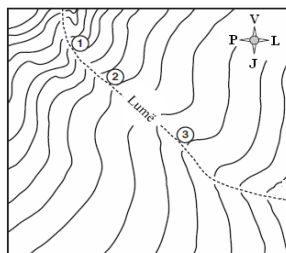
1. Trupi qiellor më i afërt me Tokën është: **1 pikë**
 A) Hëna;
 B) Marsi;
 C) Dielli;
 D) Afërdita.

2. Kryen një qarkullim të plotë nga perëndimi në lindje për 365 ditë, 5 h e 49': **1 pikë**
 A) Toka rreth boshtit;
 B) Toka rreth Diellit;
 C) Hëna rreth Tokës;
 D) Hëna rreth boshtit.

3. Dita më e gjatë në Hemisferën Jugore është në datën: **1 pikë**
 A) 21 mars;
 B) 21 qershor;
 C) 23 shtator;
 D) 22 dhjetor.

4. Në elementet matematikorë të hartës bën pjesë: **1 pikë**
 A) Relievi;
 B) Hidrografia;
 C) Rrjeti hartografik;
 D) Shenjat konvencionale.

5. Vëzhgoni me kujdes hartën e dhënë dhe përcaktoni:

- a) Në cilën pikë lumi rrjedh më ngadalë.
 Lumi rrjedh më ngadalë në pikën ____
 b) Argumentoni përgjigjen tuaj.

1 pikë

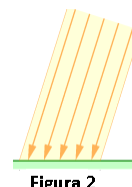
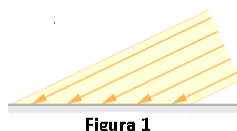
2 pikë

6. Cila është shtresa e atmosferës ku bëhet i mundur transmetimi i valëve të radios? **1 pikë**
 A) Troposfera.
 B) Stratosfera.
 C) Termosfera.
 D) Ekzosfera.
7. Figurat përbri tregojnë këndin

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

e rënies së rrezeve të Diellit gjatë një dite në stinën e verës dhe të dimrit.

- a) Cila nga figurat tregon këndin e rënies së rrezeve të Diellit gjatë stinës së verës?

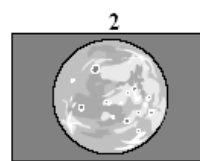
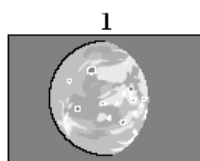

1 pikë

- b) Jepni dy argumente që tregojnë se intensiteti i rrezatimit gjatë stinës së verës është më i lartë.

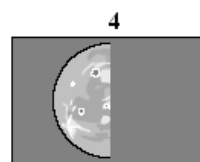
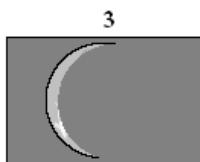
2 pikë

8. Gjatë cilës fazë të Hënës ndodhin baticat më të mëdha?

1 pikë

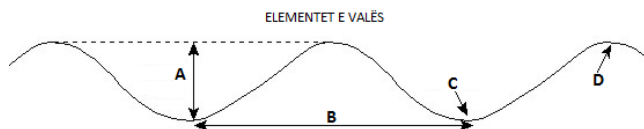
- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

9. Cilin nga elementet e valës tregon shkronja D në figurën e dhënë?

1 pikë

- A) Bazën.
B) Gjatësinë.
C) Kreshtën.
D) Lartësinë.

10. Valët në oqeanë krijohen nga shkaqe të ndryshme.

1 pikë

- a) Cili është shkaku i formimit të valëve tsunami?
b) Jepni një nga karakteristikat e këtyre valëve.

1 pikë

11. Shtresa e sipërme e Tokës është:

1 pikë

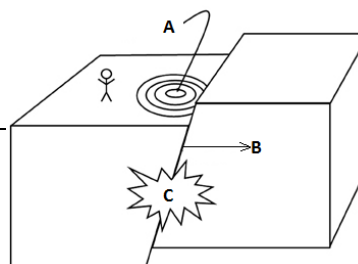
- A) bërthama e jashtme;
B) korja tokësore;
C) astenosfera;
D) manteli.

12. Shpjegoni si formohen secili prej shkëmbinjve të mëposhtëm.

2 pikë

Shkëmbinjte sedimentarë: _____
Shkëmbinjte magmatikë: _____

13. Nëpërmjet shkronjës B

në figurë është paraqitur:

1 pikë

- A) epiqendra e tërmetit;
- B) hipoqendra e tërmetit;
- C) thyerja tektonike;
- D) valët e tërmetit.

14. Një nga llojet e lëvizjeve të kores tokësore janë lëvizjeve luhatëse (epirogjenike).

2 pikë

- a) Jepni dy nga karakteristikat e këtyre lloj lëvizjeve.
- b) Jepni një nga dëshmitë që tregojnë praninë e lëvizjeve luhatëse.

1 pikë

15. Kontinenti me sipërfaqen më të vogël në rruzullin tokësor është:

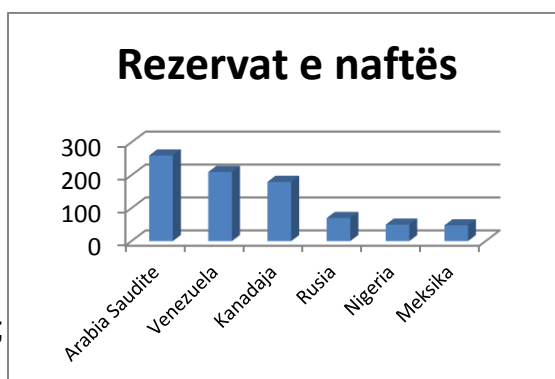
1 pikë

- A) Australia;
- B) Antarktida;
- C) Groenlanda;
- D) Zelanda e Re.

16. Duke u bazuar te grafiku, rezervat më të mëdha të naftës në vitin 1986 ishin në:

1 pikë

- A) gjirin e Guinesë;
- B) Siberinë veriore;
- C) rajonin e Gjirit Persik;
- D) rajonin e Karaibeve.

17. Në cilin nga lumenjtë e mëposhtëm mund të lundrojnë anijet oqeanike?

1 pikë

- A) Makenzi.
- B) Misisipi.
- C) Amazona.
- D) Shën Lorenc.

18. Konsiderohet si prodhuesi më i madh botëror i kafesë:

1 pikë

- A) Kuba;
- B) Egjipti;
- C) Argjentina;
- D) Brazili.

19. Liqeni më i thellë në botë është ai:

1 pikë

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- A) Ladoga;
- B) Balaton;
- C) Bajkal;
- D) Kaspik.

20. Portugalia shtrihet në gadishullin:

1 pikë

- A) Apenin;
- B) Iberik;
- C) Bretanjës;
- D) Skandinav.

21. Britania e Madhe dhe Franca lidhen me njëra - tjetrën nëpërmjet ngushticës:

1 pikë

- A) La Mansh;
- B) Kategat;
- C) Skagerak;
- D) Gjibraltar.

22. Shkruani tri veçori fiziko – gjeografike të rajonit të Evropës Veriore.

3 pikë

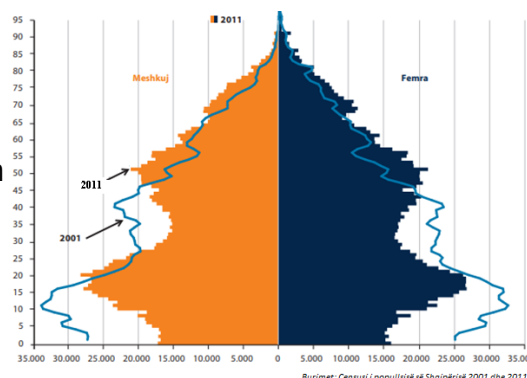
23. Hapësirat gjeografike po ndryshojnë gjithnjë e më shuma nga veprimtaria e njeriut. Procesi i vullshëm i industrializimit ka krijuar hapësira të ndryshme ku nga njëra anë shfaqet hapësira qendrore dhe nga ana tjetër ajo periferike. Nisur nga ky fakt, shkruani tri dallime midis hapësirës qendrore dhe asaj periferike.

3 pikë

24. Në figurë paraqitet piramida e popullsisë së Shqipërisë për vitet 2001 dhe 2011.

a) Bazuar të figura, në cilën nga piramidat kemi një shtim natyror më të lartë të popullsisë? Ilustroni përgjigjen tuaj me detaje nga figura.

b) Bazuar të figura, ndryshimet më të mëdha në piramidat e popullsisë janë në drejtim të strukturës moshore apo gjinore? Ilustroni përgjigjen tuaj me detaje nga figura.

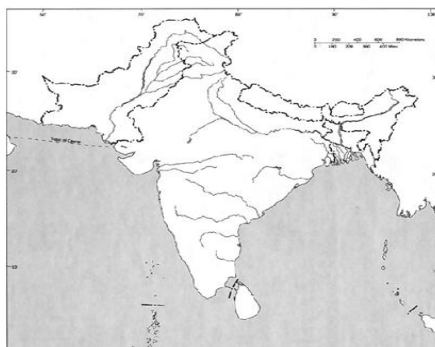

2 pikë

25. Krahasoni Australinë me Zelandën e Re në aspektin natyror dhe jepni dy ndryshime midis tyre. **2 pikë**

26. Për t'ju përgjigjur pyetjes, bazohuni në hartën përbri.

- a) Cili rajon tregohet në hartë?
- b) Identifikoni emrat e dy lumenjve më të rëndësishëm të këtij rajoni.

1 pikë

2 pikë

27. Cila nga alternativat e mëposhtme paraqet rëndësinë gjeopolitike të trevave shqiptare? **1 pikë**

- A) Shtrirja e tyre në rajonin e Ballkanit.
- B) Tiparet mesdhetare të klimës, bimësisë, tokave etj.
- C) Vendndodhja e tyre në brezin mesatar të Hemisferës Veriore.
- D) Vendndodhja në kryqëzimin e rrugëve që lidhin lindjen me perëndimin.

28. Në rast se udhëtojmë nga Tirana në drejtim të Korçës, drejtimi ynë do të jetë drejt: **1 pikë**

- A) veriut;
- B) verilindjes;
- C) juglindjes;
- D) jugperëndimit.

29. Mali i Çikës është pjesë e maleve: **1 pikë**

- A) Bregdetare;
- B) Lindore të Rajonit Juglindor;
- C) midis Tomorit dhe Melesinit;
- D) midis Vjosës së Sipërme dhe Drinosit.

30. Pllaja karstike Veleçik – Bridash ndodhet në: **1 pikë**

- A) Bllokun e Jezercës;
- B) Malësinë e Madhe;
- C) Luginën e Shalës;
- D) Malësinë e Gashit.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

31. Tabela e mëposhtme paraqet numrin e lindjeve dhe të vdekjeve për 1000 banorë për popullsinë e Shqipërisë dhe të trevave shqiptare.

Popullsia në trevat shqiptare	Lindjet në 1000 banorë	Vdekjet në 1000 banorë
1. Popullsia në Shqipëri	16.0	5.0
2. Popullsia në Kosovë	20.8	5.2
3. Popullsia e trevave shqiptare në Maqedoninë Veriore	24.5	5.9
4. Popullsia e trevave shqiptare në Mal të Zi	15.2	5.0
5. Popullsia e trevave shqiptare në Serbi	25.9	5.5

- a) Cilin tipar strukturor të popullsisë paraqet tabela e mësipërme? **1 pikë**
b) Ku është më i lartë shtimi natyror i popullsisë? Si e gjetët? **2 pikë**
32. Emigracioni i jashtëm ka qenë një dukuri që e ka shoqëruar vazhdimisht popullsinë shqiptare. Rënditni tre nga faktorët që kanë ndikuar në nivelin e lartë të emigracionit për popullsinë shqiptare. **3 pikë**
- 33.
- a) Krahasoni Rajonin Jugor me Rajonin Juglindor dhe nxirrni nga një ndryshim midis tyre në aspektin e ndërtimit gjeologjik dhe relievit. **2 pikë**
Një ndryshim në ndërtimin gjeologjik:
Një ndryshim në format e relievit:
- b) Emërtoni një nga pjesët përbërëse të vargut perëndimor të Rajonit Juglindor. **1 pikë**
34. Përcaktoni një nga sistemet malore në trevat shqiptare që kanë këto drejtime në reliev. **3 pikë**
- Drejtimin Veri – Jug:
  - Drejtimin VP–JL:
  - Drejtimin rrezor:

HISTORI

Studimi i lëndës së historisë i ndihmon nxënësit të zhvillojnë një ndjenjë humanizmi të gjerë, të dallojnë diferencën midis supozimit dhe faktit, të respektojnë vërtetësinë e burimeve historike duke dalluar analogjinë false dhe duke peshuar pasojat që vijnë prej tyre.

Detyra e historisë është të orientojë nxënësit që të trajtojnë në mënyrë kritike një ngjarje të epokës së tyre dhe të së shkuarës si dhe të kuptojnë se kultura e tyre dhe kulturat e tjera përbëjnë rezultatin e një procesi historik.

Hartimi i testit për lëndën e historisë mbështetet tërësisht në programin orientues të Maturës Shtetërore. Programi orientues për përgatitjen e provimit të lëndës së historisë bazohet në:

- programet e lëndës së historisë bërthamë për klasën e 10-të;
- programet e lëndës së historisë bërthamë për klasën e 11-të;
- programin e lëndës së historisë me zgjedhje për klasën e 12-të.

Bazuar në programin orientues, përbushja e kompetencave historike dhe kompetencave kyçe që një nxënës duhet të zotërojë përgjatë gjithë zhvillimit të lëndës, arrihet nëpërmjet 4 tematikave kryesore:

- Antikiteti;
- Mesjeta (shek. IV – XIV);
- Periudha moderne (shek. XV – fillimi i shekullit XX);
- Periudha bashkëkohore (1919 deri më sot)

Programi orientues i Maturës Shtetërore zbatohet me korrektësi nga specialistët dhe mësuesit e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të historisë. Specialistët e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të kësaj lënde, nuk mund përfshijnë në testim tema mësimore të cilat nuk janë parashikuar në programin orientues të Maturës Shtetërore.

Gjatë punës për përgatitjen e nxënësve për provimet e Maturës Shtetërore, është e rëndësishme që herë pas here mësuesi të zhvillojë teste me nxënësit, me teste që mund t'i hartojë vetë duke u bazuar në modelet e testeve që publikon QSHA-ja. Në përgatitjen për përbushjen e rezultateve të të nxënësve të programit orientues mund të përdoren tekstet mësimore të miratuara nga MASR-ja, si edhe materiale të tjera, që sigurojnë përbushjen e rezultateve të të nxënësve të programit orientues.

Disa nga kompetencat që janë testuar në provimin e historisë për Maturën Shtetërore 2019, të ndara sipas niveleve të vështirësisë, janë:

Rezultatet e të nxënësve për nivelin e parë të vështirësisë:

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- përcakton kohën dhe rrethanat e lindjes së qytetërimeve antike;
- përshkruan tiparet e artit, kulturës, shkencës dhe arsimit në qytetërimet antike;
- përshkruan thelbin e përmbajtjes së dokumenteve të rëndësishme historike;
- përcakton momentet kryesore të jetës dhe veprimtarisë së figurave të rëndësishme historike;
- identifikon tiparet kryesore të organizimit politik e shoqëror të të formacioneve të ndryshme me karakter shtetëror;

Rezultatet e të nxënit për nivelin e dytë të vështirësisë:

- shpjegon format e organizimit shtetëror në formacionet shtetërore antike;
- shpjegon dhe analizon faktet dhe burimet mbi origjinën, qytetërimin ilir, zhvillimin e tij ekonomiko-social dhe marrëdhëniet e tij me botën mesdhetare.
- analizon rrethanat që shkaktuan “Zbulimet e mëdha gjeografike”;
- analizon rrethanat, shkaqet dhe pasojat e revolucioneve të mëdha (francez, amerikan etj.) në zhvillimin historik;

Rezultatet e të nxënit për nivelin e tretë të vështirësisë:

- vlerëson rëndësinë e të drejtës romake dhe kodit të Justinianit deri në ditët e sotme;
- vlerëson kontributin e mbretërve ilire dhe drejtuesve të tyre në zhvillimin e qytetërimit ilir;
- gjykon mbi rëndësinë e pashallëqeve të mëdha në procesin e shtet-formimit dhe ndërtimit të identitet kombëtar të shqiptarëve;

Struktura e testit

Testi i historisë ka në total 60 pikë, të cilat janë të ndara në këtë mënyrë:

- 20 pyetje me alternativa, të cilat kanë një total prej 20 pikësh;
- 13 pyetje të hapura, të cilat kanë një total prej 40 pikësh.

Testi për lëndën e historisë ndërtohet në mënyrë të tillë që të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë (40%), niveli mesatar (40%) dhe niveli i lartë (20%). Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test bëhet në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel vështirësie.

Më poshtë paraqitet tabela e specifikimeve të testit, e cila tregon shpërndarjen e pikëve të testit, në bazë të përqindjes së tematikave në programin orientues dhe niveleve të vështirësisë.

NIVELET

MATURA SHTETËRORE 2019

Nr.	Tematikat	Peshat në %	Nr. pikëve	Niveli I - 40%	Niveli II- 40%	Niveli III - 20%
1	Antikiteti	12	7	3	3	1
2	Mesjeta	13	8	3	3	2
3	Periudha moderne shek. xv- fillimi i shek.xx	25	15	6	6	3
4	Periudha bashkëkohore	50	30	12	12	6
TOTALI		100	60	24	24	12

Në bazë të tabelës së specifikimeve, tematika që ka numrin më të madh të orëve (peshën më të madhe) në programin orientues të Maturës Shtetërore, në test përfaqësohet nga një numër më i madh pikësh. Për shembull, tematika “Periudha bashkëkohore ” që zë 50% të peshës së programit orientues është përfaqësuar në test me një numër më të madh pikësh.

Llojet e pyetjeve

Pyetjet e testit të historisë hartohen mbi bazën e rezultateve të të nxënësve dhe testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në tematikat e paraqitura në programin orientues. Pyetjet që përdoren janë objektive, subjektive dhe të tipit të esesë.

Pyetjet objektive që janë përdorur janë pyetje me alternativa, ku nxënësi duhet të qarkojë alternativën e saktë.

Në pyetjet subjektive përfshihen pyetjet e strukturuar, të cilat janë pyetje të hapura, por që e kërkojnë përgjigjen në formë të strukturuar, pasi dhe kërkesat e pyetjes janë të tilla.

Pyetjet ese synojnë të testojnë aftësinë e nxënësve për të organizuar, integruar dhe shprehur idetë e tyre. Këto pyetje masin nivelet më të larta të të menduarit, të tilla si, vlerësimi dhe gjykimi personal, bazuar në argumentet/analizën që nxënësi parashtron gjatë zhvillimit të esesë.

TESTE

Histori - Sesion I

1. Athina ishte një demokraci e kufizuar sepse: **1 pikë**
A) vetëm filozofët mund të votonin.
B) vetëm klasa e tregtarëve mund të votonte.
C) ushtarakët dhe artistët nuk lejoheshin të votonin.
D) gratë, skllëvërit dhe të huajt nuk lejoheshin të votonin.
2. Shkrimi i ligjeve në Romë, në 12 Tabelat, ishte një hap i rëndësishëm sepse: **1 pikë**
A) për herë të parë u zbatuan ligjet në Romë.
B) ato i bënë ligjet publike për të gjithë qytetarët.
C) plebenjtë fitonin më shumë të drejta se patricët.
D) ato u jepnin plebejve të drejtën e qytetarisë për herë të parë.
3. Periudha e Perandorisë në Romën antike fillon me: **1 pikë**
A) Oktavian August,
B) Mark Antoni,
C) Jul Cezar,
D) Kornel Shilla.
4. Identifikoni dy ndryshime të rëndësishme mes polisit të Spartës dhe atij të Athinës. **2 pikë**
5. Pavarësisht rezistencës së gjatë dhe të fortë, Iliria nuk ishte në gjendje t'i bënte ballë superfuqisë romake. Pushtimi romak pati ndikim në të gjitha fushat e jetës së popullsisë ilire për një kohë shumë të gjatë. Shpjegoni dy pasoja të pushtimit romak në Iliri. **2 pikë**
6. Kuvendi themelues i Lidhjes së princërve shqiptarë u mbajt në Lezhë sepse: **1 pikë**
A) Lezha kishte terren të thyer malor.
B) Lezha ishte larg çdo zotërimi të pjesëmarrësve kryesorë në kuvend.
C) në këtë mënyrë i bëhej një ftesë për bashkëpunim edhe Venedikut.
D) Zoti i Lezhës ishte përkrahësi kryesor i Skënderbeut.
7. Në Perandorinë Bizantine pushteti ishte i përqendruar në duart e: **1 pikë**
A) perandorit,

- B) fisnikëve,
- C) senatit,
- D) klerit.

8. Prona shtetërore e kushtëzuar dhe e pa trashëgueshme, që i jepej feudalit ushtarak, ishte: **1 pikë**

- A) stratotika,
- B) pronja,
- C) bashtina,
- D) territoria.

9. Miratimi i "Ediktit Ikonoklast" shënoi një nga momentet e çarjes së madhe mes Kishës së Lindjes dhe asaj të Perëndimit. Pavarësisht se ky edikt u tërhoq pas disa vitesh, marrëdhëniet mes dy kishave nuk u përmirësuan. Çfarë u vendos me aprovimin e "Ediktit Ikonoklast" nga perandori Leon III? **1 pikë**

- A) Nxitja e prodhimit të ikonave fetare.
- B) Përcaktimi i madhësisë së ikonave fetare.
- C) Ndalimi i përdorimit dhe prodhimit të ikonave fetare.
- D) Vendosja e ikonave fetare në ambiente civile publike.

10. Principata e Arbrit shënoi organizimin e parë politik në trevat arbërore, falë të cilit u krijuan kushte të përshtatshme për zhvillimet e mëvonshme. Ajo vendosi themelet e traditës shtet formuese të shqiptarëve.

a) Shpjegoni tri elemente që provojnë organizimin shtetëror të Principatës së Arbrit.

3 pikë

b) Identifikoni një prej shteteve që e rrezikuan ekzistencën e kësaj principate.

1 pikë

11. Lëvizja për Reformacion i pati fillesat e saj në:

1 pikë

- A) Gjermani,
- B) Francë,
- C) Angli,
- D) Itali.

12. "Të gjithë njerëzit janë prej natyre të lirë, të barabartë dhe të pavarur, asnjë prej tyre nuk mund të privohet nga prona dhe t'i nënshtrohet fuqisë politike të dikujt"

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

tjetër pa pëlqimin e tij, që bëhet duke rënë dakord me njerëz të tjerë, për t'u bashkuar në një bashkësi për jetesën e tyre të rehatshme, të sigurt dhe paqësore dhe duke gëzuar pasuritë e tyre."

Pasazhi i mësipërm është shkruar nga:

1 pikë

- A) Adam Smith,
- B) Xhon Loku,
- C) Frensis Bekon,
- D) Edmond Burke.

13. Revolucioni i Lavdishëm i vitit 1688 shënoi një pikë kthese në historinë e Anglisë, sepse pas tij:

1 pikë

- A) "Kokërrumbullakëtit" mundën Kavalierët dhe ekzekutuan mbretin.
- B) u rikthye katolicizmi roman në Angli dhe Skoci si fe zyrtare e shtetit.
- C) puritanët fituan pushtetin në vend dhe kërcënuan me një luftë të re civile.
- D) u miratua Karta Angleze e Lirive dhe e të Drejtave që kufizoi autoritetin e monarkut.

14. Cili prej sundimtarëve të familjes së Bushatllinjve krijoi "Konfederatën Ilirike"?

1 pikë

- A) Mustafa pasha,
- B) Ibrahim pasha,
- C) Mahmut pasha,
- D) Mehmet pasha.

15. Vendimi për hapjen e shkollës së parë Normale për përgatitjen e mësuesve, u mor në:

1 pikë

- A) Kongresin e Dibrës,
- B) Kongresin e Elbasanit,
- C) Kongresin I të Manastirit,
- D) Kongresin II të Manastirit.

16. Përse Britania e Madhe, Franca dhe Rusia e kurorëzuan formimin e Antantës në vitin 1907?

1 pikë

- A) Për të mbajtur nën kontroll lëvizjet e armatosura në kolonitë e tyre.
- B) Për të zhvilluar një aleancë ekonomike bazuar mbi tregjet e hapura.
- C) Për të shtypur pakicat kombëtare në vendet e tyre.
- D) Për t'iu kundërpërgjigjur krijimit të Bllokut Qendror.

17. Fjalët e mëposhtme janë të Oto fon Bismark-ut, kryeministri i Prusisë në 1866, ku ai shpjegon procesin e bashkimit të Gjermanisë.

“Unë e kam treguar qartë drejtimin ku po shkoja. Prusia...nuk mund të mbajë më e vetme peshën e sigurisë për Gjermaninë. Ajo duhet të ndahet në mënyrë të barabartë mes gjithë popullit gjerman. Ne nuk do të arrijmë qëllimet tona përmes fjalimeve, shoqatave ose vendimmarrjeve me shumicë. Ne nuk do të jemi në gjendje të evitojmë konfliktin serioz me Francën. Ky konflikt mund të zgjidhet vetëm me gjak dhe hekur. Ka vetëm një rrugë për të garantuar suksesin tonë. Deputetët duhet të vendosin peshën më të madhe të gjakut dhe hekurit në duart e mbretit të Prusisë.”

Shpjegoni tri pasojat e luftës franko – prusiane, të provokuar nga kancelari Bismark. **3 pikë**

18. *“Ai që zakonisht e quajmë revolucionin industrial, shndërroi fund e krye ekzistencën e njerëzimit dhe përshpejtoi ritmin e historisë së tij. Por shfaqja e tij nuk qe e rastësishme. Për të garantuar triumfin e shpirtit të mekanizimit, duhet të puqeshin bashkë disa kushte dhe kjo ndodhi pikërisht në Angli”.*

Karl Grimberg,

“Historia botërore dhe qytetërimi”

Cilët ishin tre nga faktorët që e favorizuan Anglinë të industrializohej? **3 pikë**

19. *“Nga gjysma e dytë e shek.XVI filluan të rriten gjithmonë e më shumë roli dhe ndikimi i islamit dhe i parimeve të tij. Gjithnjë e më shumë dallohej kufiri midis myslimanëve dhe të krishterëve. Islamizimi përfshiu më gjerësisht sferën ideologjike, politike, administrative, ushtarake, gjuhësore dhe të jetës në perandori. Legjislacioni osman i jepte përparësi dhe favore popullsisë që përfaqonte fenë islame. I gjithë sistemi shoqëror, politik dhe ekonomik i shtetit osman e vuri ekzistencën e të krishterëve në varësi të myslimanëve, në kushtet e një joshjeje të vazhdueshme.”*

Petrika Thëngjilli: “Faktorët për përhapjen e fesë islame në Shqipëri”, 2005

Renditni tri prej formave që u ndoqën për islamizimin e popullsisë shqiptare nga Perandoria Osmane. **3 pikë**

20. Shqipëria u shpall për herë të parë “principatë autonome sovraane dhe e trashëgueshme” në: **1 pikë**

- A) Konferencën e Ambasadorëve në Londër,
- B) Konferencën e Paqes në Paris,
- C) Konferencën e Firences,
- D) Kongresin e Berlinit.

21. Qëllimi kryesor i politikave ekonomike të ndjekura nga Stalini, ishte të: **1 pikë**

- A) thithte investime të huaja.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- B) zhvillonte më shumë industrinë e rëndë.
- C) prodhonte me bollëk mallra konsumi.
- D) ndihmonte financiarisht të varfrit për të rritur prodhimin bujqësor.

22. Ligjet e Nurembergut lidheshin me:

1 pikë

- A) ndalimin e lirisë së shtypit.
- B) ndryshimin e formës së regjimit.
- C) mohimin e të drejtave të hebrenjve.
- D) eliminimin e veprimtarisë së partive politike.

23. Përdorni informacionin e mëposhtëm për t'iu përgjigjur pyetjes.

“Miq të e mi të mirë, për herë të dytë në historinë tonë, një kryeministër britanik është kthyer nga Gjermania duke sjellë paqe me nder. Unë besoj se kjo është paqja e kohës sonë... . Shkoni në shtëpi dhe flini të qetë.”

Neville Chamberlain, (Deklaratë pas kthimit të tij nga Konferenca e Mynihut.)

Bazuar në deklaratën e mësipërme, cila prej politikave të mëposhtme do të parandalonte një luftë të re?

1 pikë

- A) Politika e izolimit.
- B) Politika e lëshimeve.
- C) Politika e kundërpërgjigjes.
- D) Politika e dëmshpërblimeve.

24. *“Faktet provojnë se shumë abuzime ndodhën me urdhër të Stalinit, pa marrë parasysh normat e partisë dhe ligjshmërisë sovjetike. Stalini ishte një njeri shumë dyshues... . Kur Stalini thoshte që dikush duhet të arrestohet, ishte e domosdoshme që të besohej që ai person ishte një “armik i popullit””.*

Bazuar në pasazhin e mësipërm, cili nga udhëheqësit e BRSS mbajti një qëndrim kritik ndaj figurës së Stalinit?

1 pikë

- A) Nikita Hrushov
- B) Leonid Brezhnjev
- C) Juri Andropov
- D) Konstatin Çernjenko

25. Cili ishte statusi që fitoi Shqipëria, pas pushtimit nga Gjermania naziste?

- A) Mosnjohje sovraniteti.

1 pikë

- B) Sovranitet popullor.
C) Sovranitet i plotë.
D) Sovranitet relativ.
26. Prilli i vitit 2009 shënon një nga momentet më të rëndësishme të Shqipërisë pas rrëzimit të sistemit komunist. Për cilën ngjarje bëhet fjalë? **1 pikë**
- A) Anëtarësimi në Paktin e Stabilitetit.
B) Marrja e statusit kandidat për BE.
C) Anëtarësimi në NATO.
D) Liberalizimi i vizave.
27. Historia politike e shtetit shqiptar, në vitet e para pas shpalljes së pavarësisë, karakterizohet nga një paqëndrueshmëri e theksuar, me rrëzime të shpeshta të qeverive, revolta të armatosura dhe përpjekje për njohjen dhe konsolidimin e pavarësisë në planin ndërkombëtar. Duke krahasuar organizimin shtetëror gjatë periudhës së republikës dhe monarkisë shqiptare, identifikoni dy ndryshime institucionale midis tyre. **2 pikë**
28. Procesi i projektimit të së ardhmes pas Luftës së Dytë Botërore, u kristalizua në vendimet e disa konferencave që bënë aleatët (BS, Anglia dhe ShBA). Një ndër Konferencat që mori vendime shumë të rëndësishme për të ardhmen e sistemit botëror, ishte ajo e Jaltës.
- a) Renditni tri vendimet kryesore që u morën në këtë konferencë. **3 pikë**
b) Cila ishte konferenca e radhës që pasoi Jaltën, ende pa përfunduar Lufta e Dytë Botërore? **1 pikë**
29. Në fillim të viteve '30 të shek. XX, Shqipëria bëri përpjekje për të zhvilluar një politikë të jashtme të pavarur nga Italia, duke bërë edhe hapa konkretë në këtë drejtim.
- a) Cili ishte hapi i parë që ndërmoi Shqipëria në këtë drejtim? **1 pikë**
b) Cilat ishin dy nga veprimet e ndërmarra nga Italia si kundërpërgjigje ndaj kësaj politike të pavarur? **2 pikë**
30. Pas përfundimit të Luftës së Dytë Botërore, Bashkimi Sovjetik vuri nën kontrollin e tij një pjesë të mirë të vendeve të Evropës Qendrore dhe Lindore, ku u imponua modeli i tij në të gjitha fushat e jetës. Shpjegoni dy tipare të përbashkëta, në planin politik dhe atë ekonomik, që Bashkimi Sovjetik u imponoi vendeve të Evropës Lindore. **2 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

31. Dekada 1980 – 1990 shënoi thellimin e krizës politike, shoqërore dhe ekonomike në ish - Jugosllavi. Përfundimi i saj ishte shpërbërja diku paqësore, e diku e dhunshme e këtij shteti shumëkombësh.

- a) Shpjegoni tre faktorë të krizës që çuan në shpërbërjen e Jugosllavisë. **3 pikë**
- b) Cila ishte republika e parë që fitoi pavarësinë në kuadrin e shpërbërjes së ish - Jugosllavisë? **1 pikë**

32. Për një dekadë, Shqipëria dhe Kina komuniste ndërtuan dhe zhvilluan marrëdhënie të ngushta politike dhe ekonomike mes njëra-tjetrës. Prishja e mëvonshme e këtyre marrëdhënieve ishte një goditje e rëndë për ekonominë shqiptare.

- a) Cila ishte ngjarja politike ndërkombëtare që çoi në vendosjen e marrëdhënieve të ngushta mes Shqipërisë dhe Kinës? **1 pikë**
- b) Cila ishte arsyeja që çoi në prishjen e marrëdhënieve të ngushta mes Shqipërisë dhe Kinës? **1 pikë**

33. *“Hoxha qëllimisht dhe sistematikisht e izoloi popullin e tij nga “molepsia” ideologjike, si nga Lindja, ashtu edhe nga Perëndimi. Gazetat, revistat, filmat e huaj dhe udhëtimet jashtë shtetit ishin të ndaluara, turistët e huaj brenda vendit mbikëqyreshin me kujdes. Për dekada të tëra, Shqipëria u karakterizua nga gazetarët e huaj, si një komb i izoluar, si Tibeti i Evropës.*

” Edwin Jacques, “Shqiptarët”

Ky izolim ishte një nga pasojat më të rënda të regjimit komunist. Analizoni, se si u reflektua ky izolim në jetën ekonomike, politike dhe shoqërore të shqiptarëve gjatë periudhës komuniste.

4 pikë

Histori - Sesioni II

1. Në Greqinë antike sistemi qeverisës i qytet- shtetit të Spartës ishte: **1 pikë**
A) demokraci;
B) timokraci;
C) oligarki;
D) autokraci.
2. Kur mbreti i fundit i Romës u rrëzua nga pushteti, vendi i tij u zëvendësua nga:
A) dy konsuj; **1 pikë**
B) dy tribunë;
C) dy plebej;
D) dy arhond.
3. Cila prej reformave të mëposhtme që u ndërmorën në Athinë, i takon Perikliut?
A) Ndarja e shoqërisë në kategori sipas censit të pasurisë (timokracia). **1 pikë**
B) Dhënia e pagave zyrtarëve të shtetit.
C) Dëbimi nga qyteti i të padëshiruarve.
D) Krijimi i Këshillit të të Pesëqindëve.
4. Mbretëria Ilire në fillimet e saj e kishte qendrën politike në territorin juglindor të Ilirisë, rreth liqenit të Ohrit, te fisi i enkelejdëve. Më pas, me ardhjen në pushtet të Glaukias, qendra u zhvendos tek fisi i taulantëve.
Vini në dukje dy arritje të shtetit ilir nën drejtimin e Glaukias. **2 pikë**
5. Gjatë shek. VIII-V pr.K, ilirët njohën një zhvillim të ri e më të përparuar ekonomik e shoqëror, i cili çoi në krijimin e formacioneve të para shtetërore. Listoni dy nga faktorët kryesorë, që ndikuan në krijimin e formacioneve shtetërore tek ilirët.
2 pikë
6. Traktati i Gaetës u nënshkrua ndërmjet Skënderbeu dhe: **1 pikë**
A) Mbretërisë së Milanos;
B) Mbretërisë së Napolit;
C) Republikës së Venedikut;
D) Republikës së Raguzës.
7. Qendra e Principatës së Balshajve ishte: **1 pikë**
A) Kruja;
B) Berati;
C) Shkodra;
D) Gjirokastra.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

8. Gjatë sundimit bizantin në tokat arbërore ekzistonin disa kategori të pronës tokësore. Cila nga kategoritë e mëposhtme i përket kësaj periudhe? **1 pikë**
- A) Hasi.
  - B) Ziameti.
  - C) Timari.
  - D) Bashtina.
9. Shoqëria feudale në Francën mesjetare ishte e karakterizuar nga: **1 pikë**
- A) sundimi i një qeverie të fortë;
  - B) ekzistenca e një kishe të dobët;
  - C) mungesa e armiqësive mes feudalëve fqinjë;
  - D) një sistem varësie marrëdhëniesh dhe detyrimesh.
10. Dyndjet sllave në viset e Ballkanit patën pasoja të shumta demografike, ekonomike dhe ushtarake. Përballja e popullsisë ilire me këto dyndje, pati pasoja të ndryshme në Ilirinë Veriore krahasuar me atë Jugore.
- a) Identifikoni dy arsye përse popullsia në Ilirinë jugore nuk u asimilua nga dyndjet sllave. **2 pikë**
  - b) Pavarësisht dyndjeve të huaja, trashëgimia etno-kulturore e vazhdimësisë iliro-arbëro-shqiptare u ruajt e paprekur. Për këtë, ka argumente të shumta arkeologjike, etnografike dhe gjuhësore. Një prej tyre është Kultura e Komanit. Identifikoni dy komponentët që paraqet kjo kulturë, me rëndësi të veçantë për këtë vazhdimësi. **2 pikë**
11. I pari që i kërkoi Papës ndalimin e indulgjencave ishte: **1 pikë**
- A) Zhan Kalvin;
  - B) Martin Luteri;
  - C) Ulrich Cvingli;
  - D) Henri VIII.
12. Shkëputja politike e SHBA me Britaninë e Madhe, u sanksionua në Deklaratën e Pavarësisë, në vitin: **1 pikë**
- A) 1776
  - B) 1787
  - C) 1861
  - D) 1865
13. Sundimtari i parë i Pashallëkut të Shkodrës ishte: **1 pikë**
- A) Mustafa Pasha;
  - B) Mehmet Pasha;
  - C) Ibrahim Pasha;
  - D) Mahmut Pasha.

14. Cili nga atdhetarët e mëposhtëm ishte drejtori i shkollës së parë Normale shqipe në Elbasan? **1 pikë**

- A) Mit'hat Frashëri;
- B) Gjergj Fishta;
- C) Luigj Gurakuqi;
- D) Sami Frashëri.

15. Zbulimet e mëdha gjeografike u përcaktuan nga një sërë shkaqesh dhe kushtesh. Zbulimi i tokave të reja nga eksploratorët, i ndryshoi rrënjësisht faqen njerëzimit. Të gjitha shkaqet e mëposhtme çuan në zbulimet e mëdha gjeografike, **përveç:** **1 pikë**

- A) përhapjes së krishterimit;
- B) etjes për pasurim;
- C) aleancës me Perandorinë Osmane;
- D) bllokimit të rrugëve për në Lindje.

16. Kongresi i Vjenës me vendimet e tij, siguroi gjatë viteve 1815 – 1848: **1 pikë**

- A) promovimin e institucioneve demokratike.
- B) zgjerimin territorial të SHBA.
- C) balancimin e forcës mes shteteve evropiane.
- D) vendosjen e lidhjeve ekonomike ndërkombëtare.

17. Periudha e Napoleon Bonapartit është një periudhë me ndryshime të rëndësishme në shumë aspekte për Francën. Jepni një nga reformat që u ndërmorën për secilën nga fushat e mëposhtme. **3 pikë**

Reforma në fushën legjislative:

Reforma në fushën ekonomike:

Reforma në fushën arsimore:

18. *“Ahmet Zogu që kthyer në pushtet me ndihmën e Mbretërisë Serbo-Kroato-Slllovene, kryesisht sepse ajo shpresonte të kënaqeshin pretendimet e saj territoriale. A. Zogu ishte i vendosur t'i jepte fund vështirësive ekonomike, që cikloheshin në mënyrë të pandërprerë. Në këto rrethana, kursi i tij ishte të kthehej nga Italia dhe njëkohësisht ta zbuste Jugosllavinë duke i njohur pretendimet e saj”.*

Joseph Sëire, “Ngritja e një Mbretërie”

- a) Identifikoni ndryshimin territorial që ndodhi mes Shqipërisë dhe Mbretërisë Serbo-Kroato-Slllovene, me rikthimin në pushtet të Ahmet Zogut. **1 pikë**
- b) Shpjegoni dy nga arsyet pse marrëdhëniet mes Shqipërisë dhe Mbretërisë Serbo-Kroate-Slllovene nuk patën jetëgjatësi. **2 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

19. Rilindja Kombëtare Shqiptare ishte një lëvizje me karakter politik, kulturor e arsimor, e cila synonte ndërgjegjësimin e shqiptarëve për zgjidhjen e çështjes kombëtare, kultivimin e arsimit dhe kulturës në tërësi, me qëllim nxjerrjen e vendit nga prapambetja dhe futjen në rrugën e zhvillimit. Për këtë qëllim, u hartua dhe një program, që rendiste se cilat ishin nevojat e shqiptarëve në atë periudhë. Cilat ishin tre pikat kryesore të programit të Rilindjes Kombëtare Shqiptare.

3 pikë

20. U aplikua sistemi korporativ në ekonomi, rriti sipërfaqen e punëshme të tokës dhe prodhimin e grurit. Prona private u ruajt, por zbatoi politikën e planifikimit dhe ndërhyrjes së shtetit në ekonomi.

Cilat nga udhëheqësit totalitar i përkasin këto reforma ekonomike? **1 pikë**

- A) J. Stalini;
- B) A. Hitleri;
- C) B. Musolini;
- D) E. Hoxha.

21. Vendimi për krijimin e Organizatës së Kombeve të Bashkuara u mor në: **1 pikë**

- A) Konferencën e Otavës;
- B) Konferencën Jaltës;
- C) Konferencën e Potsdamit;
- D) Konferencën e Parisit.

22. Në programin e saj parashikonte “çrrënjosjen e feudalizmit, çarmatosjen e popullsisë, reforma radikale politike, ekonomike e sociale”.

Programit të kujt qeverie i përkasin këto objektiva? **1 pikë**

- A) Qeverisë së Ismail Qemalit.
- B) Qeverisë së Ahmet Zogut.
- C) Qeverisë së Fan Nolit.
- D) Qeverisë së Shefqet Vërlacit.

23. “Rivendosja e pavarësisë së vendit, vendosja e një regjimi demokratik dhe bashkimi i Kosovës me Shqipërinë”, ishin nga objektivat kryesore të programit politik të:

1 pikë

- A) Lëvizjes së Legalitetit;
- B) Partisë Komuniste;
- C) Partisë Fashiste;
- D) Ballit Kombëtar.

24. Përdorni informacionin e mëposhtëm për t'ju përgjigjur pyetjes.

"Më 27 nëntor 1946 pasoi një marrëveshje për bashkëpunim ekonomik mes Shqipërisë dhe Jugosllavisë, që parashikonte bashkërendimin e planeve ekonomike mes dy vendeve. Nëse do të ishte vënë në jetë ky plan, ekonomia popullore shqiptare do të ishte bërë njësh me ekonominë jugosllave, gjë që nga ana e saj do të kishte sheshuar rrugën për bashkimin shtetëror të të dy vendeve".

Peter Bartl, "Shqiptarët"

Cili nga pohimet e mëposhtme ishte pjesë e kësaj marrëveshje? **1 pikë**

- A) Ngritja e një Banke të përbashkët.
- B) Bashkimi doganor dhe monedha e përbashkët.
- C) Krijimi i kooperativave të përbashkëta bujqësore.
- D) Ngritja e fabrikave dhe uzinave ushtarake jugosllave.

25. Në vitin 1961 Shqipëria i ndërpreu marrëdhëniet diplomatike me: **1 pikë**

- A) Bashkimin Sovjetik
- B) Jugosllavinë
- C) Kinën
- D) SHBA

26. Ngjarja e korrikut të vitit 1990, shënon një nga goditjet më të rënda të sistemit komunist në Shqipëri. Për cilën ngjarje bëhet fjalë? **1 pikë**

- A) Hyrja e qytetarëve në ambasadat perëndimore.
- B) Demonstrata antikomuniste e Kavajës.
- C) Protestat në qytetin Studenti.
- D) Shpallja e pluralizmit politik.

27. Cilat ishin tre nga arsytet që e detyruan Ismail Qemalin dhe qeverinë e tij të jepte dorëheqjen? **3 pikë**

28. Pas përfundimit të Luftës së Dytë Botërore, Bashkimi Sovjetik ishte shteti më i rrënuar me pasoja mjaft të rënda si në rrafshin ekonomik ashtu edhe në atë njerëzor. 20 milion vetë kishin humbur jetën dhe dëmet materiale ishin të pallogaritshme. Vendit i duhej të rimëkëmbej dhe të fillonte një jetë tjetër në kohë paqeje.

Identifikoni katër nga masat kryesore që mori qeveria sovjetike për të kapërcyer këtë situatë. **4 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

29. Mikael Gorbaçov erdhi me një program të ri reformash për ta nxjerrë Bashkimin Sovjetik nga kriza në të cilën ishte futur. Pavarësisht vullnetit dhe përpjekjeve të tij, ato nuk rezultuan të suksesshme. Jepni tri arsye pse këto reforma nuk funksionuan. **3 pikë**
30. Pas formimit të saj, Republika Federale Gjermane eci me ritme të shpejta në rrugën e zhvillimit. Të ardhurat për frymë u trefishuan dhe eksportet u dyfishuan.
- a) Cili ishte kancelari i parë i RFGJ që bëri të mundur ringritjen ekonomike të Gjermanisë? **1 pikë**
- b) Përshkruani dy nga faktorët që ndikuan në “mrekullinë ekonomike” gjermane. **2 pikë**
31. Bashkimi Evropian lindi si një bashkim ekonomik pas Luftës së Dytë Botërore, për t’u shndërruar edhe në bashkim politik të vendeve të zhvilluara dhe me demokraci të konsoliduar pas vitit 1957. Sot është një organizatë me shumë ndikim në politikën e Evropës dhe jo vetëm. Hapi më i rëndësishëm i zhvillimit të integritimit evropian është Traktati i Mاستrihtit që quhet ndryshe edhe Traktati i Bashkimit Evropian.
Cilat ishin tri shtyllat kryesore të këtij Traktati. **3 pikë**
32. Margaret Thecer erdhi në krye të qeverisë britanike si përfaqësuese e Partisë Konservatore, në vitin 1979. Programi i saj synonte të reformonte të gjitha fushat e ekonomisë.
Jepni tre rezultate pozitive që sollën reformat ekonomike të ndërmarra gjatë qeverisjes së Thecerit në Britani. **3 pikë**
33. Perandresha më e njohur e Rusisë ishte Katerina II ose siç njihet në histori Katerina e Madhe. Qëndrimi që ajo mbajti ndaj fisnikërisë ishte i ndryshëm me atë të Pjetrit të Madh. Identifikoni respektivisht dy nga masat e marra nga këta monarkë reformatorë ndaj shtresës së fisnikërisë. **4 pikë**
Dy masat që mori Katerina e Madhe:
Dy masat që mori Pjetri i Madh:

KIMI

Kimia si lëndë shkencore i ofron nxënësit mundësi të zhvillojë aftësi për të:

- kuptuar dukuritë kimike natyrore,
- shpjeguar ligjet që veprojnë në fushën e saj,
- dalluar diversitetin e substancave kimike,
- kryer hulumtime rreth përbërjes dhe vetive të substancave,
- zbuluar ndërvarësinë e vetive kimike të çdo substance nga përbërja kimike e saj,
- njohur dhe zbatuar një serë procesesh teknologjike kimike, si ato që kanë të bëjnë me prodhime substancash, lëndësh larëse, barnash të ndryshme, kozmetika, plastika të shumëllojshme apo dhe procese të tjera si nxjerrje metalesh e përgatitje lidhjesh metalike, prodhime të substancave duke harxhuar energji dhe anasjellas.
- shpjeguar, analizuar dhe përdorur metoda të ndryshme për zgjidhjen e ushtrimeve e problemeve, në të cilat janë zbatuar njohuritë teorike kimike.
- studiuar dhe kuptuar si realizohen një sërë reaksionesh kimike (metabolike) te njerëzit, bimët dhe kafshët.

Pra, kimia është shkencë që studion përbërjen dhe vetitë e substancave përbërëse të botës së gjallë dhe jo të gjallë, si dhe ligjet kimike që lidhin vetitë me përbërjen kimike të substancave.

Hartimi i testit për lëndën e kimit mbështetet tërësisht në programin orientues të Maturës Shtetërore. Programi orientues për përgatitjen e provimit të lëndës së kimit bazohet në:

- programet e lëndës së kimit bërthamë për klasën e 10-të;
- programet e lëndës së kimit bërthamë për klasën e 11-të;
- programin e lëndës së kimit me zgjedhje për klasën e 12-të.

Bazuar në programin orientues, përmbushja e kompetencave të fushës dhe kompetencave kyçe që një nxënës duhet të zotërojë përgjatë gjithë zhvillimit të lëndës, arrihet nëpërmjet 2 tematikave kryesore:

- diversiteti
- ndërveprimet.

Programi orientues i Maturës Shtetërore zbatohet me korrektësi nga specialistët dhe mësuesit e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të kimit.

Gjatë punës për përgatitjen e nxënësve për provimet e Maturës Shtetërore, është e rëndësishme që herë pas here mësuesi të zhvillojë teste me nxënësit, me teste që mund t'i hartojë vetë duke u bazuar në modelet e testeve që publikon QSHA-ja.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Në përgatitjen për përmbushjen e rezultateve të të nxënit të programit orientues mund të përdoren tekstet mësimore të miratuara nga MASR-ja, si edhe materiale të tjera, që sigurojnë përmbushjen e rezultateve të të nxënit të programit orientues. Disa nga kompetencat që janë testuar në provimin e kimisë për Maturën Shtetërore 2019, të ndara sipas niveleve të vështirësisë, janë:

Rezultatet e të nxënit për nivelin e parë të vështirësisë:

- njehson masën atomike të krahasuar të një elementi duke njohur përqindjen e përhapjes në natyrë të izotopeve dhe anasjellas;
- përshkruan nivelet dhe nënnivelet energjetike për katër shtresat e para elektronike;
- përcakton numrin e nëniveleve energjetike në një nivel energjetik;
- tregon numrin e elektroneve që vendosen te nënnivelet s, p, d , f
- përshkruan format e orbitaleve s dhe p;

Rezultatet e të nxënit për nivelin e dytë të vështirësisë:

- analizon vendosjen e elementeve në tabelën periodike, vetitë e tyre, duke përdorur konfigurimin elektronik;
- përshkruan tabelën periodike si një sistem për të klasifikuar elementet dhe për të parashikuar përdorimin dhe vetitë e tyre;
- krahason vetitë e elementeve të grupeve IA, IIA, VII A, VIII A dhe tregon se vetitë e tyre varen nga shtresa e jashtme elektronike e atomeve përkatëse;

Rezultatet e të nxënit për nivelin e tretë të vështirësisë:

- shpjegon formën gjeometrike dhe këndin e lidhjes në molekulat, me anë të teorisë së VSEPR-it (teoria e shtytjes së çifteve elektronike të shtresës valentore), në rastet kur atomi qendror ka 2-4 çifte elektronike;
- interpreton acidet dhe bazat sipas teorisë Bronshtet-Lourit duke përfshirë përdorimin e koncepteve acid-I baze-I, acid-II baze-II.
- interpreton forcën elektromotore të elementeve galvanikë duke shfrytëzuar të dhëna të tabelës së potencialeve elektrodike standarde;
- gjykon mbi produktet që çlirohen gjatë elektrolizës së elektroliteve në gjendje të shkrirë apo të tretur;
- shkruan barazimin e përgjithshëm të elektrolizës, kur elektroliti është në gjendje të shkrirë apo të tretur;
- parashikon reaksionet e mundshme dhe aktivitetin e mundshëm të elementeve nga pozicioni i tyre në tabelën periodike;

Struktura e testit

Testi i kimisë ka në total 60 pikë, të cilat janë të ndara në këtë mënyrë:

MATURA SHETËRORE 2019

- 20 pyetje me alternativa, të cilat kanë një total prej 20 pikësh
- 10 pyetje të hapura, të cilat kanë një total prej 40 pikësh

Testi për lëndën e kimisë ndërtohet në mënyrë të tillë që të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë (40%), niveli mesatar (40%) dhe niveli i lartë (20%). Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test bëhet në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel vështirësie.

Më poshtë paraqitet tabela e specifikimeve të testit, e cila tregon shpërndarjen e pikëve në bazë të përqindjes së tematikave në programin orientues dhe niveleve të vështirësisë.

NR.	TEMATIKAT	Pesha %	Nr. pikëve	NIVELET		
				Niveli I - 40%	Niveli II - 40%	Niveli III - 20%
1	Diversiteti	46	26	11	11	4
2	Ndërveprimi	54	34	13	13	8
TOTALI		100	60	24	24	12

Nxënësit duhet të kenë parasysh se tematika e cila ka numrin më të madh të orëve (peshën më të madhe) në programin orientues të Maturës Shtetërore, në test do të përfaqësohet nga një numër më i madh pikësh.

Llojet e pyetjeve

Pyetjet e testit të kimisë hartohen mbi bazën e rezultateve të të nxënit dhe testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në tematikat e paraqitura në programin orientues. Pyetjet që përdoren janë objektive dhe subjektive, të cilat testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve pothuajse në të gjitha tematikat.

Në pyetjet subjektive përfshihen pyetjet e strukturuar, të cilat janë pyetje të hapura, por që e kërkojnë përgjigjen në formë të strukturuar, pasi dhe kërkesat e pyetjes janë të tilla. Përgjigjet e pyetjeve të tilla mund të jepen duke analizuar një grafik, një strukturë, një figurë apo një model hapësinor. Në të tilla pyetje nuk supozohet që nxënësi të japë opinionet e veta, por të përpunojë informacionin nga të dhënat që jepen në pyetje.

TESTE

Kimi - Sesion I

1. Në natyrë, elementi X ndodhet si përzierje e dy izotopeve, njëri me numër mase 107 dhe tjetri me numër mase 109. Nëse përqindja e izotopit të parë është 1,5 herë më e madhe se ajo e izotopit të dytë, atëherë përqindja e izotopit të dytë është: **1 pikë**
- A) 40%
B) 50%
C) 60%
D) 70%
2. Për atomin e elementit me numër atomik $Z = 35$: **4 pikë**
- a) paraqitni konfigurimin elektronik (diagramin e shpërndarjes së elektroneve).
b) përcakttoni vlerat e 4 numrave kuantikë (sipas radhës së mbushjes) për elektronin e katërbëdhjetë.
c) vizatoni format sipas orientimeve hapësinore të orbitaleve s dhe px.
d) ndërtoni diagramin e kalimit nga atom në jon të këtij elementi.
3. Një nga atomet apo jonet ka elektrone vetëm në dy nivele energjie. Ai është: **1 pikë**
- A) Na
B) Li^+
C) Be^{2+}
D) F^-
($Z_{\text{Na}}=11$; $Z_{\text{Li}}=3$; $Z_{\text{Be}}=4$; $Z_{\text{F}}=9$)
4. Përgjigjuni kërkesave: **4 pikë**
- a) shkruani barazimet kimike për shndërrimet e mëposhtme:
 $\text{Ca} \rightarrow \text{Ca(OH)}_2 \rightarrow \text{CaCO}_3 \rightarrow \text{CaO} \rightarrow \text{CaSO}_4$.
- b) ndërtoni një diagram ku të tregoni si ndryshon rrezja e atomit të kalciumit në lidhje me elementet që e rrethojnë, numrat atomikë Z të cilëve janë: $Z = 12$, $Z = 38$, $Z = 19$, $Z = 21$.
- c) renditni bromin, klorin, fluorin dhe jodin, sipas aftësisë për të zëvendësuar njëri-tjetrin.
Shkruani të paktën një reaksion.
- d) përcakttoni vendndodhjen në sistemin periodik të elementit, numri atomik i të cilit është: $Z = 25$.

MATURA SHITETËRORE 2019

5. Nga bashkëveprimi i hidroksidit të natriumit të ftohtë (në 15°C) me klorin, përfitohet: **1 pikë**

- A) Cl_2O_3
- B) Cl_2O_5
- C) NaClO_3
- D) NaOCl

6. Cili nga elementet është më elektropozitiv? **1 pikë**

- A) Fr
- B) K
- C) Ca
- D) Ba

($Z_{\text{Ca}}=20$, $Z_{\text{Fr}}=87$, $Z_{\text{Ba}}=56$, $Z_{\text{K}}=19$.)

7. Bariumi është në një grup me Ca. Cili nga pohimet përcakton një veti të Ba:

- A) Vepron me oksigjenin dhe jep oksidin acid BaO . **1 pikë**
- B) Tretësira ujore e tij nuk përcjell rrymën elektrike.
- C) Përbërja e tij me klorin e ka formulën Ba_2Cl .
- D) Vepron me vrull me ujë duke çliruar $\text{H}_2(\text{g})$.

8. Në tabelën e mëposhtme janë dhënë simbolet e elementeve të periodës së tretë. **4 pikë**

Na (Z=11)	Mg (Z=12)	Al (Z=13)	Si (Z=14)	P (Z=15)	S (Z=16)	Cl (Z=17)	Ar (Z=18)
--------------	--------------	--------------	--------------	-------------	-------------	--------------	--------------

Tregoni si ndryshon:

- a) shtesa e jashtme elektronike e secilit element (ose si ndryshon rrezja nga e majta në të djathtë të periodës).
- b) vetia reduktuese e secilit brenda periodës nga e djathta në të majtë.
- c) karakteri i oksideve të tyre (nga e majta në të djathtë).
- d) energjia e jonizimit, energjia e afërsisë për elektronin dhe EN brenda periodës, nga e djathta në të majtë.

9. Një lidhje jonike formohet kur: **1 pikë**

- A) çifti elektronik i përbashkët është i baraslarguar nga dy atomet.
- B) zona e mbulimit midis dy orbitaleve atomike është e madhe.
- C) diferenca e EN të dy atomeve që lidhen është më e vogël se 0.5.
- D) çifti elektronik kalon plotësisht drejt atomit më elektronegativ.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

10. Në kushte të caktuara, nga bashkëveprimi i hidrogjenit me oksigjenin formohet ujë. Lidhja ndër molekulare që realizohet midis hidrogjenit të njëjës molekulë dhe oksigjenit të molekulës tjetër është: **1 pikë**
- A) dyfishe,
B) kovalente jopolare,
C) hidrogjenore,
D) jonike.
11. Shpjegoni: **4 pikë**
- a) në cilin grup të sistemit periodik duhet të bëjë pjesë elementi X, që molekula XCl_3 të ketë moment dipolar të barabartë me zero.
b) sa është këndi që formon atomi qendror në molekulën e ujit, H_2O , ($Z_O=8$, $Z_H=1$).
c) cila është forma gjeometrike e molekulës së amoniakut, NH_3 , ($Z_N=7$; $Z_H=1$).
d) në cilën nga molekulat H_2S , H_2Te , H_2O ; H_2Se , forcat ndër molekulare të Van der Valsit janë më të mëdha. ($Ar_H=1$; $Ar_S=32$; $Ar_O=16$; $Ar_{Se}= 78,9$; $Ar_{Te}=127,6$; $Ar_{Cl}=35,5$.)
(shënim: për pikën a, b, dhe c përgjigjet duhet të shoqërohen me skemat përkatëse).
12. Një lidhje dyfishe ndodhet në molekulën e përbërjes, emërtimi i së cilës është: **1 pikë**
- A) etanol
B) butanal
C) propan
D) amoniak
13. Shkruani formulat e strukturës për përbërjet e mëposhtme: **4 pikë**
- a) etil-3, dimetil -2,5- hepten -1
b) dimetil -2, 2 - propan
c) trans diklor - 1,2 - eten
d) butanol -2
14. Njihsoni: **4 pikë**
- a) vëllimin e oksigjenit (në K.N.) që nevojitet për djegien e 14 gram penten (në K.N.). ($Ar_C=12$; $Ar_H=1$)
b) masën në gram të CaO që do të veprojë me 300 ml tretësirë 0,5 M HCl. ($Ar_{Ca}=40$; $Ar_O=16$)
c) numrin e mol-atomeve të secilit element që ndodhen në 14,2 gram Na_2SO_4 . ($Mr_{Na_2SO_4}=142$)
d) % e kalciumit që ndodhet në 374 gram xeheror, i cili përmban 89,2 % $Ca_3(PO_4)_2$. ($Ar_{Ca}=40$, $Ar_P=31$ $Ar_O=16$)
15. Njihsoni: **4 pikë**

MATURA SHITETËRORE 2019

- a) përqendrimin molar të një tretësire që përmban 0.6 mol substancë në tre litra të saj.
- b) masën në gram të precipitatit PbCrO_4 që përfitohet kur futen në reaksion 20g Na_2CrO_4 me 1litër tretësirë 0,1M $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$. ($M_{\text{rPb}(\text{NO}_3)_2} = 331$; $M_{\text{rPbCrO}_4} = 323$; $M_{\text{rNa}_2\text{CrO}_4} = 162$)
- c) rendimentin e reaksionit kur dihet se nga veprimi i 44,8 litra azot me hidrogjen u përftuan 33,6 litra amoniak.
- d) për të përcaktuar formulën molekulare të një përbërjeje organike kur dihet se: përqindja e karbonit në një mostër të saj është 24,8 %, e klorit në po atë mostër është 71,2 % dhe pjesa tjetër është hidrogjen. (masa molare e përbërjes është 99g/mol.) ($A_{\text{rC}}=12$, $A_{\text{rCl}}=35,5$)

16. pH njehsohet:

1 pikë

- A) $[\text{H}_3\text{O}^+] \cdot [\text{OH}^-]$
B) $-\log 10^{-14}$
C) $-\log [\text{H}_3\text{O}^+]$
D) $-\log [\text{OH}^-]$

17. Vlera e pOH-së së tretësirës 0,05 M $\text{Ba}(\text{OH})_2$ është:

1 pikë

- A) 1
B) 3
C) 5
D) 9

18. Nga veprimi i karbonateve të metaleve alkaline apo alkalino - tokësore me HCl përfitohet një substancë në gjendje të gaztë, formula kimike e së cilës është:

1 pikë

- A) CO_2
B) Cl_2
C) H_2
D) Cl_2O

19. Reaksion ekzotermik është:

1 pikë

- A) $\text{CaCO}_3(\text{ng}) \rightarrow \text{CaO}(\text{ng}) + \text{CO}_2(\text{g})$
B) $2\text{HgO}(\text{ng}) \rightarrow 2\text{Hg}(\text{ng}) + \text{O}_2(\text{g})$
C) $\text{N}_2(\text{g}) + 3\text{H}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{NH}_3(\text{g})$
D) $2\text{NH}_3(\text{g}) \rightarrow \text{N}_2(\text{g}) + 3\text{H}_2(\text{g})$

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

20. Në kushte standarde, vlera e ΔH_{r298} për reaksionin: $2\text{Fe}(\text{CO})_5(\text{g}) + 3\text{CO}_2(\text{g}) \rightarrow \text{Fe}_2\text{O}_3(\text{ng}) + 13\text{CO}(\text{g})$, është: **1 pikë**

- A) - 193 kJ
- B) + 193 kJ
- C) - 394 kJ
- D) + 394 kJ

($\Delta H_f^\circ \text{Fe}(\text{CO})_5(\text{g}) = -733\text{kJ/mol}$; $\Delta H_f^\circ \text{CO}_2(\text{g}) = -394\text{kJ/mol}$; $\Delta H_f^\circ \text{CO}(\text{g}) = -110\text{kJ/mol}$; $\Delta H_f^\circ \text{Fe}_2\text{O}_3(\text{ng}) = -824\text{kJ/mol}$)

21. Jepet reaksioni: $\text{Br}_2(\text{uj}) + \text{HCOOH}(\text{uj}) \xrightarrow{\text{H}^+} 2\text{Br}^- + 2\text{H}^+(\text{uj}) + \text{CO}_2(\text{g})$. Bazuar në njohuritë e mara, shpejtësia e ndryshimit të përqendrimit të bromit njehsohet nga formula: **1 pikë**

- A) $+ [\text{Br}_2] / [\text{HCOOH}]$
- B) $+ \Delta \text{CBr}_2 / \Delta [\text{H}^+]$
- C) $- [\text{Br}_2] / [\text{HCOO}^-]$
- D) $- \Delta [\text{Br}_2] / \Delta t$

22. Reaksioni i bashkëveprimit të mermerit (të grimcuar në copa me madhësi të ndryshme) me acidin klorhidrik të holluar përdoret për të hetuar ndikimin e një prej faktorëve në shpejtësinë e reaksionit. Në këtë rast, ky faktor është: **1 pikë**

- A) katalizatori që përdoret në këtë reaksion.
- B) sipërfaqja e kontaktit të mermerit me acidin.
- C) temperatura, në të cilën zhvillohet reaksioni.
- D) natyra e lidhjeve kimike të formulat e reaktantëve.

23. Një reaksion endotermik mund të zhvillohet me ose pa katalizator, por në masë kohore të ndryshme. Vlera e energjisë së aktivizimit në këtë rast, mund të jetë: **1 pikë**

- A) më e madhe të reaksioni me katalizator.
- B) më e vogël të reaksioni pa katalizator.
- C) e njëjtë në të dy llojet e reaksioneve.
- D) më e madhe të reaksioni pa katalizator.

24.

- a) Përqendrimet e N_2 , H_2 dhe NH_3 (në ekuilibër), në një enë me vëllim 1 litër, sipas radhës janë 0,3 mol/l; 0,4 mol/l; 0,1 mol/l. Sa do të jetë përqendrimi i H_2 në enën (me vëllim 1 litër) në një ekuilibër të ri, nëse përqendrimi i NH_3 dyfishohet (temperatura mbahet konstante). **2 pikë**
- b) Shpjegoni çfarë ndodhi me vlerën e konstantes së ekuilibrit kur përqendrimi i amoniakut u rrit dy herë. **1 pikë**
- c) Në cilin kah do të zhvendoset ekuilibri nëse në reaksionin e mësipërm ulim trysninë. **1 pikë**

25. Përqendrimi i joneve hidrokside në një tretësirë ujore është $1 \times 10^{-9} M$ (në $25^\circ C$). Përqendrimi i joneve hidron në këtë tretësirë do të jetë: **1 pikë**

- A) $10^{-5} M$
B) $10^{-7} M$
C) $10^{-9} M$
D) $10^{-11} M$

26. Bazuar në teorinë acido - bazike të Bronshted –Luvri, themi se joni që shfaq **vetëm** veti acide është: **1 pikë**

- A) OH^-
B) HSO_3^-
C) NH_4^+
D) NO_2^-

27. Vlera e pH të një tretësire të përfutuar nga përzierja e 100 ml tretësirë 0,1M e LiOH me 200 ml tretësirë 0,2 M të acidit klorhidrik është: **1 pikë**

- A) 1
B) 3
C) 5
D) 7

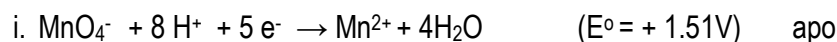

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

28. Elektrokimia është degë e shkencës së kimisë që studion proceset që zhvillohen gjatë kalimit të rrymës elektrike në tretësirat ujore të elektrolitëve dhe proceset që zhvillohen në elementet galvanikë. **4 pikë**

- a) Shpjegoni si zhvillohet elektroliza e tretësirës ujore të përqendruar të NaCl.
- b) Paraqitni skematikisht elementin galvanik, i cili përbëhet nga gjysmë elementi i zinkut dhe gjysmë elementi i bakrit.
- c) Njehsoni f.e.m e këtij elementi kur dihet se $E^{\circ}_{\text{Cu}^{2+}/\text{Cu}} = + 0,34 \text{ V}$ dhe $E^{\circ}_{\text{Zn}^{2+}/\text{Zn}} = - 0,76 \text{ V}$.
- d) Përcaktoni jonin që sillet si agjent oksidues më i fuqishëm në mjedis acid:

29. Një nga reaksionet e mëposhtme është reaksion zëvendësimi nukleofilik. Ai është: **1 pikë**

- A) $\text{C}_6\text{H}_6 + \text{Cl}_2 \rightarrow \text{C}_6\text{H}_5\text{-Cl} + \text{HCl}$
- B) $\text{C}_2\text{H}_4 + \text{HCN} \rightarrow \text{C}_2\text{H}_5\text{CN}$
- C) $\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl} + \text{OH}^- \rightarrow \text{C}_2\text{H}_5\text{OH} + \text{Cl}^-$
- D) $\text{C}_2\text{H}_5\text{-OH} + \text{Na} \rightarrow \text{C}_2\text{H}_5\text{-ONa} + \frac{1}{2} \text{H}_2$

30. Bazuar në njohuritë e mara për hidrokarburet dhe përbërjet e oksigjenuara shkruani: **4 pikë**

- a) stadin e parë të mekanizmit të reaksionit të zëvendësimit radikal, në prani të dritës të metani.
- b) reaksionet e plota të kalimit: $\text{CH}_3\text{OH} \rightarrow \text{HCHO} \rightarrow \text{HCOOH}$.
- c) reaksionin e eliminimit të një mol acidi halogjenhidrik nga një mol rrjedhës i halogjenuar (KOH/etanol).
- d) formulat për një grimcë elektrofilike dhe një grimcë nukleofilike.

Kimi - Sesioni II

1. Dy atome të të njëjtit element duhet të kenë numër: **1 pikë**
 A) të njëjtë elektronesh,
 B) të njëjtë nukleonesh,
 C) të ndryshëm protonesh,
 D) të njëjtë mase.
2. Rubidiumi (grupi IA) formon dy izotope natyrorë, njëri me numër mase $A=85$ dhe tjetri me numër mase 87. Përqindjet e tyre sipas radhës janë përkatësisht 72 % dhe 28 %. Numri atomik i tij është 37. **4 pikë**
 a) Njihsoni masën mesatare të rubidiumit.
 b) Shkruani formulën elektronike të atomit të rubidiumit.
 c) Shkruani formulën oksidit të rubidiumit.
 d) Njihsoni masën në gram të klorit (Cl_2) që futet në reaksion me 20 gram rubidium ($A_r=85$), për të përfutur klorur rubidiumi, RbCl . ($A_r\text{Cl}=35,5$)
3. Dihet që vendndodhja e një elektroni në atom përcaktohet nga vlerat e 4 numrave kuantikë. Cili nga kombinimet e mëposhtme të vlerave të katër numrave kuantikë i përket elektronit që ndodhet në $3p^6$. **1 pikë**
 A) $n = 3 \quad l = 1 \quad m = 0 \quad m_s = + 0,5$
 B) $n = 3 \quad l = 1 \quad m = - 1 \quad m_s = + 0,5$
 C) $n = 3 \quad l = 1 \quad m = + 1 \quad m_s = - 0,5$
 D) $n = 3 \quad l = 1 \quad m = + 1 \quad m_s = + 0,5$
4. Jepen shndërrimet e mëposhtme: **4 pikë**
 $\text{Ca} \rightarrow \text{CaO} \rightarrow \text{CaCl}_2$
 a) Shkruani barazimet kimike të reaksioneve.
 b) Shkruani formulën elektronike të jonit Ca^{2+} ($Z = 20$).
 c) Në cilin grup të oksideve bën pjesë oksidi i kalciumit?
 d) Tregoni si ndryshon rrezja e atomit të kalciumit në lidhje me elementet që e rrethojnë. ($Z = 38, Z = 19, Z = 21, Z = 12$)
5. Numri atomik i elementit X është $Z = 17$. Ngarkesa e jonit dhe grupi ku bën pjesë ky element janë: **1 pikë**
 A) X^{2+} grupi IIB
 B) X^{5+} grupi VB.
 C) X^- grupi VIIA
 D) X^{3-} grupi VA;

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

6. Jepen çiftet e elementeve të mëposhtme. Cili prej tyre e ka më të vogël shumën e vlerave të elektronegativitetit? **1 pikë**

- A) Cs, Ca;
- B) O, F;
- C) Na, Mg;
- D) Li, C.

($EN_{Li} = 1,2$; $EN_C = 2,5$; $EN_O = 3,16$; $EN_F = 4$; $EN_{Na} = 0,9$; $EN_{Mg} = 1,2$;
 $EN_{Cs} = 0,8$; $EN_{Ca} = 1$)

7. Kalciumi është në një grup me Mg. Cili nga pohimet përcakton një veti të Ca:

- A) vepron me oksigjenin dhe jep oksidin acid CaO, **1 pikë**
- B) tretësira ujore e tij nuk përcjell rrymën elektrike,
- C) përbërja e tij me klorin e ka formulën Ca_2Cl ,
- D) vepron me vrull me ujin duke çliruar $H_{2(g)}$.

8. Janë dhënë elementet S, Si, Cl, P. **4 pikë**

- a) Shpjegoni cili nga elementet e ka më të madhe vlerën e afërsisë për elektronin.
- b) Listoni ata sipas rritjes së vlerës së potencialit të jonizimit.
- c) Shkruani formulat e oksideve që ato formojnë (për valencën më të lartë).
- d) Shkruani formulat e oksiacideve që formon squfuri (IV dhe VI valent).
($Z_{Si} = 14$, $Z_P = 15$, $Z_{Cl} = 17$, $Z_S = 16$)

9. Një lidhje kovalente është aq më e dobët sa:

- A) më e madhe të jetë zona e mbulimit,
- B) më e madhe të jetë energjia e lidhjes,
- C) më afër të jenë bërthamat e atomeve,
- D) më e madhe të jetë gjatësia e lidhjes. **1 pikë**

10. Një nga karakteristikat e mëposhtme nuk i përket lidhjes sigma: **1 pikë**

- A) realizohet me anë të mbulimit boshtor të orbitaleve s-s, s-px, px-px.
- B) formohet me anë të mbulimit anësor të dy orbitaleve atomike,
- C) energjia që nevojitet për prishjen e lidhjes sigma është e madhe,
- D) lidhja sigma është më e fortë dhe më e qëndrueshme se lidhja pi.

11. Jepen formulat kimike të përbërjeve: CH_4 , NH_3 , **4 pikë**

- a) Përcaktoni atomin qendror për çdo molekulë.
- b) Vizatoni formën gjeometrike të molekulës së amoniakut.
- c) Krahasoni lidhjet C-H, N-H, bazuar në polaritetin e tyre.
- d) Shpjegoni cila molekulë është polare dhe pse.

($Z_C = 6$; $Z_N = 7$; $Z_H = 1$;) ($EN_C = 2,5$; $EN_N = 3$; $EN_H = 2,1$)

12. Lidhja dyfishe përbëhet nga: **1 pikë**

- A) dy lidhje sigma dhe një pi,
- B) një lidhje pi dhe një sigma,
- C) vetëm dy lidhje sigma,
- D) vetëm dy lidhje pi.

13. Shkruani formulat e strukturës së plotë për përbërjet e mëposhtme: **4 pikë**

- a) acid etanoik,
- b) metil -2 pentan,
- c) diklor - 1,2 – etan,
- d) butanol -2.

14. Masa molare e një hidrokarburi është 57 herë më e madhe se masa molare e hidrogjenit (H_2). 18 g të kësaj mase e përbën hidrogjeni. **4 pikë**

- a) Përcaktoni formulën molekulare të përbërjes.
- b) Shkruani formulat e dy prej izomerëve të vargut të kësaj përbërjeje.
- c) Emërtoni izomerët që shkruajtet sipas IUPAC.
- d) Shkruani formulat gjysmë strukturore për dy alkoole vargore të ngopura, të cilët kanë po aq atome karboni në molekulat e tyre sa ka dhe ky hidrokarbur.
($A_C=12$, $A_H=1$)

15. Njehsoni: **4 pikë**

- a) masën në g të acidit sulfurik që ndodhet në 1000ml tretësirë me përqendrim 0,1M. ($M_r H_2SO_4 = 98$);
- b) përqindjen e kalciumit që ndodhet në 500 gram fosfat kalciumi, $Ca_3(PO_4)_2$. ($A_rCa=40$; $A_rP = 31$; $A_rO=16$.)
- c) përqendrimin molar të tretësirës së acidit klorhidrik, HCl, që përmban 0,1 mol acid në 100 ml të saj.
- d) vëllimin që zënë në kushte normale 22 g CO_2 . ($A_rC = 12$; $A_rO = 16$)

16. Baza e konjuguar për H_3O^+ është: **1 pikë**

- A) H_3O^-
- B) H_3O^+
- C) H_2O
- D) O^{2-}

17. Cili nga reaksionet nuk ndodh? **1 pikë**

- A) $SO_2 + 2H_2O \rightarrow S(OH)_4$
- B) $K_2O + H_2O \rightarrow 2 KOH$
- C) $CaO + CO_2 \rightarrow CaCO_3$
- D) $CO_2 + H_2O \rightarrow H_2CO_3$

18. Cili nga elementet nuk vepron me acidin sulfurik të holluar? **1 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- A) Cu
- B) Fe
- C) Al
- D) Zn

19. Reaksion endotermik është:

1 pikë

- A) $N_{2(g)} + 3H_{2(g)} \rightarrow 2NH_{3(g)}$ $\Delta H < 0$
- B) $2SO_{2(g)} + O_{2(g)} \rightarrow 2SO_{3(g)}$ $\Delta H < 0$
- C) $CaCO_{3(ng)} \rightarrow CaO_{(ng)} + CO_{2(g)}$ $\Delta H > 0$
- D) $2Hg_{(ng)} + O_{2(g)} \rightarrow 2HgO_{(ng)}$ $\Delta H < 0$

20. Jepet reaksioni $CH_{4(g)} + Cl_2 \rightarrow CH_3Cl_{(g)} + HCl_{(g)}$. Duke ditur se energjitë e lidhjeve të reaktantëve dhe produktëve sipas radhës janë: C-H, 410 kJ/mol; Cl-Cl, 242 kJ/mol; C-Cl, 340 kJ/mol; H-Cl, 431 kJ/mol, vlera e ΔH - së së reaksionit është:

1 pikë

- A) + 270 kJ
- B) - 270 kJ
- C) - 119 kJ
- D) + 119 kJ

21. Në shpejtësinë e reaksionit ndikojnë disa faktorë. Prania e një katalizatori gjatë zhvillimit të reaksionit ndikon në:

1 pikë

- A) rritjen e energjisë së reaktantëve
- B) rritjen e temperaturës së sistemit
- C) kthimin e kahut të reaksionit
- D) uljen e energjisë së aktivizimit

22. Jepet reaksioni: $H_2O_{2(uj)} + 2I^-_{(uj)} + 2H^+_{(uj)} \rightarrow 2H_2O_{(l)} + I_{2(uj)}$

Për 20 sek përqendrimi i jodit rritet nga 0,01 mol/l në 0,05 mol/l. Shpejtësia e reaksionit është:

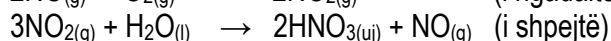
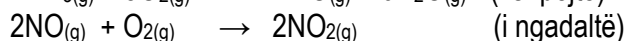
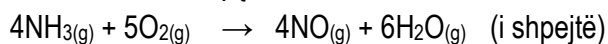
1 pikë

- A) 2×10^{-6} mol/l
- B) 2×10^{-3} mol/l
- C) 2×10^{-4} mol/l
- D) 2×10^{-5} mol/l

23. Acidi nitrik përftohet duke kaluar nëpërmjet disa hallkave:

1 pikë

Pt

Nëse përqendrimi i NO është 0,7 mol/l, përqendrimi i O₂ është 0,45 mol/l dhe

K = 5,8 x 10⁻⁶ L² mol⁻² s⁻¹, vlera e shpejtësisë së reaksionit është:

- A) 1,20 x 10⁻³ mol L⁻¹ s⁻¹,
- B) 1,42 x 10⁻⁴ mol L⁻¹ s⁻¹,
- C) 1,50 x 10⁻⁵ mol L⁻¹ s⁻¹,
- D) 1,27 x 10⁻⁶ mol L⁻¹ s⁻¹,

24.

a) Njehsoni përqendrimin e NO_{2(g)} në ekuilibër në tretësirën e përftuar nga tretja e 0,40 mol N₂O_{4(g)} në 400 ml kloroform (reaksioni arrin në ekuilibër, në një temperaturë të caktuar). Më poshtë jepet reaksioni dhe vlera e konstantes së ekuilibrit: N₂O_{4(g)} ↔ 2NO_{2(g)} (K_e = 10⁻⁵) **2 pikë**

b) shpjegoni çdo të ndodhë me vlerën e konstantes së ekuilibrit nëse përqendrimi i dioksidit të azotit rritet dy herë. **1 pikë**

c) në cilin kah do të zhvendoset ekuilibri nëse në reaksionin e mësipërm rrisim trysinë. **1 pikë**

25. Përqendrimi i joneve hidrogjen në një tretësirë ujore është 10⁻⁵ M (në 25°C).

Përqendrimi i joneve hidrokside në këtë tretësirë do të jetë: **1 pikë**

- A) 10⁻⁹ M
- B) 10⁻⁷ M
- C) 10⁻⁵ M
- D) 10⁻³ M

26. Cila nga tretësirat ujore të bazave të mëposhtme shfaq veti bazike më të forta?

1 pikë

- A) CH₃NH₂   K_b = 4,4 x 10⁻⁴
- B) N₂H₄   K_b = 3,0 x 10⁻⁶
- C) S²⁻   K_b = 7,7 x 10⁻²
- D) NH₃   K_b = 1,8 x 10⁻⁵

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

27. Në 0,5 litra ujë të pastër, në 25 °C u shtuan 2×10^{-5} mol H_2SO_4 . Vlera e pH të kësaj tretësire është: **1 pikë**

- A) 4,1
- B) 2,0
- C) 4,4
- D) 4,7

28. Elektrokimia është degë e shkencës së kimisë që studion proceset që zhvillohen gjatë kalimit të rrymës elektrike në tretësirat ujore të elektrolitëve, në shkrirjet e tyre, si dhe proceset që zhvillohen në elementet galvanikë. **4 pikë**

- a) Shkruani reaksionet që ndodhin në elektroda gjatë elektrolizës së klorurit të kaliumit, KCl në gjendje të shkrirë.
- b) Shkruani reaksionet për elementin galvanik, i cili përbëhet nga gjysmë elementi i argjendit dhe gjysmë elementi i bakrit.
- c) Njehsoni f.e.m e këtij elementi.
(potencialet e reduktimit elementeve bakër dhe argjend janë përkatësisht + 0,34 V dhe + 0,80 V).
- d) Përcaktoni numrat e oksidimit të elementeve në reaksionin redoks:
 $Zn + H_2SO_4 = ZnSO_4 + H_2$

29. Një prej reaksioneve të mëposhtme është një reaksion esterifikimi **1 pikë**

- A) $C_2H_4 + C_2H_4 + C_2H_4 \rightarrow [-CH_2 - CH_2-]_3$
- B) $C_2H_5ONa + H_2O \rightarrow C_2H_5OH + Na^+ + OH^-$
- C) $CH_3-COOH + CH_3OH \leftrightarrow CH_3COO CH_3 + H_2O$
- D) $C_2H_5-COOH + Na \rightarrow C_2H_5-COONa + \frac{1}{2} H_2$

30.

- a) Alkenet bëjnë pjesë në grupin e hidrokarbureve të pangopura. Shkruani reaksionet e bashkëveprimit të: **2 pikë**
  - 1. etenit me ujin.
  - 2. propenit me HCN.
- b) Aldehidet dhe ketonet janë përbërje organike të oksigjenuara. Shkruani formulën e: **2 pikë**
  - I) një aldehidi.
  - II) një ketoni.

QYTETARI – PSIKOLOGJI

Ky test përfshin pyetje nga lënda e qytetarisë dhe psikologjisë. Për këtë arsye testi është i ndarë në dy pjesë, ku secila prej tyre zë 50% të pikëve totale të testit.

Pjesa I Qytetari

Kjo pjesë e testit përmban 10 pyetje me alternativa dhe 10 pyetje të hapura, të cilat do të testojnë njohuritë dhe aftësitë themelore që synohen të arrihen në këtë lëndë duke u bazuar në kërkesat e programit orientues të Maturës Shtetërore.

Pjesa II Psikologji

Edhe në këtë pjesë të testit do të jenë 10 pyetje me alternativa dhe 6 pyetje me shtjellim që do të testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në lëndën e psikologjisë.

Hartimi i testit për lëndët qytetari - psikologji mbështetet tërësisht në programin orientues të Maturës Shtetërore. Programi orientues për përgatitjen e provimit të testit qytetari - psikologji bazohet në:

- programin e lëndës së qytetarisë bërthamë për klasën e 10-të;
- programin e lëndës së psikologjisë me zgjedhje për klasën e 12-të.

Programi orientues i Maturës Shtetërore zbatohet me korrektësi nga specialistët dhe mësuesit e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të qytetari - psikologjisë. Specialistët e përfshirë në hartimin e pyetjeve të provimit të kësaj lënde, nuk mund përfshijnë në testim çështje mësimore të cilat nuk janë parashikuar në programin orientues të Maturës Shtetërore.

Gjatë punës për përgatitjen e nxënësve për provimet e Maturës Shtetërore, është e rëndësishme që herë pas here mësuesi të zhvillojë teste me nxënësit, me teste që mund t'i hartojë vetë duke u bazuar në modelet e testeve që publikon QSHA-ja. Në përgatitjen për përmbushjen e rezultateve të të nxënësve të programit orientues mund të përdoren tekstet mësimore të miratuara nga MASR-ja, si edhe materiale të tjera, që sigurojnë përmbushjen e rezultateve të të nxënësve të programit orientues. Kompetencat që janë testuar në provimin e qytetari - psikologji për Maturën Shtetërore 2019, të ndara sipas niveleve të vështirësisë, janë:

Rezultatet e të nxënësve për nivelin e parë të vështirësisë:

- përshkruan tiparet e personalitetit;
- identifikon parimet e Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë;
- identifikon rolet e mësuesit në shkollë;
- përcakton funksionet e reklamës;
- liston nënfushat e psikologjisë.

Rezultatet e të nxënësve për nivelin e dytë të vështirësisë:

- shpjegon strategjitë e mbrojtjes nga stresi;

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- analizon funksionet e ligjit;
- shpjegon detyrat e shtetit ndaj shëndetit të qytetarit;
- analizon karakteristikat e emocioneve;
- klasifikon llojet e sinjaleve rrugore.

Rezultatet e të nxënit për nivelin e tretë të vështirësisë:

- interpreton llojet e inteligjencës;
- interpreton drejtimet e psikologjisë mbi sjelljen jonormale.

Struktura e testit

Testi i qytetari - psikologji ka në total 60 pikë, të cilat janë të ndara në këtë mënyrë:

- 20 pyetje me alternativa, të cilat kanë një total prej 20 pikësh
- 16 pyetje të hapura, të cilat kanë një total prej 40 pikësh

Testi për lëndën e qytetari – psikologji ndërtohet në mënyrë të tillë që të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë (40%), niveli mesatar (40%) dhe niveli i lartë (20%). Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test bëhet në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel vështirësie.

Më poshtë paraqitet tabela e specifikimeve të testit, e cila tregon shpërndarjen e pikëve në bazë të përqindjes së tematikave në programin orientues dhe niveleve të vështirësisë.

QYTETARI

NR.	TEMATIKAT	Pesha %	Nr. pikëve	Niveli I-40%	Niveli II-40%	Niveli III-20%
1	Ligji	8	3	2		1
2	Kushtetuta	7	3	1		2
3	Të drejtat e njeriut	14	4	2	1	1
4	Arsimimi	11	3	2	1	
5	Shëndeti	8	3	2	1	
6	Mjedisi	8	2		2	
7	Konsumatori	12	3		3	
8	Puna dhe e drejta e punës	8	2		2	
9	Siguria në rrugë	12	3	2	1	
10	E drejta për informim dhe ligj për medien	8	3		1	2
11	Bashkëjetesa në komunitet	4	1	1		
TOTALI		100	30	12	12	6

PSIKOLOGJI

NIVELET

MATURA SHETËRORE 2019

NR.	TEMATIKAT	Pesha %	Nr. pikëve	Niveli I - 40%	Niveli II - 40%	Niveli III - 20%
1	Ligji	10	3	3		
2	Kushtetuta	28	8	3	5	
3	Të drejtat e njeriut	22	6	1	4	1
4	Arsimimi	22	7	4	2	1
5	Shëndeti	18	6	1	1	4
TOTALI		100	30	12	12	6

Nxënësit duhet të kenë parasysh se tematika e cila ka numrin më të madh të orëve (peshën më të madhe) në programin orientues të Maturës Shtetërore, në test do të përfaqësohet nga një numër më i madh pikësh.

Llojet e pyetjeve

Pyetjet e testit të qytetari - psikologji hartohen mbi bazën e rezultateve të të nxënësve dhe testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në tematikat e paraqitura në programin orientues. Pyetjet që përdoren janë objektive dhe subjektive, të cilat testojnë njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në të gjitha tematikat.

Në pyetjet subjektive përfshihen pyetjet e strukturuar, të cilat janë pyetje të hapura, por që e kërkojnë përgjigjen në formë të strukturuar, pasi dhe kërkesat e pyetjes janë të tilla. Përgjigjet e pyetjeve të tilla mund të jepen duke analizuar një situatë. Në të tilla pyetje nuk supozohet që nxënësi të japë opinionet e veta, por të përpunojë informacionin nga të dhënat që jepen në pyetje.

T E S T E

Qytetari - Psikologji - Sesion I

Qytetari

1. Sipas Kodit të Punës të Republikës së Shqipërisë, ndalohet puna e fëmijëve:
A) nën moshën 12 vjeç. **1 pikë**
B) nën moshën 14 vjeç.
C) nën moshën 16 vjeç.
D) nën moshën 18 vjeç.

2. Mësuesja i shoqëroi nxënësit e klasës së 10-të, në një sallë gjyqate, për të parë se si zhvillohej një seancë gjyqësore. Mbi tavolinën e gjykatësit qëndronte një peshore, e cila simbolizon parimin e: **1 pikë**
A) zgjedhjeve të lira.
B) shtetit të së drejtës.
C) barazisë para ligjit.
D) ndarjes së pushteteve.

3. Vendimet e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut janë: **1 pikë**
A) detyruese,
B) ndihmëse,
C) orientuese,
D) sugjeruese.

4. Të drejtat dhe liritë themelore të njeriut janë: **1 pikë**
A) statike,
B) relative,
C) universale,
D) të tjetërsueshme.

5. Të mësuarit gjatë gjithë jetës është një proces që ndodh në mënyrë: **1 pikë**
A) sporadike,
B) ideologjike,
C) të detyrueshme,
D) të vazhdueshme.

6. Programet depistuese që ndërmerr Ministria e Shëndetësisë dhe institucionet e saj të varësisë, synojnë: **1 pikë**
- A) kapjen e hershme të sëmundjeve.
  - B) kontrollin e pasojave të sëmundjeve.
  - C) nxitjen e veprimtarive të shëndetshme.
  - D) dhënien e informacionit rreth shëndetit.
7. Marrja përsipër ligjërisht nga shitësi apo prodhuesi, pa pagesë shtesë, e detyrimeve ndaj konsumatorit lidhet me: **1 pikë**
- A) cilësinë,
  - B) reklamën,
  - C) garancinë,
  - D) prodhueshmërinë.
8. Sinjalet rrugore, që u japin përdoruesve të rrugës informacionin e nevojshëm për të gjetur sa më lehtësisht zona të caktuara apo shërbime, janë sinjale: **1 pikë**
- A) rreziku,
  - B) ndalimi,
  - C) detyrimi,
  - D) treguese.
9. Mjetet e informimit publik kanë si qëllim dhënien e informacionit. Shpejtësia në dhënien e informacionit është përparësi e: **1 pikë**
- A) filmit,
  - B) radios,
  - C) gazetës,
  - D) televizionit.
10. Nga programet e bashkisë, për mbështetjen e projekteve të përbashkëta të komunitetit, përfitojnë ato Asamble Bashkëpronarësh që: **1 pikë**
- A) kanë paguar plotësisht taksën e pasurisë së paluajtshme.
  - B) kanë paguar pjesërisht taksën për pasurinë e paluajtshme.
  - C) kërkojnë përshtatjen e hyrjeve të shkallëve për banorë të caktuar.
  - D) kërkojnë ribërjen e fasadës sepse banorëve nuk u pëlqen ajo aktuale.
11. Përshkruani funksionin e ligjit si: **2 pikë**
- a) ruajtës i rendit
  - b) mjet për zgjidhjen e konflikteve

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

12. Me cilin parim të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë lidhet secila nga situatat e mëposhtme? **2 pikë**
- a) Realizimi i referendumeve
  - b) Ekzistenca e disa partive politike
13. Më poshtë janë paraqitur shembuj lidhur me të drejtat e njeriut. Përcaktoni të drejtën mbi të cilën bazohet secili rast. **2 pikë**
- a) Mira ishte e lumtur sepse së shpejti do të fillonte klasën e parë.
  - b) Denisi i dërgoi një letër njësisë administrative në të cilën ai banonte, përmes së cilës kërkonte të dinte më tepër për një projekt që do të realizohej pranë banesës së tij.
14. Identifikoni dy aspekte të rëndësishme të rolit të mësuesit në shkollë. **2 pikë**
15. Përshkruani dy detyra të shtetit lidhur me shëndetin e qytetarëve të tij. **2 pikë**
16. Duke kuptuar rëndësinë e mjedisit, studiuesja Margaret Mid (Margaret Mead) shprehet: **"Ne nuk do të kemi një shoqëri nëse ne shkatërrojmë mjedisin"**. Tregoni dy veprime konkrete sesi mund të japim kontributin tonë për ruajtjen e mjedisit. **2 pikë**
17. Duke analizuar shembujt e mëposhtëm, përcaktoni funksionin përkatës të reklamës. **2 pikë**
- a) Andi po ndiqte një reklamë në televizor dhe po dëgjonte me vëmendje cilësitë e produktit që sapo kishte hyrë në treg.
  - b) Klea pa në televizor një reklamë rreth një produkti trajtues të lëkurës, për efektet pozitive të të cilit kishte dëgjuar edhe nga shoqja e saj. Ajo vendosi të telefononte për të porositur një prej tyre.
18. Shpjegoni: **2 pikë**
- a) skemën e detyrueshme në sistemin e sigurimeve shoqërore.
  - b) skemën vullnetare në sistemin e sigurimeve shoqërore.
19. Sinjalet rrugore janë simbole të vendosura në rrugë për të dhënë informacion për përdoruesit e saj. Përshkruani llojet e mëposhtme të sinjaleve rrugore. **2 pikë**
- a) Sinjale horizontale
  - b) Sinjale të ndritshme
20. Analizoni rolin e internetit në shoqëri, duke evidentuar dy nga efektet negative të tij tek fëmijët. **2 pikë**

Psikologji

21. Ana është duke analizuar një situatë problemore. Pjesa e sistemit nervor qendror që po punon më shumë në këtë moment është: **1 pikë**

- A) hemisfera e majtë.
- B) hemisfera e djathtë.
- C) sistemi nervor periferik.
- D) sistemi nervor autonom.

22. Njerëzit kanë nevojë të vazhdueshme për ushqime dhe lëngje sepse uria dhe etja janë motive: **1 pikë**

- A) sociale,
- B) biologjike,
- C) amënore,
- D) universale.

23. Kur fëmija eksploron botën dhe mëson aftësi të reja, sipas Frojdit, ai po kalon stadin: **1 pikë**

- A) oral,
- B) fallik,
- C) latent,
- D) gjenital.

24. Ina ka vendosur t'i bëjë një shaka shoqes së ngushtë, sepse mendon që ajo e ka tepruar me komentet e saj. Por një zë i brendshëm i thotë se kjo "nuk është e drejtë". Ajo më vonë heq dorë. Sipas teorisë psikodinamike të personalitetit, Ina në vendimin e saj u ndikua nga: **1 pikë**

- A) idi,
- B) ego-ja,
- C) superidi,
- D) superego-ja.

25. Një nga zhvillimet më të rëndësishme të stadiit sensoro - motor është: **1 pikë**

- A) ndërtimi i marrëdhënieve me të tjerët.
- B) zhvillimi i identitetit dhe personalitetit.
- C) zhvillimi i pavarësisë në marrjen e vendimeve.
- D) njohja e botës përmes shqisave dhe motorikës.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

26. Reagimi që shkaktohet nga çdo ngacmues neutral, i cili lidhet me ngacmuesin e pakushtëzuar është: **1 pikë**

- A) reagim i lindur.
- B) reagim i kushtëzuar.
- C) reagim që shkaktohet nga çdo ngacmues neutral.
- D) reagim që shkaktohet nga ngacmuesi i pakushtëzuar.

27. Një baba përforcon një tërësi veprimesh që synojnë të afrojnë gradualisht vajzën e tij drejt realizimit të veprimit të dëshiruar. Në këtë rast ai përdor teknikën e:

1 pikë

- A) vëzhgimit,
- B) formësimit,
- C) kushtëzimit,
- D) përgjithësimit.

28. Toni, edhe pse kishte vite pa luajtur basketboll, sapo u fut në fushë tregoi se mbante mend mirë mënyrat dhe lëvizjet më të përshtatshme për pengimin e kundërshtarit. Kjo lidhet me kujtesën: **1 pikë**

- A) shqisore,
- B) episodike,
- C) semantike,
- D) procedurale.

29. Pohimi se çrregullimi psikologjik që njeriu ka, është i mësuar gjatë jetës dhe ashtu siç është mësuar, mund të çmësohet, i përket drejtimit: **1 pikë**

- A) kognitiv,
- B) biologjik,
- C) bihejviorist,
- D) psikodinamik.

30. Përshtatja e sjelljes sonë në përputhje me sjelljet e të tjerëve, është: **1 pikë**

- A) stereotip,
- B) paragjykim,
- C) kompliancë,
- D) konformizëm.

31. Listoni tri nga nënfushat kryesore të psikologjisë.

3 pikë

32. Në secilin nga shembujt e mëposhtëm, identifikoni strategjinë përkatëse të përballimit të stresit. **3 pikë**

- a) Tërheqja dhe masazhimi i muskujve të qafës, shpatullave etj.
- b) Ndihma e dhënë nga miqtë dhe të afërmit për zgjidhjen e një problemi.
- c) Përgatitja për një provim të rëndësishëm.

33. Shpjegoni tri nga karakteristikat e emocioneve sipas Pluçikut (Plutchik-ut).

3 pikë

34. Përshkruani një individ që i përket tipit të personalitetit:

3 pikë

- a) sanguin
- b) flegmatik
- c) melankolik

35. Bazuar në shpjegimet e mëposhtme, përcaktoni cilës prej llojeve të inteligjencës së Gardnerit i përket ato. **4 pikë**

- a) Aftësia për të krijuar dhe për të perceptuar modelet e ritmit.
- b) Aftësia për të gjetur rrugën apo për t'u orientuar në mjedis, si dhe për të formuar imazhe mendore të tij.
- c) Aftësia apo shkathtësia në lëvizjet motorike si në kirurgji, atletikë, etj.
- d) Aftësia për të kuptuar ndjenjat e të tjerëve.

36. Sjellja jonormale e njeriut ka qenë dhe vazhdon të jetë në qendër të studimeve dhe drejtimeve psikologjike. Shpjegoni sjelljen jonormale, sipas drejtimeve të mëposhtme. **4 pikë**

- a) Biologjik
- b) Humanist
- c) Kognitiv
- d) Psikodinamik

Qytetari - Psikologji - Sesioni II

Qytetari

1. Çdo shoqëri, krijon një sistem ligjesh për të siguruar solidaritet, barazi, bashkëpunim e tolerancë midis njerëzve. Këto tipare i takojnë: **1 pikë**
  - A) vlerës morale të ligjit.
  - B) vlerës politike të ligjit.
  - C) vlerës sociale të ligjit.
  - D) vlerës kulturore të ligjit.

2. Kontrolli dhe balancimi i pushtetit legjislativ, ekzekutiv dhe gjyqësor, lidhet me parimin kushtetues të: **1 pikë**
  - A) pluralizmit.
  - B) sovranitetit.
  - C) shtetit të së drejtës.
  - D) ndarjes së pushteteve.

3. Të drejtat dhe liritë e njeriut: **1 pikë**
  - A) fitohen në moshën 18 vjeçare.
  - B) dhurohen nga shtetet demokratike.
  - C) lindin bashkë me qenien njerëzore.
  - D) humbasin nëse individit heq dorë prej tyre.

4. Në kategorinë e të drejtave ekonomike e sociale bën pjesë: **1 pikë**
  - A) e drejta për arsimim.
  - B) e drejta e pjesëmarrjes në qeverisje.
  - C) e drejta për të zgjedhur dhe për t'u zgjedhur.
  - D) e drejta e lirisë së ndërgjegjes, besimit dhe bindjeve.

5. Arsimi po përjeton një reformë në formë dhe në përmbajtjen e tij. Cila nga alternativat e mëposhtme shpreh një nga parimet kryesore mbi të cilin mbështetet kjo reformë? **1 pikë**
  - A) Arsimi cilësor dhe gjithëpërfshirës.
  - B) Ndërhyrja e vazhdueshme në kurrikula.
  - C) Njohja e mirë e programit të lëndës nga çdo mësues.
  - D) Aftësia për t'u përshtatur me problematikat personale.

6. Një adoleshent, ndihet i vetmuar, pa mbështetjen dhe argëtimin e shokëve dhe shoqeve. Shpesh herë ai nuk përshtatet me ta. Gjendja e tij lidhet me: **1 pikë**
- A) shëndetin fizik.
  - B) shëndetin social.
  - C) shëndetin mendor.
  - D) shëndetin emocional.
7. Koncepti i konsumatorit lidhet me individin që blen: **1 pikë**
- A) produkte për dhurata.
  - B) mallra me qëllim fitimi nga rishitja.
  - C) produkte importi dhe i shet në vendin e tij.
  - D) mallra ose shërbime për nevoja personale ose familjare.
8. Shpejtësia maksimale e lejuar, me të cilën mund të lëvizin mjetet në zonat urbane është: **1 pikë**
- A) 20 km/orë.
  - B) 40 km/ orë.
  - C) 60 km/ orë.
  - D) 90 km/ orë.
9. E drejta për informim: **1 pikë**
- A) përkeqëson vendimmarrjen.
  - B) ul përgjegjshmërinë e qeverisë.
  - C) rrit përgjegjshmërinë e qeverisë.
  - D) pakëson besueshmërinë e qeverisë.
10. Funksionimi i çdo komuniteti mbështetet në një tërësi rregullash, normash e ligjesh. Cili nga pohimet e mëposhtëm përbën një **detyrim** për anëtarët e një komuniteti në bashkëpronësi? **1 pikë**
- A) Të marrë pjesë në forumet qytetare për administrimin e përbashkët.
  - B) Të vendosë vetë për çështje që lidhen me përdorimin e pjesëve të përbashkëta.
  - C) Të informohet nga administratori i komunitetit për përdorimin e tarifës së administrimit.
  - D) Të paguajë tarifën e administrimit edhe në rastet kur nuk banon aty apo e ka dhënë njësinë me qira.
11. Ekzistenca e ligjeve është mjaft e domosdoshme për mirëfunksionimin e shoqërisë. Ata kryejnë disa funksione. Listoni dy nga funksionet e ligjit në shoqëri. **2 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

12. Në Nenin 18 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë mishërohet parimi i barazisë. Përshkruani dy tipare të këtij parimi. **2 pikë**
13. E drejta e informimit është një e drejtë themelore e njeriut. Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë e garanton këtë të drejtë duke krijuar kuadrin ligjor dhe nënligjor për gëzimin e kësaj të drejte nga qytetarët. Tregoni dy mënyrat e tjera të garantimit të kësaj të drejte. **2 pikë**
14. Shkolla është një institucion që, pavarësisht sfidave dhe vështirësive të shumta, i shërben zhvillimit të individit dhe gjithë shoqërisë. Listoni dy funksione të saj. **2 pikë**
15. Droga është një nga armiqtë kryesor të shëndetit. Përshkruani dy nga pasojat negative që shkakton përdorimi i saj. **2 pikë**
16. Shkenca dhe teknologjia kanë ndikim të dyanshëm në mjedis. Evidentoni nëpërmjet dy shembujve nga jeta e përditshme efektin pozitiv të përdorimit të tyre në ruajtjen e mjedisit. **2 pikë**
17. Shpjegoni: **2 pikë**
a) të drejtën e zgjedhjes së konsumatorit
b) të drejtën për informim të konsumatorit
18. Endri punon në një firmë ndërtimi. Ai ka 15 vite që punon në këtë firmë, por pronari i tij nuk i ka derdhur kontributet për sigurimet shoqërore. Identifikoni dy arsye përse është i rëndësishëm pagimi i kontributeve të sigurimeve shoqërore për Endrin. **2 pikë**
19. Për të shkuar në shkollë Era duhet të kalojë nga njëri trotuar në tjetrin. Në këtë rrugë nuk ka semafor për ta orientuar atë. Nëse do të ishit polic i qarkullimit rrugor, listoni dy këshilla që do t'i jepnit Erës për kalimin e rrugës. **2 pikë**
20. Sipas një studimi të kryer nga Fondacioni "Friedrich Ebert" në Tiranë, të rinjtë shqiptarë harxhojnë çdo ditë mesatarisht, 2.3 orë duke parë televizor si dhe 3.9 orë online. Ndërkohë studiuesit tërheqin vëmendjen për pasojat negative të internetit në jetën e fëmijëve. Shpjegoni dy prej tyre që lidhen: **2 pikë**
a) me shëndetin social
b) me shëndetin fizik

Psikologji

21. Një fëmijë ka çrregullime ankthi dhe paniku kur niset për në kopsht. Prindërit e tij duhet të drejtohen tek një psikolog: **1 pikë**
- A) klinik,
  - B) shkollor,
  - C) edukimi,
  - D) këshillimi.
22. Procesi i kujtesës së informacionit lidhet me aktivitetin e një pjese të veçantë të trurit që është: **1 pikë**
- A) truri i vogël.
  - B) hipokampusi.
  - C) formacioni retikular.
  - D) gjëndra adrenale.
23. Njerëzit e qeshur dhe optimist, i përkasin personalitetit të tipit: **1 pikë**
- A) kolerik,
  - B) sanguin,
  - C) flegmatik,
  - D) melankolik.
24. Inteligjenca eksperimentale ka të bëjë me aftësinë e njeriut për të përdorur përvojën që ka në botën që e rrethon. Kjo quhet ndryshe: **1 pikë**
- A) inteligjencë krijuese.
  - B) inteligjencë analitike.
  - C) inteligjencë praktike.
  - D) inteligjencë emocionale.
25. Në situata të caktuara që na krijohen në jetën tonë të përditshme: "Ne ndjejmë se zemra rreh më shpejt dhe duart na djersitin". Me cilin përbërës të emocionit lidhet kjo situatë? **1 pikë**
- A) Me përbërësin sjellor.
  - B) Me përbërësin kognitiv.
  - C) Me ndjenjën subjektive.
  - D) Me nxitshmërinë fiziologjike.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

26. Një vajzë lufton fort për emancipimin gjinor dhe është e përkushtuar ndaj çështjeve të grave. Ajo i është dedikuar këtij problemi. Për psikologun e personalitetit këto cilësi janë: **1 pikë**
- A) tipare parësore.
  - B) tipare dytësore.
  - C) tipare themelore.
  - D) tipare sipërfaqësore.
27. Cili nga elementët e mëposhtëm nuk bën pjesë në bazën fiziologjike të ëndrrave? **1 pikë**
- A) Të parit
  - B) Hipnoza
  - C) Emocionet
  - D) Të dëgjuarit
28. Fëmijët imitojnë dhe veprojnë të ndikuar nga të tjerët, sidomos nga të rriturit. Ky lloj të mësuari në psikologji quhet: **1 pikë**
- A) latent.
  - B) zbulues.
  - C) nga vëzhgimi.
  - D) nga përforcimi.
29. Në një grup nxënësish të një klase, është dhe një vajzë që zakonisht nuk i pëlqen disa veprime të shokëve të saj. Një ditë, për t'u dukur e dashur dhe e vlerësuar prej tyre, ajo iu bind dëshirës së grupit për të qenë pjesë e një veprimtarie të përbashkët. Ky veprim në psikologji quhet: **1 pikë**
- A) stereotip,
  - B) obedience,
  - C) kompiancë,
  - D) konformizëm.
30. Për të realizuar një edukim gjinor modern, shoqëria priret: **1 pikë**
- A) të kufizojë mundësitë e femrave për zhvillim individual.
  - B) të krijojë stereotipe dëmtuese mes femrave dhe meshkujve.
  - C) të krijojë sa më pak mundësi bashkëpunimi midis femrave dhe meshkujve.
  - D) të shfrytëzojë çdo rast për një trajtim të barabartë midis meshkujve dhe femrave.

31. Evidentoni dy veçori të drejtimit bihevjorist në lidhje me objektin e studimit të shkencës së psikologjisë . **2 pikë**

32. Sipas psikologëve, **stresi** është burimi kryesor i shumë sëmundjeve. Për përballimin e situatës stresante njerëzit duhet të dallojnë stresorët si hap të parë. Identifikoni tri hapa të tjerë që psikologët këshillojnë për të përballuar stresin. **3 pikë**

33. Gjatë një aksidenti një i moshuar përplasi kokën në trotuar dhe pasi u vizitua u konstatua që hemisfera e djathtë ishte dëmtuar. Identifikoni tri nga pasojat që mund ti shfaqen atij nga dëmtimi i kësaj hemisfere. **3 pikë**

34. Psikologët kanë përcaktuar tri sisteme në të cilat depozitohet informacioni. Këto sisteme të depozitimit quhen edhe lloje të kujtesës dhe janë: kujtesa shqisore, kujtesa afatshkurtër dhe kujtesa afatgjatë. Informacioni futet në këto sisteme të depozitimit përmes procesit të kodimit.

Shpjegoni rolin e: **4 pikë**

- Kujtesës shqisore
- Kodeve pamore
- Kodeve dëgjimore
- Kodeve semantike

35. Përforcimi është çdo stimul që rrit mundësinë e përsëritjes së një reagimi që kryhet para tij. Shpjegoni llojet e përforcimit në kushtëzimin veprues. **4 pikë**

- a) Përforcimi pozitiv
- b) Përforcimi negativ
- c) Përforcimi parësor
- d) Përforcimi dytësor

36. Sjellja jonormale e njeriut ka qenë dhe vazhdon të jetë në qendër të studimeve dhe drejtimeve psikologjike. Analizoni trajtimin e sjelljes jonormale sipas drejtimit: **4 pikë**

- a) Bihevjorist
- b) Psikoanalitik
- c) Humanist
- d) Kognitiv

SEKSIONI 4
SKEMAT E VLERËSIMIT

GJUHËT E HUAJA

Gjuhë Angleze (Niveli B1) – Sesiioni I

READING SECTION

For the open-ended questions, answers may be brief or may be written in full sentences. Accept either provided the information in the key is included. Do not take marks off for incorrect grammar or spelling in a longer answer. Do not accept answers which are too long and contain irrelevant information. For Reading Comprehension questions, **accept answers** which are similar in meaning to those given in the key.

Question	Answer	Points
1	C	1
2	D	1
3	C	1
4	B	1
5	A	1
6	C	1
7	C	1
8	D	1
9	D	1
10	C	1
11	He lived in Paris. / In Paris	1
12	The story takes place during the 2nd World War. / It takes place during the World War II. / During the 2 nd World War. / In the 2 nd World War. (and other similar answers)	1
13	He has written two/2 other history books. / Two other history books. / Two/2 other books.	1
14	In France.	1
15	Doubts about Chanel's loyalties during World War II. / Doubts about Chanel's loyalties during 2 nd World War.	1
16	fashion industry / the comfort industry/ the industry of comfortable things, sth that provides pleasure / sth that provides comfort / sth that provides satisfaction / great comfort / (and other similar answers)	1

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

17	<i>She contributed to luxury industry. / She contributed to fashion industry. / She contributed to industry of comfort and luxury. (and other similar answers)</i>	1
18	<i>He was from America. / He was American. (and other similar answers)</i>	1
19	<i>More than four (4) years.</i>	1
20	<i>An accidental find in France's national police archive (made him start writing the book).</i>	1
21-30	<i>Fish 22. deadly 23. the same 24. animal 25. made up 26. habitat 27. falling 28. unique 29. someone 30. us</i>	10

USE OF LANGUAGE SECTION

31	<i>a-D b-A c-A d-B e-C f-A g-D h-A i-D j-B</i>	10
32a	<i>ATTENTION</i>	1
32b	<i>OBLIGATIONS</i>	1
32c	<i>PAYMENT</i>	1
32d	<i>ABILITIES</i>	1
32e	<i>FITNESS</i>	1

B1 Level Examination Writing Section

The writing section is scored out of a total of 15 points.

33. Task 1

10 points

There are five criteria, each of which receives two points.

Candidates whose writing ability for a criterion is considered to be below the minimum acceptable standard for B1 level receive zero points for that criterion. Candidates whose writing ability is judged to be at the **minimum** standard for B1 level receive one point for that criterion, while candidates whose ability for a criterion is considered to be above the minimum level for B1 receive two points for that criterion.

The number of points for each criterion is added together to give a total score out of ten.

A successful candidate at minimum B1 level can:

- ✓ Can convey simple information of immediate relevance, getting across the point he/she feels to be important
- ✓ Can produce continuous writing, which is generally intelligible throughout.
- ✓ Can write straightforward connected texts on a range of familiar subjects within his field of interest, by linking a series of shorter discrete elements into a linear sequence.
- ✓ Can write personal letters describing experiences, feelings and events in some detail.
- ✓ Spelling, punctuation and layout are accurate enough to be followed most of the time.

Writing Descriptors

Points	Description	Task Completion	Organization	Grammar	Vocabulary	Mechanics
0	Below minimum B1 level	Text is often irrelevant to the task. Text is much too short. The topic is not sufficiently developed and little or no supporting detail is provided.	No beginning or end to the text. Text often jumps from topic to topic. Very few or no connectors used.	Very frequent errors often impede communication, confusing the reader.	Lack of vocabulary resources often impedes communication.	Frequent errors in the spelling of words which may cause confusion for the reader. Sentences may lack full stops and capitalization is used inappropriately or is absent.
1	At minimum B1 level	Text is relevant to the task in parts. The topic is sufficiently developed, but without much supporting detail.	A beginning and end is provided. Topics in the text are sometimes grouped together. Some connectors are sometimes used appropriately.	Errors sometimes occur in basic structures, but only sometimes impede communication. Errors may often occur in more complex structures.	Vocabulary resources are often used appropriately to convey communication. Errors may often occur in more advanced vocabulary.	Few errors in the spelling of basic words, but errors may often appear in more complex words. Sentences have a full stop and are followed by capitalization Commas are sometimes

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

						used appropriately.
2	Above minimum B1 level	Text is mostly relevant to the task. The topic is fully developed and has appropriate supporting details.	An introduction and conclusion is provided. Topics are mostly grouped together. Connectors are mostly used appropriately.	Errors mostly do not occur in basic structures. Errors in more complex structures may occasionally impede communication	Sufficient vocabulary resources are mostly used appropriately. Some more advanced vocabulary is sometimes used appropriately.	Very few errors in the spelling of basic words, but errors sometimes appear in more complex words Punctuation is usually used appropriately Commas are often used appropriately.

34. Task 2

5 points

There are five criteria, each of which receives 1 point.

Candidates whose writing ability for a criterion is considered to be below the minimum acceptable standard for B1 level receive zero points for that criterion. Candidates whose writing ability is judged to be above the minimum standard for B1 level receive one point for that criterion.

The number of points for each criterion is added together to give a total score out of five.

Writing Descriptors

Poi nts	Descr iption	Task Completi on	Organization	Grammar	Vocabulary	Mechanics
0	Below minimum B1 level	Text is often irrelevant to the task. Text is much too short. The topic is not sufficiently	No beginning or end to the text. Text often jumps from topic to topic. Very few or no connectors used.	Very frequent errors often impede communication, confusing the reader.	Lack of vocabulary resources often impedes communication.	Frequent errors in the spelling of words which may cause confusion for the reader. Sentences may lack full stops and capitalization is used

MATURA SHITËTËRORE 2019

		developed and little or no supporting detail is provided.				inappropriately or is absent.
1	Above minimum B1 level	Text is mostly relevant to the task. The topic is fully developed and has appropriate supporting details.	An introduction and conclusion is provided. Topics are mostly grouped together. Connectors are mostly used appropriately.	Errors mostly do not occur in basic structures. Errors in more complex structures may occasionally impede communication.	Sufficient vocabulary resources are mostly used appropriately. Some more advanced vocabulary is sometimes used appropriately.	Very few errors in the spelling of basic words, but errors sometimes appear in more complex words. Punctuation is usually used appropriately. Commas are often used appropriately.

Gjuhë Angleze (Niveli B1) – Sesionii II

READING SECTION

For the open-ended questions, answers may be brief or may be written in full sentences. Accept either provided the information in the key is included. Do not take marks off for incorrect grammar or spelling in a longer answer. Do not accept answers which are too long and contain irrelevant information. For Reading Comprehension questions, accept answers which are similar in meaning to those given in the key.

Question	Answer	Points
1	C	1
2	A	1
3	D	1
4	C	1
5	D	1
6	A	1
7	C	1
8	C	1
9	A	1
10	D	1
11	<i>What he/she values the most is the real magic that the music and the lyrics of the songs transit.</i>	1
12	<i>It is famous for hosting some of the world's' best known artists.</i>	1
13	<i>She is also known for her powerful and emotive mezzo-soprano voice.</i>	1
14	<i>Morrisett's singing was full of feeling and emotion; some songs with anger and others with love.</i>	1
15	<i>It was about someone desperately looking for love in the wrong places</i>	1
16	<i>The auditorium was cold and the sound was sometimes poor.</i>	1
17	<i>The author saw that they knew the words and they sang along to nearly every song.</i>	1
18	<i>When she performed the brilliant version of "Heartache"</i>	1
19	<i>"ironic"</i>	1

MATURA SHETËRORE 2019

20	<i>Will always remember/ will never forget/ will be part of my memory</i>	1
21-30	21) fortress 22) originally 23) protect 24) important 25) order 26) member 27) crowd 28) symbolized 29) celebrated 30) reputation	10

USE OF LANGUAGE SECTION

31	a.A b. C c. B d. D e. A f. B g. C h. D i.A j.C	10
32a	HELPFUL	1
32b	AWARENESS	1
32c	SCIENTISTS	1
32d	TOURISM	1
32e	RECOMMENDATION	1

B1 Level Examination Writing Section

The writing section is scored out of a total of 15 points.

33. Task 1

10 points

There are five criteria, each of which receives two points.

Candidates whose writing ability for a criterion is considered to be below the minimum acceptable standard for B1 level receive zero points for that criterion. Candidates whose writing ability is judged to be at the **minimum** standard for B1 level receive one point for that criterion, while candidates whose ability for a criterion is considered to be above the minimum level for B1 receive two points for that criterion.

The number of points for each criterion is added together to give a total score out of ten.

A successful candidate at minimum B1 level can:

- ✓ *Can convey simple information of immediate relevance, getting across the point he/she feels to be important*
- ✓ *Can produce continuous writing, which is generally intelligible throughout.*

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- ✓ *Can write straightforward connected texts on a range of familiar subjects within his field of interest, by linking a series of shorter discrete elements into a linear sequence.*
- ✓ *Can write personal letters describing experiences, feelings and events in some detail.*
- ✓ *Spelling, punctuation and layout are accurate enough to be followed most of the time.*

Writing Descriptors

Poi nts	Descrip tion	Task Completion	Organization	Grammar	Vocabulary	Mechanics
0	Below minimu m B1 level	Text is often irrelevant to the task. Text is much too short. The topic is not sufficiently developed and little or no supporting detail is provided.	No beginning or end to the text. Text often jumps from topic to topic. Very few or no connectors used.	Very frequent errors often impede communication, confusing the reader.	Lack of vocabulary resources often impedes communication.	Frequent errors in the spelling of words which may cause confusion for the reader. Sentences may lack full stops and capitalization is used inappropriately or is absent.
1	At minimu m B1 level	Text is relevant to the task in parts. The topic is sufficiently developed, but without much	A beginning and end is provided. Topics in the text are sometimes grouped together. Some connectors	Errors sometimes occur in basic structures, but only sometimes impede communication. Errors may often occur in more	Vocabulary resources are often used appropriately to convey communication. Errors may often occur in more.	Few errors in the spelling of basic words, but errors may often appear in more complex words. Sentences have a full

MATURA SHTETËRORE 2019

		supporting detail.	are sometimes used appropriately.	complex structures.	advanced vocabulary.	stop and are followed by capitalization. Commas are sometimes used appropriately.
2	Above minimum B1 level	Text is mostly relevant to the task. The topic is fully developed and has appropriate supporting details.	An introduction and conclusion is provided. Topics are mostly grouped together. Connectors are mostly used appropriately.	Errors mostly do not occur in basic structures Errors in more complex structures may occasionally impede communication.	Sufficient vocabulary resources are mostly used appropriately. Some more advanced vocabulary is sometimes used appropriately.	Very few errors in the spelling of basic words, but errors sometimes appear in more complex words. Punctuation is usually used appropriately. Commas are often used appropriately.

34. Task 2

5 points

There are five criteria, each of which receives 1 point.

Candidates whose writing ability for a criterion is considered to be below the minimum acceptable standard for B1 level receive zero points for that criterion. Candidates whose writing ability is judged to be above the minimum standard for B1 level receive one point for that criterion.

The number of points for each criterion is added together to give a total score out of five.

Writing Descriptors

Poi nts	Descrip tion	Task Completi on	Organizati on	Grammar	Vocabulary	Mechanics
0	Below minimu	Text is often	No beginning	Very frequent	Lack of vocabulary	Frequent errors in the

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

	m B1 level	<p>irrelevant to the task.</p> <p>Text is much too short.</p> <p>The topic is not sufficiently developed and little or no supporting detail is provided.</p>	<p>or end to the text. Text often jumps from topic to topic.</p> <p>Very few or no connectors used.</p>	<p>errors often impede communication confusing the reader.</p>	<p>resources often impedes communication.</p>	<p>spelling of words which may cause confusion for the reader.</p> <p>Sentences may lack full stops and capitalization is used inappropriately or is absent.</p>
1	Above minimum B1 level	<p>Text is mostly relevant to the task.</p> <p>The topic is fully developed and has appropriate supporting details.</p>	<p>An introduction and conclusion is provided.</p> <p>Topics are mostly grouped together. Connectors are mostly used appropriately.</p>	<p>Errors mostly do not occur in basic structures.</p> <p>Errors in more complex structures may occasionally impede communication.</p>	<p>Sufficient vocabulary resources are mostly used appropriately.</p> <p>Some more advanced vocabulary is sometimes used appropriately.</p>	<p>Very few errors in the spelling of basic words, but errors sometimes appear in more complex words.</p> <p>Punctuation is usually used appropriately. Commas are often used appropriately.</p>

Gjuhë Angleze (Niveli B2) – Sesiioni I

READING SECTION

For the open-ended questions, answers may be brief or may be written in full sentences. Accept either provided the information in the key is included. Do not take marks off for incorrect grammar or spelling in a longer answer. Do not accept answers which are too long and contain irrelevant information. For Reading Comprehension questions, accept answers which are similar in meaning to those given in the key.

Question	Answer	Points
1	B	1
2	D	1
3	B	1
4	B	1
5	C	1
6	C	1
7	A	1
8	D	1
9	C	1
10	A	1
11	<i>They are about beliefs and superstitions.</i>	1
12	<i>demon</i>	1
13	<i>Opal market crashed and Opal prices dropped by 50%.</i>	1
14	<i>Bells are always related to weddings and special occasions.</i>	1
15	<i>Ringling bells frighten evil spirits away. / When bells ring they frighten evil spirits away.</i>	1
16	<i>Originate/have origin from/spring/derive from/come from/etc.</i>	1
17	<i>At the foot of the bed.</i>	1
18	<i>Black cat</i>	1
19	<i>A witch</i>	1
20	<i>Associated</i>	1
21	<i>d</i>	1
22	<i>e</i>	1
23	<i>f</i>	1
24	<i>a</i>	1
25	<i>b</i>	1
26	<i>c</i>	1

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

27	<i>j</i>	1
28	<i>k</i>	1
29	<i>g</i>	1
30	<i>h</i>	1

USE OF LANGUAGE SECTION

31a	<i>C</i>	1
31b	<i>D</i>	1
31c	<i>A</i>	1
31d	<i>B</i>	1
31e	<i>B</i>	1
31f	<i>A</i>	1
31g	<i>C</i>	1
31h	<i>C</i>	1
31i	<i>B</i>	1
31j	<i>C</i>	1
32	<i>a) Help b) make c) problem/issue/defect d) be e) gets</i>	5

B2 Level Examination Writing Section

The writing section is scored out of a total of 15 points.

33. Task 1

There are five criteria, each of which receives two points.

Candidates whose writing ability for a criterion is considered to be below the minimum acceptable standard for B2 level receive zero points for that criterion. Candidates whose writing ability is judged to be at the **minimum** standard for B2 level receive one point for that criterion, while candidates whose ability for a criterion is considered to be above the minimum level for B2 receive two points for that criterion.

The number of points for each criterion is added together to give a total score out of ten.

A successful candidate at minimum B2 level can:

- ✓ Can convey simple information of immediate relevance, getting across the point he/she feels to be important
- ✓ Can produce continuous writing, which is generally intelligible throughout.

- ✓ Can write straightforward connected texts on a range of familiar subjects within his field of interest, by linking a series of shorter discrete elements into a linear sequence.
- ✓ Can write personal letters describing experiences, feelings and events in some detail.
- ✓ Spelling, punctuation and layout are accurate enough to be followed most of the time.

Writing Descriptors

Points	Description	Task Completion	Organization	Grammar	Vocabulary	Mechanics
0	Below minimum B2 level	Text is often irrelevant to the task. Text is much too short. The topic is not sufficiently developed and little or no supporting detail is provided.	No beginning or end to the text. Text often jumps from topic to topic. Very few or no connectors used.	Very frequent errors often impede communication, confusing the reader.	Lack of vocabulary resources often impedes communication.	Frequent errors in the spelling of words which may cause confusion for the reader. Sentences may lack full stops and capitalization is used inappropriately or is absent.
1	At minimum B2 level	Text is relevant to the task in parts. The topic is sufficiently developed, but without much supporting detail.	A beginning and end is provided. Topics in the text are sometimes grouped together. Some connectors are sometimes	Errors sometimes occur in basic structures, but only sometimes impede communication. Errors may often occur	Vocabulary resources are often used appropriately to convey communication. Errors may often occur in more	Few errors in the spelling of basic words, but errors may often appear in more complex words. Sentences have a full stop and are followed by capitalization. Commas are

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

			used appropriately	in more complex structures.	advanced vocabulary.	sometimes used appropriately.
2	Above minimum B2 level	Text is mostly relevant to the task. The topic is fully developed and has appropriate supporting details.	An introduction and conclusion is provided. Topics are mostly grouped together. Connectors are mostly used appropriately	Errors mostly do not occur in basic structures. Errors in more complex structures may occasionally impede communication.	Sufficient vocabulary resources are mostly used appropriately Some more advanced vocabulary is sometimes used appropriately	Very few errors in the spelling of basic words, but errors sometimes appear in more complex words. Punctuation is usually used appropriately. Commas are often used appropriately.

34. Task 2

There are five criteria, each of which receives 1 point.

Candidates whose writing ability for a criterion is considered to be below the minimum acceptable standard for B2 level receive zero points for that criterion. Candidates whose writing ability is judged to be above the minimum standard for B2 level receive one point for that criterion.

The number of points for each criterion is added together to give a total score out of five.

A successful candidate at minimum B2 level can:

- ✓ Can convey simple information of immediate relevance, getting across the point he/she feels to be important
- ✓ Can produce continuous writing, which is generally intelligible throughout.
- ✓ Can write straightforward connected texts on a range of familiar subjects within his field of interest, by linking a series of shorter discrete elements into a linear sequence.
- ✓ Can write personal letters describing experiences, feelings and events in some detail.

- ✓ Spelling, punctuation and layout are accurate enough to be followed most of the time.

Writing Descriptors

Points	Description	Task Completion	Organization	Grammar	Vocabulary	Mechanics
0	Below minimum B2 level	Text is often irrelevant to the task. Text is much too short. The topic is not sufficiently developed and little or no supporting detail is provided.	No beginning or end to the text. Text often jumps from topic to topic. Very few or no connectors used.	Very frequent errors often impede communication, confusing the reader.	Lack of vocabulary resources often impedes communication.	Frequent errors in the spelling of words which may cause confusion for the reader. Sentences may lack full stops and capitalization is used inappropriately or is absent.
1	Above minimum B2 level	Text is mostly relevant to the task. The topic is fully developed and has appropriate supporting details.	An introduction and conclusion is provided. Topics are mostly grouped together. Connectors are mostly used appropriately.	Errors mostly do not occur in basic structures. Errors in more complex structures may occasionally impede communication.	Sufficient vocabulary resources are mostly used appropriately. Some more advanced vocabulary is sometimes used appropriately.	Very few errors in the spelling of basic words, but errors sometimes appear in more complex words. Punctuation is usually used appropriately. Commas are often used appropriately.

Gjuhë Angleze (Niveli B2) – Sesionii II

READING SECTION

For the open-ended questions, answers may be brief or may be written in full sentences. Accept either provided the information in the key is included. Do not take marks off for incorrect grammar or spelling in a longer answer. Do not accept answers which are too long and contain irrelevant information. For Reading Comprehension questions, accept answers which are similar in meaning to those given in the key.

Question	Answer	Points
1	B	1
2	A	1
3	B	1
4	C	1
5	D	1
6	C	1
7	A	1
8	B	1
9	C	1
10	B	1
11	<i>They are about messages in the bottle. / About messages in the bottle. / Messages in the bottle.</i>	1
12	<i>In Text 1 / Text 1 / In "Castaways revealed" / Castaways revealed"</i>	1
13	<i>misfortune</i>	1
14	<i>In Text 2 / Text 2 / In "Ghost message from the Titanic" / "Ghost message from the Titanic"</i>	1
15	<i>In Text 3 / Text 3 / In "And 85 years later..." / "And 85 years later..."</i>	1
16	<i>In Text 4 / Text 4 / In "The record holder" / "The record holder"</i>	1
17	<i>In Text 1 / Text 1 / In "Castaways revealed" / Castaways revealed"</i>	1
18	<i>In Text 2 / Text 2 / In "Ghost message from the Titanic" / "Ghost message from the Titanic"</i>	1
19	<i>In Text 3 / Text 3 / In "And 85 years later..." / "And 85 years later..."</i>	1

MATURA SHETETËRORE 2019

20	<i>scrawl</i>	1
21	<i>e</i>	1
22	<i>f</i>	1
23	<i>g</i>	1
24	<i>h</i>	1
25	<i>a</i>	1
26	<i>b</i>	1
27	<i>c</i>	1
28	<i>d</i>	1
29	<i>i</i>	1
30	<i>k</i>	1

USE OF LANGUAGE SECTION

31a	<i>D</i>	1
31b	<i>A</i>	1
31c	<i>B</i>	1
31d	<i>C</i>	1
31e	<i>D</i>	1
31f	<i>A</i>	1
31g	<i>B</i>	1
31h	<i>B</i>	1
31i	<i>C</i>	1
31j	<i>D</i>	1
32	<i>a) How b) cash c) are d) your e) nice</i>	5

B2 Level Examination Writing Section

The writing section is scored out of a total of 15 points.

33. Task 1

There are five criteria, each of which receives two points.

Candidates whose writing ability for a criterion is considered to be below the minimum acceptable standard for B2 level receive zero points for that criterion. Candidates whose writing ability is judged to be at the **minimum** standard for B2 level receive one point for that criterion, while candidates whose ability for a criterion is considered to be above the minimum level for B2 receive two points for that criterion.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

The number of points for each criterion is added together to give a total score out of ten.

A successful candidate at minimum B2 level can:

- ✓ Can convey simple information of immediate relevance, getting across the point he/she feels to be important
- ✓ Can produce continuous writing, which is generally intelligible throughout.
- ✓ Can write straightforward connected texts on a range of familiar subjects within his field of interest, by linking a series of shorter discrete elements into a linear sequence.
- ✓ Can write personal letters describing experiences, feelings and events in some detail.
- ✓ Spelling, punctuation and layout are accurate enough to be followed most of the time.

Writing Descriptors

Poi nts	Descr iption	Task Completion	Organization	Grammar	Vocabulary	Mechanics
0	Belo w mini mum B2 level	Text is often irrelevant to the task. Text is much too short. The topic is not sufficiently developed and little or no supporting detail is provided.	No beginning or end to the text. Text often jumps from topic to topic. Very few or no connectors used.	Very frequent errors often impede communication, confusing the reader.	Lack of vocabulary resources often impedes communication.	Frequent errors in the spelling of words which may cause confusion for the reader. Sentences may lack full stops and capitalization is used inappropriately or is absent.
1	At mini mum B2 level	Text is relevant to the task in parts.	A beginning and end is provided. Topics in	Errors sometimes occur in basic structures,	Vocabulary resources are often used appropriately	Few errors in the spelling of basic words, but errors may often appear in more complex words.

MATURA SHETËRORE 2019

		The topic is sufficiently developed, but without much supporting detail.	the text are sometimes grouped together. Some connectors are sometimes used appropriately.	but only sometimes impede communication. Errors may often occur in more complex structures.	y to convey communication. Errors may often occur in more advanced vocabulary.	Sentences have a full stop and are followed by capitalization. Commas are sometimes used appropriately.
2	Above minimum B2 level	Text is mostly relevant to the task. The topic is fully developed and has appropriate supporting details.	An introduction and conclusion is provided. Topics are mostly grouped together. Connectors are mostly used appropriately.	Errors mostly do not occur in basic structures. Errors in more complex structures may occasionally impede communication.	Sufficient vocabulary resources are mostly used appropriately. Some more advanced vocabulary is sometimes used appropriately.	Very few errors in the spelling of basic words, but errors sometimes appear in more complex words. Punctuation is usually used appropriately. Commas are often used appropriately.

34. Task 2

There are five criteria, each of which receives 1 point.

Candidates whose writing ability for a criterion is considered to be below the minimum acceptable standard for B2 level receive zero points for that criterion. Candidates whose writing ability is judged to be above the minimum standard for B2 level receive one point for that criterion.

The number of points for each criterion is added together to give a total score out of five.

A successful candidate at minimum B2 level can:

- ✓ Can convey simple information of immediate relevance, getting across the point he/she feels to be important
- ✓ Can produce continuous writing, which is generally intelligible throughout.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- ✓ Can write straightforward connected texts on a range of familiar subjects within his field of interest, by linking a series of shorter discrete elements into a linear sequence.
- ✓ Can write personal letters describing experiences, feelings and events in some detail.
- ✓ Spelling, punctuation and layout are accurate enough to be followed most of the time.

Writing Descriptors

Poi nts	Descri ption	Task Completion	Organization	Grammar	Vocabulary	Mechanics
0	Below minimum B2 level	Text is often irrelevant to the task. Text is much too short. The topic is not sufficiently developed and little or no supporting detail is provided.	No beginning or end to the text. Text often jumps from topic to topic. Very few or no connectors used.	Very frequent errors often impede communication, confusing the reader.	Lack of vocabulary resources often impedes communication.	Frequent errors in the spelling of words which may cause confusion for the reader. Sentences may lack full stops and capitalization is used inappropriately or is absent.
1	Above minimum B2 level	Text is mostly relevant to the task. The topic is fully developed and has appropriate supporting details.	An introduction and conclusion is provided. Topics are mostly grouped together. Connectors are mostly used appropriately.	Errors mostly do not occur in basic structures. Errors in more complex structures may occasionally impede communication.	Sufficient vocabulary resources are mostly used appropriately. Some more advanced vocabulary is sometimes used appropriately.	Very few errors in the spelling of basic words, but errors sometimes appear in more complex words. Punctuation is usually used appropriately. Commas are often used appropriately.

Gjuhë Frënge (Niveli B2) – Sesion I

COMPREHENSION DES ECRITS

Pour les questions ouvertes les réponses pourraient être courtes ou longues. L'examineur va donner le point si le candidat a mentionné le mot clé. Il ne faut pas pénaliser les fautes de grammaire ou de l'orthographe pour les réponses. Il ne faut pas accepter les réponses longues qui contiennent des informations qui n'ont pas de lien avec la question.

Question	Réponses	Points
1	B	1
2	D	1
3	B	1
4	B	1
5	B	1
6	C	1
7	A	1
8	A	1
9	D	1
10	C	1
11	<i>Le problème du stress avant l'examen /gestion du stress avant l'examen.</i>	1
12	<i>On mémorise beaucoup pendant la nuit, donc étudier tard le soir n'est pas un problème.</i>	1
13	<i>Faux « la règle reste de ne pas trop changer ses habitudes».</i>	1
14	<i>Non : passer une nuit blanche à réviser ne sert à rien.</i>	1
15	<i>Le manque d'eau peut entraîner le stress.</i>	1
16	<i>Il est conseillé de pratiquer une activité de détente physique.</i>	1
17	<i>La caféine est un bon stimulant, mais il ne faut pas en boire dix pendant les épreuves.</i>	1
18	<i>Pour se détendre il faut aller se promener.</i>	1
19	<i>Parce que le cerveau a besoin de beaucoup d'oxygène lorsqu'on est stressé.</i>	1
20	<i>Faux «évitez au maximum de regarder ce qu'il se passe autour de vous».</i>	1
21	5	1

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

22	3	1
23	8	1
24	4	1
25	6	1
26	1	1
27	2	1
28	10	1
29	7	1
30	9	1

UTILISATION DE LA LANGUE

31a	A	1
31b	C	1
31c	D	1
31d	B	1
31e	B	1
31f	C	1
31g	D	1
31h	B	1
31i	D	1
31j	A	1
32	<i>a) Le développement économique est pénalisé par la dette européenne. b) La journée de la poésie a été organisée par notre lycée. c) Notre pays sera visité par les touristes. d) Les élèves de notre classe réalisent ce projet. e) Les archéologues ont trouvé un trésor à la ville de Durres.</i>	5

PRODUCTION ECRITE NIVEAU B2

15 points pour évaluer cette épreuve.

33. Tâche 1

10 points

Cinq critères à évaluer, deux points pour chaque critère.

Le candidat va obtenir la totalité des points, s'il a respecté les cinq critères demandés. Au contraire s'il a le minimum du niveau il va avoir zéro pour chaque critère.

La totalité des points de chaque critère va donner la totalité de l'épreuve.

Le candidat pour le niveau B2 :

- ✓ *Peut écrire un essai ou un rapport qui développe une argumentation de façon méthodique en soulignant de manière appropriée les points importants et les détails pertinents qui viennent l'appuyer.*
- ✓ *Peut évaluer des idées différentes ou des solutions à un problème.*
- ✓ *Peut écrire un essai ou un rapport qui développe une argumentation en apportant des justifications pour ou contre un point de vue particulier et en expliquant les avantages ou les inconvénients de différentes options.*
- ✓ *Peut synthétiser des informations et des arguments issus de sources diverses.*

Descripteurs du niveau B2, production écrite

Poi nts	Desc ription	Respect de la consigne	Organisation	Grammaire	Vocabulaire	Orthographe et ponctuation
0	En dessous du niveau B2	La production écrite est hors sujet La production écrite est courte La tâche n'est pas bien élaborée ou bien développée ; l'apprenant ne fournit pas des éléments suffisants	Le texte écrit n'est pas cohérent. Il n'y a pas un début et une fin. Très peu ou pas du tout de connecteurs logiques.	Beaucoup de fautes qui empêchent la compréhension de la production écrite.	Manque de vocabulaire approprié	Ecrit avec beaucoup de fautes de grammaire et de lexique qui gâche la compréhension Des fautes fréquentes d'orthographe qui empêchent la compréhension
1	Le minimum du niveau	L'apprenant a accompli une partie de la tâche demandée. Le texte est développé, mais sans rapporter des	Le texte a un début et la fin, mais ce n'est pas bien développé. Utilisation de certains connecteurs	Il ya des erreurs dans les structures longues et quelque fois empêchent la compréhension	Le vocabulaire est limité et l'apprenant utilise peu de mots relatifs au sujet.	Des problèmes encore en écrivant des mots qui appartiennent à un vocabulaire plus spécifique.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

		précisions ou des détails.	s, quelque fois dans, mais pas dans l'endroit juste.		On constate encore des erreurs dans l'utilisation des mots.	L'apprenant utilise bien la ponctuation
2	Niveau B2 acquis	La production écrite respecte dans toute sa totalité la consigne. Le texte est développé et complété avec des exemples.	L'apprenant respecte la cohésion et la cohérence du texte. Les idées du texte sont très bien développées. L'apprenant utilise les connecteurs logiques.	Il n'y a pas d'erreurs dans les structures simples. Des petites erreurs dans les structures complexes sont acceptées, à condition que cela n'empêche pas la compréhension	Le vocabulaire utilisé est approprié et suffisant L'apprenant utilise un vocabulaire spécifique relatif au sujet	Très peu de fautes, surtout pour les mots spécifiques. Il y a encore des fautes, mais l'apprenant utilise bien la ponctuation et fait attention à l'orthographe.

34. Tâche 2

5 points

Cinq critères à évaluer, un point pour chaque critère.

Le candidat va obtenir la totalité des points, s'il a respecté les cinq critères demandés. Au contraire s'il a le minimum du niveau il va avoir zéro pour chaque critère.

La totalité des points de chaque critère va donner la totalité de l'épreuve.

Le candidat pour le niveau B2 :

- ✓ *Peut écrire des textes clairs et détaillés sur une gamme étendue de sujets relatifs à son domaine d'intérêt en faisant la synthèse et l'évaluation d'informations et d'arguments empruntés à des sources diverses.*
- ✓ *Peut écrire des descriptions élaborées d'événements et d'expériences réels ou imaginaires en indiquant la relation entre les idées dans un texte articulé et en respectant les règles du genre en question.*

- ✓ *Peut écrire des descriptions claires et détaillées sur une variété de sujets en rapport avec son domaine d'intérêt.*
- ✓ *Peut écrire une critique de film, de livre ou de pièce de théâtre.*
- ✓ *Peut écrire une lettre ou un mail sur des sujets familiers et décrire des expériences et des sentiments en fournissant des détails et des exemples.*

Descripteurs du niveau B2, production écrite

Poi nts	Descr iption	Respect de la consigne	Organisation	Grammaire	Vocabulair e	Orthographe et ponctuation
0	En desso us du niveau	La produc- tion écrite est hors sujet La produ- ction écrite est courte La tâche n'est pas bien élaborée ou bien développée; l'apprenant ne fournit pas des éléments suffisants	Le texte écrit n'est pas cohérent. Il n'y a pas un début et une fin, Très peu ou pas du tout de connecteurs logiques.	Beaucoup de faute qui empêche la compréhensi on de la production écrite	Le vocabula ire est limité et empêch e la compréh ension	Ecris avec beaucoup de fautes de grammaire et de lexique qui gâche la compréhension . Des fautes fréquentes d'orthographe qui empêche la compréhension .
1	Niveau B2 acquis	La produc- tion écrite respecte dans toute sa totalité la consi-gne. Le texte est développé et complété avec des exemples	L'apprenant respecte la cohésion et la cohérence du texte. Les idées du texte sont très bien développées . L'apprenant utilise les connecteurs logiques.	Il n'y a pas d'erreurs dans les structures simples. Des petites erreurs dans les structures complexes sont acceptées, à condition que cela n'empêche pas la compréhension	Le vocabula ire utilisé et appropri é et suffisant L'appren ant utilise un vocabula ire spécifiqu e relatif au sujet	Très peu de fautes, surtout pour les mots spécifiques. Il y a encore des fautes, mais l'apprenant utilise bien la ponctuation et fait attention à l'orthographe.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Gjuhë Frënge (Niveli B2) – Sesioni II

COMPREHENSION DES ECRITS

Pour les questions ouvertes les réponses pourraient être courtes ou longues. L'examineur va donner le point si le candidat a mentionné le mot clé. Il ne faut pas pénaliser les fautes de grammaire ou de l'orthographe pour les réponses. Il ne faut pas accepter les réponses longues qui contiennent des informations qui n'ont pas de lien avec la question.

Question	Réponses	Points
1	A	1
2	A	1
3	A	1
4	D	1
5	D	1
6	C	1
7	B	1
8	A	1
9	D	1
10	B	1
11	<i>L'enquête montre que les jeunes français s'adonnent à la lecture.</i>	1
12	<i>Pour loisir, le cadre scolaire, universitaire ou professionnel.</i>	1
13	<i>Le contexte familial.</i>	1
14	<i>Les femmes lisent 3 livres de plus par an que les hommes.</i>	1
15	<i>Les 15-25 ans dont les parents lisent le plus.</i>	1
16	<i>La concurrence Internet.</i>	1
17	<i>Livres numériques, livres audio.</i>	1
18	<i>Faux : les moins favorisées lisent moins.</i>	1
19	<i>Pour donner plus de goût à la lecture.</i>	1
20	<i>Construire une génération de lecteurs.</i>	1
21	1	1
22	5	1
23	9	1
24	10	1
25	4	1
26	6	1

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

27	7	1
28	2	1
29	3	1
30	8	1

UTILISATION DE LA LANGUE

31a	A	1
31b	A	1
31c	B	1
31d	C	1
31e	D	1
31f	C	1
31g	A	1
31h	B	1
31i	A	1
31j	C	1
32	a) <i>lesquels</i> b) <i>lesquelles</i> c) <i>auquel</i> d) <i>laquelle</i> e) <i>duquel</i>	5

PRODUCTION ECRITE NIVEAU B2

15 points pour évaluer cette épreuve.

33. Tâche 1**10 points**

Cinq critères à évaluer, deux points pour chaque critère.

Le candidat va obtenir la totalité des points, s'il a respecté les cinq critères demandés. Au contraire s'il a le minimum du niveau il va avoir zéro pour chaque critère.

La totalité des points de chaque critère va donner la totalité de l'épreuve.

Le candidat pour le niveau B2:

- ✓ *Peut écrire un essai ou un rapport qui développe une argumentation de façon méthodique en soulignant de manière appropriée les points importants et les détails pertinents qui viennent l'appuyer.*
- ✓ *Peut évaluer des idées différentes ou des solutions à un problème.*

MATURA SHETËRORE 2019

- ✓ *Peut écrire un essai ou un rapport qui développe une argumentation en apportant des justifications pour ou contre un point de vue particulier et en expliquant les avantages ou les inconvénients de différentes options.*
- ✓ *Peut synthétiser des informations et des arguments issus de sources diverses.*

Descripteurs du niveau B2, production écrite

Poi nts	Descr iption	Respect de la consigne	Organisation	Grammaire	Vocabulaire	Orthographe et ponctuation
0	En dessous du niveau B2	<p>La production écrite est hors sujet.</p> <p>La production écrite est courte.</p> <p>La tâche n'est pas bien élaborée ou bien développée; l'apprenant ne fournit pas des éléments suffisants .</p>	<p>Le texte écrit n'est pas cohérent. Il n'y a pas un début et une fin.</p> <p>Très peu ou pas du tout de connecteurs logiques.</p>	<p>Beaucoup de faute qui empêche la compréhension de la production écrite.</p>	<p>Manque de vocabulaire approprié</p>	<p>Ecris avec beaucoup de fautes de grammaire et de lexique qui gâche la compréhension</p> <p>Des fautes fréquentes d'orthographe qui empêche la compréhension.</p>
1	Le minimum du niveau	<p>L'apprenant a accompli une partie de la tâche demandée.</p> <p>Le texte est développé, mais sans rapporter des précisions ou des détails.</p>	<p>Le texte a un début et la fin, mais ce n'est pas bien développé. Utilisation de certains connecteurs, quelque fois dans, mais pas dans l'endroit juste.</p>	<p>Il ya des erreurs dans les structures longues et quelque fois empêche la compréhension.</p>	<p>Le vocabulaire est limité et l'apprenant utilise peu de mots relatifs au sujet. On constate encore des erreurs dans</p>	<p>Des problèmes encore en écrivant des mots qui appartiennent à un vocabulaire plus spécifique.</p> <p>L'apprenant utilise bien la ponctuation.</p>

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

					l'utilisation des mots.	
2	Niveau B2 acquis	<p>La production écrite respecte dans toute sa totalité la consigne.</p> <p>Le texte est développé et complété avec des exemples.</p>	<p>L'apprenant respecte la cohésion et la cohérence du texte.</p> <p>Les idées du texte sont très bien développées.</p> <p>L'apprenant utilise les connecteurs logiques.</p>	<p>Il n'y a pas d'erreurs dans les structures simples.</p> <p>Des petites erreurs dans les structures complexes sont acceptées, à condition que cela n'empêche pas la compréhension.</p>	<p>Le vocabulaire utilisé est approprié et suffisant.</p> <p>L'apprenant utilise un vocabulaire spécifique relatif au sujet.</p>	<p>Très peu de fautes, surtout pour les mots spécifiques.</p> <p>Il y a encore des fautes, mais l'apprenant utilise bien la ponctuation et fait attention à l'orthographe.</p>

34. Tâche 2

5 points

Cinq critères à évaluer, un point pour chaque critère.

Le candidat va obtenir la totalité des points, s'il a respecté les cinq critères demandés. Au contraire s'il a le minimum du niveau il va avoir zéro pour chaque critère.

La totalité des points de chaque critère va donner la totalité de l'épreuve.

Le candidat pour le niveau B2 :

- ✓ *Peut écrire des textes clairs et détaillés sur une gamme étendue de sujets relatifs à son domaine d'intérêt en faisant la synthèse et l'évaluation d'informations et d'arguments empruntés à des sources diverses.*
- ✓ *Peut écrire des descriptions élaborées d'événements et d'expériences réels ou imaginaires en indiquant la relation entre les idées dans un texte articulé et en respectant les règles du genre en question.*
- ✓ *Peut écrire des descriptions claires et détaillées sur une variété de sujets en rapport avec son domaine d'intérêt.*
- ✓ *Peut écrire une critique de film, de livre ou de pièce de théâtre.*
- ✓ *Peut écrire une lettre ou un mail sur des sujets familiers et décrire des expériences et des sentiments en fournissant des détails et des exemples.*

Descripteurs du niveau B2, Production Écrite

Poi nts	Descr iption	Respect de la consigne	Organisation	Grammaire	Vocabulaire	Orthographe et ponctuation
0	En dessous du niveau	La production écrite est hors sujet La production écrite est courte La tâche n'est pas bien élaborée ou bien développée ; l'apprenant ne fournit pas des éléments suffisants	Le texte écrit n'est pas cohérent. Il n'y a pas un début et une fin, Très peu ou pas du tout de connecteurs logiques.	Beaucoup de faute qui empêche la compréhension de la production écrite	Le vocabulaire est limité et empêche la compréhension	Écrit avec beaucoup de fautes de grammaire et de lexique qui gêne la compréhension Des fautes fréquentes d'orthographe qui empêchent la compréhension
1	Niveau B2 acquis	La production écrite respecte dans toute sa totalité la consigne. Le texte est développé et complété avec des exemples.	L'apprenant respecte la cohésion et la cohérence du texte. Les idées du texte sont très bien développées . L'apprenant utilise les connecteurs logiques.	Il n'y a pas d'erreurs dans les structures simples. Des petites erreurs dans les structures complexes sont acceptées, à condition que cela n'empêche pas la compréhension	Le vocabulaire utilisé est approprié et suffisant L'apprenant utilise un vocabulaire spécifique relatif au sujet	Très peu de fautes, surtout pour les mots spécifiques. Il y a encore des fautes, mais l'apprenant utilise bien la ponctuation et fait attention à l'orthographe

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Gjuhë Gjermane (Niveli B1) – Sesioni I

1. LESEVERSTEHEN

Für die offenen Fragen sollten die Antworten entweder kurz oder lang sein. Alle Antworten die im Lösungsschlüssel vorhanden sind sollten akzeptiert werden. Ziehen Sie keinen Punkt wegen der orthographischen-oder Rechtschreibfehler ab. Lange Antworten, die dem Inhalt der Frage nicht entsprechen oder zu lange Antworten werden nicht akzeptiert.

FRAGE	ANTWORT	PUNKTE
1	D	1
2	D	1
3	B	1
4	C	1
5	A	1
6	D	1
7	A	1
8	A	1
9	B	1
10	D	1
11	Text 2	1
12	Text 5	1
13	Text 3	1
14	Text 5	1
15	Text 5	1
16	Text 1	1
17	Text 4	1
18	Text 2	1
19	Text 3	1
20	Text 2	1
21	nicht	1
22	bin	1
23	zu	1
24	meinem	1
25	vorbei	1
26	jetzt	1
27	eines	1

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

28	Balkon	1
29	würde	1
30	bald	1

2. GRAMMATIK UND WORTSCHATZ

FRAGE	ANTWORT	PUNKTE
31a	A	1
31b	C	1
31c	B	1
31d	A	1
31e	A	1
31f	B	1
31g	A	1
31h	C	1
31i	B	1
31j	A	1
32	a) am b) zu c) nach d) in e) ins	5

3. SCHREIBEN

34. Hinweise: In dieser Fertigkeit wird der Schüler für die folgenden Bereiche bewertet: 10 Punkte

- ✓ *den Inhalt (wenn die Hauptidee von den konkreten Details unterstützt wird)* 2 Punkte
- ✓ *die Organisation des ganzen Themas* 2 Punkte
- ✓ *den Wortschatz* 2 Punkte
- ✓ *die Grammatik* 2 Punkte
- ✓ *die Rechtschreibung* 2 Punkte

Schreiben: B1 Niveau

Man kann Ereignisse, Objekte, Orte, Personen beschreiben.

Deskriptoren – Schreiben

Punkte	BESCHREIBUNG	ERFÜLLUNG	KOHÄRENZ	STRUKTUREN	WORTSCHATZ	RECHTSCHREIBUNG
0	Unter Minimum niveau B1	Der Text ist oft irrelevant zum Thema Der Text ist zu kurz Das Thema/ die Situierung ist verfehlt (z.B. missverstanden)	Im Text wird oft von einem Thema zum anderen gesprochen Sehr wenige oder keine Konnektoren	Viele Fehler erschweren die Kommunikation, verwirren den Leser	Der fehlende Wortschatz erschwert oft die Kommunikation	Häufige Fehler beim Schreiben einfacher Wörter Es kann an Punkten fehlen Die Großschreibung ist oft nicht richtig oder es fehlt
1	Auf Minimum niveau B1	Der Text ist zum Teil relevant	Einige Konnektoren sind manchmal richtig verwendet	Es sind manchmal Fehler in einfachen Satzkonstruktionen zu finden, aber diese erschweren nur manchmal die Kommunikation Es sind oft Fehler in komplexeren Satzkonstruktionen zu finden	Sehr einfacher Wortschatz ist oft richtig verwendet und führt zu einer einfachen Kommunikation Fehler können oft im komplexeren Wortschatz vorkommen	Wenige Fehler beim Schreiben sehr einfachen Wörtern Fehler können oft in komplexeren Wörtern vorkommen An den Satzenden gibt es meistens Punkte so wie auch eine richtige Großschreibung. Kommasetzung ist manchmal nicht richtig verwendet.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

2	Über Minimum niveau B1	Der Text ist meistens relevant zum Thema	Einfache Konnektoren sind meistens richtig verwendet	Es gibt Fehler, die meistens nicht in sehr einfachen Satzkonstruktionen vorkommen Fehler, die in komplexeren Satzkonstruktionen vorkommen, können nur manchmal die Kommunikation erschweren	Einfacher Wortschatz ist meistens richtig Komplexerer Wortschatz ist manchmal richtig	Ganz wenige Fehler beim Schreiben einfacher Wörter Manchmal gibt es Fehler in komplexeren Wörtern Die Interpunktion ist meistens richtig Die Kommasetzung ist oft richtig
----------	-------------------------------------	--	--	--	--	--

35. Hinweise: In dieser Fertigkeit wird der Schüler für die folgenden Bereiche bewertet: 5 Punkte

- ✓ *den Inhalt* 1 Punkt
- ✓ *die Organisation des ganzen Themas* 1 Punkt
- ✓ *den Wortschatz* 1 Punkt
- ✓ *die Grammatik* 1 Punkt
- ✓ *die Rechtschreibung* 1 Punkt

Man kann einen informellen Brief/ eine informelle E-Mail schreiben.

Deskriptoren – Schreiben

Punkte	BESCHREIBUNG	ERFÜLLUNG	KOHÄRENZ	STRUKTUREN	WORTSCHATZ	RECHTSCHREIBUNG
0	Unter Minimum niveau B1	Der Text ist oft irrelevant zum Thema Der Text ist zu kurz Die Leitpunkte sind nicht genügend bearbeitet, oder das Thema/ die Situierung ist verfehlt (z.B. missverstanden)	Im Text fehlt die Einleitung oder/und der Schlusssatz Im Text wird oft von einem Thema zum anderen gesprungen Sehr wenige oder keine Konnektoren	Viele Fehler erschweren die Kommunikation, verwirren den Leser	Der fehlende Wortschatz erschwert oft die Kommunikation	Häufige Fehler beim Schreiben einfacher Wörter Es kann an Punkten fehlen Die Großschreibung ist oft nicht richtig oder es fehlt
1	Über Minimum niveau B1	Der Text ist meistens relevant zum Thema	Im Text gibt es einen Einleitungs- und einen Schlusssatz Themen bzw. Punkte sind meistens zusammen gruppiert Einfache Konnektoren sind meistens richtig verwendet.	Es gibt Fehler, die meistens nicht in sehr einfachen Satzkonstruktionen vorkommen Fehler, die in komplexeren Satzkonstruktionen vorkommen, können nur manchmal die Kommunikation erschweren	Einfacher Wortschatz ist meistens richtig Komplexerer Wortschatz ist manchmal richtig	Ganz wenige Fehler beim Schreiben einfacher Wörter Manchmal gibt es Fehler in komplexeren Wörtern Die Interpunktion ist meistens richtig Die Kommasetzung ist oft richtig

Gjuhë Gjermane (Niveli B1) – Sesioni II

1. LESEVERSTEHEN

Für die offenen Fragen sollten die Antworten entweder kurz oder lang sein. Alle Antworten die im Lösungsschlüssel vorhanden sind sollten akzeptiert werden. Ziehen Sie keinen Punkt wegen der orthographischen-oder Rechtsschreibungsfehler ab. Lange Antworten, die dem Inhalt der Frage nicht entsprechen oder zu lange Antworten werden nicht akzeptiert.

FRAGE	ANTWORT	PUNKTE
1	B	1
2	A	1
3	D	1
4	D	1
5	B	1
6	C	1
7	C	1
8	D	1
9	A	1
10	B	1
11	Tekst 1	1
12	Tekst 4	1
13	Tekst 2	1
14	Tekst 3	1
15	Tekst 3	1
16	Tekst 1	1
17	Tekst 1	1
18	Tekst 2	1
19	Tekst 4	1
20	Tekst 4	1
21	Zukunft	1
22	Schauspielerin	1
23	ruhig	1
24	Personen	1
25	Talent	1
26	Kandidaten	1
27	Monolog	1

MATURA SHETËTËRORE 2019

28	<i>Monolog</i>	1
29	<i>bewerben</i>	1
30	<i>Schule</i>	1

2. GRAMMATIK UND WORTSCHATZ

FRAGE	ANTWORT	PUNKTE
31a	C	1
31b	B	1
31c	B	1
31d	D	1
31e	B	1
31f	D	1
31g	C	1
31h	A	1
31i	A	1
31j	A	1
32	<i>a)- in; b)- in; c)-am; d)-auf; e)-mit</i>	5

3. SCHREIBEN

34. **Hinweise:** In dieser Fertigkeit wird der Schüler für die folgenden Bereiche bewertet:

10 Punkte

- ✓ *den Inhalt (wenn die Hauptidee von den konkreten Details unterstützt wird)* 2 Punkte
- ✓ *die Organisation des ganzen Themas* 2 Punkte
- ✓ *den Wortschatz* 2 Punkte
- ✓ *die Grammatik* 2 Punkte
- ✓ *die Rechtschreibung* 2 Punkte

Schreiben: B1 Niveau

Man kann Ereignisse, Objekte, Orte, Personen beschreiben

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Deskriptoren – Schreiben

Punkte	BESCHREIBUNG	ERFÜLLUNG	KOHÄRENZ	STRUKTUREN	WORTSCHATZ	RECHTSCHREIBUNG
0	Unter Minimum niveau B1	Der Text ist oft irrelevant zum Thema Der Text ist zu kurz Das Thema/ die Situierung ist verfehlt (z.B. missverstanden)	Im Text wird oft von einem Thema zum anderen gesprungen Sehr wenige oder keine Konnektoren	Viele Fehler erschweren die Kommunikation, verwirren den Leser	Der fehlende Wortschatz erschwert oft die Kommunikation	Häufige Fehler beim Schreiben einfacher Wörter Es kann an Punkten fehlen Die Großschreibung ist oft nicht richtig oder es fehlt
1	Auf Minimum niveau B1	Der Text ist zum Teil relevant	Einige Konnektoren sind manchmal richtig verwendet	Es sind manchmal Fehler in einfachen Satzkonstruktionen zu finden, aber diese erschweren nur manchmal die Kommunikation Es sind oft Fehler in komplexeren Satzkonstruktionen zu finden	Sehr einfacher Wortschatz ist oft richtig verwendet und führt zu einer einfachen Kommunikation Fehler können oft im komplexeren Wortschatz vorkommen	Wenige Fehler beim Schreiben sehr einfachen Wörtern Fehler können oft in komplexeren Wörtern vorkommen An den Satzenden gibt es meistens Punkte so wie auch eine richtige Großschreibung. Kommasetzung ist manchmal nicht richtig verwendet.
2	Über Minimum niveau B1	Der Text ist meistens relevant	Einfache Konnektoren sind meistens richtig verwendet	Es gibt Fehler, die meistens nicht in sehr einfachen	Einfacher Wortschatz ist meistens richtig.	Ganz wenige Fehler beim Schreiben einfacher Wörter

MATURA SHETËRORE 2019

		zum Thema		Satzkonstruktionen vorkommen Fehler, die in komplexeren Satzkonstruktionen vorkommen, können nur manchmal die Kommunikationen erschweren.	Komplexerer Wortschatz ist manchmal richtig.	Manchmal gibt es Fehler in komplexeren Wörtern. Die Interpunktion ist meistens richtig. Die Kommasetzung ist oft richtig.
--	--	-----------	--	---	--	---

35. Hinweise: In dieser Fertigkeit wird der Schüler für die folgenden Bereiche

bewertet: 5 Punkte

- ✓ *den Inhalt* 1 Punkt
- ✓ *die Organisation des ganzen Themas* 1 Punkt
- ✓ *den Wortschatz* 1 Punkt
- ✓ *die Grammatik* 1 Punkt
- ✓ *die Rechtschreibung* 1 Punkt

Man kann einen informellen Brief/ eine informelle E-Mail schreiben.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Deskriptoren – Schreiben

Punkte	BESCHREIBUNG	ERFÜLLUNG	KOHÄRENZ	STRUKTUREN	WORTSCHATZ	RECHTSCHREIBUNG
0	Unter Minimale Niveau B1	Der Text ist oft irrelevant zum Thema. Der Text ist zu kurz Die Leitpunkte sind nicht genügend bearbeitet, oder das Thema/ die Situierung ist verfehlt (z.B. missverstanden).	Im Text fehlt die Einleitung oder/und der Satzsatz Im Text wird oft von einem Thema zum anderen gesprungen Sehr wenige oder keine Konnektoren.	Viele Fehler erschweren die Kommunikation, verwirren den Leser.	Der fehlende Wortschatz erschwert oft die Kommunikation	Häufige Fehler beim Schreiben einfacher Wörter Es kann an Punkten fehlen Die Großschreibung ist oft nicht richtig oder es fehlt.
1	Über Minimale Niveau B1	Der Text ist meistens relevant zum Thema .	Im Text gibt es einen Einleitungs- und einen Satzsatz Themen bzw.Punkte sind meistens zusammen gruppiert Einfache Konnektoren sind meistens richtig verwendet.	Es gibt Fehler, die meistens nicht in sehr einfachen Satzkonstruktionen vorkommen Fehler, die in komplexeren Satzkonstruktionen vorkommen, können nur manchmal die Kommunikation erschweren.	Einfacher Wortschatz ist meistens richtig Komplexerer Wortschatz ist manchmal richtig	Ganz wenige Fehler beim Schreiben einfacher Wörter Manchmal gibt es Fehler in komplexeren Wörtern Die Interpunktion ist meistens richtig Die Kommasetzung ist oft richtig.

Gjuhë Italiane (Niveli B2) – Sesioni I

COMPRESIONE DEL TESTO

Per le domande aperte le risposte devono consistere in frasi brevi e compiute. Si accetta qualsiasi tipo di risposta che viene data nelle risposte chiavi. Gli errori ortografici o grammaticali non si devono prendere in considerazione. Non si accettano risposte troppo lunghe e non relative al contenuto della domanda.

Le Domande	Le Risposte	I Punt
1	D	1
2	A	1
3	C	1
4	A	1
5	C	1
6	C	1
7	B	1
8	B	1
9	D	1
10	D	1

USO DELLA LINGUA

Le Domande	Le Risposte	I Punt
31(a-j)	a) A (avvincente); b) B (migliori); c) C (incomparabile); d) D (geniale); e) A (celebre); f) B (deliziosa); g) C (spalmabile); h) A (famosa); i) C (ideale); j) D (grandissimo)	10
32(a-e)	a) Me ne sono accorto b) la prendo c) ci vorrà d) lo sei e) la faremo	5

PRODUZIONE SCRITTA

B2 Criteri di valutazione delle prove della scrittura

Alla prova della produzione scritta si attribuisce un punteggio totale di 15 punti, dove 10 punti sono attribuiti alla prima prova e 5 punti sono attribuiti alla seconda prova. I parametri sui quali vengono valutate le prove sono:

1. **Contenuto e svolgimento del compito:** attraverso questo parametro viene valutata l'aderenza della performance alla traccia e l'efficacia comunicativa del candidato nello svolgimento delle prove
2. **Organizzazione:** questo parametro valuta l'organizzazione generale della prova scritta e l'uso di coesivi e conettori attesi per il livello B2
3. **Grammatica:** questo parametro valuta il livello di competenza grammaticale (morfologica e sintattica)
4. **Lessico:** questo parametro fa riferimento alla padronanza lessicale e all'ampiezza da un candidato di un livello B2
5. **Ortografia e punteggiatura:** questo parametro valuta il livello di competenza ortografica da un candidato di un livello B2

33. Prova numero 1

Alla prova numero uno sono attribuiti **10 punti** in totale, 2 punti a ciascuna competenza.

Il candidato, che rappresenta un livello linguistico basso, in rapporto alle caratteristiche dell'interlingua non attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con 0 punti.

Il candidato che rappresenta un livello accettabile, in rapporto alle caratteristiche dell'interlingua poco attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con 1 punto.

Il candidato che rappresenta un livello linguistico alto, in rapporto all'interlingua attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con 2 punti.

Un candidato di un livello B2:

- ✓ è in grado di scrivere testi chiari e articolati su un'ampia gamma di argomenti che gli interessano.
- ✓ È capace di scrivere brevi relazioni, fornendo informazioni e ragioni a favore o contro una determinata opinione.
- ✓ Sa scrivere lettere mettendo in evidenza il significato che attribuisce personalmente agli avvenimenti e alle esperienze.

Descrittori di livello B2 relativi alla produzione scritta (adattata da QCER: Pag.77-79).

Scrittura creativa

Punteggio	Contenuto e svolgimento	Coesione e coerenza	Grammatica	Lessico	Ortografia e punteggiatura
0	<p>1. Il testo non risponde alla consegna; le caratteristiche del testo (tipologia, registro, formule, ecc) non sono adatte alla richiesta.</p> <p>2. Il testo è costituito prevalentemente da ripetizioni, elenchi, informazioni irrilevanti.</p> <p>3. Il testo è incomprensibile e non valutabile.</p>	<p>1. Il testo è scarsa mente coeso: non si può seguire il filo logico.</p> <p>2. Usa un numero ristretto di coesivi e connettivi, riferibili piuttosto al livello B1.</p> <p>3. Il testo risulta essere incomprensibile e non valutabile.</p>	<p>1. Il testo presenta un numero limitato di strutture, riferibili ai livelli B1, a volte anche ai livelli inferiori.</p> <p>2. Gli errori rendono faticosa la lettura oppure impediscono la comprensione e della lettura. Padronanza grammaticale e insufficiente.</p> <p>3. Il testo risulta incomprensibile e non valutabile.</p>	<p>1. Uso frequente di vocaboli elementari</p> <p>2. Frequenti errori lessicali forti interferenze con altre lingue.</p> <p>3. Grande difficoltà ad usare termini adeguati per portare a termine il compito. Il testo è incomprensibile e non valutabile.</p>	<p>1. Il testo presenta errori ortografici frequenti da rendere faticosa e difficile la lettura del testo.</p> <p>2. Il testo è incomprensibile e non valutabile.</p>
1	<p>1. Affronta a grandi linee la maggior parte dei punti della scaletta e ne sviluppa alcuni</p>	<p>1. Nel testo è difficile distinguere tra informazioni principali e dettagliate.</p>	<p>1. Il testo presenta un numero limitato di strutture del livello B2</p>	<p>1. Nel testo compaiono ripetizioni e avolte anche interferenze</p>	<p>1. L'ortografia e la punteggiatura più o meno corrette.</p>

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

	<p>in maniera adeguata.</p> <p>2.Le caratteristiche del testo (tipologia, registro, formule, ecc) rispondono abbastanza a quanto richiesto; appaiono solo alcune inconvenienze.</p> <p>3.Alcuni dettagli possono essere irrilevanti o appena accenati.</p>	<p>2.Presenta un numero limitato di coesivi e connettivi, non sempre usati in modo efficace.</p> <p>3.L'ordine delle informazioni non è ben definita.</p>	<p>2.Si ha una padronanza grammatical e adeguata.</p> <p>3.Gli errori non impediscono o la comprensione o non creano fraintendimenti.</p>	<p>con altre lingue.</p> <p>2.Riformula le frasi per evitare le ripetizioni presentandosi imprecise.</p> <p>3.Usa in modo adeguato alcune locuzioni o termini specifici.</p>	<p>2.Possono comparire tracce dell'influenza di altre lingue.</p>
2	<p>1.Affronta i punti della scaletta in modo adeguato, anche se alcuni possono essere meno sviluppati degli altri.</p> <p>2.Le caratteristiche del testo (Tipologia, registro, formule ecc,) rispondono pienamente alla richiesta.</p> <p>3.I dettagli e gli esempi sono pertinenti.</p>	<p>1.Il testo presenta una buona varietà di coesivi e connettivi, usati in modo efficace.</p> <p>2.L'ordine delle informazioni è abbastanza evidente e definite.</p> <p>3.Si dà il giusto risalto agli elementi principali rispetto ai dettagli.</p>	<p>1.Il testo presenta una varietà di strutture.</p> <p>2. Si presenta una buonissima padronanza grammaticale.</p> <p>3. Gli errori presenti nel testo sono occasionali.</p>	<p>1.Riformula i concetti per evitare gli errori</p> <p>2.Usa in modo appropriato molete locuzioni ed espressioni presentando o interferenze occasionali con altre lingue.</p> <p>3.Ha un repertorio ampio e usa un numero considerevole di termini e vocaboli specifici.</p>	<p>1.Buon controllo dell'ortografia e della punteggiatura.</p> <p>2.Scarsi errori occasionali.</p>

34. Prova numero 2

Alla prova numero uno sono attribuiti **5 punti** in totale, 1 punto a ciascuna competenza.

Il candidato, che rappresenta un livello linguistico basso oppure poco accettabile, in rapporto alle caratteristiche dell'interlingua non attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con zero punti.

Il candidato che rappresenta un livello linguistico alto oppure accettabile, in rapporto dell'interlingua attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con 2 punti

Un candidato di un livello B2:

- ✓ è in grado di sintetizzare informazioni e argomentazioni tratte da diverse fonti.
- ✓ è in grado di scrivere una relazione sviluppando un'argomentazione, fornendo motivazioni a favore o contro un determinato punto di vista e spiegando vantaggi e svantaggi delle diverse opzioni.
- ✓ è in grado di valutare idee e soluzioni diverse a un problema.
- ✓ è in grado di scrivere un saggio o una relazione per sviluppare un argomento in modo sistematico, mettendo opportunamente in evidenza i punti significativi e gli elementi a loro sostegno.

Relazioni

Punteggio	Contenuto e svolgimento	Coesione e coerenza	Grammatica	Lessico	Ortografia e punteggiatura
0	<p>1. Il testo presenta argomenti insufficienti e piuttosto poveri</p> <p>2. Scrive in modo eccessivamente semplice e la buona parte del messaggio non è chiara.</p>	<p>1. Il testo non è organizzato bene e le idee non sono sostenute da argomentazioni.</p> <p>2. Il testo risulta poco coeso e confuso.</p>	<p>1. Il testo presenta un numero limitato di strutture, riferibili ai livelli B1, a volte anche ai livelli inferiori.</p> <p>2. Gli errori rendono faticosa la lettura oppure</p>	<p>1. Scrive usando un lessico scarso e povero riferibile ad un livello B1 o anche più basso.</p> <p>2. Il compito si realizza solo in una piccola</p>	<p>1. Il testo presenta errori ortografici frequenti da rendere faticosa e difficile la lettura del testo</p> <p>2. Il testo è incomprensibile</p>

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

			impediscono la comprensione e della lettura. Padronanza grammaticale insufficiente.	parte, insufficiente per superare il livello B2.	e e non valutabile
1	<p>1. Il compito è piena mente portato a termine in maniera soddisfacente</p> <p>2. Scrive con scioltezza e spontaneità e non richiede sforzi da parte di chi lo legge.</p>	<p>1. Scrive in modo chiaro usando in modo efficace i connettivi.</p> <p>2. Il testo viene come un unita` ben organizzata, le cui parti si usseguono in una maniera logica.</p>	<p>1. Il testo presenta una varietà di strutture.</p> <p>2. Si presenta una buonissima padronanza grammaticale .</p>	<p>1. Usa in modo adeguato alcune locuzioni o termimini specifici.</p> <p>2. Sa usare le regole di cortesia o le strategie sociolinguisti che opportune.</p>	<p>1. Buon controllo dell'ortografia e della punteggiatura.</p> <p>2. Scarsi errori occasionali.</p>

Gjuhë Italiane (Niveli B2) – Sesionii II

COMPRESIONE DEL TESTO

Per le domande aperte le risposte devono consistere in frasi brevi e compiute. Si accetta qualsiasi tipo di risposta che viene data nelle risposte chiavi. Gli errori ortografici o grammaticali non si devono prendere in considerazione. Non si accettano risposte troppo lunghe e non relative al contenuto della domanda.

Le Domande	Le Risposte	I Puntii
1	D	1
2	A	1
3	C	1
4	B	1
5	B	1
6	D	1
7	C	1
8	D	1
9	A	1
10	C	1
11	B	1
12	A	1
13	B	1
14	A	1
15	A	1
16	A	1
17	B	1
18	B	1
19	B	1
20	A	1
21	h	1
22	b	1
23	i	1
24	k	1
25	c	1
26	J	1
27	d	1
28	g	1

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

29	a	1
30	e	1

USO DELLA LINGUA

Le Domande	Le Risposte	I Punti
31(a-j)	a) B) (sanno); b) C (alla); c) A (di); d) C (usava); e) D (dal); f) B (la sua); g) D (siano); h) A (da); i) C (puo`); j) A (in cui)	10
32(a-e)	a) Ci vuole b) ci mette c) ci mette d) ci metto e) ci vuole	5

PRODUZIONE SCRITTA**B2 Criteri di valutazione delle prove della scrittura**

Alla prova della produzione scritta si attribuisce un punteggio totale di 15 punti, dove 10 punti sono attribuiti alla prima prova e 5 punti sono attribuiti alla seconda prova. I parametri sui quali vengono valutate le prove sono:

6. **Contenuto e svolgimento del compito:** attraverso questo parametro viene valutata l'aderenza della performance alla traccia e l'efficacia comunicativa del candidato nello svolgimento delle prove
7. **Organizzazione:** questo parametro valuta l'organizzazione generale della prova scritta e l'uso di coesivi e conettori attesi per il livello B2
8. **Grammatica:** questo parametro valuta il livello di competenza grammaticale (morfologica e sintattica)
9. **Lessico:** questo parametro fa riferimento alla padronanza lessicale e all'ampiezza da un candidato di un livello B2
10. **Ortografia e punteggiatura:** questo parametro valuta il livello di competenza ortografica da un candidato di un livello B2

33. Prova numero 1

Alla prova numero uno sono attribuiti **10 punti** in totale, 2 punti a ciascuna competenza.

Il candidato, che rappresenta un livello linguistico basso, in rapporto alle caratteristiche dell'interlingua non attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con 0 punti.

Il candidato che rappresenta un livello accettabile, in rapporto alle caratteristiche dell'interlingua poco attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con 1 punto

Il candidato che rappresenta un livello linguistico alto, in rapporto dell'interlingua attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con 2 punti

Un candidato di un livello B2:

- ✓ è in grado di scrivere testi chiari e articolati su un'ampia gamma di argomenti che gli interessano.
- ✓ È capace di scrivere brevi relazioni, fornendo informazioni e ragioni a favore o contro una determinate opinione.
- ✓ Sa scrivere lettere mettendo in evidenza il significato che attribuisce personalmente agli avvenimenti e alle esperienze.

Descrittori di livello B2 relativi alla produzione scritta (adattata da QCER: Pag.77-79).

Scrittura creativa

Punteggio	Contenuto e svolgimento	Coesione e coerenza	Grammatica	Lessico	Ortografia e punteggiatura
0	<p>1. Il testo non risponde alla consegna; le caratteristiche del testo (tipologia, registro, formule, ecc) non sono adatte alla richiesta.</p> <p>2. Il testo è costituito prevalentemente da ripetizioni, elenchi, informazioni irrilevanti.</p> <p>3. Il testo è incomprensibile e non valutabile.</p>	<p>1. Il testo è scarsa mente coeso: non si può seguire il filo logico.</p> <p>2. Usa un numero ristretto di coesivi e connettivi, riferibili piuttosto al livello B1.</p> <p>3. Il testo risulta essere incomprensibile e non valutabile.</p>	<p>1. Il testo presenta un numero limitato di strutture, riferibili ai livelli B1, a volte anche ai livelli inferiori.</p> <p>2. Gli errori rendono faticosa la lettura oppure impediscono la comprensione della lettura. Padronanza grammaticale e insufficiente.</p> <p>3. Il testo risulta</p>	<p>1. Uso frequente di vocaboli elementari</p> <p>2. Frequenti errori lessicali forti interferenze con altre lingue.</p> <p>3. Grande difficoltà ad usare termini adeguati per portare a termine il compito. Il testo è incomprensibile e non valutabile.</p>	<p>1. Il testo presenta errori ortografici frequenti da rendere faticosa e difficile la lettura del testo.</p> <p>2. Il testo è incomprensibile e non valutabile.</p>

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

			incomprensibile e non valutabile.		
1	<p>1.Affronta a grandi linee la maggior parte dei punti della scaletta e ne sviluppa alcuni in maniera adeguata.</p> <p>2.Le caratteristiche del testo (tipologia, registro, formule, ecc) rispondono abbastanza a quanto richiesto; appaiono solo alcune inconvenienze.</p> <p>3.Alcuni dettagli possono essere irrilevanti o appena accenati.</p>	<p>1.Nel testo è difficile distinguere tra informazioni principali e dettagliate.</p> <p>2.Presenta un numero limitato di coesivi e connettivi, non sempre usati in modo efficace.</p> <p>3.L'ordine delle informazioni non è ben definita.</p>	<p>1.Il testo presenta un numero limitato di strutture del livello B2</p> <p>2.Si ha una padronanza grammaticale e adeguata.</p> <p>3.Gli errori non impediscono la comprensione o non creano fraintendimenti.</p>	<p>1.Nel testo compaiono ripetizioni e avolte anche interferenze con altre lingue.</p> <p>2.Riformula le frasi per evitare le ripetizioni presentandosi imprecise.</p> <p>3.Usa in modo adeguato alcune locuzioni o termini specifici.</p>	<p>1.L'ortografia e la punteggiatura più tosto corrette.</p> <p>2.Possono comparire tracce dell'influenza di altre lingue.</p>
2	<p>1.Affronta i punti della scaletta in modo adeguato, anche se alcuni possono essere meno sviluppati degli altri.</p> <p>2.Le caratteristiche del testo (Tipologia, registro, formule ecc,) rispondono pienamente alla richiesta.</p> <p>3.I dettagli e gli esempi sono pertinenti.</p>	<p>1.Il testo presenta una buona varietà di coesivi e connettivi, usati in modo efficace.</p> <p>2.L'ordine delle informazioni è abbastanza evidente e definite.</p> <p>3.Si dà il giusto risalto agli elementi principali rispetto ai dettagli.</p>	<p>1.Il testo presenta una varietà di strutture.</p> <p>2. Si presenta una buonissima padronanza grammaticale.</p> <p>3. Gli errori presenti nel testo sono occasionali.</p>	<p>1.Riformula i concetti per evitare gli errori</p> <p>2.Usa in modo appropriato molete locuzioni ed espressioni presentando interferenze occasionali con altre lingue.</p> <p>3.Ha un repertorio ampio e usa un numero considerevole di termini e vocaboli specifici.</p>	<p>1.Buon controllo dell'ortografia e della punteggiatura.</p> <p>2.Scarsi errori occasionali.</p>

34. Prova numero 2

Alla prova numero uno sono attribuiti **5 punti** in totale, 1 punto a ciascuna competenza.

Il candidato, che rappresenta un livello linguistico basso oppure poco accettabile, in rapporto alle caratteristiche dell'interlingua non attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con zero punti.

Il candidato che rappresenta un livello linguistico alto oppure accettabile, in rapporto dell'interlingua attesa per un candidato di un livello B2, in riferimento ai parametri assegnati ad ogni competenza, viene valutato con 2 punti

Un candidato di un livello B2:

- ✓ è in grado di sintetizzare informazioni e argomentazioni tratte da diverse fonti.
- ✓ è in grado di scrivere una relazione sviluppando un'argomentazione, fornendo motivazioni a favore o contro un determinato punto di vista e spiegando vantaggi e svantaggi delle diverse opzioni.
- ✓ è in grado di valutare idee e soluzioni diverse a un problema.
- ✓ è in grado di scrivere un saggio o una relazione per sviluppare un argomento in modo sistematico, mettendo opportunamente in evidenza i punti significativi e gli elementi a loro sostegno.

1. Relazioni

Punteggio	Contenuto e svolgimento	Coesione e coerenza	Grammatica	Lessico	Ortografia e punteggiatura
0	<p>1. Il testo presenta argomenti insufficienti e piuttosto poveri</p> <p>2. Scrive in modo eccessivamente semplice e la buona parte del</p>	<p>1. Il testo non è organizzato bene e le idee non sono sostenute da argomentazioni.</p> <p>2. Il testo risulta poco</p>	<p>1. Il testo presenta un numero limitato di strutture, riferibili ai livelli B1, a volte anche ai livelli inferiori.</p> <p>2. Gli errori rendono</p>	<p>1. Scrive usando un lessico scarso e povero riferibile ad un livello B1 o anche più basso.</p> <p>2. Il compito si realizza</p>	<p>1. Il testo presenta errori ortografici frequenti da rendere faticosa e difficile la lettura del testo</p>

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

	messaggio non è chiara.	coeso e confuso.	faticosa la lettura oppure impediscono la comprensione e della lettura. Padronanza grammaticale insufficiente.	solo in una piccola parte, insufficiente per superare il livello B2.	2. Il testo è incomprensibile e non valutabile.
1	<p>1. Il compito è piena mente portato a termine in maniera soddisfacente.</p> <p>2. Scrive con scioltezza e spontaneità e non richiede sforzi da parte di chi lo legge.</p>	<p>1. Scrive in modo chiaro usando in modo efficace i connettivi.</p> <p>2. Il testo viene come un unita` ben organizzata, le cui parti si usseguono in una maniera logica.</p>	<p>1. Il testo presenta una varietà di strutture.</p> <p>2. Si presenta una buonissima padronanza grammaticale .</p>	<p>1. Usa in modo adeguato alcune locuzioni o termimini specifici.</p> <p>2. Sa usare le regole di cortesia o le strategie sociolinguisti che opportune.</p>	<p>1. Buon controllo dell'ortografia e della punteggiatura .</p> <p>2. Scarsi errori occasionali.</p>

Gjuhë Spanjolle (Niveli B1) – Sesioni I

SECCION DE COMPRESION DE LECTURA

Para las preguntas abiertas, las respuestas pueden ser cortas o pueden ser escritas con frases completas. Hay que aceptar la información que está prevista en la clave. No quitar puntos en casos de errores gramaticales u ortográficos. No aceptar respuestas que son demasiadas largas y no tienen información relevante.

Preg unta	Respuesta	Pun tos
1	A	1
2	C	1
3	D	1
4	C	1
5	B	1
6	C	1
7	B	1
8	C	1
9	B	1
10	C	1
11	<i>San Valentín hizo caso omiso de las órdenes del emperador.</i>	1
12	<i>El emperador lo metió en la cárcel.</i>	1
13	<i>La hija del carcelero era ciega desde su nacimiento.</i>	1
14	<i>La niña recupero la vista (al abrazar a Valentin)</i>	1
15	<i>Valentino fue ejecutado el 14 de febrero.</i>	1
16	<i>Porque él creía que los casados no eran tan eficientes como los solteros.</i>	1
17	<i>Los romanos adoraban a Luperkus/ Eros.</i>	1
18	<i>En Dinamarca, es costumbre enviar a las amistades flores blancas prensadas, llamadas gotas de nieve.</i>	1
19	<i>En España muchas parejas se hacen regalos.</i>	1
20	<i>Se ha transformado en una campaña comercial más de las muchas orquestadas principalmente por los centros comerciales.</i>	1
21	gente	1
22	les	1
23	ver	1
24	realidad	1
25	talentos	1
26	bailarines	1
27	como	1
28	parte	1

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

29	Sin	1
30	veces	1

SECCION DE USO DEL LENGUAJE

31a	A	1
31b	A	1
31c	A	1
31d	C	1
31e	B	1
31f	C	1
31g	A	1
31h	C	1
31i	B	1
31j	D	1
32	a) las b) y c) que d) en e) del	5

SECCIÓN DE ESCRITURA DE EXAMEN DE NIVEL B1

La sección de escritura se evaluara de un total de 15 puntos.

19. Tarea 1

Hay cinco criterios, cada uno de los cuales recibe dos puntos. Los candidatos cuya capacidad de escritura para un criterio se considera que está bajo del nivel mínimo aceptable para el nivel B1, reciben cero puntos por ese criterio. Los candidatos cuya capacidad de escritura se considera que está en el estándar mínimo para el nivel B1 reciben un punto para ese criterio, mientras que los candidatos cuya capacidad para ser un criterio se considera que están por encima del nivel mínimo para B2 reciben dos puntos para ese criterio. El número de puntos para cada criterio se suma para obtener un total de diez puntos.

Un candidato exitoso en el nivel mínimo B1 puede:

- ✓ Puede transmitir información simple de relevancia inmediata, expresando el punto que él / ella considera importante.
- ✓ puede producir la escritura continua, que se puede entender generalmente
- ✓ Puede escribir textos sobre una variedad de temas familiares dentro de su campo de interés, usando una serie de elementos discretos más cortos en una secuencia lineal.

MATURA SHTETËRORE 2019

- ✓ Puede escribir cartas personales que describan experiencias, sentimientos y eventos con cierto detalle.
- ✓ La ortografía, la puntuación y el diseño son lo suficientemente precisos para ser seguidos la mayor parte del tiempo.

Descriptores de la escritura

Puntos	Descripción	El contenido	Organización	Gramática	Vocabulario	Ortografía
0	Bajo del nivel minimal B1	<p>El texto es a menudo irrelevante para la tarea.</p> <p>El texto es muy corto. El tema no está suficientemente desarrollado, se proporciona a poco o ningún detalle de apoyo.</p>	<p>Sin principio ni fin del texto. El texto a menudo salta de un tema a otro.</p> <p>Muy pocos o ningún conector usado.</p>	<p>Los errores muy frecuentes a menudo impiden la expresión, confundiendo al lector.</p>	<p>La falta de recursos de vocabulario a menudo impide la comunicación.</p>	<p>Errores frecuentes en la ortografía de palabras que pueden causar confusión para el lector.</p> <p>Las oraciones pueden carecer de puntos y el uso de mayúsculas se usa de manera inadecuada o está ausente.</p>
1	En el nivel minimal B1	<p>El texto es relevante para la tarea en partes.</p> <p>El tema está suficientemente desarrollado, pero sin muchos</p>	<p>Se proporciona el principio y el final. Los temas en el texto a veces se agrupan</p> <p>Algunos conectores se usan a veces apropiadamente</p>	<p>Los errores a veces ocurren en estructuras básicas, pero solo a veces impiden la comunicación</p> <p>Los errores a menudo pueden ocurrir en estructuras</p>	<p>Los recursos de vocabulario a menudo se usan de manera apropiada para comunicar la comunicación.</p> <p>Los errores a menudo pueden ocurrir en el</p>	<p>Pocos errores en la ortografía de las palabras básicas, pero los errores a menudo pueden aparecer en palabras más complejas. Las oraciones tienen un punto final y son seguidas por mayúsculas. Las comas a</p>

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

		detalles de apoyo.		más complejas.	vocabulario más avanzado	veces se usan apropiadamente.
2	Sobre del nivel mínimo al B1	El texto es mayormente relevante para la tarea. El tema está completamente desarrollado y tiene detalles de apoyo apropiados.	Se proporciona una introducción y conclusión. Los temas se agrupan en su mayoría. Los conectores se utilizan principalmente de forma adecuada.	La mayoría de los errores no ocurren en estructuras básicas. Los errores en estructuras más complejas pueden en ocasiones impedir la comunicación.	La mayoría de los recursos de vocabulario se usan apropiadamente Un vocabulario más avanzado a veces se usa apropiadamente	Muy pocos errores en la ortografía de las palabras básicas, pero a veces aparecen errores en palabras más complejas La puntuación se suele utilizar adecuadamente. Las comas se usan a menudo apropiadamente.

Sección de escritura de examen de nivel B1

La sección de escritura se evaluará de un total de 15 puntos.

20. Tarea 2

Hay cinco criterios, cada uno de los cuales recibe un punto. Los candidatos cuya capacidad de escritura para un criterio se considera que está bajo del nivel mínimo aceptable para el nivel B1, reciben cero puntos por ese criterio. Los candidatos cuya capacidad de escritura se considera que está en el estándar mínimo para el nivel B1 reciben un punto para ese criterio, mientras que los candidatos cuya capacidad para ser un criterio se considera que están por encima del nivel mínimo para B2 reciben dos puntos para ese criterio. El número de puntos para cada criterio se suma para obtener un total de diez puntos

Un candidato exitoso en el nivel mínimo B1 puede:

- ✓ Puede transmitir información simple de relevancia inmediata, expresando el punto que él / ella considera importante.
- ✓ puede producir la escritura continua, que se puede entender generalmente
- ✓ Puede escribir textos sobre una variedad de temas familiares dentro de su campo de interés, usando una serie de elementos discretos más cortos en una secuencia lineal.
- ✓ Puede escribir cartas personales que describan experiencias, sentimientos y eventos con cierto detalle.

- ✓ La ortografía, la puntuación y el diseño son lo suficientemente precisos para ser seguidos la mayor parte del tiempo.

Descriptores de la escritura

Puntos	Descripción	El contenido	Organización	Gramática	Vocabulario	Ortografía
0	Bajo del nivel mínimo B1	<p>El texto es a menudo irrelevante para la tarea.</p> <p>El texto es muy corto. El tema no está suficientemente desarrollado, se proporciona poco o ningún detalle de apoyo.</p>	<p>Sin principio ni fin del texto. El texto a menudo salta de un tema a otro.</p> <p>Muy pocos o ningún conector usado.</p>	<p>Los errores muy frecuentes a menudo impiden la expresión, confundiendo al lector.</p>	<p>La falta de recursos de vocabulario a menudo impide la comunicación.</p>	<p>Errores frecuentes en la ortografía de palabras que pueden causar confusión para el lector. Las oraciones pueden carecer de puntos y el uso de mayúsculas se usa de manera inadecuada o está ausente.</p>
1	Por encima del nivel mínimo B1	<p>El texto es mayormente relevante para la tarea.</p> <p>El tema está completamente desarrollado y tiene detalles de apoyo apropiados.</p>	<p>Se proporciona una introducción y conclusión.</p> <p>Los temas se agrupan en su mayoría. Los conectores se utilizan principalmente de forma adecuada.</p>	<p>La mayoría de los errores no ocurren en estructuras básicas. Los errores en estructuras más complejas pueden en ocasiones impedir la comunicación.</p>	<p>La mayoría de los recursos de vocabulario se usan apropiadamente. Algún vocabulario más avanzado a veces se usa apropiadamente.</p>	<p>Muy pocos errores en la ortografía de las palabras básicas, pero a veces aparecen errores en palabras más complejas. La puntuación se suele utilizar adecuadamente. Las comas se usan a menudo apropiadamente.</p>

MATEMATIKË

Matematikë (Gjimnaz) – Sesioni I

Përgjigjet për pyetjet me alternativa:

Pyetja	1	2	3	4	6	7	8	10	12	14
Alternativa e saktë	B	B	A	C	B	A	B	A	C	B
Pyetja	15	17	18	20	21	23	24	26	28	30
Alternativa e saktë	B	A	B	B	A	C	D	C	D	A

Një mënyrë zgjidhjeje:

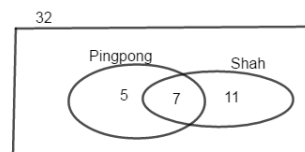
5.

- **2 pikë** nëse paraqet grafikisht informacionin e problemës (ose gjen numrin e nxënësve që luajnë të paktën një nga lojërat) **dhe** gjen numrin e nxënësve që nuk luajnë as shah as pingpong;

Ndërton diagramin e Venit për këto të dhëna;

$5 + 11 + 7 = 23$ nxënës luajnë të paktën një nga lojërat;

Pra, $32 - 23 = 9$ nxënës nuk luajnë as shah as pingpong;

- **1 pikë** nëse paraqet grafikisht informacionin e problemës **ose** gjen numrin e nxënësve që luajnë të paktën një nga lojërat
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

9.

- **2 pikë** nëse i shkruan si fuqi me baza të njëjta **dhe** nëse gjen vlerën e x – it;

$$3^{x+1} - \frac{2}{3^{-x}} = 27 \Rightarrow 3 \cdot 3^x - 2 \cdot 3^x = 3^3 \Rightarrow 3^x (3 - 2) = 3^3 \Rightarrow 3^x = 3^3 \Rightarrow x = 3$$

- **1 pikë** nëse i shkruan si fuqi me baza të njëjta;
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

11/a.

- **2 pikë** nëse tregon se vektorët $\overline{AB} // \overline{AC}$ dhe argumenton që pikat A, B dhe C janë në një drejtëz;

$$\overline{AB} = \begin{pmatrix} 1+2 \\ 3-5 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3 \\ -2 \end{pmatrix} \text{ dhe } \overline{AC} = \begin{pmatrix} 10+2 \\ -3-5 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 12 \\ -8 \end{pmatrix}. \text{ Tregon se koordinatat e}$$

$$\text{këtyre vektorëve janë të përpjesshme } \frac{3}{12} = \frac{-2}{-8} = \frac{1}{4} \Rightarrow \overline{AB} // \overline{AC}.$$

Meqenëse këta vektorë kanë pikën A të përbashkët, tregon që vektorët shtrihen në një drejtëz. Për rrjedhojë edhe pikat A, B dhe C janë në një drejtëz.

- **1 pikë** nëse tregon se vektorët $\overline{AB} // \overline{AC}$;
 ➤ **0 pikë** nëse e zgjidh gabim ose nuk shkruan fare.

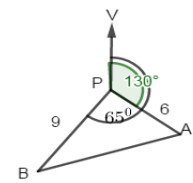
11/b.

- **2 pikë** nëse ndërton figurën ku përcakton edhe këndet dhe gjen largesën ndërmjet anijeve;

$$AB^2 = 6^2 + 9^2 - 2 \cdot 6 \cdot 9 \cdot \cos 65^\circ = 117 - 45.64 = 71.36 \Rightarrow AB \approx 8,4 \text{ km.}$$

Pra, anijet janë 8.4 km larg njëra – tjetrës.

- **1 pikë** nëse ndërton figurën ku përcakton edhe këndet;
 ➤ **0 pikë** nëse e zgjidh gabim ose nuk shkruan fare.

13.

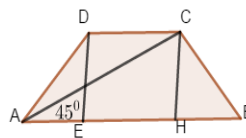
- **1 pikë** nëse gjen brinjën e katrorit

$$P_{\square} = P_{\square} \Rightarrow 3x - 4 + 5x - 6 + 2x - 2 = 4x \Rightarrow 10x - 12 = 4x \Rightarrow 6x = 12 \Rightarrow x = 2 \text{ cm.}$$

- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim ose nuk shkruan fare.

16.

- **3 pikë** nëse gjen CH dhe gjen lidhjen midis dy bazave dhe njehson syprinën e trapezit. Heq lartësinë CH dhe gjen

$$AH = CH = x \Rightarrow AC^2 = 2x^2 \Rightarrow 2x^2 = 100 \Rightarrow x = 5\sqrt{2} \text{ cm.}$$

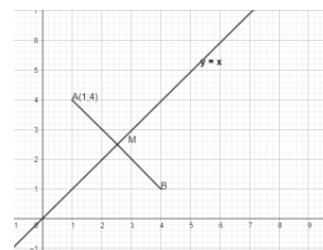
$$AE = HB; EH = DC \text{ dhe } AB + DC = AE + EH + HB + DC = 2AH$$

$$S = \frac{(AB + DC)}{2} \cdot CH = \frac{2AH}{2} \cdot CH = AH \cdot CH = 5\sqrt{2} \cdot 5\sqrt{2} = 50 \text{ cm}^2.$$

- **2 pikë** nëse gjen CH dhe gjen lidhjen midis dy bazave
 ➤ **1 pikë** nëse gjen vetëm CH.
 ➤ **0 pikë** nëse e zgjidh gabim ose nuk shkruan fare.

19/a.

- **1 pikë** nëse gjen koordinatat e pikës B.
Heq nga pika A(1; 4) pingulën AB me drejtëzën d: $y = x$ dhe përfton $AM = MB$. Pika B është simetrikja e kërkuar. Koordinatat e pikës B do të jenë B(4; 1).

- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

19/b.

- **1 pikë** nëse gjen distancën midis A dhe B.

$$AB = \sqrt{(x_B - x_A)^2 + (y_B - y_A)^2} = \sqrt{3^2 + (-3)^2} = 3\sqrt{2}.$$

- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

22/a.

- **2 pikë** nëse faktorizon si numëruesin ashtu edhe emëruesin **dhe** nëse thjeshton thyesën;

$$\frac{x^2 + 9x + 14}{x^2 + 4x - 21} = \frac{(x+7)(x+2)}{(x+7)(x-3)} = \frac{x+2}{x-3}$$

- **1 pikë** nëse faktorizon numëruesin dhe emëruesin
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

22/b.

- **2 pikë** nëse kryen veprimet dhe redukton kufizat e ngjashme **dhe** nëse argumenton se shprehja që del është pozitive;

$$P(x) = (x+8)(x-6) - 2(x-25) = x^2 + 8x - 6x - 48 - 2x + 50 = x^2 + 2$$

Polinomi merr vetëm vlera pozitive sepse $x^2 + 2$ është gjithmonë pozitiv

- **1 pikë** nëse kryen veprimet dhe redukton kufizat e ngjashme;
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

25/a.

- **2 pikë** nëse argumenton dhe gjen vlerën e x për të cilën uji arrin lartësinë më të madhe **dhe** nëse gjen vlerën më të madhe të lartësisë.

$$\text{Funksioni } y = -\frac{1}{10}x(x-50) = -\frac{1}{10}x^2 + 5x \text{ paraqet grafikisht një parabolë}$$

me degët poshtë dhe si rrjedhim currili i ujit arrin lartësinë më të madhe në

kulmin e kësaj parabole $x = -\frac{b}{2a} = \frac{-5}{-\frac{1}{5}} = 25$

Lartësia më e madhe që arrin currili i ujit është

$$y(25) = -\frac{1}{10} \cdot 625 + 125 = 62,5 \text{ cm.}$$

- **1 pikë** nëse argumenton dhe gjen vlerën e x për të cilën uji arrin lartësinë më të madhe.
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

25/b.

- **1 pikë** nëse argumenton dhe gjen largesën nga burimi në të cilën currili takon përsëri ujin.

Currili i ujit takon përsëri sipërfaqen e ujit kur $y = 0$ dhe gjen

$$y = -\frac{1}{10}x(x-50) = 0 \Rightarrow x_1 = 0 \text{ ose } x_2 = 50$$

Pra, currili takon përsëri ujin 50 cm larg burimit

- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

27/a.

- **2 pikë** nëse gjen zgjidhjet e secilit ekuacion **dhe** jep bashkësinë e zgjidhjeve të ekuacionit.

$$(x^2 - 4)(x^2 + 7x + 6) = 0 \Rightarrow x^2 - 4 = 0 \text{ ose } x^2 + 7x + 6 = 0$$

$$x^2 = 4 \Rightarrow x = \pm 2 \text{ ose } x^2 + 7x + 6 = 0 \Rightarrow x = -6 \text{ ose } x = -1$$

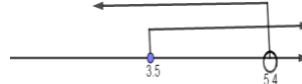
Ekuacioni fillestar ka 4 rrënjë që janë: $\{\pm 2; -1; -6\}$

- **1 pikë** nëse gjen zgjidhjet e njërit prej ekuacioneve
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

27/b.

- **3 pikë** nëse formon sistemin e dy inekuacioneve **dhe** gjen zgjidhjen për secilin prej tyre **dhe** jep bashkësinë e zgjidhjeve të inekuacionit.

$$\begin{cases} 4x - 20 < 7 - x \\ 4x - 20 \geq -6 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 5x < 27 \\ 4x \geq 14 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x < \frac{27}{5} \\ x \geq \frac{7}{2} \end{cases}$$

Zgjidhje e inekuacionit është $[3,5; 5,4[$.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- **2 pikë** nëse formon sistemin e dy inekuacioneve **dhe** gjen zgjidhjen për secilin prej tyre
- **1 pikë** nëse formon sistemin e dy inekuacioneve **ose** gjen zgjidhjen për secilin prej tyre
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

29/a.

- **2 pikë** nëse shkruan ekuacionin e tangjentes , gjen derivatin e funksionit në pikën 0 dhe i zëvendëson tek formula $y - f(a) = f'(a)(x - a)$
 $f'(x) = (x^3 - 3x^2 - 9x + 1)' = 3x^2 - 6x - 9$; $f'(0) = -9$ dhe $f(0) = 1$
 $y - 1 = -9(x - 0) \rightarrow y = -9x + 1$ ekuacioni i tangjentes
- **1 pikë** nëse shkruan ekuacionin e tangjentes, **ose** gjen derivatin e funksionit në pikën 0:
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

29/b.

- **2 pikë** nëse gjen derivatin e rendit parë, gjen pikat stacionare dhe përcakton llojin e ekstremumeve
 $f'(x) = 3x^2 - 6x - 9 = 0 \Rightarrow x^2 - 2x - 3 = 0 \Rightarrow (x - 3)(x + 1) = 0 \Rightarrow x = 3$ dhe $x = -1$
- $f''(x) = (3x^2 - 6x - 9)' = 6x - 6$
- $f''(3) = 18 - 6 = 12 > 0 \Rightarrow x = 3$ *minimum*
- $f''(-1) = -6 - 6 = -12 < 0 \Rightarrow x = -1$ *maksimum*
- (3; -26) është pikë minimale e funksionit f(x) dhe (-1; 6) është pikë maksimale e funksionit f(x)
- **1 pikë** nëse gjen vetëm pikat stacionare .
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare

31.

- **2 pikë** nëse paraqet grafikisht zonën së cilës duhet ti gjejmë syprinën **dhe** gjen syprinën me anë të integralit.

$$S = \int_0^{1/2} (1 - 3x^2) dx = [x - x^3]_0^{1/2} = \frac{1}{2} - \frac{1}{8} = \frac{3}{8} \text{ njësi katrore.}$$

- **1 pikë** paraqet grafikisht zonën së cilës duhet ti gjejmë syprinën **ose** gjen syprinën me anë të integralit.
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

32/a.

- **1 pikë** nëse gjen klasën modale.
Klasa modale është $[100;120[$
- **0 pikë** nëse nuk gjen asnjë nga karakteristikat ose nuk shkruan fare.

32/b.

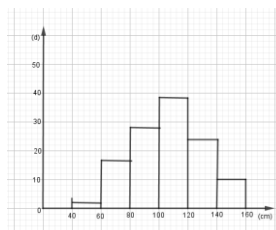
- **1 pikë** nëse gjen klasën ku ndodhet mesorja
Shuma e dendurive është 120, mesorja është vlera mesatare midis kufizës së 60 dhe 61 e cila ndodhet në klasën $[100;120[$.
- **0 pikë** nëse nuk gjen asnjë nga karakteristikat ose nuk shkruan fare.

32/c.

- **1 pikë** nëse gjen dendurinë e grumbulluar të gjatësisë së luleve të diellit deri në 100cm
Denduria e grumbulluar e gjatësisë së luleve të diellit deri në 100cm është $2+17+28=47$
- **0 pikë** nëse nuk gjen asnjë nga karakteristikat ose nuk shkruan fare.

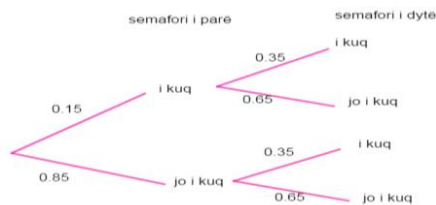
32/d.

- **1 pikë** nëse ndërton saktë histogramin
- **0 pikë** nëse nuk gjen asnjë nga karakteristikat ose nuk shkruan fare.

33/a.

- **2 pikë** nëse ndërton një diagram pemë për semaforin e parë dhe më pas për semaforin e dytë;

- **1 pikë** nëse ndërton një diagram pemë për semaforin e parë;
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim ose nuk shkruan fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

33/b.

- **1 pikë** nëse gjen probabilitetin që Merit të mos i duhet fare të ndalojë;
 $P(\text{nuk i duhet fare të ndalojë}) = P(\text{jo i kuq, jo i kuq}) = 0,85 \cdot 0,65 = 0,5525$
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

33/c.

- **1 pikë** nëse gjen probabilitetin që Merit do t'i duhet të ndalojë të paktën një herë;
 $P(\text{i duhet të ndalojë të paktën një herë}) = 1 - P(\text{nuk i duhet fare të ndalojë})$
 $= 1 - 0,5525 = 0,4475.$
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

Shënim: Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një zgjidhje ndryshe nga skema e vlerësimit, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Matematikë (Gjimnaz) – Sesioni II

Përgjigjet për pyetjet me alternativa:

Pyetja	1	2	3	4	6	7	8	10	12	14
Alternativa e saktë	B	C	C	D	C	A	B	D	C	C
Pyetja	15	17	18	20	21	23	24	26	28	30
Alternativa e saktë	C	B	B	B	A	B	C	C	C	B

Një mënyrë zgjidhjeje:

5.

- **2 pikë** nëse gjen numrin e nxënësve që luajnë vetëm volejbol

15 nxënës luajnë vetëm volejbol.

- **1 pikë** nëse paraqet grafikisht informacionin e problemës;
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

9.

- **3 pikë** nëse gjen zgjidhjet e ekuacionit

$$1 + \sin x = 2(1 - \sin^2 x) \quad (1)$$

$$1 + \sin x = 2 - 2\sin^2 x$$

$$2\sin^2 x + \sin x - 1 = 0$$

$$(2\sin x - 1)(\sin x + 1) = 0$$

$$2\sin x = 1$$

$$\left. \begin{array}{l} \sin x = \frac{1}{2} \Rightarrow x = \frac{\pi}{6} \text{ ose } x = \frac{5\pi}{6} \\ \sin x = -1 \Rightarrow x = \frac{3\pi}{2} \end{array} \right\} (2)$$

$$A = \left\{ \frac{\pi}{6}; \frac{5\pi}{6}; \frac{3\pi}{2} \right\}$$

- **2 pikë** nëse shpreh ekuacionin në trajtën (2)
- **1 pikë** nëse e shpreh ekuacionin në trajtën (1)
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

11/a.

- **3 pikë** nëse gjen ekuacionin e drejtëzës (d)

$$x_M = \frac{2+4}{2} = 3$$

$$y_M = \frac{3+5}{2} = 4$$

$$M(3,4)$$

$$m_{AB} = \frac{5-3}{4-2} = 1$$

$$d \perp AB \Rightarrow m_d = -1$$

$$\text{Ekuacioni i drejtëzës: } y - 4 = -1(x - 3) \Rightarrow y = -x + 7$$

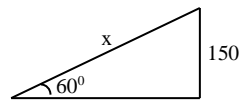
- **2 pikë** nëse gjen koordinatat e mesit të AB dhe koeficientin këndor të d
 ➤ **1 pikë** nëse gjen koordinatat e mesit të AB ose koeficientin këndor të d
 ➤ **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

11/b.

- **2 pikë** nëse gjen largesën e helikopterit nga pika e nisjes

$$\frac{150}{x} = \sin 60^\circ$$

$$x = \frac{150}{\frac{\sqrt{3}}{2}} = \frac{300\sqrt{3}}{3} = 100\sqrt{3}$$

- **1 pikë** nëse ndërton figurën
 ➤ **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

13.

- **1 pikë** nëse gjen perimetrin e trekëndëshit

$$2x + 5 = 3x + 2 = 4x - 1$$

$$x = 3 \Rightarrow \text{brinja e trekëndëshit është } 11 \text{ cm.}$$

$$P = 3 \cdot 11 = 33 \text{ cm.}$$

- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

16.

- **2 pikë** nëse gjen syprinën e kërkuar

$$S = \frac{1 \cdot 10 \cdot 10}{2} \cdot \sin 30^\circ = \frac{1}{2} \cdot 100 \cdot \frac{1}{2} = 25 \text{ cm}^2$$

- **1 pikë** nëse gjen vetëm lartësinë e trekëndëshit **ose** shkruan formulën e syprinës me anë të sinusit
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

19/a.

- **1 pikë** nëse gjen koordinatat e pikës B.
Koordinatat e pikës B do të jenë B(-2; 3)

- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

19/b.

- **1 pikë** nëse gjen largesën midis A dhe B.

$$AB = \sqrt{(2+2)^2 + (-3-3)^2} = \sqrt{16+36} = \sqrt{52}.$$

- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

22/a.

- **2 pikë** nëse thjeshton shprehjen

$$\left(\frac{(x+1)}{(x-1)(x+1)} - \frac{x+1}{x(x-1)} \right) \cdot [x(1-x)] = \frac{x-x-1}{x(x-1)} \cdot x(1-x) = \frac{x-1}{x-1} = 1$$

- **1 pikë** nëse thjeshton vetëm kllapën e parë
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

22/b.

- **2 pikë** nëse formon sistemin gjen vlerat m dhe n

$$\begin{cases} \frac{2+m}{2+n} = 4 \\ \frac{-1+m}{-1+n} = 7 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2+m = 8+4n \\ m-1 = 7n-7 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} m-4n = 6 \\ m-7n = -6 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} n = 4 \\ m = 22 \end{cases}$$

- **1 pikë** nëse formon vetëm sistemin
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

25/a.

- **2 pikë** nëse argumenton dhe gjen vlerën më të madhe **dhe** vlerën më të vogël të thellësisë.
 Dimë se $-1 \leq \sin x \leq 1$ prandaj:
  - thellësia më e madhe që arrin uji në pikën P është

$$h_{max} = 3 + 2 \cdot 1 = 5 \text{ m.}$$
  - thellësia më e vogël që arrin uji në pikën P është

$$h_{min} = 3 + 2 \cdot (-1) = 1 \text{ m}$$
- **1 pikë** nëse argumenton dhe gjen vlerën më të madhe **ose** vlerën më të vogël të thellësisë.
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

25/b.

- **1 pikë** nëse argumenton dhe gjen periodën e luhatjes së baticë zbatcave.
 Dimë se funksioni $y = \sin x$ është funksion periodik me periodë $T = 360^\circ$ dhe perioda e funksionit $y = \sin kx$ është $T = \frac{360^\circ}{k}$. Atëherë perioda e luhatjes së baticë zbatcave është $T = \frac{360^\circ}{30^\circ} = 12$ orë.
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

27/a.

- **2 pikë** nëse gjen zgjidhjet e secilit ekuacion **dhe** jep bashkësinë e zgjidhjeve të ekuacionit.

$$(x^3 - 8)(x^2 + 5x + 6) = 0 \Rightarrow x^3 - 8 = 0 \text{ ose } x^2 + 5x + 6 = 0$$

$$x^3 = 8 \Rightarrow x = 2 \text{ ose } x^2 + 5x + 6 = 0 \Rightarrow x = -2 \text{ ose } x = -3$$
 Ekuacioni fillestar ka 3 rrënjë që janë: $\{\pm 2; -3\}$
- **1 pikë** nëse gjen zgjidhjet e njërit prej ekuacioneve
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

27/b.

- **2 pikë** nëse formon inekuacionin **dhe** gjen bashkësinë e zgjidhjeve të inekuacionit.

$$-1 < 2x - 3 < 3 \Rightarrow 2 < 2x < 6 \Rightarrow 1 < x < 3$$
 Zgjidhje e inekuacionit është $]1; 3[$.
- **1 pikë** nëse formon inekuacionin e dyfishtë.

- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

29/a.

- **2 pikë** nëse shkruan ekuacionin e tangjentes, gjen derivatin e funksionit në pikën 0 dhe i zëvendëson tek formula $y - f(a) = f'(a)(x - a)$

$$y = \frac{1}{3}x^3 - 2x^2 - 5x + 2 \Rightarrow y' = x^2 - 4x - 5 \Rightarrow f'(0) = -5$$

$$\text{ekuacioni i tangjentes është: } y - 2 = -5(x - 0) \Rightarrow y = -5x + 2$$

- **1 pikë** nëse shkruan ekuacionin e tangjentes, **ose** gjen derivatin e funksionit në pikën 0
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

29/b.

- **2 pikë** nëse gjen derivatin e rendit parë, gjen pikat stacionare dhe përcakton llojin e ekstremumeve dhe vlerat e tyre.

$$f'(x) = 0 \Rightarrow x^2 - 4x - 5 = 0 \Rightarrow x_1 = -1 \text{ dhe } x_2 = 5$$

$$f''(x) = 2x - 4. \text{ Gjejmë vlerat e derivatit të dytë në pikat stacionare.}$$

Atëherë:

$$f''(-1) = -6 \Rightarrow \text{në pikën } x = -1 \text{ funksioni ka max}$$

$$f''(5) = 6 \Rightarrow \text{në pikën } x = 5 \text{ funksioni ka min}$$

$$f(-1) = \frac{14}{3} \Rightarrow \left(-1; \frac{14}{3}\right) \text{ është max;}$$

$$f(5) = -\frac{94}{3} \Rightarrow \left(5; -\frac{94}{3}\right) \text{ është min;}$$

- **1 pikë** nëse gjen vetëm pikat stacionare.
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare

31/a.

- **1 pikë** nëse ndërton të dy grafikët e kërkuar
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare

31/b.

- **2 pikë** nëse paraqet grafikisht zonën së cilës duhet ti gjejmë syprinën dhe gjen syprinën me anë të integralit.

$$S = \int_{-1}^2 (x + 2 - x^2) dx = \left[\frac{x^2}{2} + 2x - \frac{x^3}{3} \right]_{-1}^2 = \frac{9}{2} \text{ njësi katrore}$$

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- **1 pikë** nëse paraqet grafikisht zonën së cilës duhet ti gjejmë syprinën **ose** gjen syprinën me anë të integralit.
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

32/a.

- **1 pikë** nëse gjen mesoren
Mesorja është **27**
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

32/b.

- **1 pikë** nëse gjen mesataren aritmetike
m = 28,7 pikë
- **0 pikë** nëse nuk gjen asnjë nga karakteristikat **ose** nuk shkruan fare.

32/c.

- **1 pikë** nëse gjen përqindjen e nxënësve me vlerësim më të madh se mesatarja aritmetike
7 nxënës kanë vlerësim më të madh se mesatarja aritmetike që janë 47% e nxënësve
- **0 pikë** nëse nuk gjen asnjë nga karakteristikat **ose** nuk shkruan fare.

33/a.

- **1 pikë** nëse gjen numrin e personave që pëlqejnë peshk ose pulë
200 – 15 = 185
Pra, 185 persona pëlqejnë peshk ose pulë
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

33/b.

- **1 pikë** nëse gjen numrin e personave që pëlqejnë peshk dhe pulë
60 persona pëlqejnë peshk dhe pulë
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

33/c.

- **1 pikë** nëse gjen probabilitetin që personi i zgjedhur rastësisht pëlqen vetëm peshk
$$P(A) = \frac{50}{200} = \frac{1}{4}$$
- **0 pikë** nëse e zgjidh gabim **ose** nuk shkruan fare.

Shënim: Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një zgjidhje ndryshe nga skema e vlerësimit, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

BIOLOGJI

Biologji – Sesioni I

Pyetja 1	C	1 pikë
Pyetja 2	D	1 pikë

Pyetja 3   3 pikë

Përgjigje:

3 pikë

Njehson numrin e guaninë – nukleotideve   **1 pikë**

$360 \times 2 = 720$ nukleotide

$20/100 \times 720 = 144$ **guaninë – nukleotide.**

Njehson numrin e (G+C)   **1 pikë**

$144 \times 2 = 288$ **(G + C)**

Njehson numrin e timinë – nukleotideve   **1 pikë**

$720 - 288 = 432$ (A + T)

$432 : 2 = 216$ **timinë – nukleotide**

2 pikë

Njehson numrin e guaninë - nukleotideve   **1 pikë**

Njehson numrin e G+C   **1 pikë**

1 pikë

Njehson numrin e guaninë - nukleotideve   **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare   **0 pikë**

Pyetja 4   A   1 pikë

Pyetja 5   D   1 pikë

Pyetja 6

Pyetja 6 (a)   1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Përcakton tipet e gametëve që prodhojnë të dy prindërit **1 pikë**

P: ♀ DdEe x ♂ ddee

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

♀/♂	DE	--	--	de
de	DdEe	--	--	ddee

F₁: 1/2DdEe; 1/2ddee

Prindi DdEe formon 2 tipe gametësh me përqindje të barabartë:

1/2 ose 50% DE; 1/2 ose 50% de.

Prindi ddee formon 1 tip gameti de.

0 pikë

*Përcakton gametët që prodhon njëri prind **0 pikë***

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë***

Pyetja 6 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

*Arsyeton për rezultatet që janë marrë në F₁ nga ky kryqëzim **1 pikë***

P: ♀ DdEe x ♂ ddee

F₁: 1/2DdEe; 1/2ddee

Gjenet D dhe E janë të lidhur, por nuk ka ndodhur kryqkëmbimi, sepse janë shumë pranë njëri-tjetrit.

Meqë nuk ka ndodhur kryqkëmbimi, nuk formohen gametët rikombinantë, prandaj nuk formohen dhe pasardhësit rikombinantë.

OSE

P: ♀ DdEe x ♂ ddee

F₁: 1/2DdEe; 1/2ddee

Gjenet D dhe E janë të lidhur, por nuk ka ndodhur kryqkëmbimi, sepse janë shumë pranë njëri-tjetrit.

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë***

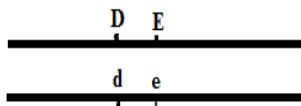
Pyetja 6 (c) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

*Skematizon vendosjen e gjeneve D dhe E në kromozomet homologë **1 pikë***

Skema e vendosjes së gjeneve në kromozomet homologe është:

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 7   3 pikë

Përgjigje:

3 pikë

Mënyra e parë

Përcakton gjenotipet e prindërve **1 pikë**

P: ♀ I^AI^BX^HX^h x ♂ I^BI^OX^HY

♀ I^AI^B x ♂ I^BI^O ♀ X^HX^h x ♂ X^HY

Përcakton tipet e gametëve që prodhojnë të dy prindërit **1 pikë**

I^AI^B x I^BI^O

♀/♂	I ^A	I ^B
I ^B		
I ^O		

X^HX^h x X^HY

♀/♂	X ^H	X ^h
X ^H		
Y		

Njehson probabilitetin që të lindi një djalë me grup gjaku A dhe me hemofili **1 pikë**

P: I^AI^BX^HX^h x I^BI^OX^HY

I^AI^B x I^BI^O

♀/♂	I ^A	I ^B
I ^B	I ^A I ^B	I ^B I ^B
I ^O	I ^A I ^O	I ^B I ^O

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Mundësia që të lindi një fëmijë me grup gjaku A është **1/4**.

$X^H X^h \times X^H Y$

♀/♂	X^H	X^h
X^H	$X^H X^H$	$X^H X^h$
Y	$X^H Y$	$X^h Y$

Mundësia që të lindi një djalë hemofilik është **1/4**.

Mundësia (probabiliteti) që të lindi një djalë me grup A të gjakut dhe me hemofili është:

$1/4 \times 1/4 = 1/16$

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare **0 pikë***

Mënyra e dytë

*Përcakton gjenotipet e prindërve **1 pikë***

P: $I^A I^B X^H X^h \times I^B I^O X^H Y$

*Përcakton tipet e gametëve **1 pikë***

P: $I^A I^B X^H X^h \times I^B I^O X^H Y$

♀/♂	$I^A X^H$	$I^A X^h$	$I^B X^H$	$I^B X^h$
$I^B X^H$				
$I^B Y$				
$I^O X^H$				
$I^O Y$				

*Njehson probabilitetin që të lindi një djalë me grup gjaku A dhe me hemofili **1 pikë***

P: $I^A I^B X^H X^h \times I^B I^O X^H Y$

♀/♂	$I^A X^H$	$I^A X^h$	$I^B X^H$	$I^B X^h$
$I^B X^H$				
$I^B Y$				
$I^O X^H$				

MATURA SHITETËRORE 2019

---

10 Y		1A 10 X ^h Y		
------	--	------------------------	--	--

1/16 është mundësia (probabiliteti) që të kenë një djalë me grup gjaku A dhe me hemofili.

2 pikë

Përcakton gjenotipet e prindërve **1 pikë**

Përcakton tipet e gametëve **1 pikë**

1 pikë

Përcakton gjenotipet e prindërve **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 8   A   1 pikë

Pyetja 9   3 pikë

Përgjigje:

3 pikë

Njihson vlerën e (q)-së **1 pikë**

$$q^2 = 0,09$$

$$q = 0,3$$

Njihson vlerën së (p)-së **1 pikë**

$$p = 1 - q$$

$$p = 0,7$$

Njihson vlerën e $2pq$ -së **1 pikë**

$$2pq = 2 \times 0,7 \times 0,3 = 0,42$$

2 pikë

Njihson vlerën e (q)-së **1 pikë**

Njihson vlerën e (p)-së **1 pikë**

1 pikë

Njihson vlerën e (q)-së **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 10   C   1 pikë

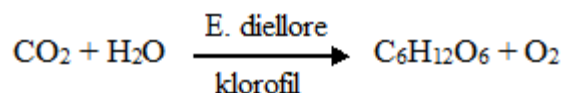
Pyetja 11

Pyetja 11 (a)   1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shkruan reaksionin e përgjithshëm të fotosintezës **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 11 (b)   2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Tregon rolin e dy komponimeve që marrin pjesë në reduktimin e CO₂ **2 pikë**

ATP dhe NADPH të sintetizuara në fazën me dritë përdoren si burim energjie dhe si burim i hidrogjenit për reduktimin e PGA në PGAL dhe deri në glukozë në ciklin Calvin.

OSE

ATP dhe NADPH kanë rëndësi se përdoren si burim energjie dhe si burim i hidrogjenit për reduktimin e CO₂ deri në glukozë në fazën e pavarur nga drita.

1 pikë

Emërton dy komponimet që marrin pjesë në reduktimin e CO₂ **1 pikë**

Ose

Tregon rolin e një prej komponimeve që merr pjesë në reduktimin e CO₂ **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 12   2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

*Tregon dy nga dallimet midis ciklit të Krebsit dhe glikolizës **2 pikë***

Glikoliza	Cikli i Crebsit
Zhvillohet në citoplazëm	Zhvillohet në mitokondri
Zhvillohet në mungesë të oksigjenit (proces anaerob)	Zhvillohet në prani të oksigjenit (proces aerob)
Përftohen: piruvat + ATP + NADH	Përftohen: CO ₂ + ATP + NADH + FADH ₂

1 pikë

*Tregon një nga dallimet midis ciklit të Krebsit dhe glikolizës **1 pikë***

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë***

Pyetja 13

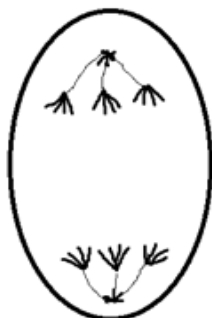
Pyetja 13 (a)   1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

*Skematizon qelizën në fund të anafazës së parë **1 pikë***

a) Anafaza e parë

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë***

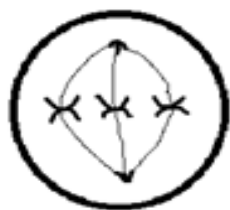
Pyetja 13 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Skematizon një rën prej qelizave në fund të metafazës së dytë **1 pikë**

b) Metafaza e dytë

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

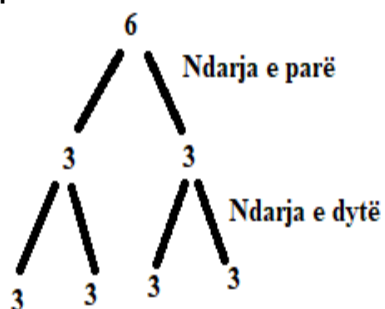
Pyetja 13 (c) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Arsyeton për të njehsuar numrin e kromozomeve në fund të telofazës së dytë

1 pikë

Secila nga 4 qelizat, në fund të telofazës së dytë ka nga 3 kromozome.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare

0 pikë

Pyetja 14 A 1 pikë

Pyetja 15 D 1 pikë

Pyetja 16

Pyetja 16 (a) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shpjegon përshkueshmërinë e molekulave polare përmes membranës qelizore

1 pikë

Fosfolipidet në membranën qelizore formojnë shtresë të dyfishtë dhe duke qenë se bishtat e fosfolipideve janë jopolare (hidrofobe) ato shërbejnë si barrierë për shumë lëndë të tretshme në ujë siç janë molekulat polare.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 16 (b) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Shpjegon rolin e pompave natrium - kalium në membranën e fijos nervore për ruajtjen e potencialit të qetësisë **1 pikë**

Pompat natrium - kalium shërbejnë për të ruajtur potencialin e qetësisë, (diferencën e potencialeve në të dy anët e membranës së fijos nervore). Në këtë mënyrë krijohet tepricë të ngarkesave pozitive në anën e jashtme të membranës së fijos nervore dhe tepricë të ngarkesave negative në anën e brendshme të membranës së fijos nervore.

Shpjegon parimin e funksionimit të pompave natrium - kalium në membranën e fijos nervore, kur është në gjendje qetësie **1 pikë**

Pompat natrium - kalium lëvizjen e joneve Na⁺ dhe K⁺ e realizojnë nëpërmjet transportit aktiv.

Për çdo molekulë ATP që zërthehet, energjia që çlirohet përdoret për të nxjerrë nga brenda - jashtë përmes proteinave pompa të membranës jonet Na⁺ dhe për të futur nga jashtë - brenda jonet K⁺.

1 pikë

Shpjegon rolin e pompave natrium - kalium në membranën e fijos nervore për ruajtjen e potencialit të qetësisë **1 pikë**

Ose

Shpjegon parimin e funksionimit të pompave natrium - kalium në membranën e fijos nervore, kur është në gjendje qetësie **1 pikë**

0 pikë

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 17   C   1 pikë

Pyetja 18

Pyetja 18 (a)   2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

*Shpjegon pse sistemi i qarkullimit quhet i mbyllur **1 pikë***

Sistemi qarkullimit quhet i mbyllur sepse gjaku qarkullon vetëm brenda enëve të gjakut.

*Shpjegon pse sistemi i qarkullimit quhet i dyfishtë **1 pikë***

Sistemi quhet i dyfishtë sepse gjaku kalon dy herë në zemër gjatë një cikli të plotë të qarkullimit. Një herë përmes qarkullimit mushkëror dhe një herë gjatë qarkullimit sistematik.

1 pikë

*Shpjegon pse sistemi i qarkullimit quhet i mbyllur **1 pikë***

Ose

*Shpjegon pse sistemi i qarkullimit quhet i dyfishtë **1 pikë***

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 18 (b)   1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

*Shpjegon rolin e pllakëzave në mpiksjen e gjakut **1 pikë***

Pllakëzat prodhojnë një lëndë e cila shndërron proteinën fibrinogjen të plazmës në fibrinë që formon një rrjetë për bllokimin e rrjedhjes së gjakut.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 19	C	1 pikë
Pyetja 20	D	1 pikë
Pyetja 21	B	1 pikë

Pyetja 22

Pyetja 22 (a) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shpjegon drejtimin e lëvizjes së gazeve O₂ dhe CO₂ 1 pikë

Gazet O₂ dhe CO₂ lëvizin në sajë të difuzionit nga përqendrimi më i madh te përqendrimi më i vogël.

O₂ lëviz nga mjedisi i jashtëm te mjedisi i brendshëm.

CO₂ lëviz nga mjedisi i brendshëm te mjedisi i jashtëm.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare 0 pikë

Pyetja 22 (b) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Tregon lidhjen e oksigjenit me hemoglobinën 1 pikë

Rruazat e kuqe të gjakut përmbajnë hemoglobinën, që lidhet me molekulat e oksigjenit dhe formon oksihemoglobinën. Shtimi i rruazave të kuqe të gjakut rrit sasinë e oksigjenit në organizëm.

Shpjegon rritjen e sasisë së energjisë në trupin e pacientit 1 pikë

Gjatë procesit të frymëmarrjes:

Glukoz + oksigjen → dyoksid karboni + ujë + ATP (energj)

Shtimi i rruazave të kuqe të gjakut rrit sasinë e energjisë në organizmin e pacientit, gjë që ndikon në rritjen e vitalitetit të organizmit të tij.

1 pikë

Tregon lidhjen e oksigjenit me hemoglobinën 1 pikë

0 pikë

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 23	B	1 pikë
Pyetja 24	A	1 pikë
Pyetja 25	C	1 pikë

Pyetja 26   3 pikë

Përgjigje:

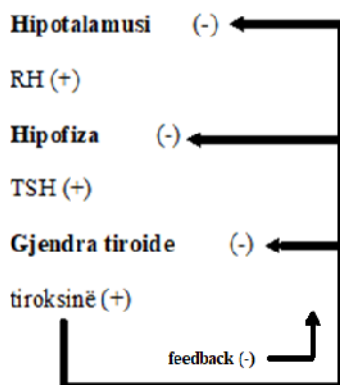
3 pikë

*Përcakton llojin e parimit feedback **1 pikë***

*Shpjegon çfarë ndodh në hipotalamus kur rritet përqendrimi i tiroksinës **1 pikë***

*Shpjegon çfarë ndodh në hipofizë kur rritet përqendrimi i tiroksinës **1 pikë***

Rregullimi i sekretimit të tiroksinës bëhet në sajë të parimit feedback (-).

Kur injektohet tiroksinë në gjak:

- atëherë vetë rritja e përqendrimit të tiroksinës ndikon te hipotalamusi me feedback (-), kështu që hipotalamusi do të sekretojë më pak hormon lirues.
- atëherë vetërritja e përqendrimit të tiroksinës ndikon te hipofiza me feedback (-), kështu që hipofiza do të sekretojë më pak hormon TSH.

Kështu që gjendra tiroide e kavies në momentin pasardhës do të sekretojë më pak tiroksinë për të kundërshtuar veprimin e dhënë sipas parimit feedback (-).

OSE

Rregullimi i sekretimit të tiroksinës bëhet në sajë të parimit feedback (-).

Kur injektohet tiroksinë në gjak:

- atëherë vetë rritja e përqendrimit të tiroksinës ndikon te hipotalamusi me feedback (-), kështu që hipotalamusi do të sekretojë më pak hormon lirues.
- atëherë vetë rritja e përqendrimit të tiroksinës ndikon te hipofiza me feedback (-), kështu që hipofiza do të sekretojë më pak hormon TSH.

Kështu që gjëndra tiroide e kavies në momentin pasardhës do të sekretojë më pak tiroksinë për të kundërshtuar veprimin e dhënë sipas parimit feedback (-).

2 pikë

*Përcakton llojin e parimit feedback **1 pikë***

*Shpjegon çfarë ndodh në hipotalamus kur rritet përqendrimi i tiroksinës **1 pikë***

Ose

*Përcakton llojin e parimit feedback **1 pikë***

*Shpjegon çfarë ndodh në hipofizë kur rritet përqendrimi i tiroksinës **1 pikë***

1 pikë

*Përcakton llojin e parimit feedback **1 pikë***

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare **0 pikë***

Pyetja 27	B	1 pikë
Pyetja 28	A	1 pikë
Pyetja 29	C	1 pikë

Pyetja 30

Pyetja 30 (a) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

*Shpjegon çfarë ndodh me glukozën gjatë procesit të filtrimit **1 pikë***

*Shpjegon çfarë ndodh me glukozën gjatë procesit të ripërthithjes **1 pikë***

Gjatë procesit të **filtrimit**:

Glukoza do të kalojë nga plazma e gjakut të glomerulës në kapsulën e Baumanit në sajë të difuzionit, sepse përmasat e molekulës së saj janë shumë të vogla (vlera 0,9).

Gjatë procesit të **ripërthithjes**:

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

E gjithë glukoza do të ripërthithet sepse është e nevojshme për organizmin. Ripërthithja kryhet në tubthin e nefronit me transport aktiv (vlera 0,9). Prandaj në urinën përfundimtare vlera e glukozës është 0.

1 pikë

Shpjegon çfarë ndodh me glukozën gjatë procesit të filtrimit **1 pikë**

Ose

Shpjegon çfarë ndodh me glukozën gjatë procesit të ripërthithjes **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 30 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shpjegon pse është i rëndësishëm procesi i ripërthithjes së ujit në nivelin e nefronit
1 pikë

Gjatë procesit të filtrimit të plazmës së gjakut kalon një sasi e madhe e ujit nga plazma e gjakut në filtrat. Gjatë procesit të ripërthithjes përrthithet një sasi e madhe e ujit në tubthin e nefronit, gjë që siguron ruajtjen në normë të sasisë së ujit në mjedisin e brendshëm (osmorregullimi).

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 31 B 1 pikë

Pyetja 32 D 1 pikë

Pyetja 33

Pyetja 33 (a) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Përshkruan shpërbërjen e proteinave në stomak

1 pikë

Përshkruan shpërbërjen e proteinave në duoden

1 pikë

Shpërbërja e proteinave bëhet:

Në stomak nga veprimi i pepsinës që vepron në mjedis acid (HCl).
Në duoden nga veprimi i enzimës tripsinë të lëngut pankreatik.

1 pikë

Përshkruan shpërbërjen e proteinave në stomak **1 pikë**

Ose

Përshkruan shpërbërjen e proteinave në duoden **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 33 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Tregon dallimin midis gjëndrave endokrine dhe gjëndrave ekzokrine **1 pikë**

Gjëndrat endokrine sekretojnë hormone (lajmëtarë kimikë) që derdhen në gjak, kurse gjëndrat ekzokrine sekretojnë lëndën në sipërfaqe të trupit ose në gypat që kanë lidhje me mjedisin e jashtëm.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 34

Pyetja 34 (a) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Përshkruan dallimin midis biotopit dhe biocenozës **1 pikë**

Biotopi përbën tërësinë e faktorëve fizikë, kimikë dhe klimatikë që veprojnë mbi gjallesat e një ekosistemi, kurse biocenoza përbën tërësinë e gjallesave që popullojnë një biotop.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare **0 pikë**

Pyetja 34 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shpjegon arsyen pse një zinxhir ushqimor rrallë ka më shumë se pesë nivele trofike

1 pikë

Në bazë të ligjit të të dhjetit vetëm 1/10 e energjisë kalon nga një nivel trofik në atë pasardhës, prandaj duke kaluar nga niveli i parë deri tek i katërti sasia e energjisë zvogëlohet aq shumë sa nuk mund të formojë nivel të ri trofik (me përjashtime të rralla).

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare 0 pikë

Shënim:

- Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.
- Kur pyetja kërkon që nxënësi të tregojë dallimet midis dy koncepteve ose dy proceseve, nxënësi do të marrë pikë të plotë kur tregon dallimin midis dy koncepteve ose dy proceseve, (jo kur tregon karakteristikat vetëm të njërit prej tyre).

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

♀ / ♂	dE	de	DE	De
de	ddEe	ddee	DdEe	Ddee

1 pikë

*Përcakton tipet e gametëve që prodhojnë prindërit **1 pikë***

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.*

Pyetja 6 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

*Arsyeton për të njehsuar përqindjet e gametëve që formon individi femër (dE/De) **1 pikë***

P: ♀ (dE/De) x ♂ (de/de)

♀ / ♂	dE (P ₁) 46%	de (R ₁) 4%	DE (R ₂) 4%	De (P ₂) 46%
de	ddEe (P ₁)	ddee (R ₁)	DdEe (R ₂)	Ddee (P ₂)

Meqë distanca midis gjeneve **d** dhe **e** është 8%, atëherë përqindja e gametëve rikombinantë është:

de (R₁) 4%

DE (R₂) 4%

Ose

Meqë distanca midis gjeneve **d** dhe **e** është 8%, atëherë përqindja e gametëve rikombinantë është:

de (R₁) 4%

DE (R₂) 4%

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.*

Pyetja 6 (c) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

*Arsyeton për të njehsuar numrin e përgjithshëm të pasardhësve të lindur nga ky kryqëzim **1 pikë***

$d = 8\%$ ose $d = 0,08$

$8/100 = 40/X$

$X = 500$ është numri i përgjithshëm i pasardhësve

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 7

Pyetja 7 (a) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Përcakton gjenotipin e prindërve **1 pikë**

P: ♀ $X^A X^a$ x ♂ $X^A Y$

Përcakton gjenotipin e pasardhësve **1 pikë**

♀ / ♂	X^A	X^a
X^A	$X^A X^A$	$X^A X^a$
Y	$X^A Y$	$X^a Y$

Djemtë daltonikë kanë gjenotipin: ($X^a Y$)

1 pikë

Përcakton gjenotipin e prindërve **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 7 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Përcakton mundësinë që nga ky çift të lindin fëmijë normalë **1 pikë**

P: ♀ $X^A X^a$ x ♂ $X^A Y$

♀ / ♂	X^A	X^a
X^A	$X^A X^A$	$X^A X^a$
Y	$X^A Y$	$X^a Y$

75% ose 3/4 e fëmijëve janë normalë përse i përket sëmundjes së daltonizmit.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 8   **D**   **1 pikë**

Pyetja 9   **3 pikë**

Përgjigje:
3 pikë

*Njehson vlerën e q -së **1 pikë***

$$q^2 = 0,04$$

$$q = 0,2$$

*Njehson vlerën e p -së **1 pikë***

$$p = 1 - q$$

$$p = 1 - 0,2$$

$$p = 0,8$$

*Njehson vlerën e $2pq$ **1 pikë***

$$2pq = 2 \times 0,8 \times 0,2$$

$$2pq = 0,32$$

2 pikë

*Njehson vlerën e q -së **1 pikë***

*Njehson vlerën e q -së **1 pikë***

1 pikë

*Njehson vlerën e q -së **1 pikë***

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.*

Pyetja 10   **A**   **1 pikë**

Pyetja 11   3 pikë

Përgjigje:

3 pikë

*Emërtimi dhe përcaktimi i origjinës së 3 produkteve përfundimtare të fazës dritore të fotosintezës vlerësohet me **3 pikë***

- 1) O₂ që çlirohet në mjedis e ka origjinën nga fotoliza e molekulës së ujit.
- 2) ATP sintetizohet në fotosistemin e II
- 3) NADPH sintetizohet në fotosistemin e I

2 pikë

*Emërtimi dhe përcaktimi i origjinës së 2 prej produkteve përfundimtare të fazës dritore të fotosintezës vlerësohet me **2 pikë***

1 pikë

*Emërtimi dhe përcaktimi i origjinës së 1 prej produkteve përfundimtare të fazës dritore të fotosintezës vlerësohet me **1 pikë***

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.*

Pyetja 12   2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

*Tregon 2 nga dallimet midis fotosintezës dhe frymëmarrjes qelizore **2 pikë***

- 1) Fotosinteza zhvillohet te gjallesat autotrofe që përmbajnë pigmentin e klorofilit
Frymëmarrja qelizore zhvillohet te të gjitha gjallesat eukariote
- 2) Fotosinteza zhvillohet në kloroplaste
Frymëmarrja qelizore zhvillohet në mitokondri
- 3) Në procesin e fotosintezës sintetizohet lënda organike
 $6\text{CO}_2 + 6\text{H}_2\text{O} + \text{Energji diellore} = \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6\text{O}_2$
Në procesin e frymëmarrjes qelizore ndodh oksidimi i lëndës organike për sigurimin e energjisë së nevojshme për jetën.
 $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6\text{O}_2 = 6\text{CO}_2 + 6\text{H}_2\text{O} + \text{Energji}$

1 pikë

*Tregon 1 nga dallimet midis fotosintezës dhe frymëmarrjes qelizore **1 pikë***

0 pikë

*Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.*

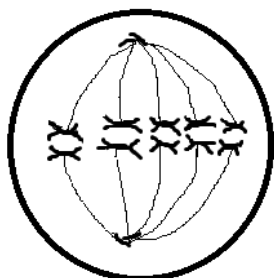
Pyetja 13

Pyetja 13 (a) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Ilustron me skemë qelizën në fund të metafazës së parë **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

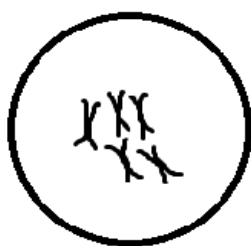

Pyetja 13 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Ilustron me skemë një nga qelizat në fund të telofazës së parë **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

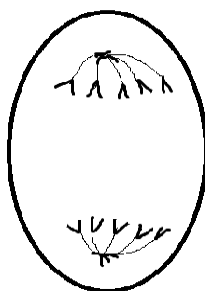

Pyetja 13 (c) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Ilustron me skemë një nga qelizat në fund të anafazës së dytë **1 pikë**

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14 B 1 pikë

Pyetja 15 B 1 pikë

Pyetja 16

Pyetja 16 (a) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shpjegon dukurinë që ndodh me qelizat e trupit, kur rritet përqendrimi i lëngut indor

1 pikë

Qelizat e trupit do të rrudhosen ose vyshken, sepse ndodh dukuria e osmozës. Uji do të kalojë nga mjedisi me përqendrimi më të ulët (përmbajtja qelizore) drejt mjedisit me përqendrim më të lartë (lëngu indor).

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 16 (b)   2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Shpjegon dukurinë që ndodh me rruazën e kuqe të gjakut të zhytur në një tretësirë të holluar

1 pikë

Shpjegon dukurinë që ndodh me paramecin të zhytur në një tretësirë të holluar

1 pikë

Rruaza e kuqe e gjakut do të fryhet dhe çahet, sepse uji kalon nga mjedisi në brendësi të qelizës (me osmozë).

Parameci mbijeton në këtë mjedis, sepse ujin e tepërt e nxjerr me anë të vakuolave tkurrëse.

1 pikë

Shpjegon dukurinë që ndodh me rruazën e kuqe të zhytur në një tretësirë të holluar

1 pikë

Ose

Shpjegon dukurinë që ndodh me amebën të zhytur në një tretësirë të holluar

1 pikë

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17   C   1 pikë

Pyetja 18

Pyetja 18 (a)   2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Tregon dy nga dallimet midis qarkullimit të madh dhe qarkullimit të vogël të gjakut.

Qarkullimi madh i gjakut fillon nga barkushja e majtë.

Qarkullimi madh i gjakut fillon nga barkushja e djathtë.

Gjatë qarkullimit të madh gjaku transporton në të gjitha indet e trupit lëndë ushqimore, hormone, O₂ dhe kthehet në parabarkushen e djathtë i pasur me CO₂.

Gjatë qarkullimit të vogël gjaku shkon në mushkëri, ku lë CO₂ dhe pasurohet me O₂ dhe kthehet në parabarkushen e majtë.

1 pikë

Tregon një nga dallimet midis qarkullimit të madh dhe qarkullimit të vogël të gjakut

1 pikë

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

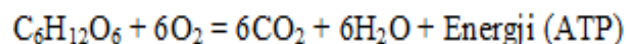
Pyetja 18 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

*Shpjegon funksionin e rruazave të kuqe të gjakut **1 pikë***

Hekuri që është në qendër të hemoglobinës ka aftësinë të lidhet në mënyrë të kthyeshme me oksigjenin. Prandaj eritrocitet kanë si funksion të kryejnë transportin e oksigjenit në të gjitha qelizat e trupit. Në nivelin qelizor në prani të oksigjenit zhvillohet frymëmarrja qelizore, që shoqërohet me çlirim energjie.

Kjo energji është e nevojshme për kryerjen e proceseve jetësore të organizmit.

Ose

Hekuri që është në qendër të hemoglobinës ka aftësinë të lidhet në mënyrë të kthyeshme me oksigjenin. Prandaj eritrocitet kanë si funksion të kryejnë transportin e oksigjenit në të gjitha qelizat e trupit.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19 C 1 pikë

Pyetja 20 A 1 pikë

Pyetja 21 B 1 pikë

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 22

Pyetja 22 (a) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Tregon dy karakteristika të sipërfaqeve gazshëmbyese në mushkëri

2 pikë

Shkëmbimi i gazeve O₂ dhe CO₂ në mushkëri kryhet në alveola ose hojëza.

Alveolat kanë këto karakteristika:

- kanë sipërfaqe të madhe
- kanë parete shumë të holla
- janë të lagështa
- pranë tyre kalojnë shumë kapilarë gjaku me parete shumë të hollë.

1 pikë

Tregon një nga karakteristikat e sipërfaqeve gazshëmbyese në mushkëri

1 pikë

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 22 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

*Tregoni rolin e diafragmës në procesin e frymëkëmbimit **1 pikë***

Gjatë frymëmarrjes diafragma ulet poshtë që të rritet vëllimi i kafazit të kraharorit, kurse gjatë frymënxjerrjes diafragma ngrihet lart që të zvogëlohet vëllimi i kafazit të kraharorit.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23 C 1 pikë

Pyetja 24 B 1 pikë

Pyetja 25 B 1 pikë

Pyetja 26

Pyetja 26 (a) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Tregon dy nga dallimet midis mesazhit nervor dhe hormonal 1 pikë

- Mesazhi nervor tejçohet përgjatë fijes nervore.
Mesazhi hormonal realizohet me anën e qarkullimit të gjakut.
- Mesazhi nervor tejçohet shumë shpejt dhe rruga është e përcaktuar me saktësi, ku fillon dhe mbaron.
Rruga që përshkon hormoni është më e gjatë, sepse ai shkon në shumë qeliza, por njohja e tij realizohet vetëm në qelizat shenjë.

1 pikë

Tregon një nga dallimet midis mesazhit nervor dhe hormonal 1 pikë

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 26 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shpjegon veprimin që ka neurotejtuesi kur bie në kontakt me membranën e neuronit pasinsinaptik 1 pikë

Neurotransmetuesit kur bien në hapësirën sinaptike, lidhen me receptorët molekularë që ndodhen në membranën e neuronit postsinaptik, duke shkaktuar depolarizim.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 27 D 1 pikë

Pyetja 28 A 1 pikë

Pyetja 29 B 1 pikë

Pyetja 30

Pyetja 30 (a) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Shpjegon çfarë ndodh me glukozën gjatë procesit të filtrimit 1 pikë

Shpjegon çfarë ndodh me proteinat gjatë procesit të filtrimit 1 pikë

Gjatë procesit të filtrimit:

Glukoza do të kalojë nga plazma e gjakut të glomerulës në kapsulën e Baumanit në sajë të difuzionit, se përmaset e molekulës së saj janë shumë të vogla në krahasim me proteinat. **(Vlera 0,9).**

Proteinat janë molekula me përmasa të mëdha, prandaj nuk filtrohen, por mbeten në rrymën e gjakut. **(Vlera 0).**

1 pikë

Shpjegon çfarë ndodh me glukozën gjatë procesit të filtrimit 1 pikë

Ose

Shpjegon çfarë ndodh me proteinat gjatë procesit të filtrimit 1 pikë

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 30 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Dallimi midis korteksit dhe pjesës palcore të veshkës 1 pikë

Korteksi përmban kapsulat e Baumanit dhe pjesën fillestare të tubthit të nefronit, kurse në pjesën medulare ndodhen lakoret e Henlit dhe gypat kolektorë (mbledhës).

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 31 D 1 pikë

Pyetja 32 D 1 pikë

Pyetja 33

Pyetja 33 (a) 2 pikë

Përgjigje:

2 pikë

Tregon dy nga funksionet e mëlçisë 2 pikë

Mëlçia luan rol në:

- *prodhimin e lëngut të tëmthit, i rëndësishëm për përpunimin e lipideve.*
- *proceset e detoksimit të alkoolit dhe drogave, pra i bën ato të padëmshme.*
- *grumbullimin e vitaminave të tretshme në yndyra, si vitaminat A, D dhe K.*
- *shkatërrimin e hemoglobinës së rruazave të kuqe dhe grumbullimin e atomeve të hekurit që merren prej saj.*
- *metabolizmin e sheqernave.*

Mëlçia rregullon metabolizmin e sheqernave dhe sasinë e glukozës në gjak duke e depozituar sheqerin në formën e glikogjenit dhe duke e shndërruar atë sipas nevojës në glukozë. Mëlçia gjithashtu është e aftë të prodhojë glukozë të re nisur nga yndyrat dhe proteinat.

- *metabolizmin e proteinave.*

Mëlçia rregullon metabolizmin e proteinave. Nëse në mëlçi shkojnë më shumë aminoacide sesa është e nevojshme ato shkatërrohen. Grupi aminik (-NH₂) i aminoacidit i shkëputur nga pjesa tjetër e molekulave në procesin që quhet deaminizim, shndërrohet në ure, që eliminohet nga veshkat me anë të urinës. Pjesa tjetër e molekulës futet në metabolizmin e sheqernave.

1 pikë

Tregon një nga funksionet e mëlçisë 1 pikë

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Tregon funksionin e amilazës pankreatike 1 pikë

Pankreasi si gjëndër ekzokrine sekretion amilazën pankreatike në duoden.

Amilaza pankreatike shërben për tretjen e karbohidrateve në duoden.

Ose

Amilaza pankreatike shërben për tretjen e karbohidrateve në duoden.

---

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 34

Pyetja 34 (a) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shpjegon përse lënda nuk humbet por riciklohet 1 pikë

Lënda

Mbetjet që nxjerrin gjallesat gjatë proceseve jetësore (frymënxjerrja, jashtëqitja etj) dhe trupat pa jetë të gjallesave i nënshtrohen procesit të dekompozimit nga dekompozuesit (baktere dhe kërpudha), gjë që siguron riciklimin e lëndëve në natyrë.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 34 (b) 1 pikë

Përgjigje:

1 pikë

Shpjegon përse energjia nuk mund të riciklohet 1 pikë

Energjia

Energjia nga prodhuesit te konsumatorët vjen duke u zvogëluar.

Pjesa më e madhe e energjisë shndërrohet në formë nxehtësie që shpërhapet në mjedis, prandaj energjia nuk riciklohet.

Ose

Shkencëtarët kanë llogaritur se në çdo kalim, vetëm 10% e energjisë që ka një nivel përcillet në nivelin pasues. Kjo rregullsi në zvogëlimin e energjisë dhe ushqimit nga një nivel trofik në një tjetër quhet **ligji i të dhjetit**.

Pjesa më e madhe e energjisë shndërrohet në formë nxehtësie që shpërhapet në mjedis, prandaj energjia nuk riciklohet.

Ose

Sa më tepër ecni ju në zinxhirin ushqimor, aq më pak energji është e disponueshme nga energjia fillestare e ardhur nga Dielli. Kjo sepse në çdo nivel trofik organizmat

---

përdorin një sasi të madhe energjie që të jetojnë dhe të rriten, kështu që më pak energji është e disponueshme të kalojë te kafshët që i hanë ato. Pas rreth pesë hallkash të zinxhirit energjia faktikisht ka mbaruar.

Pjesa më e madhe e energjisë shndërrohet në formë nxehtësie që shpërhapet në mjedis, prandaj energjia nuk riciklohet.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Shënim:

- Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.
- Kur pyetja kërkon që nxënësi të tregojë dallimet midis dy koncepteve ose dy proceseve, nxënësi do të marrë pikë të plotë kur tregon dallimin midis dy koncepteve ose dy proceseve, (jo kur tregon karakteristikat vetëm të njërit prej tyre).

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

EKONOMI

Ekonomi – Sesioni I

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1   A   1 pikë

Pyetja 2   3 pikë

Model përgjigjeje

a) Sistem i ekonomisë së komanduar.

b)

- Pronë shtetërore mbi burimet.
- Planifikim se çfarë, si dhe për kë do të prodhohet.
- Çmime fikse.
- Sistemi i triskëtimit.

3 pikë nëse shkruan sistemin ekonomik dhe dy karakteristika të tij;

2 pikë nëse shkruan sistemin ekonomik dhe një karakteristikë të tij;

1 pikë nëse shkruan sistemin ekonomik;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 3   D   1 pikë

Pyetja 4   C   1 pikë

Pyetja 5   D   1 pikë

Pyetja 6   D   1 pikë

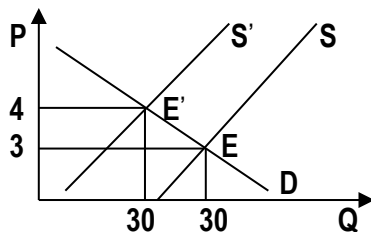
Pyetja 7   3 pikë

Model përgjigjeje

a) $P_E = 4$, rritet.

b) $Q_E = 30$, ulet.

c)

MATURA SHKETËRORE 2019

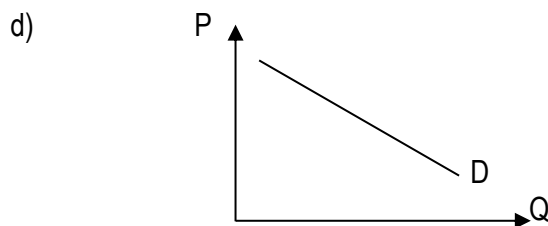

- 3 pikë** nëse shkruan saktë përgjigjet për tri kërkesat a), b) dhe c);
2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;
1 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen vetëm për një nga kërkesat;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 8 **4 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Elasticitet kërkesë.
b) 40 % nëse llogaritet me metodën e pikës së mesit / 50 % nëpërmjet formulës $\Delta P / P$
c) $E = 1.6$ me metodën e pikës së mesit / $E = 1 (\Delta Q / Q) / (\Delta P / P)$

- 4 pikë** nëse shkruan saktë përgjigjet për të katërta kërkesat a), b), c) dhe d);
3 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për tri nga kërkesat;
2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;
1 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen vetëm për një nga kërkesat;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 9 **3 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Kredi afatgjatë / Hipotekore.
b)
• Karakteri.
• Kapaciteti.
• Kapitali.
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

3 pikë	nëse përcakton formën e kredisë dhe dy kushte që duhet të plotësojë ai;
2 pikë	nëse përcakton formën e kredisë dhe një kusht që duhet të plotësojë ai;
Ose	
2 pikë	nëse përcakton dy kushte që duhet të plotësojë ai;
1 pikë	nëse përcakton formën e kredisë;
Ose	
1 pikë	nëse përcakton një kusht që duhet të plotësojë ai;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10   B   1 pikë

Pyetja 11   3 pikë

Model përgjigjeje

- a) Firmë me ortakë.
- b) Të ardhurat e përgjithshme = 110 000 lekë.
- c) 12 000 lekë.

3 pikë	nëse shkruan saktë përgjigjet për të tria kërkesat a), b) dhe c);
2 pikë	nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;
1 pikë	nëse shkruan saktë përgjigjen vetëm për një nga kërkesat;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12   C   1 pikë

Pyetja 13   A   1 pikë

Pyetja 14   3 pikë

Model përgjigjeje

- a) $AFC = FC / Q$; $AFC = 100 / 4 = 25$
- b) $MC = \Delta TC / \Delta Q$; $MC = (370 - 310) / (6 - 5) = 60$
- c) $ATC = TC / Q$; $ATC = 310 / 5 = 62$

3 pikë	nëse shkruan saktë përgjigjet për të tria kërkesat a), b) dhe c);
2 pikë	nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;
1 pikë	nëse shkruan saktë përgjigjen vetëm për një nga kërkesat;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15   **A**   **1 pikë**

Pyetja 16   **3 pikë**

Model përgjigjeje

a) tipare të përbashkëta:

- Shumë firma në treg.
- Hyrje dalje e lirë nga tregu.

b) tipare dalluese:

- Produkt homogjen / produkt i diferencuar.
- Çmimpranuese / Çmimkërkuese.

3 pikë   nëse tregon dy tipare të përbashkëta dhe një tipar dallues;

2 pikë   nëse tregon dy tipare të përbashkëta;

Ose

2 pikë   nëse tregon një tipar të përbashkët dhe një tipar dallues;

1 pikë   nëse tregon një tipar të përbashkët;

Ose

1 pikë   nëse tregon një tipar dallues;

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17   **C**   **1 pikë**

Pyetja 18   **D**   **1 pikë**

Pyetja 19   **3 pikë**

Model përgjigjeje

a) Pjesëmarrës / agjent në treg / Ofron të mira publike.

b) Arbitër / Garantuese e rregullave/ Trajton eksternalitetet.

c) Menaxhere / Rishpërndan të ardhurat / Ul varfërinë.

3 pikë   nëse shkruan saktë përgjigjet për të tria kërkesat a), b) dhe c);

2 pikë   nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;

1 pikë   nëse shkruan saktë përgjigjen vetëm për një nga kërkesat;

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 20

3 pikë

Model përgjigjeje

a)

- Stabiliteti i çmimeve. / Kontrolli i inflacionit. / Mbajtja e inflacionit në nivel të qëndrueshëm 3 + - 1%.

b)

- Në mënyrën e emërimit të guvernatorit / Zgjedhja e guvernatorit.
- Në politikën monetare dhe instrumentet e realizimit të saj.

3 pikë

nëse përcakton objektivin dhe dy shkaqet e pavarësisë së Bankës Qendrore;

2 pikë

nëse përcakton objektivin dhe një nga shkaqet e pavarësisë së Bankës Qendrore;

OSE

2 pikë

nëse përcakton shkaqet e pavarësisë së Bankës Qendrore;

1 pikë

nëse përcakton objektivin e Bankës Qendrore;

OSE

1 pikë

nëse përcakton një nga shkaqet e pavarësisë së Bankës Qendrore;

0 pikë

nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 21

D

1 pikë

Pyetja 22

A

1 pikë

Pyetja 23

3 pikë

Model përgjigjeje

a) 4

b) 2

c) Të dy bëjnë pjesë në papunësi friksionale.

3 pikë

nëse përgjigjet saktë për të tria kërkesat a), b) dhe c);

2 pikë

nëse përgjigjet saktë për dy kërkesa;

1 pikë

nëse përgjigjet saktë për një kërkesë;

0 pikë

nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 24 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Bie për dy tremujorë radhazi.
b) Rritet.

2 pikë nëse shkruan saktë dy përgjigjet a) dhe b);
1 pikë nëse shkruan saktë vetëm një nga përgjigjet;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 25 **B** **1 pikë**

Pyetja 26 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Oferta monetare ulet.
b) Inflacioni bie.

2 pikë nëse tregon ndikimin për a) dhe b);
1 pikë nëse tregon ndikimin për a) ose b);
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 27 **C** **1 pikë**

Pyetja 28 **A** **1 pikë**

Pyetja 29 **3 pikë**

Model përgjigjeje

- Besimi.
  - Vlerat.
  - Fryma e grupit.
  - Menaxhimi.
  - Komunikimi.
  - Kursimi.
  - Guximi.
  - Etj.
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

3 pikë	nëse përcakton tri shtylla;
2 pikë	nëse përcakton dy shtylla;
1 pikë	nëse përcakton një shtyllë;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 30	B	1 pikë
Pyetja 31	C	1 pikë
Pyetja 32	D	1 pikë
Pyetja 33	D	1 pikë

Pyetja 34 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- Mund të ndryshojë / përmirësojë cilësinë.
- Mund të ndryshojë vlerën.
- Mund të ndryshojë mënyrën se si e ofron produktin.
- Mund të hedhë në treg produkte alternative.

2 pikë	nëse liston dy nga mënyrat;
1 pikë	nëse liston një nga mënyrat;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Ekonomi – Sesioni II

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1   **D**   **1 pikë**

Pyetja 2   **3 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Pika A tregon përdorim maksimal ose efektiv të burimeve ekonomike.
- b) Pika B tregon mospërdorim maksimal ose joefektiv të burimeve ekonomike.
- c) Pika C tregon që vendi nuk ka burime në dispozicion për të arritur atë kombinim prodhimi.

3 pikë nëse shkruan saktë të tria përgjigjet për kërkesat a), b) dhe c);

2 pikë nëse shkruan saktë dy prej përgjigjeve;

1 pikë nëse shkruan saktë vetëm një prej përgjigjeve;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 3   **C**   **1 pikë**

Pyetja 4   **A**   **1 pikë**

Pyetja 5   **C**   **1 pikë**

Pyetja 6   **A**   **1 pikë**

Pyetja 7   **3 pikë**

Model përgjigjeje

- a) $Q_e=15$ njësi.
- b) $P_e=5$ njësi paraje.
- c) Nëse qeveria ndërhyr duke vendosur çmimin $P=6$ ky do të quhet çmim dysHEME ose minimal.

3 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet respektivisht për të tria kërkesat a), b) dhe c);

2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;

1 pikë nëse shkruan saktë vetëm një nga kërkesat;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

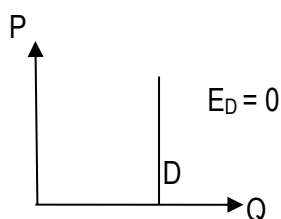

Pyetja 8

4 pikë

Model përgjigjeje

- a) Kërkesë krejtësisht jo elastike.
b) $\% \Delta Q_d = 0$ / Sasia nuk ndryshon pavarësisht nga ndryshimi i çmimit.
c)

- d) Psh: kërkesa për bukë / për mallra shumë të domosdoshëm.

- 4 pikë** nëse shkruan saktë përgjigjet për kërkesat a), b), c), d);
3 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për tri nga kërkesat;
2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;
1 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për një nga kërkesat;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 9

3 pikë

Model përgjigjeje

Kursimi varet nga:

- a) parashikimet për të ardhmen;
b) të ardhurat e individit;
c) norma e interesit bankar;
d) taksat mbi interesin bankar.

- 3 pikë** nëse shkruan saktë tre faktorë;
2 pikë nëse shkruan sakte dy faktorë;
1 pikë nëse shkruan saktë një faktor;
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 10

B

1 pikë

Pyetja 11

3 pikë

Model përgjigjeje

- a) Përparësitë e firmave me ortakëri
- Organizimi dhe krijimi i lehtë.
  - Më shumë fonde financiare në dispozicion.
  - Ndarja e përgjegjësi.
  - Taksimi bëhet vetëm me një shkallë.
- b) Te metat
- Kapital i kufizuar.
  - Jetëgjatësi e kufizuar.
  - Përgjegjësi e pakufizuar.
  - Mundësi për mosmarrëveshje.

- 3 pikë** nëse identifikon dy përparësi dhe një të metë;
2 pikë nëse identifikon dy përparësi;
OSE
2 pikë nëse identifikon një përparësi dhe një të metë;
1 pikë nëse identifikon një përparësi;
OSE
1 pikë nëse identifikon një të metë;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12	A	1 pikë
Pyetja 13	B	1 pikë

Pyetja 14

3 pikë

Model përgjigjeje

- a) $FC=18$ sepse kur $Q=0 \rightarrow TC=FC$.
 b) $MC = \Delta TC / \Delta Q$; $MC = 120 - 100 / 5 - 4 = 20$.
 c) $ATC = TC / Q \rightarrow ATC = 100 / 4 = 25$.

- 3 pikë** nëse shkruan saktë përgjigjet për të tria kërkesat a), b) dhe c);
2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;
1 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen për një nga kërkesat;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 15   **B**   **1 pikë**

Pyetja 16   **3 pikë**

Model përgjigjeje

- a) konkurrencë monopolistike.
- b) monopol.
- c) oligopol.

3 pikë   nëse shkruan saktë përgjigjet për të tria kërkesat a), b) dhe c);
2 pikë   nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;
1 pikë   nëse shkruan saktë vetëm një nga kërkesat;
0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17   **A**   **1 pikë**

Pyetja 18   **B**   **1 pikë**

Pyetja 19   **3 pikë**

Model përgjigjeje

- Për të paguar shpenzimet qeveritare.
- Për të zbutur pabarazinë në shpërndarjen e të ardhurave.
- Për uljen e konsumit të produkteve të dëmshme.
- Qeveria përdor taksat për të stabilizuar ekonominë.
- Për të nxitur prodhimin vendas (taksat doganore).

3 pikë   nëse liston tri arsye pse paguajmë taksa;
2 pikë   nëse liston dy arsye pse paguajmë taksa;
1 pikë   nëse liston një arsye pse paguajmë taksa;
0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20   **3 pikë**

Model përgjigjeje

- a)
    - Shërben si bankë për bankat e nivelit të dytë.
-

MATURA SHTETËRORE 2019

- Përcakton normën e rezervës së detyrueshme.
- Mbikëqyr bankat e nivelit të dytë.
- Etj.

b)

- Shërben si bankë e qeverisë./ Shet bono thesari.

3 pikë nëse identifikon dy funksione të Bankës Qendrore që lidhen drejtpërdrejtë me Bankat e nivelit të dytë dhe një funksion të Bankës Qendrore që lidhet me qeverinë;

2 pikë nëse identifikon dy funksione të Bankës Qendrore që lidhen drejtpërdrejtë me Bankat e nivelit të dytë;

OSE

2 pikë nëse identifikon një funksion të Bankës Qendrore që lidhet drejtpërdrejtë me Bankat e nivelit të dytë dhe një funksion të Bankës Qendrore që lidhet me qeverinë;

1 pikë nëse identifikon një funksion të Bankës Qendrore që lidhen drejtpërdrejtë me Bankat e nivelit të dytë ose me qeverinë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 21	D	1 pikë
------------------	----------	---------------

Pyetja 22	C	1 pikë
------------------	----------	---------------

Pyetja 23 **3 pikë**

Model përgjigjeje

- c) Ndikon në konsum C.
- d) Ndikon në eksport neto Nx.
- e) Ndikon në shpenzimet qeveritare G.

3 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet respektivisht për të tria kërkesat a), b) dhe c);

2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy nga kërkesat;

1 pikë nëse shkruan saktë vetëm një të një nga kërkesat;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 24 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Norma e inflacionit = $[\text{CPI (1928)} - \text{CPI (1927)} / \text{CPI (1927)}] \times 100 = [17.1 - 17.4 / 17.4] \times 100 = -1.7\%$.
- b) Në këtë rast kemi deflacion.

2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për të dy kërkesat;
1 pikë nëse shkruan saktë përgjigjen për njërin nga kërkesat;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 25 **C** **1 pikë**

Pyetja 26 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Oferta monetare rritet.
b) Oferta monetare ulet.

2 pikë nëse shkruan saktë përgjigjet për dy kërkesat;
1 pikë nëse shkruan saktë vetëm njërin nga kërkesat;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 27 **C** **1 pikë**
Pyetja 28 **B** **1 pikë**

Pyetja 29 **3 pikë**

Model përgjigjeje

- Ligji që ndalon punën e të miturve / Lloji i punës / Konventa e Fëmijëve.
- Pengon arsimimin / Kohën e lirë në përputhje me zhvillimi moshor, etj.
- Pasojat sociale / Opinioni / Paragjykimet shoqërore.

3 pikë nëse evidenton tri elemente;
2 pikë nëse evidenton dy elemente;
1 pikë nëse evidenton një element;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

FILOZOFI-SOCIOLOGJI

Filozofi-Sociologji – Sesioni I

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	D	1 pikë
Pyetja 2	B	1 pikë
Pyetja 3	B	1 pikë
Pyetja 4	B	1 pikë
Pyetja 5	D	1 pikë
Pyetja 6	B	1 pikë
Pyetja 7	A	1 pikë
Pyetja 8	A	1 pikë
Pyetja 9	B	1 pikë
Pyetja 10	D	1 pikë

Pyetja 11 2 pikë

Model përgjigjeje

Normat kulturore	Normat ligjore
<ul style="list-style-type: none"> kanë lindur më herët në histori, për të rregulluar marrëdhëniet mes individëve; vendosen nga shoqëria; kanë fushë më të gjerë veprimi; janë më të shumëllojshme se normat ligjore; ndryshojnë më ngadalë në kohë, sepse mentaliteti i njerëzve përfaqëson bindjet e njerëzve që janë të qëndrueshme; shoqërohen me reagime të opinionit shoqëror; zbatohen me dëshirën e gjithsecilit; 	<ul style="list-style-type: none"> lindën më vonë në histori, pra me lindjen e shtetit; vendosen nga organet kompetente, organi më i lartë ligjvënës është parlamenti; kanë fushë më të kufizuar veprimi sesa normat kulturore, ato hyjnë në veprim në rastet kur shkeljet e normave kulturore janë të rënda; janë më pak të shumëllojshme se normat kulturore; ndryshojnë më shpejt se sa normat kulturore, në përputhje me nevojat e shoqërisë; shoqërohen me sanksione ligjore ose dënime për ata që nuk respektojnë rregullat e pranuar nga shumica;

MATURA SHTETËRORE 2019

	<ul style="list-style-type: none"> • zbatohen me detyrim, me forcën shtrënguese të shtetit dhe janë të barabarta për të gjithë etj
--	---

- 2 pikë** nëse evidenton dy dallime mes normave kulturore dhe normave ligjore;
- 1 pikë** nëse evidenton një dallim mes normave kulturore dhe normave ligjore;
- 0 pikë** nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 12

3 pikë

Model përgjigjeje

- Aftësimi intelektual dhe profesional – / nxënësit marrin njohuri në shkencë të ndryshme ekzakte dhe shoqërore, si matematikë, kimi, gjuhë, letërsi, histori etj., duke i aftësuar ata intelektualisht dhe profesionalisht; / I përgatit dhe i aftëson për tregun e punës; / U jep informacion, dije, kulturë, të nevojshme për t'u përshtatur në shoqërinë ku jetojnë etj.
- Zgjerimi i ndërveprimit me të tjerët –/ zgjeron rrethin shoqëror mes racave, nënkulturave, gjinive, besimeve dhe bindjeve të ndryshme.
- Programi mësimor i fshehtë – / kultivimi dhe zhvillimi i talenteve, prirjeve, pasioneve në fusha të ndryshme si arti, sporti etj.
- Stimulimi dhe motivimi i shpirtit konkurrues dhe ambicies për të qenë të suksesshëm etj.
- Edukimi -/ me rregulla dhe norma të sjelljes dhe bashkëveprimit me të tjerët; përcaktimi i kufijve të sjelljes normale brenda grupit shoqëror;/ përcaktimi i sanksioneve ose dënimeve në raste të shkeljes së kriterëve të sjelljes apo normave etj.

- 3 pikë** nëse tregon tri funksione të shkollës lidhur me shoqërizimin;
- 2 pikë** nëse tregon dy funksione të shkollës lidhur me shoqërizimin;
- 1 pikë** nëse tregon një funksion të shkollës lidhur me shoqërizimin;
- 0 pikë** nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 13

2 pikë

Model përgjigjeje

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- a) Përcaktimi i kufijve morale - rregullat në shoqëri përcaktojnë kufijtë moralë të sjelljeve, që i detyrojnë njerëzit të sillen brenda tyre. / Sjelljet deviante janë shkelja ose kapërcimi i kufijve të vendosura nga shoqëria, pra kur sjellja e individit, grupit etj., bëhet shqetësim për të tjerët ose shkel të drejtat e tyre. / Ndaj sjelljeve deviante që shkelin “kufijtë e të moralshmes” reagon shoqëria, por shpesh edhe ligjet. / Reagimet kundërshtuese të opinionit ose ligjeve ndaj shkeljes së kufijve moralë shërbejnë për të mirën e shoqërisë, sepse u mësojnë të tjerëve si të sillen brenda normave shoqërore.
- b) Forcimi i unitetit shoqëror - shumica e njerëzve përjetojnë ndjenjën e zemërimit ndaj atyre që shkelin normat dhe rregullat e vendosura nga shoqëria, veçanërisht ndaj krimeve. Kjo i bën njerëzit më të vetëdijshëm për vlerat dhe normat që i bashkojnë. / Për t'u mbrojtur nga sjelljet deviante njerëzit forcojnë unitetin mes tyre.

2 pikë nëse shpjegon përkatësisht funksionin a) dhe b);
1 pikë nëse shpjegon përkatësisht funksionin a) ose b);
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14

3 pikë

Model përgjigjeje

- Pavarësia ekonomike e grave. / Punësimi i grave.
- Rritja e nivelit të arsimit dhe e personalitetit të grave. / Gratë e arsimuara, të emancipuara dhe me personalitet, nënshtrohen më pak ndaj dhunës fizike, psikologjike, emocionale, ekonomike, etj. të bashkëshortëve. / Psh vajzat me arsim të lartë, që kanë liri ekonomike, intelektuale dhe emocionale, përzgjedhin bashkëshortin, kanë më shumë kërkesa ndaj jetës dhe nuk i nënshtrohen dhunës.
- Ndryshimet në statuset e bashkëshortëve / Ndryshimet gjatë jetës të statuseve të njerit ose të të dy bashkëshortëve (pasurimi, karriera në profesion etj).
- Jetesa më e individualizuar. / Përkushtimi ndaj profesioneve private si mjekët, artistët, juristët, bizneset private etj., bën që njerëzit të jenë më të lire, të kalojnë më pak kohë pranë familjes dhe për pasojë të shtyhen drejt divorceve.

3 pikë nëse identifikon tri faktorë të rritjes së numrit të divorceve;
2 pikë nëse identifikon dy faktorë të rritjes së numrit të divorceve;
1 pikë nëse identifikon një faktor të rritjes së numrit të divorceve;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15

2 pikë

Model përgjigjeje

Forma të shfaqjes së paragjytimeve janë:

- Stereotipat – përcaktohen si përshkrime të kategorive të ndryshme të njerëzve, të cilat vazhdojnë edhe përballë fakteve që i kundërshtojnë. / Stereotipat paragjykes mund të jenë me natyrë racore, etnike, kombëtare etj.
- Racizmi – besimi se racat kanë më shumë ose më pak përparësi apo mangësi gjenetike në krahasim me njëra – tjetrën. / Këto besime janë të paprovuara shkencërisht.

2 pikë nëse përshkruan dy forma të shfaqjes së paragjytimeve në shoqëri;

1 pikë nëse përshkruan një formë të shfaqjes së paragjytimeve në shoqëri;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16

3 pikë

Model përgjigjeje:

- d) Përcaktimi i kuptimit të jetës - besimet fetare ndikojnë në drejtpeshimin psikologjik të njerëzve, i ngushëllojnë dhe i vetëdijësojnë ata për të përballuar dhimbjet e shkaktuara nga fatkeqësitë ose vështirësitë e jetës së përditshme.
- e) Forcimi i unitetit shoqëror - Feja ndikon në forcimin e unitetit të anëtarëve të shoqërisë nëpërmjet predikimit dhe kontrollit të zbatimit të vlerave dhe normave të njëjta.
- f) Faktor i kontrollit shoqëror - përmes mistifikimit, besimet fetare i detyrojnë njerëzit të zbatojnë me korrektësi normat kulturore, sidomos ato më jetike për funksionimin dhe zhvillimin e shoqërisë.

3 pikë nëse shpjegon përkatësisht funksionet a), b) dhe c);

2 pikë nëse shpjegon përkatësisht dy prej funksioneve a), b) dhe c);

1 pikë nëse shpjegon përkatësisht një prej funksioneve a), b) dhe c);

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17

3 pikë

Model përgjigjeje:

1. **Papunësia:** për shkak të: modernizimit të prodhimit dhe pajisjeve teknike që zëvendësojnë punën e krahut të punëtorëve; / mungesës së shkollimit të duhur; / mungesës së përvojës ose kualifikimit të nevojshëm; / të moshës (në moshë shumë të re 16-19 ose në moshë të shtyrë); / të gjinisë, përgjithësisht është më e lartë tek gratë sesa tek burrat, për shkak të detyrimeve familjare ose paragjyqimeve gjinore; / migrimit dhe emigrimit (lëvizja nga një vend në tjetrin sjell papunësinë deri në një stabilizim të ri); / shtimit të popullsisë në qendrat e zhvilluara urbane, për pasojë mungesës së vendeve të punës etj.
2. **Ekonomia e paligjshme:** ka shumë bizneseve dhe veprimtari ekonomike të peregjistruara dhe që nuk paguajnë taksa ndaj shtetit. Kjo ndodh për shkak të punës së pasiguruar të punonjësve, sepse:
  - pronarët kanë interes të deklarojnë më pak të ardhura dhe të paguajnë më pak taksa ndaj shtetit;
  - të punësuarit kanë interes të marrin më shumë para (pa ju mbajtur pjesa e kontributeve), si psh të rinjtë, nevojtarët, të dypunësuarit etj.;
  - ndalimi me ligj i dypunësimit, i detyron njerëzit të mos deklarojnë punën e dytë;
  - të punësuarit nuk kanë mundësi tjetër zgjedhje (detyrohen, për shkak të papunësisë), si p.sh punëtorët e krahut që punojnë me orë ose ditë pune;
  - të punësuarit nuk sigurohen dot për shkak të moshës, si p.sh të miturit, nën moshën 18 vjeç.
3. **Rritja e peshës specifike të punëve “jakëbardha”** ose të punësuarit në sektorin e punës mendore dhe të shërbimeve, për shkak të rritjes së:
  - kërkesave të njerëzve për shërbime, për një jetë sa më cilësore dhe me lehtësira. Kjo çon në rritjen e numrit të sektorëve të shërbimeve, si psh në arsim, shëndetësi, banka, tregti, transport, shërbime telefonike, hidrosanitare, turizëm, administratë publike shtetërore ose private etj.
  - kërkesave të njerëzve për punësim në këto sektorë, për shkak të: rritjes së numrit të atyre që mbarojnë studimet në këto sektorë; preferencave për sektorët e shërbimit, që nuk kanë shumë lodhje fizike ose mendore, prandaj kryhen lehtësisht nga të gjithë, pa përjashtuar të rinjtë dhe gratë; fitohet mirë; kanë variacion pasi kanë kontakte me njerëzit dhe mundësojnë njohje të shumta; ofrojnë mundësi për të bërë karrierë etj.

- 3 pikë** nëse shpjegon përkatësisht karakteristikat a), b) dhe c);
2 pikë nëse shpjegon përkatësisht dy prej karakteristikave a), b) dhe c);
1 pikë nëse shpjegon përkatësisht një prej karakteristikave a), b) dhe c);
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
Pyetja 18 **2 pikë**

Model përgjigjeje:

Lëvizja feministe ka këto objektiva:

- zbutjen e pabarazisë gjinore: Ndryshimi i mendësive ose mentalitetit të shoqërisë, mbi dallimet gjinore, si modele të reja sjelljeje, mendimi dhe veprimi, që i shikojnë burrat dhe gratë të barabartë në të drejta.
- përmirësimin e legjislacionit përkatës: për mbrojtjen e grave nga dhuna, diskriminimi.
- ndryshimin e politikave për punësimin dhe aktivizimin e grave në fusha të ndryshme të jetës.
- përkrahja e lirisë seksuale: gratë të vendosin kontrollin mbi seksualitetin dhe riprodhimin, si psh. për martesën, lindjen e fëmijëve ose ndërprerjen e shtatzënisë.

- 2 pikë** nëse identifikon dy prej objektivave të lëvizjes feministe;
1 pikë nëse identifikon një prej objektivave të lëvizjes feministe;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19	A	1 pikë
Pyetja 20	B	1 pikë
Pyetja 21	C	1 pikë
Pyetja 22	C	1 pikë
Pyetja 23	C	1 pikë
Pyetja 24	D	1 pikë
Pyetja 25	C	1 pikë
Pyetja 26	D	1 pikë
Pyetja 27	B	1 pikë
Pyetja 28	B	1 pikë

Pyetja 29 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- a) **njohjen e vetvetes:** Sipas Sokratit njohja e vetes, e natyrës njerëzore është shumë e rëndësishme, sepse duke njohur shpirtin tonë mësojmë për:

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- padijen, dobësitë, dhe iluzionet tona;
- atë çfarë e bën shpirtin tonë të lumtur, pra çfarë veprimesh i sjellin atij lumturi. / Njohja e vërtetë e shpirtit është baza e një jete të lumtur dhe të moralshme. / Njohja fillon nga vetja, tek thellimi dhe kthimi ndaj vetes, ku ndodhen të gjitha përgjigjet e pyetjeve tona. Ne thjesht duhet t'i zbulojmë ato brenda nesh.

b) **rrugën drejt lumturisë**: lumturia, sipas tij, është mirëqenia e shpirtit; çdokush ka dëshirë të jetë i lumtur. Si arrihet lumturia:

- **Dija** mbi shpirtin të çon drejt virtytit dhe lumturisë. / Për të patur një shpirt të lumtur duhet të dish dallimin mes të mirës dhe të keqes, vesit dhe virtytit. / Dija mbi to, na ndihmon të zbulojmë dobësitë dhe padijen tonë, të cilat na largojnë nga rruga e lumturisë dhe na çojnë drejt iluzioneve dhe veprimeve të gabuara. / Dituria është virtyt, ndërsa ligësia është mungesa e dijes, injoranca. / **Padija** i shtyn njerëzit të bëjnë sjellje dhe veprime të gabuara në jetë, si psh: pushteti, pasuria etj.
- **Kujdesi ndaj shpirtit**, që ai të jetë i lumtur, është shqyrtimi i vazhdueshëm i jetës, në çdo hap që hedh, për të njohur gabimet dhe për t'i përmirësuar ato. Një jetë me virtyt çon drejt lumturisë. Bërja e shpirtit sa më të mirë që të ishte e mundur çdo ditë.
- **Filozofia**, që ka si detyrë kryesore të kuptuarit e vetes dhe arritjen e lumturisë. / Sokrati mendonte se filozofët, si njerëzit më të ditur, janë në gjendje t'i japin shpjegim të keqes dhe të gjejnë rrugën e lumturisë së shpirtit për çdo individ.

2 pikë nëse shpjegon **a) edhe b)** si më sipër ose në mënyrë të ngjashme me to;

1 pikë nëse shpjegon **a) ose b)** si më sipër ose në mënyrë të ngjashme me to;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 30

3 pikë

Modele përgjigjeje

Rrugët që të çojnë drejt lumturisë, sipas Epikutit, janë:

- çlirimi i njeriut nga frika e perëndive;
- çlirimi i njeriut nga frika e vdekjes;
- pushimi, ekuilibrimi dhe shmangia e dhimbjeve të trupit;
- paqja dhe qetësia e shpirtit, duke larguar shqetësimet e panevojshme;
- mençuria dhe dija e njeriut;
- respektimi i parimeve që na mëson filozofia;

- plotësimi i kërkesave të natyrës njerëzore (ushqimi, pushimi i trupit dhe mendjes dhe kënaqësi të tjera të trupit);
- mos tejkalimi i kufijve të dëshirave dhe kontrolli i tyre përmes mendjes;
- vënia e interesit shoqëror në shërbim të individit;
- përmbushja e dëshirave në të tashmen, pa u shqetësuar për të shkuarën dhe të ardhmen.

- 3 pikë** nëse identifikon tri nga rrugët e mësipërme;
2 pikë nëse identifikon dy nga rrugët e mësipërme;
1 pikë nëse identifikon një nga rrugët e mësipërme;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 31

3 pikë

Model përgjigjeje

- Burimi i lëvizjes: në natyrë gjenden gjëra në lëvizje dhe të tjerat në qetësi, por që mbartin në vetvete mundësinë e lëvizjes. Shkaku fillestar është në gjendje të vërë në lëvizje trupat, pa qenë vetë në lëvizje dhe ky mund të jetë vetëm Zoti.
- Shkaku dhe pasoja: sendet dhe fenomenet nuk ekzistojnë dhe nuk ndodhin pa një shkak të caktuar, por zinxhiri shkak-pasojë është i pafundmë. Shkaku i parë duhet të jetë ndryshe nga qeniet tokësore që kanë një shkak paraardhës. Kjo fuqi është Zoti.
- Rregulli universal: në natyrë ekziston një rregullsi perfekte, si lindja dhe perëndimi i diellit, etj. M.q.s këtu nuk mund të flitet për planifikim të arsyeshëm dhe as për rastësi, atëherë duhet të ekzistojë një inteligjencë universale që planifikon gjithçka dhe vendos rregull. Kjo forcë mund të jetë vetëm Zoti.

- 3 pikë** nëse shpjegon tri provat e mësipërme;
2 pikë nëse shpjegon dy nga provat e mësipërme;
1 pikë nëse shpjegon një nga provat e mësipërme;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 32

2 pikë

Model përgjigjeje

Sipas Dekartit:

- **Momenti i dyshimit:** Ne jemi qenie të papërsosura, që mund të mashtrohemi lehtë, për pasojë duhet të dyshojmë për çdo gjë dhe në çdo çast, deri edhe në ekzistencën tonë. “A ekzistoj unë?” – pyet Dekarti.
- **Momenti i sigurisë:** bindja që ne ekzistojmë vjen nga fakti se ne mendojmë. Gjithsecili nga ne mund të thotë me bindje se ekziston. Në çastin që është duke menduar këtë gjë, është e qartë se ky pohim është i vërtetë. Pra, siguria e parë dhe mbështetëse për ekzistencën tonë, për të kaluar nga dyshimi tek e vërteta, sipas Dekartit, është vetë procesi i të menduarit apo të dyshuarit. “Mendoj, pra ekzistoj” – përgjigjet Dekarti.

2 pikë nëse shpjegon dy momentet e mësipërme;

1 pikë nëse shpjegon një nga momentet e mësipërme;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33

3 pikë

Model përgjigjeje

Sipas Rusoit shteti lindi si marrëveshje mes njerëzve ose si një kontratë shoqërore kushtëzuar nga nevoja:

- për të mbrojtur: - jetën, nga sjellja agresive ndaj njëri – tjetrit;
- për të mbrojtur - paqen, dhe harmoninë mes njerëzve
- për të mbrojtur - pronën private, të cilën Rusoi e quan shkaktare të pabarazisë shoqërore dhe ndarjes në klasa të pasura dhe të varfra;
- për të mbrojtur - rregullin dhe drejtësinë, përmes ligjeve dhe ushtrimit të forcës dhe dhunës mbi ata që nuk i binden vullnetit të shumicës;
- për të mbrojtur - barazinë e të drejtave të individëve.
- për të arritur të mirën e përbashkët;
- për të garantuar një shoqëri më të mirë, një shtet demokratik, që siguron barazinë para ligjit të qytetarëve;
- për të ushtruar pushtetin e popullit sovran, ku gjithçka vendoset me votën e qytetarëve.

3 pikë nëse identifikon tre nga faktorët;

2 pikë nëse identifikon dy nga faktorët;

1 pikë nëse identifikon një nga faktorët;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 34

2 pikë

Model përgjigjeje

- **Mbinjeriu** – Niçe e mohonte konceptin e barazisë, sepse sipas tij, vlerat morale janë të ndryshme tek çdo individ, nuk mund të ketë të mirë të përgjithshme. Historia, sipas Niçes, ecën drejt krijimit të mbinjeriut, pra të një individi:
  - të jashtëzakonshëm, që tejkalon çdo ditë vetveten, duke zbuluar një vete të re, përtej asaj që është. Këta individë janë vërtet pak, por iu takon e ardhmja e evolucionit historik;
  - të lartë, me vlera të rralla, që guxon të rivlerësojë vlerat ekzistuese të shoqërisë;
  - me nivelin më të lartë të zhvillimit të fuqisë fizike, intelektuale dhe emocionale;
  - vërtetë të lirë, të cilin nuk e ndalon asgjë;
  - ideal, tek i cili ekuilibrohen intelektin, racionalitetin dhe pasionin dhe energjinë;
  - i fortë që lufton dhe fiton ndaj vetvetes, duke u përballur me rreziqet;
  - kapërcen realitetin faktik dhe kufizimet e tij.
- **Vullneti për pushtet** – Për të krijuar “mbinjeriun” është i nevojshëm “vullneti për pushtet”, që Niçe e shikon si:
  - një fuqi të brendshme të njeriut, një shtytje e brendshme për të tejkaluar të mirën dhe të keqen;
  - fuqi krijuese, që është e aftë të formojë dhe krijojë ngjarje;
  - shprehje e fuqisë natyrore të njeriut, për të nxjerr në pah forcën dhe për të ushtruar pushtet;
  - fuqi që shfaq vetveten kudo dhe në çdo gjë;
  - fuqi që nuk e gëzojnë të gjithë në masë të njëjtë. Për këtë arsye, njerëzit nuk mund të jenë të barabartë.
  - përpjekje për rritjen dhe ushtrimin e pushtetit, me qëllim kapërcimin e pengesave dhe të keqes në jetë; Por, këtë vullnet njeriut ia kanë shtypur kisha dhe dogmat e saj, si dhe shoqëria me sistemin e vlerave.
  - fitore mbi vetveten, pra si kapërcim i vështirësive;
  - gëzim, kënaqësi, që vjen nga ndjenja e fuqizimit të pushtetit.

2 pikë

nëse shpjegon dy çështjet e mësipërme;

1 pikë

nëse shpjegon një nga çështjet e mësipërme;

0 pikë

nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 35

3 pikë

Model përgjigjeje

Sipas Sartrit si ekzistencialist:

- vullneti njerëzor nuk varet nga forca hyjnore, ai është i lirë; njeriu është i plotfuqishëm për të vendosur për jetën dhe nuk ka nevojë për një forcë tjetër, që të vendosë. Pa Zotin gjithçka është e mundur. Ai nuk ekziston, sepse nuk mund të ekzistojë asnjë qenie e përsosur. Kjo është liria për Sartrin.
- nuk ka qëllim të paracaktuar në ekzistencën tonë, pra fati nuk është i përcaktuar, çdo njeri vendos për veprimet e veta. Njeriu mund të ndryshojë veten, në bazë të zgjedhjeve të lira; asgjë nuk na pengon të ndërmarrim veprimet që duam, të bëjmë atë që duam në jetë, duke ndërtuar jetën që dëshirojmë.
- Sartri pranon edhe se liria kufizohet nga gjykimi i të tjerëve, sepse ne nuk jemi qenie të vetmuara, por individë shoqërorë; Sartri pranon rolin e shoqërisë mbi ne, ne nuk jemi të shkëputura prej saj dhe gjykimeve të të tjerëve, kjo na krijon një ankth të vazhdueshëm. Por, në fund të fundit, individi e zgjedh vetë rrugën e tij drejt lirisë, duke qenë i përgjegjshëm për rëndësinë e zgjedhjeve të tij në jetë, për vete dhe për të tjerët.
- Çdo gjë që bëjmë zbulon se çfarë mendojmë se duhet të jemi, çdo zgjedhje që bëjmë na përcakton si individë dhe kjo barrë e përgjegjësisë, që njeriu i lirë duhet të mbajë, i shkakton atij, po ashtu, një ankth të vazhdueshëm. Ne jemi vetë përgjegjës për kufizimin e lirisë tonë, sepse jeta na i jep të gjitha mundësitë. Duhet ta pranojmë lirinë tonë dhe ta jetojmë jetën ashtu siç dëshirojmë.
- Gjërat materiale dhe paraja, sipas tij, e kufizojnë lirinë e njeriut, sepse nevoja për para është justifikimi i njerëzve për të kufizuar lirinë e tyre. Domosdoshmëria për gjëra materiale nuk ekziston në realitet, ajo është një konstruksion shoqëror, që nxit njerëzit të mohojnë lirinë e tyre.

- 3 pikë** nëse analizon lirinë duke evidentuar tri nga aspektet e mësipërme;
- 2 pikë** nëse analizon lirinë duke evidentuar dy nga aspektet e mësipërme;
- 1 pikë** nëse analizon lirinë duke evidentuar një nga aspektet e mësipërme;
- 0 pikë** nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 36

2 pikë

Model përgjigjeje:

Sipas Marksit:

MATURA SHTETËRORE 2019

- Feja lindi nga injoranca dhe padija e njerëzve primitivë, në pamundësi për të shpjeguar fenomenet e botës që i rrethonte.
- Feja vazhdon të ekzistojë për shkak të rrethanave të palumtura dhe vështirësive ekonomike të njerëzve në sistemin kapitalist, të cilët nuk gjejnë rrugëdalje tjetër nga realiteti i tyre.
Feja, sipas Marksit, është si opium, që nuk e lejon popullin:
  - të ketë një ndërgjegje të saktë për botën, duke i ofruar atij një botë iluzionesh;
  - të kuptojë padrejtësitë që i bëhen, duke e vënë në gjumë;
  - të ngrihet kundër padrejtësive dhe shtypjes, për një shoqëri të drejtë dhe të barabartë.

- 2 pikë**   nëse identifikon dy aspekte të filozofisë ateiste të Marksit;
1 pikë   nëse identifikon një aspekt të filozofisë ateiste të Marksit;
0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Filozofi-Sociologji – Sesioni II

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	C	1 pikë
Pyetja 2	A	1 pikë
Pyetja 3	C	1 pikë
Pyetja 4	D	1 pikë
Pyetja 5	A	1 pikë
Pyetja 6	C	1 pikë
Pyetja 7	D	1 pikë
Pyetja 8	B	1 pikë
Pyetja 9	D	1 pikë
Pyetja 10	A	1 pikë

Pyetja 11 **2 pikë**

Model përgjigjeje:

a) Ndikimi që ka kultura tek shoqëria.

Kultura, drejtpërdrejt ose tërthorazi, i jep gjithnjë shtysë zhvillimit të shoqërisë.

b) Ndikimi që ka shoqëria tek kultura.

Sa më e përparuar të jetë shoqëria aq më shumë kujdeset ajo për zhvillimin e kulturës.

2 pikë nëse analizon a) dhe b);

1 pikë nëse analizon a) ose b);

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12 **3 pikë**

Model përgjigjeje:

Edukimi me vlera dhe norma kulturore - prindërit janë të prirur që t'i përgatisin fëmijët të jenë anëtarë të denjë të shoqërisë.

Përkatësia gjinore - që në fëmijëri, fëmijët në mënyrë të vetëdijshme ose jo marrin mësim nga familja për modelet përkatëse të sjelljes si vajza apo si djem.

Përcaktimi i statuseve - familja përveç të tjerave u siguron fëmijëve edhe pozitën shoqërore derisa ata ta ndryshojnë vet atë.

3 pikë nëse shpjegon tri veçoritë e mësipërme;

MATURA SHTETËRORE 2019

- 2 pikë** nëse shpjegon dy nga veçoritë e mësipërme;
1 pikë nëse shpjegon një nga veçoritë e mësipërme;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 13 **2 pikë**

Model përgjigjeje:

- a) Krime ndaj personit.
- b) Krimi kundër pasurisë / pronës.

- 2 pikë** nëse përcakton saktë kategorinë a) edhe b);
1 pikë nëse përcakton saktë kategorinë a) ose b);
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 14 **3 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Quhet martesë që i lejon një individ të ketë më shumë se një bashkëshort ose bashkëshorte të seksit tjetër në të njëjtën kohë.
- b) Quhet martesë që bashkon në të njëjtën kohë një grua me një burrë.
- c) Quhet martesë ndërmjet dy individëve me përkatësi gjinore të ndryshme, që i përkasin grupeve ose kategorive shoqërore të ndryshme.

- 3 pikë** nëse shpjegon saktë të tre format e martesës;
2 pikë nëse shpjegon saktë dy forma të martesës;
1 pikë nëse shpjegon saktë një formë të martesës;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 15 **2 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Model përgjigjeje

- Stereotipat përcaktohen si paragjyime ndaj kategorive të ndryshme, të cilat vazhdojnë edhe përballë fakteve që i kundërshtojnë ato.
- Racizmi është një nga format më të skajshme të paragjyimeve i cili mbështetet në besimin se disa raca kanë më shumë ose më pak përparësi apo mangësi gjenetike në krahasim me të tjerat.

2 pikë nëse përshkruan të dy format e shfaqjes së paragjyimeve;

1 pikë nëse përshkruan një nga format e shfaqjes së paragjyimeve;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16

3 pikë

Model përgjigjeje:

1. Sekti.
2. Kulti.
3. Eklesia.
4. Dinominejshën.

3 pikë nëse liston tri nga organizatat e mësipërme;

2 pikë nëse liston dy nga organizatat e mësipërme;

1 pikë nëse liston një nga organizatat e mësipërme;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17

2 pikë

Model përgjigjeje:

1. Shtohet përdorimi i teknologjisë në bujqësi dhe pakësohen njerëzit që punojnë në atë sektor.
2. Rritet pesha specifike që kanë në shoqëri punëtorët e kualifikuar, të shkolluar dhe që i përkushtohen dijës dhe teknologjisë në përgjithësi.

2 pikë nëse analizon dy karakteristika;

1 pikë nëse analizon një karakteristikë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 18

3 pikë

Model përgjigjeje:

- a. Shfaqja e lëvizjes shoqërore.
- b. Masivizimi dhe organizimi.
- c. Burokratizimi.

3 pikë nëse përcakton tri fazat;
2 pikë nëse përcakton dy faza;
1 pikë nëse përcakton një fazë;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19	D	1 pikë
Pyetja 20	B	1 pikë
Pyetja 21	B	1 pikë
Pyetja 22	C	1 pikë
Pyetja 23	A	1 pikë
Pyetja 24	A	1 pikë
Pyetja 25	D	1 pikë
Pyetja 26	B	1 pikë
Pyetja 27	A	1 pikë
Pyetja 28	C	1 pikë

Pyetja 29 **2 pikë**

Model përgjigjeje:

Përgjigje e plotë

Sipas Protagorës rregullat morale dhe etike kanë karakter relativ dhe subjektiv. / Rregullat morale dhe etike ndryshojnë sipas shoqërive (kulturave) dhe vet individit. / Ai shprehet se njeriu është masa e të gjitha gjërave duke qenë ai subjekti i vlerësimit të rregullave morale dhe etike. / Sipas Protagorës njeriu është ai që vlerëson rregullat morale dhe etike në shoqëri.

Përgjigje e pjeshme

Sipas Protagorës njeriu është ai që vlerëson gjërat.

2 pikë nëse shpjegon në mënyrë të plotë mendimin e Protagorës;
1 pikë nëse shpjegon në mënyrë të pjeshme mendimin e Protagorës;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 30 **2 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Modele përgjigjeje:

Njëshi është:

- e mira supreme;
- burim i gjithçkaje / Bota është krijuar nga parimi i parë;
- vendi, ku shpirti i njeriut kthehet përsëri;
- ai që përcakton objektet e veçanta, por nuk është material;
- i pandryshueshëm,
- i pafundmë,
- i pakapshëm nga ne;
- i përhershëm;
- i pakrijueshëm;
- është i pandashëm, etj.

2 pikë nëse përmend dy tipare;

1 pikë nëse përmend një tipar;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 31

4 pikë

Model përgjigjeje:

- burim i lëvizjes
- shkaku dhe pasoja
- qenia e domosdoshme nga vetvetja
- shkalla e përsosmërisë
- rregulli universal

4 pikë nëse liston katër nga provat e mësipërme;

3 pikë nëse liston tri nga provat e mësipërme;

2 pikë nëse liston dy nga provat e mësipërme;

1 pikë nëse liston një nga provat e mësipërme;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32

2 pikë

Model përgjigjeje:

Shteti i Xhon Lok konsiderohet si modeli i shtetit liberal modern për këto arsye:

- mbron dhe garanton të drejtat dhe liritë natyrore dhe civile të njeriut / mbrojtje e pronës, etj.
- parashikon ndarjen e pushteteve që ruan qeverinë nga korrupsioni.
- pranon të drejtën e qytetarëve për të kundërshtuar mënyrën e qeverisjes.
- toleranca dhe liria e besimit fetar. / Kisha e ndarë nga shteti.

2 pikë nëse evidenton dy elemente;

1 pikë nëse evidenton një element;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33

3 pikë

Model përgjigjeje

- Republikë
- Monarki
- Despotizëm

3 pikë nëse liston tri tipa të organizimit shtetëror sipas Montesksesë;

2 pikë nëse liston dy tipa të organizimit shtetëror sipas Montesksesë;

1 pikë nëse liston një tip të organizimit shtetëror sipas Montesksesë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 34

2 pikë

Model përgjigjeje

Sipas Bergson:

a) Njohja relative

Përmes saj njeriu njih pjesërisht, sipas vetes së tij, duke përdorur si metodë intelektin / inteligjencën. Nuk është njohje e thellë.

b) Njohja absolute

Është njohja e vërtetë dhe e gjallë e objektit, është njohja e thellë duke përdorur intuitën.

2 pikë nëse shpjegon a) dhe b);

1 pikë nëse shpjegon a) ose b);

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 35

3 pikë

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Model përgjigjeje

- Etapa teologjike – shpjegimi i dukurive të natyrës përmes forcave hyjnore./ Politeizëm.
- Etapa abstrakte – Zoti është ai që shpjegon natyrën në tërësinë e saj./ Monoteizëm.
- Etapa pozitiviste - studimi i dukurive të veçanta përmes shkencave.

3 pikë nëse përshkruan të tri gjendjet;

2 pikë nëse përshkruan dy nga gjendjet;

1 pikë nëse përshkruan një nga gjendjet;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 36

2 pikë

Model përgjigjeje

Analiza duhet të bëhet duke u mbështetur mbi këto dy aspekte:

- mohimi i historisë dhe kulturës së trashëguar / vlerave, etj
- mohimi i Zotit dhe ekzistencës së tij.

2 pikë nëse analizon duke evidentuar dy aspekte;

1 pikë nëse analizon duke evidentuar një aspekt;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

FIZIKË

Fizikë – Sesioni I

• Pyetjet me zgjedhje

Numri i Pyetjes	1	2	3	4	6	7	8	10	13	14
Përgjigja e saktë	C	D	A	C	D	B	D	B	D	C
Numri i Pyetjes	16	17	19	20	22	23	25	27	29	30
Përgjigja e saktë	D	D	B	C	B	B	B	D	D	C

Ushtrimi 5.

5/a Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Shkruan ekuacionin e lëvizjes për sferën B $h = \frac{gt_B^2}{2}$ dhe përcakton kohën e rënies së

$$\text{sferave A dhe B. } t_B = \sqrt{\frac{2h}{g}}$$

- ✓ Shkruan ekuacionin e lëvizjes për sferën A $H = V_{0A}t + \frac{gt_A^2}{2}$ dhe përcakton

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Shkruan vetëm ekuacionin e lëvizjes për sferën B $h = \frac{gt_B^2}{2}$ dhe përcakton kohën e rënies së sferave A dhe B. $t_B = \sqrt{\frac{2h}{g}}$
- Shkruan vetëm ekuacionin e lëvizjes për sferën A $H = V_{0A}t + \frac{gt_A^2}{2}$
- Shkruan vetëm ekuacionet e lëvizjes për sferën A dhe B.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

5/b Pikë të plota (2 pikë)

Mënyra e parë

- ✓ Shkruan ekuacionin e shpejtësisë për sferën A $V_A = V_0 + gt$ dhe njehson atë
- ✓ Shkruan ekuacionin e shpejtësisë për sferën B $V_B = gt$ dhe njehson atë

Mënyra e dytë

- ✓ Shfrytëzon formulat : $V_A^2 - V_0^2 = 2gH$ dhe nxjerr po vlerën
- ✓ $V_B^2 = 2gh$ dhe nxjerr po vlerën

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Shfrytëzon një të njënjtë prej formulave të mësipërme dhe përcakton vetëm shpejtësinë e sferës A.
- Shfrytëzon një të njënjtë prej formulave të mësipërme dhe përcakton vetëm shpejtësinë e sferës B.

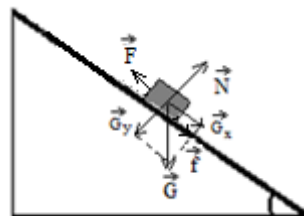
Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 9.

Pikë të plota (4 pikë)

- ✓ Vizaton forcat si në figurë.

- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e trupit sipas dy drejtimeve, ox dhe oy dhe tregon se sipas oy $N - Gy = 0$

Ox: $F - G_x - f = ma$ (1)

Oy: $N - Gy = 0$ (2)

- ✓ Përcakton vlerat e G_x dhe f $G_x = mgsin57$ $f = \mu mgcos57$, dhe i zëvendëson te ekuacioni (1)

$F - mgsin57 - \mu mgcos57 = ma$

- ✓ Pas transformimesh gjen nxitimin. $a = \frac{F - mgsin57 - \mu mgcos57}{m}$

Pikë të pjesshme (3 pikë)

- ✓ Vizaton forcat në figurë.
- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e trupit sipas dy drejtimeve, ox dhe oy dhe tregon se sipas oy
- ✓ Përcakton vlerat e G_x dhe f $G_x = mgsin57$ $f = \mu mgcos57$, dhe nuk i zëvendëson te ekuacioni që shpreh ligjin e dytë të Njutonit.

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Vizaton forcat në figurë.
- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e trupit sipas dy drejtimeve, ox dhe oy dhe tregon se sipas oy $N - Gy = 0$
 $Ox: F - G_x - f = ma$ (1)
 $Oy: N - Gy = 0$ (2)

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Vizaton vetëm forcat në figurë.
- Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e trupit sipas, ox pa bërë zbërthimin e forcave duke argumentuar se sipas oy trupi nuk lëviz.
 $Ox: G_x - f = ma$ (1)

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 11.

Pikë të plota (3 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e ruajtjes së impulsit, $m_1v_1 = m_1v_1' + m_2v_2'$ dhe përcakton shpejtësinë v_2' të topit të dytë pas goditjes.

- ✓ Njehson energjinë kinetike të topave të bilardos para goditjes. Tregon se $E_{k2} = 0$ $E_k = E_{k1} = \frac{1}{2}mv_1^2$
- ✓ Njehson energjinë kinetike të topave të bilardos pas goditjes.
 $E_k' = E_{k1}' + E_{k2}'$ dhe argumenton se meqënëse energjia kinetike e topave para goditjes, është më e madhe se energjia kinetike e tyre pas goditjes, goditja nuk është elastike.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e ruajtjes së impulsit $m_1v_1 = m_1v_1' + m_2v_2'$ dhe përcakton shpejtësinë v_2' të topit të dytë pas goditjes.
- ✓ Njehson vetëm energjinë kinetike të topave të bilardos para goditjes. Tregon se $E_{k2} = 0$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Zbaton ligjin e ruajtjes së impulsit, $m_1v_1 = m_1v_1' + m_2v_2'$ dhe përcakton shpejtësinë v_2' të topit të dytë pas goditjes.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 12.

12/a

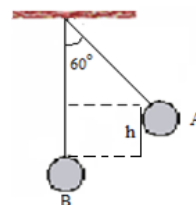
Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e shndërrimit dhe ruajtjes së energjinë mekanike kur sfera kalon nga pozicioni fillestar, në pozicionin e ekuilibrit

$$E_A = E_B \quad E_{kA} + E_{pA} = E_{kB} + E_{pB} \quad mgh = m \frac{v^2}{2} \text{ nga ku } v = \sqrt{2gh}$$

- ✓ Njehson h , duke shfrytëzuar të dhënat e figurës $h = l \cos 60^\circ$ $h = \frac{l}{2}$

$h = 20\text{cm}$. Këtë vlerë e zëvendëson tek vlera e shpejtësisë.

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Zbaton vetëm ligjin e shndërrimit dhe ruajtjes së energjinë mekanike kur sfera kalon nga pozicioni fillestar, në pozicionin e ekuilibrit dhe nuk përcakton lartësinë h .

$$E_A = E_B \quad E_{kA} + E_{pA} = E_{kB} + E_{pB} \quad mgh = m \frac{v^2}{2} \text{ nga ku } v = \sqrt{2gh}$$

- Njehson h , duke shfrytëzuar të dhënat e figurës $h = l \cos 60^\circ$ $h = \frac{l}{2}$, pa zbatuar ligjin e shndërrimit dhe ruajtjes së energjinë mekanike kur sfera kalon nga pozicioni fillestar, në pozicionin e ekuilibrit

Asnjë pikë (0 pikë)

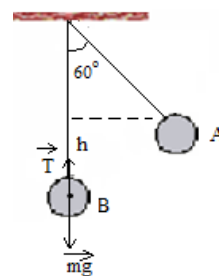
- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

12/b

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Bën paraqitjen vektoriale të forcave që veprojnë mbi sferën kur kalon në pikën B si në figurë.
- ✓ Zbaton ligji e dytë të Njutonit për pikën B, duke argumentuar se kur trupi kalon në pikën B, rezultatja e forcave që e mban në lëvizje rrethore, është forca qendërsynuese.

$$T - mg = m \frac{v^2}{l} \text{ dhe përcakton } T = m(g + \frac{v^2}{l})$$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Bën vetëm paraqitjen vektoriale të forcave që veprojnë mbi sferën kur kalon në pikën B, pa argumentuar që forca rezultante është forca qendërsynuese.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 15.

Pikë të plota (3 pikë)

- ✓ Shkruan ekuacionin e përgjithshëm të gjendjes së gazit për enën e parë ku ka gaz oksigjen. dhe përcakton shtypjen për këtë gjendje. $p_1 V_1 = \frac{m}{M_O} RT_1$

$$p_1 = \frac{mR}{V_1 M_O} T_1$$

- ✓ Shkruan ekuacionin e përgjithshëm të gjendjes së gazit për enën e dytë ku ka gaz hidrogjen. dhe përcakton shtypjen për këtë gjendje. $p_2 V_2 = \frac{m}{M_H} RT_2$

$$p_2 = \frac{mR}{V_2 M_H} T_2$$

- ✓ Duke shfrytëzuar kushtet e problemit, $T_1 = T_2$, $m_1 = m_2$ dhe $V_2 = 2 V_1$, bën raportin

$$\frac{p_2 = \frac{M_O}{p_1} 2M_H}{p_1} \quad p_2 = 8p_1$$

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Shkruan ekuacionin e përgjithshëm të gjendjes së gazit për enën e parë ku ka gaz oksigjen. dhe përcakton shtypjen për këtë gjendje.

$$p_1 V_1 = \frac{m}{M_O} RT_1 \quad p_1 = \frac{mR}{V_1 M_O} T_1$$

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- ✓ Shkruan ekuacionin e përgjithshëm të gjendjes së gazit për enën e dytë ku ka gaz hidrogjen. dhe përcakton shtypjen për këtë gjendje.

$$p_2 V_2 = \frac{m}{M_H} RT_2 \quad p_2 = \frac{mR}{V_2 M_H} T_2$$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Shkruan vetëm ekuacionin e përgjithshëm të gjendjes së gazit për enën e parë ku ka gaz oksigjen. $p_1 V_1 = \frac{m}{M_H} RT_1$ dhe për enën e dytë

$$p_2 V_2 = \frac{m}{M_H} RT_2$$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
  - Përgjigje të gabuar
-

Ushtrimi 18.

18/a

Pikë të plota (1 pikë)

- ✓ Njehson intensitetin e fushës elektrike nga formula $E = \frac{U}{d}$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

18/b

Pikë të plota (1 pikë)

Mënyra e parë

- ✓ Njehson punën e forcave të fushës elektrike gjatë zhvendosjes së elektronit nga pllaka negative, drejt pllakës pozitive nga formula $A = qU$

Mënyra e dytë

- ✓ Njehson punën e forcave të fushës elektrike gjatë zhvendosjes së elektronit nga pllaka negative, drejt pllakës pozitive nga formula $A = qEd$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

18/c

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Analizon forcat që veprojnë mbi elektronin brenda fushës elektrike dhe sqaron se meqenëse masa e elektronit është shumë e vogël, nuk merret
-

parasysh forca e rëndesës së elektronit. Forca e vetme që vepron mbi elektronin, është forca e fushës elektrike, duke e paraqitur atë në figurë.

- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e elektronit në formën

$$qE = ma \text{ prej nga } a = \frac{qE}{m}$$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Tregon se forca e vetme që vepron mbi elektronin, është forca e fushës elektrike, duke e paraqitur atë në figurë, duke mos zbatuar ligjin e dytë të Njutonit për këtë rast.
- Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e elektronit në formën $F = ma$, por nuk tregon se kjo forcë është forca e fushës elektrike.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 21.

21/a

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Gjen rezistencën ekuivalente të rezistencës 2Ω dhe 4Ω . Janë të lidhura në seri
- ✓ Përcakton rrymën për këtë rast nga ligji i Ohmit $I = \frac{\varepsilon}{R_{ek}}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Gjen rezistencën ekuivalente të rezistencës 2Ω dhe 4Ω . Janë të lidhura në seri
- Shkruan vetëm ligjin e Ohmit $I = \frac{\varepsilon}{R_{ek}}$, pa përcaktuar R_{ek}

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

21/b

Pikë të plota (4 pikë)

- ✓ Njehson diferencën e potencialit në skajet e rezistencës 2Ω $U_{2\Omega} = IR_{2\Omega}$
- ✓ Njehson diferencën e potencialit në skajet e rezistencës 4Ω
 $U_{4\Omega} = \varepsilon - U_{2\Omega}$
- ✓ Njehson rrymën në rezistencën 4Ω që është dhe rryma e plotë në qark
 $I = \frac{U_{4\Omega}}{R_{4\Omega}}$

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- ✓ Mqs $U_{2\Omega} = U_R$, dhe rryma në këtë rezistencë është 1A, njehson vlerën e rezistencës $R = \frac{U_R}{I}$

Pikë të pjesshme (3 pikë)

- ✓ Njehson diferencën e potencialit në skajet e rezistencës 2Ω
- ✓ Njehson diferencën e potencialit në skajet e rezistencës 4Ω
- ✓ Njehson rrymën në rezistencën 4Ω që është dhe rryma e plotë në qark
 $I = \frac{U_{4\Omega}}{R_{2\Omega}}$

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Njehson diferencën e potencialit në skajet e rezistencës 2Ω
- ✓ Njehson diferencën e potencialit në skajet e rezistencës 4Ω

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Njehson vetëm diferencën e potencialit në skajet e rezistencës 2Ω
- Shkruan ligjin e Omit për qarkun, pa analizuar qarkun.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
  - Përgjigje të gabuar
-

Ushtrimi 24.**24/a****Pikë të plota (3 pikë)**

- ✓ Ndërton pozicionin e spirës përkundrejt fushës magnetike në pozicionin që jepet te kërkesa. Fillimisht fluksi magnetik është zero. Mbas rrotullimit, fluksi merr vlerën maksimale
- ✓ Zbaton ligjin e Lencit $\varepsilon = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2 - \Phi_1}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2}{\Delta t}$
 $\varepsilon = -\frac{BS}{\Delta t}$
- ✓ Njehson kohën e rrotullimit të spirës. $\Delta t = \frac{1}{4} T$ $\Delta t = \frac{1}{4} \cdot \frac{2\pi}{\omega}$ $\Delta t = \frac{1}{8} s$.
Prej këtej zëvendëson dhe njehson fem e induktuar

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Ndërton pozicionin e spirës përkundrejt fushës magnetike në pozicionin që jepet te kërkesa. Fillimisht fluksi magnetik është zero. Mbas rrotullimit, fluksi merr vlerën maksimale
  - ✓ Zbaton ligjin e Lencit $\varepsilon = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2 - \Phi_1}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{BS}{\Delta t}$
-

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Ndërton vetëm pozicionin e spirës përkundrejt fushës magnetike në pozicionin që jepet te kërkesa. Fillimisht fluksi magnetik është zero. Mbas rrotullimit, fluksi merr vlerën maksimale
- Zbaton ligjin e Lencit $\varepsilon = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2 - \Phi_1}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{BS}{\Delta t}$, pa argumentuar se cili është pozicioni i spirës mbas rrotullimit.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

24/b

Pikë të plota (1 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e Ohmit për spirën. $I = \frac{\varepsilon}{R}$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 26

26/a

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Njehson periodën me formulën $T = \frac{2\pi}{\omega}$
- ✓ Njehson frekuencë me formulën $f = \frac{1}{T}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Njehson vetëm periodën me formulën $T = \frac{2\pi}{\omega}$
- Njehson vetëm frekuencë me formulën $f = \frac{\omega}{2\pi}$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

26/b

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Përcakton gjatësinë e valës, nga të dhënat e figurës.
- ✓ Përcakton shpejtësinë e valës, nga formula $\lambda = vT$ prej nga $v = \frac{\lambda}{T}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Përcakton gjatësinë e valës, nga të dhënat e figurës. .

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Shkruan formulat $\lambda = vT$ ose $v = \frac{\lambda}{T}$, pa bërë njehsimet e duhura

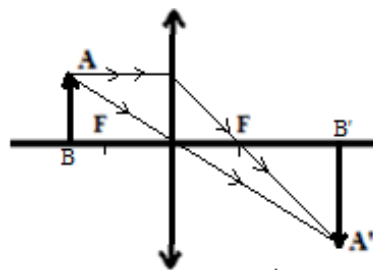
Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
  - Përgjigje të gabuar
-

Ushtrimi 28.

Pikë të plota (4 pikë)

- ✓ Përcakton qendrën optike, duke kaluar rrezen ndërmjet pikave A dhe A'.
- ✓ Nga ndërtimi, tregon se meqenëse shëmbëllimi ndodhet në anë të kundërt të thjerës, thjera është përmbledhëse
- ✓ Përcakton vatrën e thjerës Nga pika A objekt, ndërton rrezen paralel me boshtin optik kryesor.

Bashkon pikën A' shëmbëllim me pikën ku kjo rreze pret thjerën. Aty ku kjo rreze pret boshtin, e thjerës, përcakton një rreze vatrë. Simetrikja e saj është vatra e dytë.

- ✓ shëmbëllimi është real, i përmbysur dhe i zmadhuar.

Pikë të pjesshme (3 pikë)

- ✓ Përcakton qendrën optike, duke kaluar rrezen ndërmjet pikave A dhe A'.
- ✓ Nga ndërtimi, tregon se meqenëse shëmbëllimi ndodhet në anë të kundërt të thjerës, thjera është përmbledhëse
- ✓ Përcakton vatrën e thjerës Nga pika A objekt, ndërton rrezen paralel me boshtin optik kryesor. Bashkon pikën A' shëmbëllim me pikën ku kjo rreze pret thjerën. Aty ku kjo rreze pret boshtin, e thjerës, përcakton një rreze vatrë. Simetrikja e saj është vatra e dytë.

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Përcakton qendrën optike, duke kaluar rrezen ndërmjet pikave A dhe A'.
- ✓ Nga ndërtimi, tregon se meqenëse shëmbëllimi ndodhet në anë të kundërt të thjerës, thjera është përmbledhëse

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Përcakton vetëm pozicionin e thjerës, pra qendrën optike të saj.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
  - Çdo ndërtim i gabuar
-

Fizikë – Sesioni II

Lënda: Fizikë

Numri i Pyetjes	1	2	3	4	6	7	8	10	13	14
Përgjigja e saktë	D	D	B	C	A	D	B	C	D	C
Numri i Pyetjes	16	17	19	20	22	23	25	27	29	30
Përgjigja e saktë	D	B	B	C	B	B	B	C	A	C

• **Pyetjet me zgjedhje**

Ushtrimi 5.

5/a Pikë të plota (1 pikë)

- ✓ Shkruan formulën që përcakton lartësinë e ngjitjes së trupit kur njuh shpejtësinë fillestare dhe shpejtësinë në një pikë të lartësisë $v^2 - v_0^2 = -2gh$

ku $v = 4\text{m/s}$. Prej nga $h = \frac{v^2 - v_0^2}{-2g}$ $h = 2.4\text{m}$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

5/b Pikë të plota (3 pikë)

- ✓ Njuhson kohën e ngjitjes t_1 të trupit në lartësinë maksimale. $t_1 = \frac{-v_0}{-g}$ $t_1 = 0.8\text{s}$
- ✓ Njuhson kohën e zbritjes t_2 të trupit, deri në pikën ku shpejtësia ka vlerën 4m/s .
 $t_2 = \frac{v}{g}$ $t_2 = 0.4\text{s}$
- ✓ Njuhson kohën e plotë nga pika e nisjes deri në rikthimin ku shpejtësia bëhet 4m/s
 $t = t_1 + t_2$ $t = 1.2\text{s}$

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Njuhson kohën e ngjitjes t_1 të trupit në lartësinë maksimale. $t_1 = \frac{-v_0}{-g}$ $t_1 = 0.8\text{s}$
- ✓ Njuhson kohën e zbritjes t_2 të trupit, deri në pikën ku shpejtësia ka vlerën 4m/s .
 $t_2 = \frac{v}{g}$ $t_2 = 0.4\text{s}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Njuhson vetëm kohën e ngjitjes t_1 të trupit në lartësinë maksimale.
 $t_1 = \frac{-v_0}{-g}$ $t_1 = 0.8\text{s}$

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Njehson vetëm kohën e zbritjes t_2 të trupit, deri në pikën ku shpejtësia ka vlerën 4m/s.

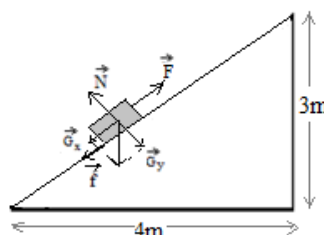
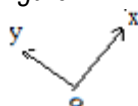
Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 9.

Pikë të plota (4 pikë)

- ✓ Vizaton forcat si në figurë.

- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e trupit sipas dy drejtimeve, ox dhe oy dhe tregon se sipas oy $N - Gy = 0$

$$Ox: F - Gx - f = ma \quad (1)$$

$$Oy: N - Gy = 0 \quad (2)$$

- ✓ Përcakton vlerat e Gx dhe f $Gx = mg \frac{h}{l}$ $f = \mu mg \frac{d}{l}$, ku $l = \sqrt{d^2 + h^2}$ dhe i zëvendëson te ekuacioni (1) |

$$F - mg \frac{h}{l} - \mu mg \frac{d}{l} = ma$$

- ✓ Pas transformimesh gjen nxitimin. $a = \frac{F - \frac{mg}{l}(h + \mu d)}{m}$ $a = 0$ Trupi ngjitet me lëvizje të njëtrajtëshme.

Pikë të pjesshme (3 pikë)

- ✓ Vizaton forcat në figurë.
- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e trupit sipas dy drejtimeve, ox dhe oy dhe tregon se sipas oy $N - Gy = 0$

$$Ox: F - Gx - f = ma \quad (1)$$

$$Oy: N - Gy = 0 \quad (2)$$

- ✓ Përcakton vlerat e Gx dhe $Gx = mg \frac{h}{l}$ $f = \mu mg \frac{d}{l}$, ku $l = \sqrt{d^2 + h^2}$, dhe nuk i zëvendëson te ekuacioni që shpreh ligjin e dytë të Njutonit.

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Vizaton forcat në figurë.
- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e trupit sipas dy drejtimeve, ox dhe oy dhe tregon se sipas oy $N - Gy = 0$

$$Ox: F - Gx - f = ma \quad (1)$$

$$Oy: N - Gy = 0 \quad (2)$$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Vizaton vetëm forcat në figurë.
- Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e trupit sipas, ox pa bërë zbërthimin e forcave duke argumentuar se sipas oy trupi nuk lëviz.
Ox: $G_x - f = ma$ (1)

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 11.

Pikë të plota (3 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e ruajtjes së impulsit, $\overline{m_1 v_1} + \overline{m_2 v_2} = \overline{m_1 v'_1} + \overline{m_2 v'_2}$ ose $m_1 v_1 - m_1 v_1 = (m_1 + m_2) v'$ dhe përcakton shpejtësinë e topave pas goditjes.
 $v' = 2m/s$

- ✓ Njehson energjinë kinetike të topave të bilardos para goditjes. $E_k = E_{k1} + E_{k2}$
 $E_k = 8 \text{ J}$
- ✓ Njehson energjinë kinetike të topave të bilardos pas goditjes. $E'_k = E'_{k1} + E'_{k2}$
 $E'_k = 1.6 \text{ J}$ dhe tregon se meqënëse energjia kinetike e topave para goditjes, është më e madhe se energjia kinetike e tyre pas goditjes, goditja nuk është elastike.

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e ruajtjes së impulsit, $\overline{m_1 v_1} + \overline{m_2 v_2} = \overline{m_1 v'_1} + \overline{m_2 v'_2}$ ose $m_1 v_1 - m_1 v_1 = (m_1 + m_2) v'$ dhe përcakton shpejtësinë e topave pas goditjes.
 $v' = 2m/s$
- ✓ Njehson energjinë kinetike të topave të bilardos para goditjes. $E_k = E_{k1} + E_{k2}$
 $E_k = 8 \text{ J}$

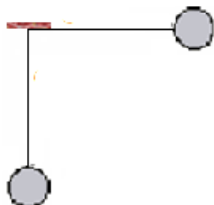
Pikë të pjesshme (1 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e ruajtjes së impulsit, $\overline{m_1 v_1} + \overline{m_2 v_2} = \overline{m_1 v'_1} + \overline{m_2 v'_2}$ ose $m_1 v_1 - m_1 v_1 = (m_1 + m_2) v'$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 12.

12/a

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e shndërrimit dhe ruajtjes së energjinë mekanike kur sfera kalon nga pozicioni fillestar, në pozicionin vertikal

$$E_A = E_B \quad E_{kA} + E_{pA} = E_{kB} + E_{kB} \quad mgh = m \frac{v^2}{2} \text{ nga ku } v = \sqrt{2gh}$$

- ✓ Njehson h , duke shfrytëzuar të dhënat e figurës $h = l = 1.25\text{m}$
Këtë vlerë e zëvendëson tek vlera e shpejtësisë. $v = 5\text{m/s}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Zbaton vetëm ligjin e shndërrimit dhe ruajtjes së energjinë mekanike kur sfera kalon nga pozicioni fillestar, në pozicionin vertikal dhe nuk përcakton lartësinë h .

$$E_A = E_B \quad E_{kA} + E_{pA} = E_{kB} + E_{kB} \quad mgh = m \frac{v^2}{2} \text{ nga ku } v = \sqrt{2gh}$$

- Njehson h , duke shfrytëzuar të dhënat e figurës $h = l \cdot \cos 60^\circ$ $h = \frac{l}{2}$, pa zbatuar ligjin e shndërrimit dhe ruajtjes së energjinë mekanike kur sfera kalon nga pozicioni fillestar, në pozicionin vertikal

Asnjë pikë (0 pikë)

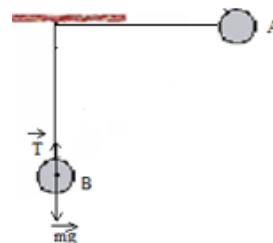
- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

12/b

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Bën paraqitjen vektoriale të forcave që veprojnë mbi sferën kur kalon në pikën B si në figurë.
- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për pikën B, duke argumentuar se kur trupi kalon në pikën B, rezultantja e forcave që e mban në lëvizje rrethore, është forca qendërsynuese.

$$T - mg = m \frac{v^2}{r} \text{ dhe përcakton } T = m(g + \frac{v^2}{r}) \quad T = 30\text{N}$$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Bën vetëm paraqitjen vektoriale të forcave që veprojnë mbi sferën kur kalon në pikën B, pa argumentuar që forca rezultante është forca qendërsynuese.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 15.

Pikë të plota (3 pikë)

- ✓ Tregon se mbas hapjes së rubinetit, gazet do të zënë vëllimin e të dy enëve, $V=4V_1$
Shkruan ekuacionet e kalimit të gazit të parë nga vëllimi V_1 në vëllimin $4V_1$ dhe nxjerr shtypjen p_1 për gazin e parë $p_1V_1 = p_1'4V_1$ $p_1' = \frac{p_1}{4}$ (Proces izotermik)
- ✓ Shkruan ekuacionet e kalimit të gazit të dytë nga vëllimi $3V_1$ në vëllimin $4V_1$ dhe nxjerr shtypjen p_2 për gazin e dytë $p_23V_1 = p_2'4V_1$ $p_2' = \frac{3p_2}{4}$
- ✓ Njehson shtypjen e gazeve pas hapjes së rubinetit $p = p_1' + p_2' = \frac{p_1}{4} + \frac{3p_2}{4}$ $p = 3.5 \cdot 10^5$ pa

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Shkruan ekuacionet e kalimit të gazit të parë nga vëllimi V_1 në vëllimin $4V_1$ $p_1V_1 = p_1'4V_1$, por nuk përcakton p_1'
- ✓ Shkruan ekuacionet e kalimit të gazit të dytë nga vëllimi $3V_1$ në vëllimin $4V_1$ $p_23V_1 = p_2'4V_1$, por nuk përcakton p_2'

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- ✓ Tregon se mbas hapjes së rubinetit, gazet do të zënë vëllimin e të dy enëve, $V=4V_1$
- ✓ Shkruan vetëm ekuacionet e kalimit të gazit të parë nga vëllimi V_1 në vëllimin $4V_1$ $p_1V_1 = p_1'4V_1$, por nuk përcakton p_1'
- ✓ Shkruan vetëm ekuacionet e kalimit të gazit të dytë nga vëllimi V_1 në vëllimin $4V_1$ $p_1V_1 = p_1'4V_1$, por nuk përcakton p_2'

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 18.

18/a

Pikë të plota (1 pikë)

- ✓ Njehson nxitimin e lëvizjes së elektronit nga pllaka negative drejt pllakës pozitive, duke përdorur formulën $d = \frac{1}{2} at^2$ prej nga $a = \frac{2d}{t^2}$ $a = 10^{14} \text{m/s}^2$

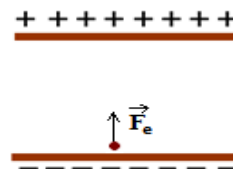
Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

18/b

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Analizon forcat që veprojnë mbi elektronin brenda fushës elektrike dhe sqaron se meqenëse masa e elektronit është shumë e vogël, nuk merret parasysh forca e rëndesës së elektronit. Forca e vetme që vepron mbi elektronin, është forca e fushës elektrike, duke e paraqitur atë në figurë.
- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e elektronit në formën $qE = ma$ prej nga $E = \frac{ma}{q}$ $E = 5.6 \cdot 10^2 \text{N/C}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e dytë të Njutonit për lëvizjen e elektronit në formën $qE = ma$, pa argumentuar se cila forcë lan rolin e forcës elektrike.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

18/c

Pikë të plota (1 pikë)

- ✓ Njehson diferencën e potencialeve ndërmjet pllakave me formulën $U = Ed$ $U = 11.2 \text{V}$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 21.

21/a

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Tregon se tensioni në skajet e rezistencës $R_2 = 6 \Omega$, është 6V, pasi ajo është në paralel me rezistencën $R_1 = 3 \Omega$
- ✓ Njehson fuqinë në rezistencën 6Ω $P_2 = \frac{U^2}{R_2}$ $P = 6\text{E}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Tregon se tensioni në skajet e rezistencës 6Ω , është 6V, pasi ajo është në paralel me rezistencën 3Ω , pa gjetur vlerën e fuqisë.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

21/b

Pikë të plota (4 pikë)

- ✓ Njehson rrymën në rezistencën $R_1 = 3\Omega$ $I_1 = \frac{u}{R_1}$ $I_1 = 2A$
- ✓ Njehson rrymën në rezistencën $R_2 = 6\Omega$ $I_2 = \frac{u}{R_2}$ $I_2 = 1A$ dhe gjen rrymën e përgjithshme në qark $I = I_1 + I_2$ $I = 3^\circ$
- ✓ Përcakton tensionin në rezistencën e panjohur R_x . $U_{R_x} = \varepsilon - U_{12}$ $U_{R_x} = 6V$
- ✓ Njehson vlerën e rezistencës R_x $R_x = \frac{U_{R_x}}{I}$ $R_x = 2\Omega$

Pikë të pjesshme (3 pikë)

- ✓ Njehson rrymën në rezistencën 3Ω $I_1 = \frac{u}{R}$ $I_1 = 2A$
- ✓ Njehson rrymën në rezistencën 6Ω $I_2 = \frac{u}{R}$ $I_2 = 1A$ dhe gjen rrymën e përgjithshme në qark $I = I_1 + I_2$ $I = 3A$
- ✓ Shkruan formulën për gjetjen e vlerës së rezistencës R_x $R = \frac{U_R}{I}$, pa gjetur tensioni në këtë ekzistencë.

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Njehson rrymën në rezistencën 3Ω $I_1 = \frac{u}{R}$ $I_1 = 2A$
- ✓ Njehson rrymën në rezistencën 6Ω $I_2 = \frac{u}{R}$ $I_2 = 1A$ dhe gjen rrymën e përgjithshme në qark $I = I_1 + I_2$ $I = 3A$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Njehson rrymën në rezistencën 3Ω $I_1 = \frac{u}{R}$ $I_1 = 2A$
Njehson rrymën në rezistencën 6Ω $I_2 = \frac{u}{R}$ $I_2 = 1A$

Asnjë pikë (0 pikë)

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

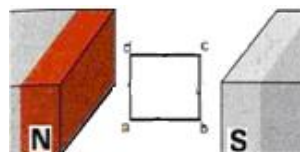
- Pa përgjigje
  - Përgjigje të gabuar
-

Ushtrimi 24.

24/a

Pikë të plota (3 pikë)

- ✓ Ndërton pozicionin e spirës përkundrejt fushës magnetike në pozicionin që jepet te kërkesa. Fillimisht fluksi magnetik është maksimal. Mbas rrotullimit, fluksi merr vlerën zero.

- ✓ Zbaton ligjin e Lencit $\varepsilon = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2 - \Phi_1}{\Delta t}$ $\varepsilon = \frac{\Phi_1}{\Delta t}$
 $\varepsilon = \frac{BS}{\Delta t}$

- ✓ Njehson kohën e rrotullimit të spirës. $\Delta t = \frac{1}{4} T$ $\Delta t = \frac{1}{4} \cdot \frac{2\pi}{\omega}$ $\Delta t = \frac{1}{4} s$. Prej këtej zëvendëson dhe njehson $\varepsilon = 32 \cdot 10^{-4} V$

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ Ndërton pozicionin e spirës përkundrejt fushës magnetike në pozicionin që jepet te kërkesa.
- ✓ Zbaton ligjin e Lencit $\varepsilon = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2 - \Phi_1}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2}{\Delta t} \varepsilon = \frac{BS}{\Delta t}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Ndërton vetëm pozicionin e spirës përkundrejt fushës magnetike në pozicionin që jepet te kërkesa.
- Zbaton ligjin e Lencit $\varepsilon = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2 - \Phi_1}{\Delta t}$ $\varepsilon = -\frac{\Phi_2}{\Delta t} \varepsilon = \frac{BS}{\Delta t}$, pa argumentuar se cili është pozicioni i spirës mbas rrotullimit.

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

24/b

Pikë të plota (1 pikë)

- ✓ Zbaton ligjin e Ohmit për spirën. $I = \frac{\varepsilon}{R}$ $I = 3.2 A$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 26.

26/a

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Njehson amplitudën e valës nga të dhënat në figurë $A = 9\text{cm}$
- ✓ Njehson gjatësinë e valës nga të dhënat e figurës $\frac{\lambda}{2} = 10\text{cm}$ $\lambda = 20\text{cm}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Njehson vetëm amplitudën e valës nga të dhënat në figurë $A = 9\text{cm}$
- Njehson vetëm gjatësinë e valës nga të dhënat e figurës $\frac{\lambda}{2} = 10\text{cm}$
 $\lambda = 20\text{cm}$

Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

26/b

Pikë të plota (2 pikë)

- ✓ Njehson periodën me formulën $T = \frac{2\pi}{\omega}$ $T = 0.1\text{s}$
- ✓ Përcakton shpejtësinë e valës, nga formula $\lambda = vT$ prej nga $v = \frac{\lambda}{T}$ $v = 2\text{m/s}$

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- Njehson periodën me formulën $T = \frac{2\pi}{\omega}$ $T = 0.1\text{s}$
- Shkruan formulat $\lambda = vT$ ose $v = \frac{\lambda}{T}$, pa bërë njehsimet e duhura, pa përcaktuar periodën.

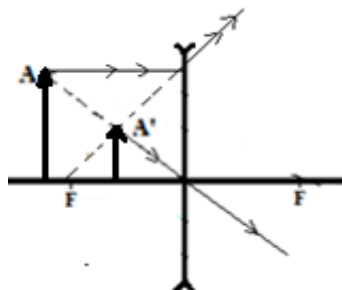
Asnjë pikë (0 pikë)

- Pa përgjigje
- Përgjigje të gabuar

Ushtrimi 28.

Pikë të plota (4 pikë)

- ✓ Përcakton qendrën optike, duke kaluar rrezen ndërmjet pikave A dhe A'.
- ✓ Përcakton vatrën e thjerës Nga pika A objekt, ndërton rrezen paralel me boshtin optik kryesor.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- ✓ *Bashkon pikën A' shëmbëllim me pikën ku kjo rreze pret thjerën. Aty ku kjo rreze pret bosht, e thjerës, përcakton një rreze të tjetër. Simetrikja e saj është vatra e dytë.*
- ✓ *Nga ndërtimi, tregon se meqenëse shëmbëllimi është i drejtë dhe i zvogëluar, thjera është shpërhapëse dhe shëmbëllimi është virtual.*

Pikë të pjesshme (3 pikë)

- ✓ *Përcakton qendrën optike, duke kaluar rrezen ndërmjet pikave A dhe A'.*
- ✓ *Përcakton vatrën e thjerës Nga pika A objekt, ndërton rrezen paralel me boshtin optik kryesor.*
- ✓ *Bashkon pikën A' shëmbëllim me pikën ku kjo rreze pret thjerën. Aty ku kjo rreze pret bosht, e thjerës, përcakton një rreze të tjetër. Simetrikja e saj është vatra e dytë.*

Pikë të pjesshme (2 pikë)

- ✓ *Përcakton qendrën optike, duke kaluar rrezen ndërmjet pikave A dhe A'.*
- ✓ *Përcakton vatrën e thjerës Nga pika A objekt, ndërton rrezen paralel me boshtin optik kryesor.*

Pikë të pjesshme (1 pikë)

- *Përcakton vetëm pozicionin e thjerës, pra qendrën optike të saj.*

Asnjë pikë (0 pikë)

- *Pa përgjigje*
- *Çdo ndërtim i gabuar*

GJEOGRAFI

Gjeografi – Sesioni I

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	A	1 pikë
Pyetja 2	D	1 pikë
Pyetja 3	B	1 pikë
Pyetja 4	D	1 pikë

Pyetja 5 2 pikë

Pika C: $60^\circ \lambda L$ $60^\circ \varphi V$

Pika D: $15^\circ \varphi V$ $45^\circ \lambda P$

2 pikë nëse gjen saktë φ dhe λ për të dy pikat;

OSE

1 pikë nëse gjen saktë φ dhe λ për një nga pikat;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 6 B 1 pikë

Pyetja 7 (a) 1 pikë

Figura 1

1 pikë Nëse shkruan figura 1.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 7 (b) 2 pikë

- Këndi i rënies së rrezeve të Diellit është më i vogël.
- Kohëzgjatja e ndriçimit është më e vogël.
- Në një sipërfaqe më të madhe, intensiteti i rrezatimit është më i vogël.

2 pikë nëse jep dy argumente;

1 pikë nëse jep një nga argumentet;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 8	B	1 pikë
Pyetja 9	D	1 pikë

Pyetja 10 (a) 1 pikë

Në gjerësitë tropikale.

1 pikë nëse gjen gjerësinë gjeografike.

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10 (b) 2 pikë

- Temperaturat e larta.
- Avullimi i madh.
- Reshjet e pakta.
- Thatësia e madhe e ajrit.
- Etj.

2 pikë nëse jep dy nga arsyet.

OSE

1 pikë nëse jep një nga arsyet.

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 11	A	1 pikë
------------------	----------	---------------

Pyetja 12 2 pikë

- Shkëmbinjtë magmatikë efuzivë formohen kur magma ngurtësohet në sipërfaqe, ndërsa intruzivët në brendësi
-

MATURA SHTETËRORE 2019

- Në shkëmbinjtë magmatikë efuzivë magma ngurtësohet me shpejtësi dhe nuk formon kristale ose formon kristale të vogla, ndërsa në ata intruzivë, magma ngurtësohet më ngadalë dhe formon kristale.

2 pikë nëse jep dy dallime midis shkëmbinjve magmatikë efuzivë dhe intruzivë.

OSE

1 pikë nëse jep një nga dallimet midis shkëmbinjve magmatikë efuzivë dhe intruzivë.

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 13   **A**   **1 pikë**

Pyetja 14 (a)   **1 pikë**

Ujërat artezianë

1 pikë nëse gjen llojin e ujërave që tregohen në figurë;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14 (b)   **2 pikë**

- Shtresa ujëmbajtëse duhet të gjendet midis dy shtresave të papërshkueshme.
- Shtresat e papërshkueshme duhet të jenë në trajtë harku.

2 pikë nëse shkruan dy nga kushtet;

OSE

1 pikë nëse shkruan një nga kushtet;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15   **C**   **1 pikë**

Pyetja 16   **D**   **1 pikë**

Pyetja 17   **B**   **1 pikë**

Pyetja 18   **A**   **1 pikë**

Pyetja 19   **D**   **1 pikë**

Pyetja 20   **A**   **1 pikë**

Pyetja 21   **C**   **1 pikë**

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 22 (a) 1 pikë

Indoevropiane

1 pikë Nëse përcakton familjen gjuhësore.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 22 (b) 1 pikë

- Semito – hamatike
- Niger – Kongo
- Malajo - Polineziane

1 pikë nëse përcakton një nga familjet gjuhësore;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 22 (c) 1 pikë

Sino - tibetiane

1 pikë nëse përcakton familjen gjuhësore;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23 (a) 2 pikë

- Piramida e vitit 2001 ka bazën më të gjerë se ajo e vitit 2011, që do të thotë se ka patur më shume lindje. / Në vitin 2001 ka patur më shumë lindje se në vitin 2011.
- Në vitin 2011 është rritur moshja mesatare e popullsisë, krahasuar me atë të vitit 2001.
- Në vitin 2011 është rritur pesha e moshës së tretë, krahasuar me atë të vitit 2001.
- Etj.

2 pikë nëse shkruan dy nga ndryshimet për të dy piramidat moshore;

OSE

1 pikë nëse shkruan një nga ndryshimet për të dy piramidat moshore;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23 (b) 2 pikë

- Emigrimi i të rinjve.
- Ulja e nivelit të lindshmërisë.
- Ulja e vdekshmërisë.
- Rritja e nivelit të standardit të jetesës.
- Etj.

2 pikë nëse shkruan dy nga arsyet;

OSE

1 pikë nëse shkruan një nga arsyet;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 24 3 pikë

- Vëllimi i madh i prodhimit industrial dhe bujqësor.
- Teknologjia e përparuar.
- Vëllimi i madh i tregut të jashtëm.
- Eksporti i madh i kapitaleve.
- Të ardhurat e larta kombëtare.
- Etj.

3 pikë nëse shkruan tre nga treguesit;

OSE

2 pikë nëse shkruan dy nga treguesit;

1 pikë nëse shkruan një nga treguesit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 25 (a) 1 pikë

- Niveli i ulët i zhvillimit ekonomik;
- Mbipopullimi;
- Niveli i lartë i papunësisë;
- Konflikte të ndryshme etnike, politike etj.;
- Etj.

1 pikë nëse përcakton një nga faktorët;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 25 (b) 1 pikë

- Zhvillimi i dukshëm ekonomik;
- mundësi punësimi;
- mundësi arsimimi;
- infrastrukturë e zhvilluar;
- Etj.

1 pikë nëse përcakton një nga faktorët;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 26 (a) 1 pikë

Azinë Juglindore

1 pikë nëse gjen rajonin e treguar në hartë;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 26 (b) 1 pikë

- Singapori

OSE

- Malajzia

OSE

- Indonezia

OSE

- Tajlanda

1 pikë nëse gjen një nga shtetet;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 26 (c) 1 pikë

Do të thotë që ky rajon karakterizohet nga një aktivitet i vazhdueshëm vullkanik dhe sizmik.

1 pikë nëse shkruan se ky rajon karakterizohet nga një aktivitet i vazhdueshëm vullkanik dhe sizmik;

MATURA SHTETËRORE 2019

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 27	C	1 pikë
Pyetja 28	B	1 pikë
Pyetja 29	C	1 pikë
Pyetja 30	D	1 pikë

Pyetja 31 3 pikë

- Përgjithësisht burojnë nga zonat e larta malore.
- Kanë luhatje të mëdha të prurjeve.
- Kanë luhatje të mëdha të niveleve.
- Kanë regjim shumë të çrregullt.
- Kanë forcë të madhe erozive.
- Dallohen për prurje të mëdha të ngurta.
- Derdhen në katër dete (Adriatik, Jon, Egje, Deti i Zi).
- Etj.

3 pikë nëse rendit tre nga veçoritë;

OSE

2 pikë nëse rendit dy nga veçoritë;

1 pikë nëse rendit një nga veçoritë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 32 3 pikë

- Gjendet midis vargut të Korabit dhe vargjeve të Lurës.
- Shtrihet nga 250 – 700m mbi nivelin e detit
- ka drejtim veri-jug
- është formuar në një graben
- në disa sektorë është përfshirë nga lëvizjet ulëse duke formuar zgjerime (Dibrës, Peshkopisë dhe Kukësit)
- në disa sektorë të tjerë është përfshirë nga lëvizje ngritëse duke formuar ngushtime (Skavicës dhe Topojanit)
- Etj.

3 pikë nëse shkruan tre nga karakteristikat;

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

OSE

2 pikë nëse shkruan dy nga karakteristikat;

1 pikë nëse shkruan një nga karakteristikat;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 33 (a) 1 pikë

Pas vitit 1990

OSE

Pas rënies së regjimit komunist

1 pikë nëse shkruan saktë periudhën;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 33 (b) 1 pikë

Si pasojë e emigracionit të jashtëm të popullsisë, pas vitit 1990, ku shumicën dërrmuese të popullsisë që emigroi e zinte elementi mashkull.

1 pikë nëse shkruan arsyen;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 33 (c) 1 pikë

Është rritur.

1 pikë nëse përcakton që mosha mesatare është rritur;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 34 (a) 1 pikë

- Në Rajonin Jugor mbizotërojnë strukturat rrudhosëse (antiklinale-sinklinale), ndërsa në Rajonin Juglindor ato shpesh janë të shkëputëse (horst-graben).

Pyetja 34 (b)   1 pikë

Fushëgropa e Delvinës

OSE

Gjiri i Vlorës

OSE

Grabeni i Dukatit

1 pikë   nëse jep një nga pjesët përbërëse.

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 34 (c)   1 pikë

Gropa Kolonjës

1 pikë   nëse gjen pjesën përbërëse të Rajonit Juglindor.

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Gjeografi – Sesioni II

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	A	1 pikë
Pyetja 2	B	1 pikë
Pyetja 3	D	1 pikë
Pyetja 4	C	1 pikë

Pyetja 5

a) **1 pikë**

Përgjigje:

Lumi rrjedh më ngadalë në pikën 3.

1 pikë Nëse përcakton pikën ku lumi rrjedh më ngadalë.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) **2 pikë**

Përgjigje e plotë:

Kjo ndodh pasi në këtë pikë relievi ka pjerrësinë më të vogël. Sa **më pak** të dendura të jenë izohipset, aq më e vogël është pjerrësia e relievit dhe për rrjedhojë aq më e vogël do të jetë shpejtësia e rrjedhjes.

Përgjigje e pjesshme:

Kjo ndodh pasi në këtë pikë relievi ka pjerrësinë më të vogël.

2 pikë Nëse jep argumentin e plotë.

OSE

1 pikë Nëse jep argumentin e pjesshëm.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 6 **C** **1 pikë**

Pyetja 7

a) **1 pikë**

Figura 2

1 pikë Nëse shkruan figura 2.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

---

b) **2 pikë**

Gjatë stinës së verës intensiteti i rrezatimit është më i madh sepse:

- këndi i rënies së rrezeve të Diellit është më i madh;
- kohëzgjatja e ndriçimit është më e madhe;
- në një sipërfaqe më të vogël, intensiteti i rrezatimit do të jetë më i madh.

2 pikë nëse jep dy argumente;

1 pikë nëse jep një nga argumentet;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 8

B

1 pikë

Pyetja 9

C

1 pikë

Pyetja 10

Model përgjigjeje

a) **1 pikë**

Valët cunami formohen si pasojë e:

- tërmeteve nënujore

OSE

- shpërthimit të vullkaneve nënujore.

1 pikë nëse përcakton shkakun e formimit të valëve cunami.

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) **1 pikë**

- Në det të hapur kanë lartësi të ulët (deri në 0.5 m).
- Lartësinë më të madhe e arrijnë kur përplasen në breg (shkon deri në 30m lartësi).
- Kanë shpejtësi me qindra km/orë.
- Kanë forcë të madhe shkatërruese.
- Etj.

1 pikë nëse jep një nga karakteristikat;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 11

B

1 pikë

Pyetja 12   **2 pikë**

Model përgjigjeje

Shkëmbinjtë sedimentarë formohen si rezultat i grumbullimit dhe sedimentimit të produkteve të shkatërrimit të shkëmbinjve ekzistues/procesi i diagjenezës. Shkëmbinjtë magmatikë formohen si pasojë e ngurtësimit të magmës (në brendësi ose në sipërfaqe).

2 pikë   nëse shpjegon se si formohen të dy llojet e shkëmbinjve

OSE

1 pikë   nëse shpjegon se si formohet një nga llojet e shkëmbinjve

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 13   **C**   **1 pikë**

Pyetja 14

Model përgjigjeje

a)   2 pikë

- Janë lëvizje të ngadalta shekullore, të vazhdueshme.
- Mund të jenë lëvizje ngritëse ose ulëse.
- Kapin territore të mëdha dhe shfaqen kudo.
- Vihen re më shumë pranë brigjeve detare.
- Kanë amplitudë të vogël.

2 pikë   nëse jep dy nga karakteristikat;

OSE

1 pikë   nëse jep një nga karakteristikat;

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b)   1 pikë

Dëshmi për lëvizjet luhatëse pozitive (ngritëse)

- Formimi i ishujve koralorë.
- Thellimi i shpejtë i shtretërve të lumenjve.
- Krijimi i tarracave lumore dhe detare.
- Tarracat detare mund të arrijnë deri në 1 000m lartësi etj.

Dëshmi për lëvizjet luhatëse ulëse (negative)

MATURA SHTETËRORE 2019

- Deltat e mbytura.
- Zgjatja e luginave lumore në thellësitë detare.
- Vendbanimet e mbytura.
- Etj

1 pikë nëse jep një nga dëshmitë e mësipërme, pavarësisht nëse i takojnë lëvizjeve luhatëse pozitive apo negative.

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 15	A	1 pikë
Pyetja 16	C	1 pikë
Pyetja 17	C	1 pikë
Pyetja 18	D	1 pikë
Pyetja 19	C	1 pikë
Pyetja 20	B	1 pikë
Pyetja 21	A	1 pikë

Pyetja 22   **3 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Përfshin gadishullin e Skandinavisë, Jutlandës dhe ishullin e Islandës.
- b) Dallohet për fjordet, vullkanet e gejzerët.
- c) Dallohet për klimë të ftohtë.
- d) Lumenjtë janë të shkurtër dhe me ujë të bollshëm.
- e) Dallohet për liqene të shumtë akullnajorë.
- f) Malet janë me moshë të vjetër.
- g) Etj.

3 pikë nëse shkruan tre nga veçoritë;

OSE

2 pikë nëse shkruan dy nga veçoritë;

1 pikë nëse shkruan një nga veçoritë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 23   3 pikë

Model përgjigjeje

- Në hapësirën qendrore mbizotëron industria, shërbimet dhe veprimtaritë ekonomike, që sigurojnë të ardhura të larta, ndërsa në hapësirën periferike mbizotëron ekonomia bujqësore dhe ndërmarrjet prodhuese.
- Në hapësirën qendrore popullsia është e përqendruar, ndërsa në atë periferike e shpërndarë.
- Në hapësirën qendrore vërehet një infrastrukturë e zhvilluar, ndërsa në atë periferike zhvillim i ulët i infrastrukturës.
- Hapësira qendrore i eksporton periferisë produkte industriale dhe mjete shërbimi, ndërsa ajo periferike furnizon hapësirën qendrore me lëndë bujqësore, blegtorale dhe fuqi punëtore.
- Etj.

3 pikë   nëse shkruan tre nga dallimet;

OSE

2 pikë   nëse shkruan dy nga dallimet;

1 pikë   nëse shkruan një nga dallimet;

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 24

Model përgjigjeje

a)   2 pikë

- Piramida e vitit 2001 ka patur shtim më të lartë natyror, pasi baza e piramidës është më e gjerë se ajo e vitit 2011.

2 pikë   nëse gjen piramidën e vitit 2001 dhe jep argumentin e bazës së piramidës.

OSE

1 pikë   nëse gjen piramidën e vitit 2001.

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b)   2 pikë

MATURA SHTETËRORE 2019

- Ndryshimet më të mëdha vihen re në drejtim të strukturës moshore, pasi në bazë të figurës kemi ndryshime të theksuara te baza e piramidës dhe te mosha nga 20-45 vjeç.

2 pikë nëse gjen se ndryshimet më të mëdha janë në drejtim të strukturës moshore dhe jep argumentin bazuar te figura.

OSE

1 pikë nëse gjen se ndryshimet më të mëdha janë në drejtim të strukturës moshore, pa dhënë argumentin.

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 25

2 pikë

Model përgjigjeje

- Australia ka një reliev përgjithësisht të ulët, ndërsa Zelanda e Re malor.
- Australia ka pasuri të mëdha natyrore ndërsa Zelanda e Re i ka të kufizuara këto burime.
- Zelanda e Re ka klimë më të lagët se Australia.
- Australia ka zona shkretinore, ndërsa Zelanda e re nuk ka.

2 pikë nëse shkruan dy nga ndryshimet;

OSE

1 pikë nëse shkruan një nga ndryshimet;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 26

Model përgjigjeje

a) **1 pikë**

Rajoni i Azisë Jugore

OSE

Nënkontinenti Indian

OSE

Subkontinenti Indian

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

1 pikë nëse gjen emrin e rajonit;
OSE
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

b) **2 pikë**

Indi, Gangu, Brahmaputra.

2 pikë nëse identifikon dy nga lumenjtë;
OSE

1 pikë nëse identifikon një nga lumenjtë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 27	D	1 pikë
Pyetja 28	C	1 pikë
Pyetja 29	A	1 pikë
Pyetja 30	B	1 pikë

Pyetja 31

Model përgjigjeje

a) **1 pikë**

Lëvizjen natyrore të popullsisë

OSE

Shtimin natyror të popullsisë

1 pikë nëse shkruan tiparin strukturor të popullsisë;

OSE

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

b) **2 pikë**

Shtimin më të lartë natyror e ka popullsia shqiptare që jeton në Serbi. Ajo gjendet duke bërë diferencën midis numrit të lindjeve me numrin e vdekjeve. Në rastin konkret del 20.4 ($25.9 - 5.5 = 20.4$).

2 pikë nëse gjen popullsinë që ka shtimin natyror më të lartë **DHE** shpjegon se si e gjen;

OSE

1 pikë nëse gjen popullsinë që ka shtimin natyror më të lartë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32

3 pikë

Model përgjigjeje

- Luftërat e shumta.
- Pushtimet e vendit nga të huajt.
- Gjendja e vështirë ekonomike.
- Etj.

3 pikë nëse shkruan tre nga faktorët;

OSE

2 pikë nëse shkruan dy nga faktorët;

1 pikë nëse shkruan një nga faktorët;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 33

Model përgjigjeje

a) **2 pikë**

Ndërtimi gjeologjik

- Rajoni Jugor përbëhet vetëm nga terrigjenë dhe gëlqerorë, ndërsa Rajoni Juglindor përbëhet nga terrigjenë, flishe, gëlqerorë dhe magmatikë.

Relievi

- Rajoni Jugor përbëhet nga vargje malorë të rregullt, ndërsa rajoni Juglindor përbëhet nga gropa dhe fushëgropa

2 pikë nëse jep një ndryshim për ndërtimin gjeologjik dhe një për relievin.

OSE

1 pikë nëse jep një ndryshim për ndërtimin gjeologjik **OSE** një për relievin.

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) **1 pikë**

mali i Polisit **OSE** mali i Shpatit, **OSE** mali i Gurit të Zi, **OSE** mali i Gurit të Topit **OSE** mali i Valamarës.

1 pikë nëse jep një nga pjesët përbërëse.

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 34

3 pikë

- Drejtimi Veri - Jug vargjet e Lurës **OSE** Mali i Thatë
- Drejtimi VP-JL Trebeshinë- Dhëmbel-Nëmërçkë **OSE** Shëndëlli-Lunxheri -Bureto, **OSE** Krujë-Dajt, etj
- Drejtimi rrezor Alpet shqiptare

3 pikë nëse përcakton një sistem malor për secilin nga drejtimet;
OSE

2 pikë nëse përcakton një sistem malor për dy nga drejtimet;

1 pikë nëse përcakton një sistem malor për një nga drejtimet;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

HISTORI

Histori – Sesioni I

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	D	1 pikë
Pyetja 2	B	1 pikë
Pyetja 3	A	1 pikë

Pyetja 4   **2 pikë**

- **Forma e qeverisjes**

Athina pati një kombinim qeverisje aristokratike dhe demokratike, ndërsa Sparta ishte vazhdimisht e qeverisur në formë oligarkike dhe pjesëmarrja e qytetarëve ishte më e kufizuar.

- **Reformat**

Në Athinë u kryen shumë reforma që i dhanë gjithnjë e më shumë pushtet qytetarëve dhe ndryshuan shumë aspekte të jetës, ndërsa Sparta nuk njohu një numër të madh reformash, kishte një strukturë shtetërore dhe qytetare me pak ndryshime në kohë.

- **Ekonomia**

Jeta ekonomike e Athinës ishte më e orientuar nga artizanati dhe tregtia me vende të tjera (kjo për shkak të pozicionit të saj buzë detit), ndërsa ekonomia spartane bazohej kryesisht në bujqësinë. Një pjesë e mirë të të ardhurave shkonte për shpenzime ushtarake.

- **Vlerat shoqërore**

Shoqëria athinase bazohej në kultivimin e kulturës, arteve dhe edukimit të rinisë me dije, ndërsa shoqëria spartane bazohej në një regjim të rreptë ushtarak me qëllim që spartanët të ishin luftëtarë të zotë.

- **Pozicioni i gruas**

Në Athinë, gratë kryesisht merreshin me shtëpinë dhe fëmijët, ndërsa Sparta i njihte grave një rol më të rëndësishëm në shoqëri

- **Marrëdhëniet me të tjerët**

Athina gjithnjë ka pasur synim që të shtrinte kontrollin e saj mbi zonat e tjera në Greqi, ndërsa Sparta ishte një qytet-shtet relativisht i izoluar. Qytetarët spartanë nuk lejoheshin që të largoheshin nga Sparta për të evituar influencat e huaja mbi ta.

- Etj.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

2 pikë Nëse identifikon dy nga ndryshimet.

OSE

1 pikë Nëse vë në dukje një nga ndryshimet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 5

2 pikë

Model përgjigje

- Ndarja administrative në 4 provinca.
- U zhvillua një reformë agrare e thellë dhe shumë toka iu dhanë kolonëve romakë. U krijuan latifondet.
- Një numër qytetesh ilire u rrënuan, ndërsa disa të tjera u kthyen në koloni romake.
- U përhap kultura romake.
- Mori hov ndërtimi i veprave me karakter civil dhe ushtarak, rrugët e komunikimit.
- U ndërtuan shumë rrugë për komunikim siç ishte dhe rruga Egnatia.
- Etj.

2 pikë Nëse shpjegon dy nga pasojat.

OSE

1 pikë Nëse shpjegon një nga pasojat.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 6	C	1 pikë
-----------------	----------	---------------

Pyetja 7	A	1 pikë
-----------------	----------	---------------

Pyetja 8	B	1 pikë
-----------------	----------	---------------

Pyetja 9	C	1 pikë
-----------------	----------	---------------

Pyetja 10 (a)

3 pikë

- 1/3 e trojeve të banuara nga arbrit (Nga Lezha në Dibër dhe nga Ohri deri në Durrës)
  - Kryeqendra që ishte Kruja
  - Simbolet e shtetit
-

MATURA SHTETËRORE 2019

- Njohja ndërkombëtare (titujt e Dhimitrit) dhe aleancat me Republikën e Raguzës, Papa Inocenti III
- Etj.

3 pikë Nëse liston tre prej elementeve të mësipërm

OSE

2 pikë Nëse rendit dy prej prej elementeve të mësipërm

1 pikë Nëse rendit një prej elementeve të mësipërm

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 10 (b) 1 pikë

- Mbretëria serbe e Rashës.
- Dukati i Venedikut.
- Despotati i Epirit.

1 pikë Nëse identifikon një prej shteteve.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 11	A	1 pikë
Pyetja 12	B	1 pikë
Pyetja 13	D	1 pikë
Pyetja 14	C	1 pikë
Pyetja 15	B	1 pikë
Pyetja 16	D	1 pikë

Pyetja 17 3 pikë

- Përfitoi pagesën e dëmshpërblimeve.
- Franca dorëzoi krahinën e Alsas Lorenës
- U krijua Gjermania e bashkuar dhe u kurorëzua Perandoria Gjermane.
- U rrit roli i shtetit të ri gjerman në diplomacinë evropiane.

3 pikë Nëse rendit tre prej pasojave të mësipërme

OSE

2 pikë Nëse rendit dy prej pasojave të mësipërme

1 pikë Nëse rendit një prej pasojave të mësipërme

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 18   **3 pikë**

- Krahu i lirë i punës si pasojë e procesit të gardhimit.
- Flota e fuqishme tregtare.
- Ekzistenca e një perandorie të madhe koloniale.
- Sistemi bankar dhe lehtësira kreditimi të zhvilluara.
- Pasuritë minerare sidomos në qymyrguri dhe hekur.
- Një rrjet i gjerë dhe i zhvilluar kanalesh të përdorshëm për transport.
- Afërsia e qyteteve kryesore me detin.
- Etj.

3 pikë   Nëse jep tre nga faktorët.

OSE

2 pikë   Nëse jep dy nga faktorët.

1 pikë   Nëse jep një nga faktorët.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 19   **3 pikë**

- Me vullnet të lirë.
- Favorizimi me dhurata dhe të holla.
- Tregtia ishte monopol i myslimanëve.
- Ngjitja e shkallëve në karrierën ushtarake.
- Favorizimi në taksim i myslimanëve (xhizja).
- Dhuna dhe detyrimi sidomos pas shtypjes së kryengritjeve.
- Mungesa e një kiske vendase ku të predikohej shqip.
- Sistemi i devshirmesë që grumbullonte periodikisht fëmijët e krishterë.
- Për shkak të bogomilizmit.
- Etj.

3 pikë   Nëse rendit tre prej formave që u përdorën.

OSE

2 pikë   Nëse rendit dy prej formave që u përdorën.

1 pikë   Nëse rendit një prej formave që u përdorën.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

MATURA SHETËRORE 2019

Pyetja 20	A	1 pikë
Pyetja 21	B	1 pikë
Pyetja 22	C	1 pikë
Pyetja 23	B	1 pikë
Pyetja 24	A	1 pikë
Pyetja 25	D	1 pikë
Pyetja 26	C	1 pikë

Pyetja 27   **2 pikë**

- **Në republikë** presidenti ishte ekzekutiv pra luante edhe rolin e kryeministrit, ai ishte edhe kryetar i shtetit, ndërsa **në monarki** kryetari i shtetit ishte mbreti dhe u vendos posti i kryeministrit si post i veçantë.
- **Në republikë** parlamenti ishte i organizuar me dy dhoma, ndërsa në **monarki** u organizua në një dhomë.
- **Në monarki** u krijua Këshilli i Shtetit si organ i lartë i pavarur, që nuk ekzistonte në periudhën e **republikës**.

2 pikë   Nëse identifikon dy nga ndryshime institucionale.

OSE

1 pikë   Nëse identifikon një nga ndryshimet institucionale.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 28 (a)   **3 pikë**

- Lufta ndaj Gjermanisë do të përfundonte vetëm me kapitullimin e saj.
- Pas mbarimit të luftës Gjermania të ndahej mes aleatëve.
- Të krijohet Organizata e Kombeve të Bashkuara (OKB) për ruajtjen e paqes.
- Dënimi i kriminelëve të luftës.
- Ndryshimet territoriale në lidhje me Poloninë.
- Krijimi i qeverive të përkohshme te koalicionit në vendet e çliruara deri në mbajtjen e zgjedhjeve të lira dhe demokratike.

3 pikë   Nëse rendit tre nga vendimet.

OSE

2 pikë   Nëse rendit dy nga vendimet.

1 pikë   Nëse rendit një nga vendimet.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 28 (b)   1 pikë

Konferenca e Potsdamit

1 pikë   Nëse gjen konferencën.

OSE

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 29 (a)   1 pikë

Mos përtëritja e Paktit të Parë të Tiranës të vitit 1926.

1 pikë   Nëse shkruan hapin e parë që ndërmori Shqipëria në këtë drejtim.

OSE

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 29 (b)   2 pikë

- U ndërpre në këstet e huasë SVEA.
- U kërkuan pagesat e kësteve të pashlyera.
- 22 luftanije italiane hynë në portin e Durrësit pa lejen e autoriteteve shqiptare, duke kërcënuar sovranitetin e vendit.
- Etj.

2 pikë   Nëse gjen dy veprimet që ndërmori Italia.

OSE

1 pikë   Nëse gjen një nga veprimet që ndërmori Italia.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 30 (a)   2 pikë

Plani politik

- Roli sundues i partive komuniste në të gjitha fushat e jetës private dhe publike (partia-shtet).
-

MATURA SHKETËRORE 2019

- Terrori dhe përndjekja kundërshtarëve politik, në çdo aspekt jetësor.
- Mos respektimi i të drejtave bazë të njeriut si: Liria e shprehje, e organizimit, votim i fshehtë etj.
- Kulturi i udhëheqësit.
- Policia sekrete dhe ndërhyrja e saj në çdo fushë të jetës.
- Propaganda që mbron sistemin.
- Etj.

2 pikë Nëse rendit dy nga tiparet e përbashkëta në planin politik.

OSE

1 pikë Nëse rendit një nga tiparet e përbashkëta në planin politik.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 30 (b)

2 pikë

Plani ekonomik

- Centralizim dhe planifikim shtetëror që kufizon iniciativën private në ekonomi
- Shtetëzim dhe shoqërizim i ekonomisë (rol i papërfillshëm i pronës private)
- Prioriteti ndaj industrisë së rëndë, ndërsa nuk ju kushtua vëmendje e duhur industrisë së lehtë dhe asaj ushqimore
- Etj.

2 pikë Nëse rendit dy nga tiparet e përbashkëta në planin ekonomik.

OSE

1 pikë Nëse rendit një nga tiparet e përbashkëta në planin ekonomik.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 31 (a)

3 pikë

- Dallimet e ndjeshme ekonomike mes republikave të ndryshme.
  - Tensionet nacionale mes kombeve të ndryshme që dolën më shumë në pah pas vdekjes së Titos në vitin 1980.
  - Problemet ekonomike që shpreheshin në inflacionin e lartë, papunësinë në rritje, borxhi i madh i jashtëm
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Kundërshtitë politike mes rrymës liberale që kërkonte një decentralizim dhe liberalizimit të mëtejshëm dhe asaj konservatore që favorizonte ndërhyrjen më të madhe të shtetit dhe forcimin e centralizimit të pushtetit.

- Etj.

3 pikë Nëse shpjegon tre nga shkaqet e krizës në ish Jugosllavi.

OSE

2 pikë Nëse shpjegon dy nga shkaqet e krizës në ish Jugosllavi.

1 pikë Nëse shpjegon një nga shkaqet e krizës në ish Jugosllavi.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 31 (b) 1 pikë

- Sllovenia

OSE

- Kroacia

1 pikë Nëse shkruan një nga republikat.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32 (a) 1 pikë

Prishja e marrëdhënieve me Bashkimin Sovjetik.

1 pikë Nëse gjen ngjarjen ndërkombëtare.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32 (b) 1 pikë

Kursi pajtues mes Kinës dhe SHBA.

(Të dy vendet, në funksion anti-sovjetik, nisën të përmirësojnë marrëdhëniet me tyre që u kurorëzua me vizitën e Niksonit në Kinë. Ky afrim nuk i pëlqeu E. Hoxhës dhe këtu nisi edhe çarja me Kinës dhe Shqipërisë që përfundoi me prishjen e marrëdhënieve dhe ndalimin e ndihmave kineze).

1 pikë Nëse jep arsyen e prishjes së marrëdhënieve.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33

Izolimi politik konkretizohet me:

- prishjen e marrëdhënieve politike me të gjitha vendet e ashtuquajtura socialiste (Blloku Lindor, Jugosllavia, Kina),
- prishja e marrëdhënieve diplomatike me BS,
- marrëdhëniet shumë të kufizuara në planin shtetëror me vendet perëndimore,
- këmbëngulja në mos vendosjen e marrëdhënieve diplomatike dhe shtetërore më SHBA dhe Britaninë e Madhe.
- Etj.

Izolimi ekonomik konkretizohet me:

- ndalimin me kushtetutë të marrjes së kredive dhe investimeve direkte nga jashtë,
- ndërprerjen e ndihmave (si pasojë e prishjes së marrëdhënieve politike) nga vendet komuniste ,
- mos inkuadrimi në organizmat ekonomike ndërkombëtare (FMN, Banka Botërore)
- Etj.

Izolimi shoqëror konkretizohet me:

- mohimin e mundësisë për lëvizje të lirë jashtë vendit,
- pengimi i informacionit nga jashtë (mbyllja e sinjaleve televizive, kufizimet ndaj futjes së artit perëndimor etj.),
- kufizimi në maksimum i kontakteve të qytetarëve shqiptarë me të huajt,
- Etj.

4 pikë Nëse shkruan për secilin nga aspektet dhe i analizon ato në tërësi.

OSE

3 pikë Nëse shkruan për tre nga aspektet dhe nuk bën analizë të qartë.

2 pikë Nëse shkruan për dy nga aspektet dhe nuk bën analizë të qartë.

1 pikë Nëse shkruan për një nga aspektet dhe nuk bën analizë të qartë.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Histori – Sesioni II

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	C	1 pikë
Pyetja 2	A	1 pikë
Pyetja 3	B	1 pikë

Pyetja 4   **2 pikë**

Model përgjigjeje

- Rimëkëmbi ekonominë.
- Riorganizoi ushtrinë.
- Përfshiu brenda shtetit të tij Dyrrahun dhe Apoloninë.
- Rivalizoi me Mbretërinë e Maqedonisë.
- Ndërhyri në punët e brendshme të Epirit, duke ndihmuar Pirron të vinte në fron.
- Etj.

2 pikë   Nëse vë në dukje dy nga arritjet.

OSE

1 pikë   Nëse vë në dukje një nga arritjet.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 5   **2 pikë**

Model përgjigjeje

- Diferencimi shoqëror mbi bazën e ndarjes së punës (bujqësi, blegtori, zejtari, tregti).
- Zotërimi i pronës private.
- Konfliktet mes fiseve ilire për pronë e pasuri.
- Etj.

2 pikë   Nëse liston dy nga pasojat.

OSE

1 pikë   Nëse liston një nga pasojat.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

MATURA SHETETËRORE 2019

Pyetja 6	B	1 pikë
Pyetja 7	C	1 pikë
Pyetja 8	D	1 pikë
Pyetja 9	D	1 pikë

Pyetja10(a)   2 pikë

Model përgjigjeje

- Iliria e Jugut ishte më e zhvilluar ekonomikisht dhe kulturallisht, kishte qendra të mëdha urbane dhe rrugë të rëndësishme komunikimi.
- Popullsia e saj ishte më kompakte dhe me nivel më të larta edukimi dhe kulture.
- Në këtë pjesë ekzistonin formacionet shtetërore ilire dhe terreni ishte malor dhe me fortifikime të shumta.
- Etj.

2 pikë   Nëse identifikon dy nga arsyet.

OSE

1 pikë   Nëse identifikon një nga arsyet.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja10 (b)   2 pikë

Model përgjigjeje

- Shtresëzimi i vjetër i gjetur aty lidhet me veglat e punës, armët dhe zbukurimet që datojnë nga periudha e qytetërimit ilir.
- Shtresëzimet më të reja lidhen me kushtet historike dhe ndikimet e kulturave të mëdha të kohës, greke dhe latine.
- Etj.

2 pikë   Nëse shpjegon dy nga arsyet.

OSE

1 pikë   Nëse shpjegon një nga arsyet.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 11	B	1 pikë
Pyetja 12	A	1 pikë
Pyetja 13	B	1 pikë
Pyetja 14	C	1 pikë
Pyetja 15	C	1 pikë
Pyetja 16	C	1 pikë

Pyetja 17   **3 pikë**

Model përgjigje

Reforma në fushën legislative:

- U miratua Kodi i Napolonit si një përmbledhje e përpunuar e Kodit Civil, Kodit Penal dhe Kodit Tregtar
- Etj.

Reformat në fushën ekonomike:

- Stabilizoi kursin e monedhës

OSE

- Krijoi Bankën Kombëtare

OSE

- ekuilibroi bilancin shtetëror

OSE

- reformoi sistemin e mbledhjes së taksave duke krijuar një institucionin për këtë qëllim.
- etj

Reforma në fushën Arsimore:

- Arsimi fillor iu la nën kujdes komunave, ndërsa licetë(arsimi i mesëm) dhe universitetet u morën përsipër nga shteti.

OSE

- U krijua Akademia ushtarake.
- Etj.

3 pikë   Nëse jep një nga reformat për të tria fushat.

OSE

2 pikë   Nëse jep një nga reformat për dy nga fushat.

1 pikë   Nëse jep një nga reformat për një nga fushat.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 18 (a) 1 pikë

Model përgjigje

Shkëmbimi i Shën Naumit dhe Vermoshit me disa fshatra të vogla.

1 pikë Nëse identifikon shkëmbimin territorial.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 18 (b) 2 pikë

Model përgjigje

- Politika e afrimit të Shqipërisë me Italinë shkaktuan reagime në Beograd. Ky i fundit pretendonte të kishte pozitën dominuese në politikën shqiptare.
- Duke qenë një shtet jo shumë i zhvilluar, nuk shihej nga Zogu si një partner potencial për të ardhmen.
- Beogradi nxiste lëvizje separatiste në Shqipëri.
- A. Zogu iu përmbajt vendimit të Konferencës së Ambasadorëve të Parisit, që përcaktoi Italinë si partnerin kryesor që do të përgjigjej për problemet e Shqipërisë.
- Etj.

2 pikë Nëse shpjegon dy nga arsyet.

OSE

1 pikë Nëse shpjegon një nga arsyet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19 3 pikë

Model përgjigje

- Çlirimi i territoreve shqiptare nga sundimi osman.
- Formimi i shtetit kombëtar shqiptar.
- Mbrojtja e tokave shqiptare nga copëtimi.
- Përhapja e arsimit dhe kulturës.
- Zhvillimi ekonomik i vendit.

3 pikë Nëse jep tre nga pikat e programit.

OSE

2 pikë Nëse jep dy nga pikat e programit.

1 pikë Nëse jep një nga pikat e programit.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 20	C	1 pikë
Pyetja 21	B	1 pikë
Pyetja 22	C	1 pikë
Pyetja 23	D	1 pikë
Pyetja 24	B	1 pikë
Pyetja 25	A	1 pikë
Pyetja 26	A	1 pikë

Pyetja 27   **3 pikë**

Model përgjigje

- a) Për shkak të konsiderimit të saj si një qeveri lokale nga Fuqitë e Mëdha.
- b) Vendosja e Komisionit Ndërkombëtar të Kontrollit në Vlorë.
- c) Për shkak të qëndrimit sabotues të Esat Pashë Toptanit.
- d) Për shkak të zgjedhjes së një princi të huaj që së shpejti do të mbërrinte në Shqipëri.
- e) Për shkak të mosrealizimit të objektivave që i vuri vetes në programin e saj si në aspektin e brendshëm, ashtu edhe në atë të jashtëm
- f) Për shkak të mungesës së fondeve.

3 pikë   Nëse shkruan tri nga arsyet.

OSE

2 pikë   Nëse shkruan dy nga arsyet.

1 pikë   Nëse shkruan një nga arsyet.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 28   **4 pikë**

Model përgjigje

- Puna vullnetare e vetë popullit.
- Shfrytëzimi i robërve të luftës që ishin rreth 2 milion vetë.
- Dëmshtëpërblimet e luftës si dhe mallrat dhe pajisjet e marra nga vendet e mundura.
- Importi i mallrave me çmime të ulëta nga vendet e Evropës lindore.
- Etj.

4 pikë   Nëse identifikon katër nga masat.

OSE

MATURA SHTETËRORE 2019

- 3 pikë** Nëse identifikon tre nga masat.
2 pikë Nëse identifikon dy nga masat.
1 pikë Nëse identifikon një nga masat.
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 29 **3 pikë**

Model përgjigje

Reformat e ndërmarra me synimin për të përmirësuar sistemin nxorën në pah dobësi të mëdha në të gjitha fushat.

- a) Administrimi i trashëguar nga e kaluara nuk mund të përshtatej me kërkesat e ekonomisë së tregut.
- b) Teknikat e prodhimit ishin të prapambetura
- c) U rishfaqën problemet nacionaliste të kombësive jo ruse
- d) U shfaqën kërkesat për pavarësi
- e) Reformat hasën në kundërtime si nga forcat konservatore (që i kundërshtonin ato) po ashtu edhe nga radikalët (që kërkonin më shumë dhe ritëm më të shpejtë për to)

- 3 pikë** Nëse shkruan tri nga arsyet.
OSE
2 pikë Nëse shkruan dy nga arsyet.
1 pikë Nëse shkruan një nga arsyet.
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 30 (a) **1 pikë**

Përgjigje

Konrad Adenauer

- 1 pikë** Nëse gjen emrin e kancelarit gjerman.
OSE
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Pyetja 30 (b)   2 pikë

Përgjigje

- Plani Marshall, nga i cili RFGJ mori ndihmë prej 3.6 miliardë dollarë që u përdor për rinovimin e teknologjisë dhe krijimin e degëve të reja të industrisë.
- Fuqia punëtore që karakterizohej nga disiplina e lartë në punë dhe kualifikimi i vazhdueshëm.
- Bashkëpunimi i shkëlqyer shtet – punëdhënës – punëmarrës.

2 pikë   Nëse përshkruan dy nga faktorët.

OSE

1 pikë   Nëse përshkruan një nga faktorët.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 31   3 pikë

Model përgjigje

- Shtylla e parë përcakton hapësirat brenda të cilave shtetet evropiane përcaktojnë sovranitetin e tyre;
- Shtylla e dytë përcakton politikat e përbashkëta të sigurisë dhe asaj të jashtme;
- Shtylla e tretë ka të bëjë me bashkëpunimin në fushën e drejtësisë dhe asaj të brendshme.

3 pikë   Nëse jep tre nga shtyllat.

OSE

2 pikë   Nëse jep dy nga shtyllat.

1 pikë   Nëse jep një nga shtyllat.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32   3 pikë

Model përgjigje

- Ulja e inflacionit.
- Përmirësimi i bilancit të pagesave.
- Forcimi i paundit.
- Rritja e peshës së sektorit të shërbimeve.
- Nxitja e sipërmarrjes private
- Etj.

3 pikë   Nëse rendit tre rezultate pozitive.

OSE

2 pikë Nëse rendit dy nga rezultatet pozitive

1 pikë Nëse rendit një nga rezultatet pozitive

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33   **4 pikë**

Model përgjigjeje

Dy masat që mori Katerina e Madhe:

- I çlirroi fisnikët nga detyrimi i karrierës në shërbimin civil e atë ushtarak.
- I nxiti ata zhvillonin dhe menaxhonorin vetë pasurinë e tyre.

Dy masat që mori Pjetri i Madh:

- I detyroi fisnikët të visheshin si perëndimorë
- Hapi shkolla për fëmijët e fisnikëve.

4 pikë Nëse jep dy nga masat që mori Katerina e Madhe dhe dy nga masat që mori Pjetri i Madh.

OSE

3 pikë Nëse jep dy nga masat që mori Katerina e Madhe dhe një nga masat që mori Pjetri i Madh ose anasjelltas.

2 pikë Nëse jep dy nga masat që mori Katerina e Madhe OSE dy nga masat që mori Pjetri i Madh

1 pikë Nëse jep një nga masat që mori Katerina e Madhe OSE një nga masat që mori Pjetri i Madh

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

KIMI

Kimi – Sesioni I

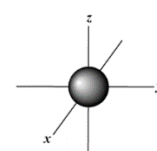
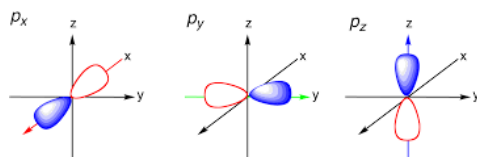
• *Pyetjet me zgjedhje*

Pyetja	1	3	5	6	7	9	10	12	16	17
Alternativa saktë	e A	D	D	A	D	D	C	B	C	A
Pyetja	18	19	20	21	22	23	25	26	27	29
Alternativa saktë	e A	C	D	D	B	D	A	C	A	C

• *Pyetjet me zgjidhje dhe arsytim*

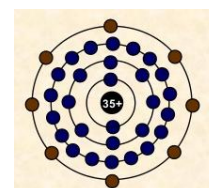
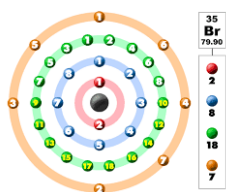
Zgjidhja e ushtrimit 2

- a) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^5$
 b) $n=3, l=1, m=0, m_s=+0,5$
 c)

d) Atomi i bromit Br

joni i bromit Br⁻

Nxënësi vlerësohet me:

1 pikë

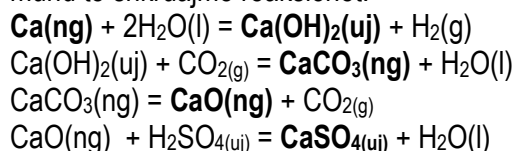
nëse jep përgjigjen e mësipërme.

0 pikë

nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje ose edhe nëse ka dhënë përgjigje të pjesshme.

Zgjidhja e ushtrimit 4

a) Bazuar në vetitë e metaleve alkalino - tokësore, si dhe vetitë e përbërjeve të tyre, mund të shkruajmë reaksionet:

Nxënësi vlerësohet me:

1 pikë nëse ka shkruar të paktën 3 nga katër reaksionet

0 pikë nëse shkruan vetëm 2 nga reaksionet, si dhe nëse nuk shkruan asnjë reaksion.

Nuk do të merren parasysh reaksionet në të cilat nxënësit përdorin dy reaksione për të arritur te një nga kalimet e mësipërme: psh: $\text{Ca} + \text{O}_2 + \text{CaO}$ dhe $\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} + \text{Ca}(\text{OH})_2$. (pra reaksionet do shkruhen me një kalim).

b) Bazuar në numrat atomikë Z, kalciumi zë vendin e 20 në sistemin periodik. Ai kufizohet majtas nga

kaliumi (Z=19); djathtas nga skandiumi, Z=21; lart nga magnezi, Z=12; poshtë nga stronciumi Z=38. Dimë se rrezja rritet kur kalohet nga lart – poshtë brenda grupit d.m.th. $R_{\text{Mg}} < R_{\text{Ca}} < R_{\text{Sr}}$, ndërsa kur kalohet nga e majta në të djathtë brenda periodës rrezja zvogëlohet, d.m.th. $R_{\text{K}} > R_{\text{Ca}} > R_{\text{Sk}}$.

Nxënësi vlerësohet me:

1 pikë nëse jep përgjigjen e mësipërme.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje ose edhe nëse ka dhënë përgjigje të pjeshme.

c) Elementet e grupit VIIA sipas rritjes së aktivitetit renditen: I, Br, Cl, F. Bazuar në vetitë e halogjenëve del se halogjenët më aktive kanë veti të zëvendësojnë halogjenët më pak aktive nga tretësirat ujore të kripërave të tyre. Kështu mund të shkruajmë: $\text{NaBr}(\text{uj}) + \text{Cl}_2(\text{g}) = \text{NaCl}(\text{uj}) + \text{Br}_2(\text{l})$

Nxënësi vlerësohet me:

1 pikë nëse jep përgjigjen e mësipërme.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje ose edhe nëse ka dhënë përgjigje të pjeshme.

d) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2$

Ky element ndodhet në periodën 4, grupi VIIB.

Nxënësi vlerësohet me:

1 pikë nëse jep përgjigjen e mësipërme.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje ose edhe nëse ka dhënë përgjigje të pjeshme.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Zgjidhja e ushtrimit 8

a)

Na (Z=11)	Mg (Z=12)	Al (Z=13)	Si (Z=14)	P (Z=15)	S (Z=16)	Cl (Z=17)	Ar (Z=18)
3s ¹	3s ²	3s ² p ¹	3s ² p ²	3s ² p ³	3s ² p ⁴	3s ² p ⁵	3s ² p ⁶

Vërehet se numri i elektroneve në nivelin e jashtëm rritet duke kaluar nga e majta në të djathtë të periodës, nga Na deri te Ar. Me rritjen e numrit të elektroneve me një njësi në nivelin e jashtëm, rritet njëkohësisht me një njësi edhe ngarkesa pozitive e bërthamës së atomit të çdo elementi, duke kaluar nga Na deri te Ar. Meqenëse numri i shtresave elektronike të atomit të çdo elementi të një periode nuk ndryshon, si dhe meqenëse elektronet konsiderohen me masë shumë të vogël, gati të papërfillshme, del se forca tërheqëse e bërthamës së atomit të çdo elementi të paraqitur më sipër kundrejt elektroneve të nivelit të jashtëm të tij rritet kur kalohet nga e majta në të djathtë të periodës, për pasojë shtresa e jashtme elektronike afrohet dhe rrezja zvogëlohet (kur kalohet nga e majta në të djathtë).

b) Duke kaluar nga e djathta në të majtë të periodës rrezja rritet. Rritja e rrezes ndikon në rritjen e aftësisë për të lëshuar elektronet e nivelit të jashtëm d.m.th. atomi i elementit oksidohet dhe shfaq veti reduktuese.

sipas vetive reduktuese në rritje këta elemente duhet të renditen Cl, S, P, Si, Al, Mg, Na. Natriumi është elementi me veti reduktuese më të theksuara në periodën e tretë.

c) rritja apo zvogëlimi i rrezes atomike brenda periodës apo brenda grupit tregon për aftësitë reduktuese apo oksiduese të atomeve të elementeve të kësaj periode por dhe për elementet e çdo periode tjetër apo grupi të sistemit periodik. Aftësitë reduktuese janë të lidhura me karakterin e metalit apo jometalit. Si pasojë dhe oksidet apo hidratet e oksideve janë të lidhura me karakterin metalik apo jometalik të elementit. Karakteri metalik (vetia reduktuese e metaleve) vjen duke u dobësuar kur kalohet nga e majta në të djathtë, si rezultat edhe vetitë bazike të oksideve të elementeve metalikë të kësaj periode do të dobësohen kur kalohet nga e majta në të djathtë, ndërsa vetitë acide të oksideve të jometaleve do të theksohen.

Na ₂ O bazik i fortë	MgO bazik i dobët	Al ₂ O ₃ amfoter	SiO ₂ acid i dobët	P ₂ O ₅ acid i fortë	SO ₃ acid më i fortë	Cl ₂ O ₇ acid edhe më i fortë	Ar -
------------------------------------	----------------------	---	----------------------------------	---	------------------------------------	--	---------

d) energjia e jonizimit, energjia e afërsisë për elektronin dhe EN brenda periodës, nga e djathta në të majtë zvogëlohen, meqenëse rrezja rritet dhe këto madhësi janë në përpjesëtim të zhdrejtë me rrezën atomike.

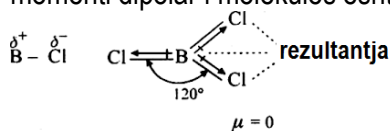
Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

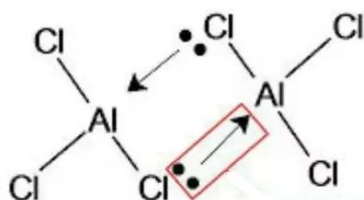
0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

Zgjidhja e ushtrimit 11

a) Që molekula XCl_3 të ketë moment dipolar të barabartë me zero duhet që atomi i elementit X të mos ketë çift elektronik vetjak të lirë, d.m.th., kjo molekulë të jetë simetrike. Molekulë të tillë jep bori ($Z=5$) $1s^2 2s^2 p^1$ grupi IIIA. Atomi i këtij elementi ka vetëm tre elektrone në nivelin e jashtëm, asnjë çift të lirë vetjak, me të cilat formon tre lidhje kova lentë polare me tre atome klori. Meqenëse të tre vektorët drejtohen drejt tre atomeve të klorit, rezultatja e tyre tregon se momenti dipolar i molekulës është zero

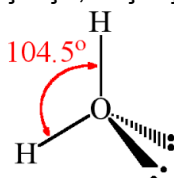

Moment dipolar zero ka dhe dimeri $\text{AlCl}_3 + \text{AlCl}_3 \rightarrow \text{Al}_2\text{Cl}_6$. Po e njëjta gjë të AlCl_3 , ku Al është element i grupit IIIA dhe ka vetëm tre elektrone në nivelin e jashtëm, nuk ka asnjë çift vetjak (të lirë)

b) Te molekula e ujit, oksigjeni është atomi qendror. ($1s^2 2s^2 p^4$)

Ai ka dy çifte lidhëse (lidhet me dy atome hidrogjen) dhe dy çifte vetjake. Këndi I lidhjes së atomit qendror (oksigjenit) me dy atomet e hidrogjenit duhet të ishte 90° , por në fakt është $104,5^\circ$, për shkak të shtytjes ÇL-ÇL, ÇL-ÇV, dhe ÇV-ÇV

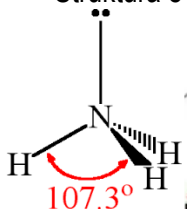

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- c) Formula kimike NH_3 . Azoti, atom qendror, ($1s^2 2s^2 p^3$)
Struktura e molekulës:

Forma gjeometrike është piramidale trekëndore, sepse atomi qendror, azoti, lidhet me tre atome të tjera dhe ka një çift vetjak (të lirë). Këndi i lidhjes 107° .

- d) Dimë se gjendja fizike e një substance mund të përcaktohet nga forcat ndër molekulare, të cilat janë të lidhura dhe me masat molekulare të krahasuara të substancave. Njehsojmë masat molekulare të krahasuara të H_2S ($M_r = 34$), H_2Te ($M_r = 129$), H_2O ($M_r = 18$), H_2Se ($M_r = 81$). Forcat e Van Der Valsit duhet të jenë më të mëdha midis molekulave të përbërjes me masë relative më të madhe, d.m.th, midis molekulave H_2Te . Sipas rritjes së forcave të Van Der Valsit këto molekula duhet të renditen H_2O , H_2S , H_2Se , H_2Te , por nuk duhet të harrojmë se në disa substanca si uji, midis molekulave, përveç forcave të Van Der Valsit ekzistojnë dhe forca të tjera si ato të lidhjes hidrogjenore dhe dipol-dipol, të cilat ndikojnë në rritjen e pikës së vlimit të ujit.

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

1 pikë nëse për dy nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjesshme të pa argumentuar.

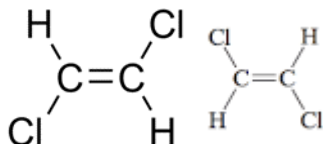
2 pikë nëse në 4 kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjesshme të pa argumentuar.

2 pikë nëse në një të një nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të argumentuar dhe në dy apo tre të tjerat përgjigje të pa argumentuar.

3 pikë nëse në dy nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të argumentuar dhe në dy të tjerat përgjigje të pa argumentuar.

Zgjidhja e ushtrimit 13

- 1   2   3   4   5   6   7
 a) $\text{CH}_2 = \text{C}(\text{CH}_3) - \text{CH}(\text{C}_2\text{H}_5) - \text{CH}_2 - \text{CH}(\text{CH}_3) - \text{CH}_2 - \text{CH}_3$
 b) $\text{CH}_3 - \text{C}(\text{CH}_3)_2 - \text{CH}_3$
 c)

ose

- d) $\text{CH}_3 - \text{CH}(\text{OH}) - \text{CH}_2 - \text{CH}_3$

Zgjidhja e ushtrimit 14

- a) $\text{C}_5\text{H}_{10} + 7,5\text{O}_2 \rightarrow 5\text{CO}_2 + 5\text{H}_2\text{O}$
 $M_{\text{C}_5\text{H}_{10}} = 5 \times 12 + 10 = 70 \text{ g/mol}$
 $n = m/M = 14/70 = 0,2 \text{ mol}$
 1 mol penten   7,5 mol oksigjen
 0,2 $x = 0,2 \times 7,5 = 1,5 \text{ mol oksigjen} = 33,6 \text{ litra.}$
- b) Shkruajmë reaksionin: $\text{CaO} + 2\text{HCl} = \text{CaCl}_2 + \text{H}_2\text{O}$
 $n_{\text{HCl}} = 0,3 \times 0,5 = 0,15$
 raporti 1 : 2
 $x : 0,15$
 $x = 0,15/2 = 0,075 \text{ mol CaO}$
 $m_{\text{CaO}} = 0,075 \text{ mol} \times 56 \text{ g/mol} = 4,2 \text{ g}$
- c) Njehsojmë numrin e moleve të sulfatit të natriumit.
 $n = 0,1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4$
 kemi 0,2 mol - atome Na; 0,1 mol-atome S; 0,4 mol-atome O.
- d) $M_{\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2} = 3 \times 40 + 2 \times 31 + 8 \times 16 = 310 \text{ g/mol}$
 Masa e fosfatit të kalciumit $0,892 \times 374 = 333,6 \text{ g}$
 Në 310 g $\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$ ndodhen 120 g Ca
 $\frac{333,6 \text{ g}}{310 \text{ g}} = \frac{X}{120 \text{ g}}$
 $X = 129,1 \text{ g kalcium}$
 $\% \text{ e Ca në xeheror} = 129,1 \times 100 / 374 = 34,518\%$

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep zgjidhjen e saktë.

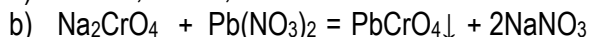
0 pikë nëse zgjidhja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Zgjidhja e ushtrimit 15

a) $C_M = 0,6/3 = 0,2M$

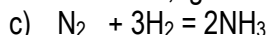

$n_{Pb(NO_3)_2} = 0,1 \text{ mol}$

Raporti në reaksion: 1: 1: 1:2 ose 0,1: 0,1: 0,1: 0,2

Del se formohen 0,1 mol precipitat = 33,1 gram dhe futen në reaksion 0,1 mol

$Na_2CrO_4 = 16,2 \text{ gram}$

Raporti 1:3:2

$n_{N_2} = 44,8/22,4 = 2$

1 mol azot jep 2 mol amoniak

2 mol azot   4 mol amoniak = 89.6 litra

Rendimenti = $33,6 \times 100/ 89,6 = 37,5 \%$

d) $n_C = 24,8/ 12=2,06 \text{ mol}$

$n_{Cl} = 71,2 /35,5 = 2,006 \text{ mol}$

nH

$= 4/ 1= 4 \text{ mol}$

raporti 1 C: 2 H :1 Cl

formula empirike CH_2Cl

formula

molekulare $C_2H_4 Cl_2$

$(CH_2Cl)_n = 99$

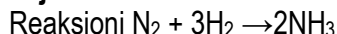
$n=2$

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

Zgjidhja e ushtrimit 24

a) konstantja e ekuilibrit = $[NH_3]^2/ [N_2] \cdot [H_2]^3$

$K = (0,1)^2 / 0,3 \times (0,4)^3 = 0,520$

Nëse shtohet 0,1 mol NH_3 dhe nëse shënojmë përqendrimin e hidrogjenit me X del se:

$[N_2]$ mol/l	$[H_2]$ mol/l	$[NH_3]$ mol/l
0,3 - 0,05	x	0,2

D.m.th. për 0,1 mol amoniak të përfutur duhet 0,05 mol azot i harxhuar meqenëse raporti midis tyre është $1 N_2 : 2 NH_3$.

$K = (0,2)^2 / (0,3-0,05) (x)^3 = 0,520$

Gjeni vlerën e $X^3 = 0,307$ dhe $X = 0,675 \text{ mol/l}$ është përqendrimi i hidrogjenit në ekuilibër.

- b) Konstantja nuk ndryshon sepse ajo varet nga temperatura dhe jo nga përqendrimi.
- c) Ulja e trysnisë favorizon zhvillimin e reaksionit që con në rritjen e numrit të moleve d.m.th. kahun e zhdrejte, atë të shpërbërjes së amoniakut.

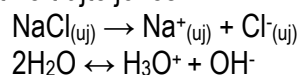
Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

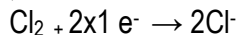
Zgjidhja e ushtrimit 28

- Meqenëse tretësira është e përqendruar, substanca që do ti nënshtrohet elektrolizës do të jetë pjesërisht kloruri i natriumit dhe pjesërisht uji. Themi pjesërisht sepse në katodë do të çlirohet hidrogjeni nga shpërbërja e ujit dhe në anodë klori nga shpërbërja e kripës. Kloruri i natriumit në tretësirë ujore ndodhet në trajtë jonesh:

Në anodë shkarkojnë jonet hidron sepse vlera e potencialit të reduktimit të tyre është më e lartë se ajo e jonit natrium. $2\text{H}_3\text{O}^+ + 2x1 e^- \rightarrow 2\text{H}_2\text{O} + \text{H}_2$ ose $2\text{H}_2\text{O} + 2e^- = \text{H}_2 + 2\text{OH}^-$

Në katodë do të shkarkohen jonet klorure, sepse oksidohen më shpejt se jonet OH^- , mbasi e kanë vlerën e potencialit të oksidimit më të lartë se jonet OH^- :

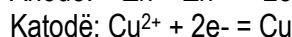
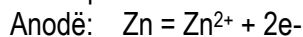
Në tretësirë mbeten jonet natrium dhe jonet hidrokside të cilat japin hidroksidin e natriumit.

Reaksioni i përgjithshëm: $2\text{NaCl}_{(\text{uj})} + 2\text{H}_2\text{O}_{(\text{l})} \xrightarrow{\text{elektrolizë}} \text{H}_{2(\text{g})} + \text{Cl}_{2(\text{g})} + 2\text{Na}^+_{(\text{uj})} + 2\text{OH}^-_{(\text{uj})}$

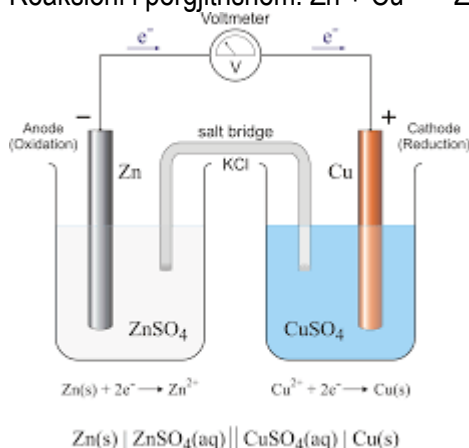
- Vlera e potencialit të reduktimit të bakrit është më e madhe se ajo e potencialit të reduktimit të zinkut, pra ai ndodhet më pas në radhën e aktivitetit se zinku. Pllaka e zinkut do jetë anoda, ndërsa pllaka e bakrit do të jetë katoda. Pllaka e zinkut zhytet në tretësirë ujore të ZnSO_4 , ndërsa pllaka e bakrit në tretësirë ujore të CuSO_4 . Të dyja vaskat lidhen me urën e kripës, ndërsa elektrodën lidhen me tel përcjellës dhe në qark vendoset një voltmetër për të matur rrymën e përfuar nga elementi galvanik. Elektronet do kalojnë nga anoda drejt katodës. Skematikisht ky element galvanik paraqitet: $\text{Zn}/\text{Zn}^{2+} // \text{Cu}^{2+}/\text{Cu}$, d.m.th.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

nga dy gjysmë elemente ai i zinkut dhe ai i bakrit (fig). Elementi prodhon rrymë elektrike për sa kohë ekziston anoda, pllaka e zinkut .

Reaksioni i përgjithshëm: $\text{Zn} + \text{Cu}^{2+} = \text{Zn}^{2+} + \text{Cu}$

3. $E_{\text{em}} = E^{\circ}_{\text{K}} - E^{\circ}_{\text{A}} = +0,34 - (-0,76) = +1,10\text{V}$
4. Oksidues më i fuqishëm është atomi apo joni që ka veti të reduktohet më shpejt, d.m.th. që e ka vlerën e potencialit të reduktimit më të lartë. Në këtë rast është joni MnO_4^- .

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

1 pikë nëse për dy nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjesshme të pa argumentuar.

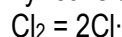
2 pikë nëse në 4 kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjesshme të pa argumentuar.

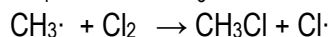
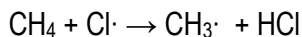
2 pikë nëse në njëren nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të argumentuar dhe në dy apo tre të tjerat përgjigje të paargumentuar.

3 pikë nëse në dy nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të argumentuar dhe në dy të tjerat përgjigje të paargumentuar.

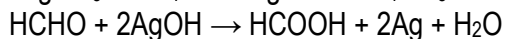
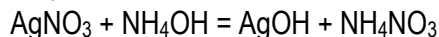
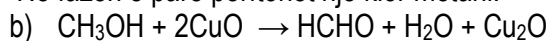
Zgjidhja e ushtrimit 30

a) ky reaksion zhvillohet në prani të dritës ultravjollcë

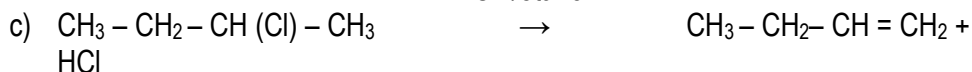

Në fazën e parë përftohet një klor metani.

KOH/etanol

Nga veprimi i një rrjedhësi të halogjenuar të alkaneve në prani të një baze në alkool përftohen alkene.

(Nxënësi mundet të japë edhe ndonjë shembull tjetër).

d) Grimcat nukleofilike kanë afërsi për ngarkesën pozitive d.m.th. ato vetë kanë ngarkesë negative, ndërsa grimcat elektrofilike kanë afërsi për ngarkesën negative d.m.th. ato vetë kanë ngarkesë pozitive.

Nukleofile: OH^- , Cl^- , CH_3^- , etj.

Elektrofile: SO_3H^+ , NO_2^+ , CH_3^+ etj.

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

1 pikë nëse për dy nga kërkesat e para a dhe b ka dhënë nga 1 reaksion.

2 pikë nëse në 4 kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjesshme të pa argumentuar.

2 pikë nëse në kërkesën e parë ka dhënë përgjigje të plotë dhe në dy apo tre të tjerat ka shkruar vetëm njërin nga reaksionet.

3 pikë nëse në dy nga kërkesat e para ka dhënë përgjigje të plotë dhe në dy të tjerat përgjigje të paargumentuar.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Kimi – Sesioni II

• **Pyetjet me zgjedhje**

Pyetja	1	3	5	6	7	9	10	12	16	17	
Alternativa saktë	e	A	C	C	A	D	D	B	B	C	A
Pyetja	18	19	20	21	22	23	25	26	27	29	
Alternativa saktë	e	A	C	C	D	B	D	A	C	A	C

• **Pyetjet me zgjidhje dhe arsyetim**

Zgjidhja e ushtrimit 2

- a) $0,72 \times 85 + 0,28 \times 87 = 85,56$
 b) $1s^2 2s^2 p^6 3s^2 p^6 d^{10} 4s^2 p^6 5s^1$
 c) Rb_2O
 d) $2Rb + Cl_2 = 2RbCl$
     170g   71
     20   X = 8,35g klor

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

Zgjidhja e ushtrimit 4

- a) $2Ca_{(ng)} + O_{2(g)} = 2CaO_{(ng)}$ $CaO_{(ng)} + 2HCl_{(uj)} = CaCl_{2(uj)} + H_2O_{(l)}$
 b) $1s^2 2s^2 p^6 3s^2 p^6 4s^2$
 c) Në grupin e oksideve bazike se është metal i grupit IIA (aktiv)
 d) Bazuar në numrat atomikë Z, kalciumi zë vendin e 20 në sistemin periodik. Ai kufizohet majtas nga kaliumi (Z=19); djathtas nga skandiumi, Z=21; lart nga magnezi, Z=12; poshtë nga stronciumi Z=38. Dimë se rrezja rritet kur kalohet nga lart – poshtë brenda grupit d.m.th. $R_{Mg} < R_{Ca} < R_{Sr}$, ndërsa kur kalohet nga e majta në të djathtë brenda periodës rrezja zvogëlohet, d.m.th. $R_K > R_{Ca} > R_{Sc}$,

Nxënësi vlerësohet me:

- a) **1 pikë** nëse ka shkruar të dy reaksionet
0 pikë nëse shkruan vetëm 1 nga reaksionet, si dhe nëse nuk shkruan asnjë reaksion.
- b) **1 pikë** nëse shkruan saktë formulën elektronike $1s^2 2s^2 p^6 3s^2 p^6 4s^2$.
- c) **1 pikë** nëse përgjigja do të jetë oksid bazik
- d) **1 pikë** nëse përcakton ndryshimin e rrezes së elementeve në perioda dhe grupe,
0 pikë nëse përgjigjet janë të gabuara.

Zgjidhja e ushtrimit 8

- e) Formulatat elektronike të këtyre elementeve janë:
 Squfuri $\rightarrow 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 p^4$
 Klori $\rightarrow 1s^2 2s^2 p^6 3s^2 p^5$
 Fosfori $\rightarrow 1s^2 2s^2 p^6 3s^2 p^3$
 Silici $\rightarrow 1s^2 2s^2 p^6 3s^2 p^2$
 Janë elemente të periodës së tretë.
 Afërsinë më të madhe për elektronin e ka atomi i klorit, sepse ka 7 elektrone në nivelin e jashtëm.
- f) Dimë se vlera e potencialit të jonizimit rritet duke kaluar nga e majta në të djathtë të periodës. Këta elemente bëjnë pjesë në periodën e tretë dhe renditja e tyre sipas rritjes së vlerës së potencialit të jonizimit është:
 Si, P, S, Cl.
- g) Bazuar në valencën e secilit element shkruajmë: SO_3 , Cl_2O_7 , P_2O_5 , SiO_2 .
- h) H_2SO_3 dhe H_2SO_4

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

- 1 pikë** për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.
- 0 pikë** nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.
- 1 pikë** nëse për dy nga katër kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjeshme të pa argumentuara.
- 2 pikë** nëse në 4 kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjeshme të pa argumentuar.
- 2 pikë** nëse në njërin nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të argumentuar dhe në dy apo tre të tjerat përgjigje të pa argumentuar.

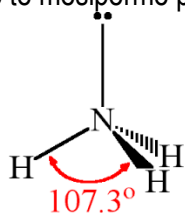
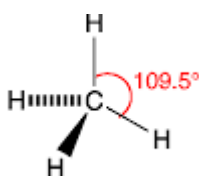
Zgjidhja e ushtrimit 11

- a) Duke ditur që atom qendror në një molekulë apo jon të përbërë, quhet ai atom rreth të cilit lidhen atomet e tjera, nxjerrim se në strukturat elektronike të molekulave të mësipërme, atomet qendrore janë:

N në molekulën NH₃,

C në molekulën CH₄,

- b) strukturat elektronike të molekulave të mësipërme paraqiten si më poshtë:

NH₃ forma gjeometrike piramidale trekëndore, sepse atomi qendror, azoti, lidhet me tre atome të tjera dhe ka një çift vetiak (të lirë). Këndi i lidhjes 107°.

CH₄ forma gjeometrike tetraedrike, sepse atomi qendror, karboni, lidhet me katër atome të tjera dhe nuk ka çifte vetjake (të lira). Këndi i lidhjes 109,5°

- c) ΔEN e lidhjes C - H = 0,4

ΔEN e lidhjes N - H = 0,9

Duke u bazuar në diferencën e elektronegativitetit renditja e lidhjeve të mëposhtme sipas polaritetet në rritje është: C-H, N-H,

- d) Bazuar në strukturën elektronike të molekulave të mësipërme del se molekulë polare është ajo e NH₃, mbasi ka strukturë asimetrike, atomi i azotit ka një çift elektronik vetjak (të lirë).

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

1 pikë nëse për dy nga katër kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjesshme të pa argumentuara.

2 pikë nëse në 4 kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të pjesshme të pa argumentuar.

2 pikë nëse në njërin nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të argumentuar dhe në dy apo tre të tjerat përgjigje të pa argumentuar.

3 pikë nëse në dy nga kërkesat e mësipërme ka dhënë përgjigje të argumentuar dhe në dy të tjerat përgjigje të pa argumentuar.

Zgjidhja e ushtrimit 13

- a) CH_3COOH
- b) $\text{CH}_3\text{-CH}(\text{CH}_3)\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_3$
- c) $\text{CHCl} = \text{CHCl}$
- d) $\text{CH}_3\text{-CH}(\text{OH})\text{-CH}_2\text{-CH}_3$

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

Zgjidhja e ushtrimit 14

- a) $M = 57 \times 2\text{g/mol} = 114\text{g/mol}$
Masa e karbonit në këtë përbërje është: $114 - 18 = 96\text{ g}$
 $n\text{C} = 96/12 = 8\text{mol}$

Formula molekulare e hidrokarburit C_8H_{18} oktani.

- b) $\text{CH}_3\text{-CH}(\text{CH}_3)\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_3$
 $\text{CH}_3\text{-CH}(\text{CH}_3)\text{-CH}_2\text{-CH}(\text{CH}_3)\text{-CH}_2\text{-CH}_3$
- c) metil-2, heptan dhe dimetil -2,4, hekzan
- d) $\text{CH}_3\text{-CH}(\text{OH})\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_3$
 $\text{CH}_2(\text{OH})\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_3$

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

1 pikë nëse shkruan vetëm formulën e një alkani dhe një alkooli me të njëjtin numër atomesh karboni si të C_8H_{18} .

Zgjidhja e ushtrimit 15

- a) $CM = n/V$ $n = CM \times V = 0,1 \times 1 = 0,1$ dhe masa në gram del: $m = n \times M = 0,1 \times 98\text{g/mol} = 9,8\text{g}$
- b) $M \text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2 = 3 \times 40 + 2 \times 31 + 8 \times 16 = 310\text{g/mol}$
Në 310 g ndodhen 120g calcium, në 500g ndodhen:
 $(500 \times 120) : 310 = 193,5\text{ g Ca}$

Ose në një mol fosfat kalciumi ndodhen 3 mole Ca. Në $500/310$ mol fosfat kalciumi ndodhen: 4,83 mole Ca

Masa në gram e kalciumit = $4,83\text{mol} \times 40\text{g/mol} = 193,5\text{ g Ca}$.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Përqindja e kalciumit njehsohet nga raporti: $193,5 \times 100 / 500 = 38,7 \%$

- c) $CM = n/V = 0,1/0,1 = 1M$
 d) $22/44 = 0,5$ mol
 1 mol 22,4 litra ndërsa 0,5 mol = 11,2 litra.

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

Zgjidhja e ushtrimit 24

- a) dhe b) konstantja e ekuilibrit njehsohet nga formula: $Ke = [NO_2]^2 / [N_2O_4]$

	$[N_2O_4]$ mol /l	$[NO_2]$ mol/l	Vlera e $[NO_2]$ në ekuilibër mol/l
Fillestar	$[N_2O_4] = 0,4 / 0,4 = 1$ mol	0	Përqendrimi i NO_2 në ekuilibër është 2X. Nga shprehja:
ekuilibër	1-x	2x	$Ke = 10^{-5} = 4x^2 / 1-x$ del: $4x^2 = (1-x) \cdot 10^{-5}$, zgjidhim ekuacionin dhe gjejmë vlerën e X, të cilën e shumëzojmë me 2.

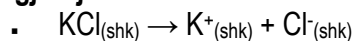
- c) Konstantja nuk ndryshon sepse ajo varet nga temperatura dhe jo nga përqendrimi.
 d) Rritja e trysisë favorizon zhvillimin e reaksionit në kahun që çon në uljen e numrit të moleve, d.m.th. kahun e zhdrejtë.

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

Zgjidhja e ushtrimit 28

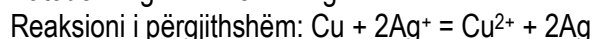
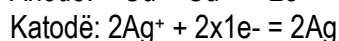
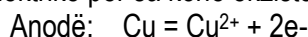
Në anodë shkarkohen jonet klorure. $2Cl^- - 2x1e^- \rightarrow Cl_{2(g)}$

Në katodë shkarkohen jonet kalium: $2K^+ + 2x1e^- \rightarrow 2K$

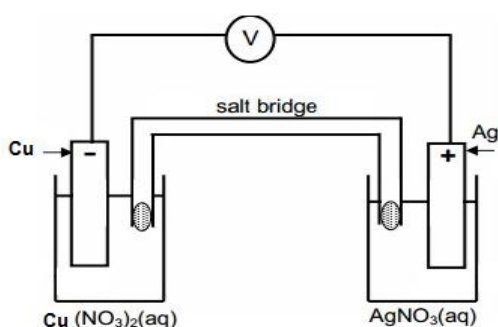
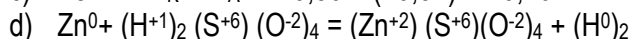
Reaksioni i përgjithshëm: $2KCl_{(shk)} \xrightarrow{\text{elektrolizë}} K_{(shk)} + Cl_{2(g)}$

- Vlera e potencialit të reduktimit të bakrit është më të vogël se ajo e potencialit të reduktimit të argjendit, pra ai ndodhet me përpara në radhën e aktivitetit se argjendi. Pllaka e bakrit do jetë anoda, ndërsa pllaka e argjendit do të jetë

katoda. Elektronet do kalojnë nga anoda drejt katodës. Skematikisht ky element galvanik paraqitet: $\text{Cu}/\text{Cu}^{2+}//\text{Ag}^+/\text{Ag}$. Elementi prodhon rrymë elektrike për sa kohë ekziston anoda, pllaka e bakrit.

c) $F_{\text{em}} = E^{\circ}_{\text{K}} - E^{\circ}_{\text{A}} = +0,80 - (+0,34) = +0,46\text{V}$

Për secilën nga pikat a,b,c, dhe d nxënësi vlerësohet me:

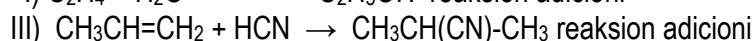
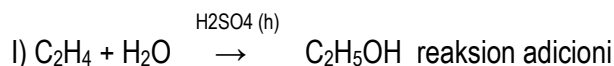
1 pikë për çdo kërkesë a,b,c,d nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

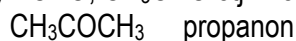
1 pikë nëse ka dhënë 1 reaksion nga kërkesa a) dhe një reaksion nga kërkesa b).

Zgjidhje e ushtrimit 30

a)

b) HCHO, CH₃CHO etj. metanal, etanal.

Për secilën nga pikat a dhe b, nxënësi vlerësohet me:

2 pikë për çdo kërkesë a) apo kërkesë b), nëse jep përgjigjen e argumentuar si më sipër.

0 pikë nëse përgjigja e dhënë prej tij nuk është e saktë, ose nuk ka dhënë asnjë përgjigje.

2 pikë nëse ka dhënë 1 reaksion nga kërkesa a) dhe një përfaqësues të aldehideve apo të ketoneve.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

QYTETARI – PSIKOLOGJI

Qytetari – Psikologji – Sesioni I

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	B	1 pikë
Pyetja 2	C	1 pikë
Pyetja 3	A	1 pikë
Pyetja 4	C	1 pikë
Pyetja 5	D	1 pikë
Pyetja 6	A	1 pikë
Pyetja 7	C	1 pikë
Pyetja 8	D	1 pikë
Pyetja 9	B	1 pikë
Pyetja 10	A	1 pikë

Pyetja 11

Model përgjigjeje

- Ruajtës i rendit – Për ata anëtarë të shoqërisë që nuk respektojnë ligjet, shteti detyrohet të përdorë masa shtrënguese me qëllim ruajtjen e rendit dhe shmangien e kaosit.
- Mjet për zgjidhjen e konflikteve – Ligji parashikon procedurat institucionale për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve mes anëtarëve të shoqërisë./ Gjykata etj./

2 pikë nëse përshkruan dy funksionet e ligjit;

OSE

1 pikë nëse përshkruan një nga funksionet e ligjit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12

2 pikë

Model përgjigjeje

- Parimi i sovranitetit popullor.
- Parimi i pluralizmit politik.

2 pikë nëse identifikon dy parimet;

OSE

1 pikë nëse identifikon një parim;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 13 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- a) E drejta për t'u arsimuar.
- b) E drejta për t'u informuar.

2 pikë nëse evidenton të drejtën a) dhe b);

OSE

1 pikë nëse evidenton të drejtën a) ose b);

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- Rol edukues.
- Rol arsimues / respekton të drejtën e fëmijës për t'u arsimuar.
- Mbështet emocionalisht nxënësin / përkujdeset për mbarëvajtjen e çdo nxënësi.
- Krijon një mjedis të ngrohtë dhe gjithëpërfshirës.
- Motivon nxënësit.
- Zhvillon mësimdhënien me bazë kompetencat.
- Nxit zhvillimin e prirjeve apo talenteve.
- Ndërtimin e vlerave qytetare/ demokratike.
- Inkurajon mendimin e lirë, kritik e krijues.
- Mundëson ndërgjegjësimin e fëmijëve, familjeve dhe të komunitetit për rëndësinë e realizimit të së drejtës së arsimimit etj.

2 pikë nëse identifikon dy role të mësuesit;

OSE

1 pikë nëse identifikon një rol të mësuesit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- Krijon kushtet që qytetarët të marrin shërbimet shëndetësore.
  - Mbron shëndetin e qytetarëve / Parandalon rreziqet duke promovuar sjellje të shëndetshme.
  - U ofron mundësi qytetarëve të shmangin sjelljet negative ndaj shëndetit.
  - Informon për sëmundje apo epidemi të ndryshme.
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Ofron mundësi të barabarta për të përfituar nga shërbimet shëndetësore./ Ofron kujdes shëndetësor për të gjithë.
- Siguron pajisje, shërbime dhe mjedise të mjaftueshme për realizimin e kujdesit shëndetësor, etj.

2 pikë nëse përshkruan dy detyra të shtetit ndaj shëndetit të qytetarit;

OSE

1 pikë nëse përshkruan një detyrë të shtetit ndaj shëndetit të qytetarit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16

2 pikë

Model përgjigjeje

- Kursimi i energjisë elektrike.
- Ulja e nivelit të ndotjes / efektit serrë.
- Grumbullimi i diferencuar i letrës / mbeturinave / riciklimi / reduktimi / ripërdorimi.
- Veprimi i shteteve/ parandalim dhe kontroll i ndotjes / administrimit i burimeve natyrore.
- Edukimi mjedisor/ ndërgjegjësimi mjedisor.
- Kujdesi individual për mjedisin.
- Etj.

Shënim: Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë jep një formulim që nuk është parashikuar në skemën e vlerësimit por që komisioni i vlerësimit e gjykon si të saktë.

2 pikë nëse tregon dy veprime që ndihmojnë në ruajtjen e mjedisit;

OSE

1 pikë nëse tregon një veprim që ndihmon në ruajtjen e mjedisit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17

2 pikë

Model përgjigjeje

- a) Funkzioni informues.
- b) Funkzioni bindës / mbresëlënës / nxitës.

2 pikë nëse përcakton dy funksionet e reklamës a) dhe b);

OSE

1 pikë nëse përcakton një funksion të reklamës a) ose b);

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 18

2 pikë

Model përgjigjeje

Sistemi ynë i sigurimit shoqëror bazohet tek:

- a) Skema e detyrueshme në sistemin e sigurimeve shoqërore. Individidi derdh një përqindje të pagës në favor të sistemit të sigurimit shoqëror. Punëdhënësi, gjithashtu shlyen detyrimin e tij në masën e caktuar nga ligji. Kështu punëmarrësi është i siguruar për leje lindjeje, për pension, për invaliditet, aksident në punë e sëmundje profesionale.
- b) Skema vullnetare në sistemin e sigurimeve shoqërore është e lirë dhe zgjeron hapësirën e mbrojtjes shoqërore për grupe të veçanta shoqërore. Individidi ka hapësirë për të kërkuar më shumë mbrojtje apo shërbime duke paguar më shumë kontribute në mënyrë vullnetare.

2 pikë nëse shpjegon skemën e detyrueshme dhe vullnetare;

OSE

1 pikë nëse shpjegon skemën e detyrueshme ose vullnetare;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19

2 pikë

Model përgjigjeje

Sinjalet horizontale:

- janë sinjale horizontal me rrugën, që shërbejnë për të rregulluar qarkullimin;
- vizatohen mbi sipërfaqen e rrugës;
- psh. Vija gjatësore / tërthore / të pjerrëta e të lakuara / vendkalim këmbësorësh ose biçikletash / shigjeta drejtuese / shkrime dhe simbole / ishuj trafiku / vija kufizuese për vendet e parkimit etj.;

Sinjalet e ndritshme:

- janë pajisje sinjalizuese me dritë që rregullojnë trafikun;
- vendosen kryesisht në kryqëzime / në anë të karrexhatës;
- psh. semafori për mjete / këmbësorë / biçikleta etj.

2 pikë nëse përshkruan sinjalet horizontale dhe sinjalet e ndritshme me nga një tipar përkatës;

OSE

1 pikë nëse përshkruan sinjalet horizontale **ose** sinjalet e ndritshme me një tipar përkatës;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20

2 pikë

Model përgjigjeje

Interneti:

- krijon varësi / fëmijët nuk bëjnë dot pa të / e përdorin në çdo moment dhe vend;
- favorizon shkëputjen sociale / shkëputen nga kontakti real me bashkëmoshatarët.
- bëhet shkaktar për sëmundje si obeziteti / depresioni / dëmtimi i syve etj;
- shërben si burim informacioni pjesërisht të saktë apo jo të saktë / jo të gjitha informacionet në internet janë të sakta; keq informon fëmijët, etj.
- ekspozon veçanërisht fëmijët ndaj faqeve të dëmshme pornografike / ngacmuese etj.

2 pikë nëse analizon rolin e internetit duke evidentuar dy efekte negative të tij tek fëmijët;

OSE

1 pikë nëse analizon rolin e internetit duke evidentuar një efekt negativ të tij tek fëmijët;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 21   **A**   **1 pikë**

Pyetja 22   **B**   **1 pikë**

Pyetja 23   **C**   **1 pikë**

Pyetja 24   **D**   **1 pikë**

Pyetja 25   **D**   **1 pikë**

Pyetja 26   **B**   **1 pikë**

Pyetja 27   **B**   **1 pikë**

Pyetja 28   **D**   **1 pikë**

Pyetja 29   **C**   **1 pikë**

Pyetja 30   **D**   **1 pikë**

Pyetja 31

3 pikë

Model përgjigjeje

- Psikologjia klinike / e këshillimit.
  - Psikologjia e edukimit / shkollore.
  - Psikologjia e shëndetit.
  - Psikologjia industriale / organizacionale.
  - Psikologjia e mjedisit.
  - Psikologjia e sportit.
-

- Psikologjia eksperimentale.
- Psikologjia biologjike.
- Psikologjia kognitiviste.
- Psikologjia sociale.
- Psikologjia e personalitetit.
- Psikologjia ligjore.
- Psikologjia gjinore-kulturore.

3 pikë nëse liston tre nga nënfushat e psikologjisë;

OSE

2 pikë nëse liston dy nga nënfushat e psikologjisë;

1 pikë nëse liston një nënfushë të psikologjisë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32 **3 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Teknika relaksuese.
- b) Strategjia e mbështetjes.
- c) Strategjia e mbrojtjes./ Strategjia e fokusuar tek problemi.

3 pikë nëse identifikon tri strategjitë përkatëse për a), b), c);

OSE

2 pikë nëse identifikon dy strategji përkatëse;

1 pikë nëse identifikon një strategji përkatëse;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33 **3 pikë**

Model përgjigjeje

- Pozitive ose negative.- Emocionet lidhen me gjendjen emocionale të njeriut./ Pozitive kur jemi të gëzuar. Negative kur jemi të mërzitur ose të trishtuar
  - Bazë ose të përziera.- Emocione bazë janë: gëzimi, trishtimi, frika, habia, zemërimi etj., ndërsa të përziera janë kombinime të tyre si psh.: gëzim dhe pranin japin ndjenjën e dashurisë./ Pranimi me frikën prodhojnë përulësinë, etj.
  - Kanë pol të kundërt.- Emocione kanë pole të kundërta. / Gëzimi- trishtim. /Zemërim- frikë./ Pranim- neveri./ Habi- kundërveprim etj.
  - Ndryshojnë në intensitet.- Emocionet kanë intensitet të ndryshëm. Psh, kur thyhet një gotë ujë, mërzitemi pak. Kur humbasim një njeri të dashur,
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

---

mërzitemi shumë./ Kur jemi të gëzuar (të qetë dhe në paqe) emocioni ka intensitet të ulët, ndërsa emocioni ka intensitet të lartë kur jemi të ngazëllyer.

- 3 pikë** nëse shpjegon tri karakteristika të emocioneve sipas Plutchikut;
OSE
2 pikë nëse shpjegon dy karakteristika të emocioneve sipas Plutchikut;
1 pikë nëse shpjegon një karakteristikë të emocioneve sipas Plutchikut;
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 34 3 pikë

Model përgjigjeje

- Individi është një person i qeshur / i ngrohtë / optimist / i këndshëm në shoqëri / komod në punë.
- Individi është racional dhe gjakftohtë në marrëdhënie me të tjerët / jo shumë i ndjeshëm / Karakterizohet nga ngadalësia, përtacia dhe trishtimi.
- Individi ka një vizion pesimist për të ardhmen. / Ndihet të trishtuar / të depresuar. / Mbartin pakënaqësi, pikëllim dhe brengosje. / Janë tipa të dobët.

- 3 pikë** nëse përshkruan tri tipat e personalitetit a), b) dhe c);
OSE
2 pikë nëse përshkruan dy tipa të personalitetit;
1 pikë nëse përshkruan saktë një tip të personalitetit;
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 35 4 pikë

Model përgjigjeje

- Inteligjenca muzikore.
- Inteligjenca hapësinore.
- Inteligjenca kinestetike.
- Inteligjenca ndërpersonale.

- 4 pikë** nëse përcakton katër inteligjencat e mësipërme sipas shpjegimeve përkatëse;
OSE
3 pikë nëse përcakton tre nga inteligjencat e mësipërme sipas shpjegimeve përkatëse;
2 pikë nëse përcakton dy nga inteligjencat e mësipërme sipas shpjegimeve përkatëse;
1 pikë nëse përcakton një nga inteligjencat e mësipërme sipas
-

0 pikë shpjegimit përkatës;
nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 36   **4 pikë**

Model përgjigjeje

- Drejtimi biologjik- thekson problemet / dëmtimet me funksionimet e trurit, problemet gjenetike, biokimike, viruse, helmime, trajtohet përmes medikamenteve, elektrohokut, etj.
- Drejtimi humanist - sjelljet jonormale burojnë nga bllokimi i rritjes personale (pamundësia e individit për të plotësuar nevojat personale), / njeriu bën përpjekjet për të realizuar atë që mund të arrijë duke hasur dhe pengesa në disa raste.
- Drejtimi kognitiv- thekson se sjellja jonormale vjen si rezultat i mendimeve të gabuara që ka individit për veten dhe për botën / dëmtimeve të proceseve të të menduarit që janë përgjegjëse për këto çrregullime.
- Shpjegimi psikodinamik – thekson të pavetëdijshmen dhe konfliktet e pazgjidhura / çrregullimet mendore e kanë burimin në ngjarjet e hershme traumatike, etj. për të cilat individit nuk është i vetëdijshëm.

4 pikë   nëse shpjegon katër drejtime;

OSE

3 pikë   nëse shpjegon tre drejtime;

2 pikë   nëse shpjegon dy drejtime;

1 pikë   nëse shpjegon një drejtim;

0 pikë   nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

Qytetari – Psikologji – Sesioni II

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	C	1 pikë
Pyetja 2	D	1 pikë
Pyetja 3	C	1 pikë
Pyetja 4	A	1 pikë
Pyetja 5	A	1 pikë
Pyetja 6	B	1 pikë
Pyetja 7	D	1 pikë
Pyetja 8	B	1 pikë
Pyetja 9	C	1 pikë
Pyetja 10	D	1 pikë

Pyetja 11   2 pikë

Model përgjigjeje

- Ligji përcakton dhe rregullon marrëdhëniet shoqërore, ekonomike dhe marrëdhëniet e tjera midis anëtarëve të shoqërisë.
- Ligjet u tregojnë individëve se si duhet të sillen dhe si nuk duhet të sillen.
- Ligjet janë mjet për zgjidhjen e konflikteve.
- Ligjet sjellin ndryshime sociale.
- Ligjet ruajnë rendin.
- Janë mbrojtësit e jetës dhe të sigurisë që qytetarit brenda kufijve të shtetit përkatës por dhe jashtë tij.
- Janë rregullues të jetës sociale dhe të marrëdhënieve midis shtetasve.
- Janë parandaluesit e dëmeve materiale dhe konflikteve njerëzore.
- Janë përmirësuesit e jetës së njeriut në një komunitet.

Shënim: Nxënësi merr pikë edhe nëse e konkretizon përgjigjen me shembull.

2 pikë   nëse shkruan saktë dy nga funksionet e mësipërme të ligjit;

OSE

1 pikë   nëse shkruan saktë një nga funksionet e mësipërme të ligjit;

0 pikë   nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12

2 pikë

Model përgjigjeje

- Barazia e të gjithë qytetarëve para ligjit. / Ligji është i barabartë për të gjithë pavarësisht nëse mbron apo ndëshkon.
- Ndalimi i diskriminimit / privilegjeve./ diskriminimi për shkak të gjinisë, besimit fetar, prejardhjes etj. / privilegjeve që vijnë nga pozita, pasuria etj.

2 pikë nëse shpjegon dy elementet e këtij parimi;

OSE

1 pikë nëse shpjegon një nga elementet e këtij parimi;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 13

2 pikë

Model përgjigjeje

- d) Detyron organet shtetërore dhe personat që ushtrojnë funksione shtetërore për të informuar qytetarët për aspektet e veprimtarisë së tyre.
- e) Mundëson pjesëmarrjen e qytetarëve në mbledhjet e organeve të zgjedhura kolektive, në të cilat diskutohen çështje me interes për qytetarët dhe komunitetin.

Shënim: Nxënësi merr pikë edhe nëse e konkretizon përgjigjen me shembull.

2 pikë nëse shkruan dy aspektet e garantimit të së drejtës së informimit a) edhe b);

OSE

1 pikë nëse shkruan një nga aspektet e garantimit të së drejtës së informimit a) ose b);

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14

2 pikë

Model përgjigjeje

- Përvetësimi i njohurive teorike dhe shprehive praktike. / Arsimim.
  - Socializim./ Shoqërizim.
  - Transmetim i normave kulturore. / Vazhdimësi kulturore.
  - Pranim i ndryshimeve dhe tolerancë / Integrim shoqëror.
  - Zhvillim i talenteve.
  - Njohje dhe zbatim i rregullave.
  - Përgatitje e nxënësve për tregun e punës.
  - Ndhomon në formimin e personalitetit të individit.
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Krijon aftësi për të përballuar problemet e së ardhmes. / Siguron ndryshimin dhe zhvillimin shoqëror.
- Zhvillon të menduarin krijues, reflektimin dhe gjykimin e situatave problemore.

2 pikë nëse shkruan dy nga funksionet e mësipërme të shkollës;

OSE

1 pikë nëse shkruan një nga funksionet e mësipërme të shkollës;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- Ndikim në aspektin psikologjik / ndryshon perceptimin e shqisave / humorin / mendimin / sjelljen.
- Ndikim në aspektin nervor / neuronet bëhen më pak të ndjeshëm /.
- Varësi ndaj drogës / Nevojë për më tepër drogë që të arrihet efekti i dikurshëm.
- Pasoja të rënda shëndetësore lidhur me funksionimin e organizmit.
- Pasoja sociale / konflikte / aksidente / dhunë.

2 pikë nëse shkruan dy efekte negative të drogës

OSE

1 pikë nëse shkruan një efekt negativ të drogës;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16 **2 pikë**

Model përgjigjeje

Shkenca dhe teknologjia ndikojnë pozitivisht nëpërmjet shembujve të mëposhtëm:

- duke eliminuar ndotjet që shkaktohen në mjedis nga fabrikat dhe ndërmarrjet industriale, përdorimi i pajisjeve teknologjike si: filtrat, impiantet e pastrimit të ujërave përpara shkarkimit, etj.
  - duke përdorur kimikate më pak të dëmshme për shëndetin dhe që kanë më pak efekt ndotës për mjedisin;
  - përdorimi i etanolit në vend të karburantit;
  - përdorimi i energjisë diellore dhe të erës;
  - ndërtimi i makinave elektrike;
  - riciklimi;
  - përdorimi i produkteve miqësore për mjedisin, etj.
-

Shënim: Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë jep një formulim që nuk është parashikuar në skemën e vlerësimit, por që komisioni i vlerësimit e gjykon si të saktë ose kur e konkretizon atë me shembull konkret.

2 pikë nëse evidenton dy nga aspektet e mësipërme të shkencës dhe teknologjisë;

OSE

1 pikë nëse evidenton një nga aspektet e mësipërme të shkencës dhe teknologjisë;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17

2 pikë

Model përgjigjeje

c) Të drejtën e zgjedhjes së konsumatorit:

Kjo zgjedhje i mundësohet nga çmimet konkurruese të produkteve dhe shërbimeve. Shitësit kanë për detyrë që të vendosin qartë, dukshëm dhe lexueshëm çmimin e shitjes për njësi të mallrave apo shërbimeve të ofruara. / Çmimi që duhet të paguajë konsumari duhet të jetë i njëjtë me çmimin e ekspozuar./ Konsumatori zgjedh në bazë të shijeve dhe mundësive ekonomike.

d) Të drejtën e informimit të konsumatorit:

Konsumatori duhet të pajiset me fakte dhe të dhëna të nevojshme, që të ketë mundësi të bëjë një zgjedhje të informuar dhe të mbrohet nga mashtrimi dhe dëmi. / Etiketa / Përshkrimi i produktit duhet të jetë në gjuhën shqipe. / Konsumatori informohet për datën e skadencës së produktit. / Informohet për përbërjen e produktit, etj.

Shënim: Nxënësi merr pikë edhe nëse e konkretizon përgjigjen me shembull.

2 pikë nëse shpjegon dy të drejtat e mësipërme;

OSE

1 pikë nëse shpjegon një nga të drejtat e mësipërme;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 18

2 pikë

Model përgjigjeje

Për marrjen e pensionit në moshën e pleqërisë.

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Për marrjen e trajtimit financiar në rast sëmundjeje në punë. / Pagimi i raportit mjekësor.
- Për marrjen e trajtimit financiar në rast aksidenti në punë.
- Për marrjen e trajtimit financiar në rast të falimentimit të biznesit. / Asistenca.

2 pikë nëse identifikon dy nga arsyet e mësipërme;

OSE

1 pikë nëse identifikon një nga arsyet e mësipërme;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- Të sigurohet që në rrugë nuk ka mjete në lëvizje.
- Të sigurohet që është i shikueshëm nga drejtuesi i mjetit.
- Të mos vrapojë apo të ndalet në vend.
- Të llogarisë shpejtësinë e mjeteve që vijnë.
- Të përdorë vijat e bardha, etj.

2 pikë nëse shkruan dy nga këshillat e mësipërme;

OSE

1 pikë nëse shkruan një nga këshillat e mësipërme;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20 **2 pikë**

Model përgjigjeje

- a) Lidhur me shëndetin social.
Varësi ndaj internetit / Izolimin social / Shkëputje nga jeta sociale/ Gjithnjë më të largët me njëri-tjetrin/ Ekspozim ndaj faqeve me përmbajtje të paligjshme / depresion /
- b) Lidhur me shëndetin fizik
Obezitet / Dëmtim të shikimit / Depresion dhe pasoja të tij në shëndetin fizik / Stres / Dëmtimi i shtyllës kurrizore.

2 pikë nëse shpjegon pasojat lidhur me dy aspektet e mësipërme;

OSE

1 pikë nëse shpjegon pasojat lidhur me një nga aspektet e mësipërme;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 21	A	1 pikë
Pyetja 22	B	1 pikë
Pyetja 23	B	1 pikë
Pyetja 24	C	1 pikë
Pyetja 25	D	1 pikë
Pyetja 26	C	1 pikë
Pyetja 27	B	1 pikë
Pyetja 28	C	1 pikë
Pyetja 29	D	1 pikë
Pyetja 30	D	1 pikë

Pyetja 31 **2 pikë**

Model përgjigjeje

Sipas psikologëve të drejtimit bihevjorist :

- Proceset mendore nuk duhet të jenë objekt i studimit të psikologjisë ,sepse ato janë veprimtari mendore të brendshme që nuk vëzhgohen e të maten në mënyrë shkencore.
- Psikologjia duhet të studiojë vetëm sjelljet e jashtme, të dukshme, që mund të vëzhgohen drejtpërdrejtë dhe të maten në mënyrë objektive.
- Sjellja e njeriut përcaktohet nga kërkesat e mjedisit ku jeton, dhe jo nga mendja e tij .

2 pikë nëse shkruan dy nga veçoritë e mësipërme;

OSE

1 pikë nëse shkruan një nga veçoritë e mësipërme;

0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32 **3 pikë**

Model përgjigjeje

Psikologët këshillojnë:

- Zgjidhni veprime që pakësojnë stresin.
  - Kryeni veprimet e parashikuara.
  - Vlerësoni suksesin e arritur.
  - Zgjidhni problemet.
  - Ndryshoni mënyrën se si flisni me vete.
  - Mbani parasysh perspektivën.
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Ushtroni praktika qetësuese.
  - Organizoni kohën tuaj.
  - Krijoni një ekuilibër të mirë në punë/shkollë dhe në jetë.
  - Kujdesuni për shëndetin tuaj.
- 3 pikë** nëse identifikon tre nga këshillat e mësipërme;
OSE
2 pikë nëse identifikon dy nga këshillat e mësipërme;
1 pikë nëse identifikon një nga këshillat e mësipërme;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 33 **3 pikë**

Model përgjigjeje

Probleme në:

- leximin e emocione të dikujt.
  - marrëdhëniet vizive – hapësinore, me aspektet artistike, krijuese.
  - procesimin e informacionit sipas metodës “totale” sipas së cilës njeriu arrin të kuptojë diçka duke e vlerësuar totalisht.
  - kuptimin e ironisë së dikujt, etj.
- 3 pikë** nëse identifikon tre nga pasojat e mundshme;
OSE
2 pikë nëse identifikon dy nga pasojat e mundshme;
1 pikë nëse identifikon një nga pasojat e mundshme;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 34 **4 pikë**

Model përgjigjeje

- Kujtesa shqisore shërben për ruajtjen e përkohshme të informacionit që merret nëpërmjet shqisave. Ajo është sistemi më i thjeshtë i kujtesës. Ajo ka një kapacitet shumë të madh. Ajo është kujtesë çastit.
  - Kodet pamore përfaqësojnë informacionin në formën e pamjeve (imazheve). Kodet pamore quhen ikona. Ikonat ruhen në kujtesën shqisore vetëm për rreth gjysmë sekonde.
  - Kodet dëgjimore përfaqësojnë informacionin në formë tingujsh. Kodet dëgjimore të tingujve që ruhen në kujtesën shqisore quhen jehona. Ruajtja e jehonave në kujtesën shqisore zgjat 3 sek.
  - Kodet semantike përfaqësojnë informacionin në bazë të kuptimit të tij.
- 4 pikë** nëse shkruan përgjigjet e sakta për katër kërkesat;
-

OSE

- 3 pikë** nëse shkruan përgjigjet e sakta për tri nga kërkesat;
2 pikë nëse shkruan përgjigjet e sakta për dy nga kërkesat;
1 pikë nëse shkruan përgjigjen e saktë për një nga kërkesat;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 35

4 pikë

Model përgjigjeje

- Përforcimi pozitiv - prezanton stimujt shpërblyes ose të këndshëm menjëherë pasi individi kryen një reagim./ Reagimi përsëritet. Psh: fëmija reciton një vjershë dhe nëse duartrokitet e reciton sërish. / Etj.
- Përforcimi negativ – çon në rritjen e mundësisë për përsëritjen e reagimit përmes eliminimit ose shmangies të një stimuli të pakëndshëm. Psh: kur të dhemb koka, pi një ilaç dhe dhimbja kalon. / Etj.
- Përforcimi parësor – Bëhet me anën e përforcuesve parësor që kanë rëndësi për organizmin. Psh: ushqimi, uji, eliminimi dhembjes. Etj.
- Përforcimi dytësor - bëhet me anën e përforcuesve dytësor që fillimisht janë neutral por kur lidhen me ata parësor bëhen të rëndësishëm për individin. Psh: buzëqeshja, dhuratat, etj.

4 pikë nëse shpjegon saktë katër llojet e përforcimeve;

OSE

- 3 pikë** nëse shpjegon saktë tre nga llojet e përforcimit;
2 pikë nëse shpjegon saktë dy nga llojet e përforcimit;
1 pikë nëse shpjegon saktë një nga llojet e përforcimit;
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 36

Model përgjigjeje

- Drejtimi bihevjorist – ajo që njeriu ka mësuar gjatë jetës mund edhe të çmësohet. / Qëllimi është çmësimi i sjelljeve të papërshtatshme dhe të mësuarit e sjelljeve të dobishme. /Teknika që përdorin për trajtimin e sjelljes jonormale: Teknika e neverisë, de sensibilizimi sistematik. etj
  - Drejtimi psikoanalitik – Për të kuptuar sjelljen jonormale duhen zbuluar kuptimet dhe motivet e tyre që qëndrojnë të shtypura në pavetëdije. / Duke kuptuar çrregullimin psikanalistët kontaktojnë pavetëdijen e pacientit me teknika si analiza dhe interpretimi i ëndrrave,/ asosacionet e lira, / hipnoza, etj.
-

TESTE DHE SKEMA VLERËSIMI

- Drejtimi humanist - Thekson aftësinë e njerëzve për të bërë zgjedhje racionale dhe për të zhvilluar potencialin maksimal. / Ofrojnë marrëdhënie e mjedis pozitiv vlerësimi për klientët, ndërgjegjësohen për pengesat që u dalin, pranojnë më lehtë veten dhe gjejnë rrugë për rritjen e tyre. /Teknika që përdorin për trajtimin e sjelljes jonormale: Empatia,/ Dëgjimi aktiv,/ Pranimi i pakushtëzuar pozitiv.
- Drejtimi kognitiv – Duke ndryshuar mendimet e tyre njerëzit mund të ndryshojnë si ndihen dhe çfarë ata bëjnë. / Duke u marrë kryesisht me mënyrën sesi njeriu mendon, duke ndryshuar këtë mënyrë ndryshohet edhe mënyra sesi do të ndihet dhe do të sillet. /Teknika që përdorin për trajtimin e sjelljes jonormale: Diskutimi me veten,/ ristrukturimi njohës.

4 pikë nëse analizon trajtimin e sjelljes jonormale sipas katër drejtimeve;

OSE

3 pikë nëse analizon trajtimin e sjelljes jonormale sipas tri drejtimeve;

2 pikë nëse analizon trajtimin e sjelljes jonormale sipas dy drejtimeve;

1 pikë nëse analizon trajtimin e sjelljes jonormale sipas një drejtimi;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.